C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Verne_Jules-Matyas_Sandorf-Novy_hrabe_Monte_Christo.pdb

PDB Name: Verne Jules-Matyáš Sandorf-Nový
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.5.2007
Modification Date: 2.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

JULES VERNE,
MATYÁŠ SANDORF,
Nový hrabě Monte Christo.

DÍL PRVNÍ.

Kapitola první.
POŠTOVNÍ HOLUB.

Terst, v době našeho vyprávění hlavní město Istrie, skládal se ze dvou zcela různých částí. Nové a bohaté Tereziino město bylo vystavěno již pravidelně a zcela moderně podél zálivu, kdežto staré a chudobné město, rozkládající se mezi svahy Krasu a promenádní třídou města nového, která je od nového města dělila, bylo stavěno nepravidelně a bez plánu. Jen malebná citadela, tyčící se na vrcholku svahu nad ním, poněkud zkrášlovala jeho vzhled. Terstský přístav, chráněný zděným molem, u něhož obyčejně kotvívaly obchodní lodi, býval oblíbeným dostaveníčkem lidí bez dómova -, a bývalo jich zde až příliš -, kteří se mohli směle obejít bez kapes u svých obleků, neboť nikdy neměli nic, co by stálo za úschovu v nich, a také neměli naděje, že někdy do nich něco vloží.
A přece dne 8. května 1867 pohybovaly se mezi těmito lidmi bez domova dvě osoby, které se od ostatních lišily oděvem i vystupováním. Jejich zjev prozrazoval, že nemají nouzi o zlatky, natož o krejcary. Byli to dva muži, kteří v každém musili vzbudit nejpříznivější dojem.
Jeden z nich se jmenoval Sarkany a byl původem Tripolitán, druhý, Zirone, pocházel ze Sicilie. Oba přešli asi desetkrát po molu, než se zastavili na samém jeho konci. Odtud hleděli na západ směrem na širé moře, jako by se každé chvíle měla na obzoru objevit loď, která jim přiveze štěstí. ..
„Kolik je hodin?“ ptal se Zirone italsky; tím jazykem mluvil jeho společník stejně plynně jako jinými řečmi, které jsou běžné v oblasti Středozemního moře.
Sarkany neodpověděl…

„Nedivím se ti, že neodpovídáš;“ pokračoval Zirone. „Ptám se jako hlupák, který zapomněl, že je tolik hodin, kolik odbíjí žaludek člověka, jenž zapomněl snídat.“
V Terstu byla i je taková směsice národností, že oba muži nevzbuzovali pozornost, .ač bylo na první pohled zjevné, že jsou v městě cizinci.
Mimo to nikdo nemohl tušit, že jejich kapsy jsou zoufale prázdné, když tak hrdě kráčeli v dlouhých pláštích, které jim dosahovaly až na kotníky.
Mladší z obou, Sarkany, prostřední,, avšak dobře rostlé postavy a příjemného vzhledu, byl asi pětadvacet let stár. Jmenoval se Sarkany -, a nic víc. Křestní jméno neměl, narodil se kdesi v Tripolisu nebo v Tunisu. Jeho pleť byla dosti temná, ale přece jen se celkovým vzhledem podobal spíše Evropanu než Afričanovi.
Může-li někdY tvář klamat, bylo tomu tak u Sarkanyho. Jen velmi dobrý pozorovatel by snad byl dovedl vyčíst z pravidelných rysů tváře, z tmavých a krásných očí, souměrného nosu a pravidelných úst mladíkovu potměšilou povahu. Ničí snad oči nebyly s to, aby v této tváři vypátraly znamení pohrdání a nechuti, které bývá vryto do rysů nepřátel lidské společnosti. Tvrdí-li znalci lidských tváří -, a většinou to bývá pravda -, že ani nejobratnější přetvářka nemůže zastřít pravý rys povahy, alespoň Sarkany byl tu nepopiratelnou výjimkou. Kdo ho viděl, nemohl tušit, jaké je vlastně jeho nitro, neboť jeho zjev nevzbuzoval odpor, kterým působí přítomnost zločincova, a přece Sarkany byl jedním z nejhorších.
Jaké bylo jeho dětství? Kdo to mohl vědět? Jistě byl opuštěným dítětem, které vyrostlo v nějaké tripolské peleši. Snad se na své dětství nedovedl rozpomenout ani Sarkany sám.
Ať již však bylo jeho mládí jakékoliv, přece jen si získal jakés takés vzdělání; životem byl donucen stýkat se s mnoha lidmi a poznat mnoho krajů a zemí, aby si vydělal na denní chléb. Jeho znalosti a zkušenosti mu umožnily, že již po několik let byl ve spojení s jedním z největších bankovních domů terstských,. s bankou Silase Toronthala, jehož jméno je úzce spojeno s tímto příběhem.
Zirone, původem Sicilián, asi třicetiletý, byl stejně ochoten špatné rady přijímat jako je udílet a přijaté uvádět ve skutek. Byl to dobrodruh, který je ochoten vykonati jakýkoli čin, dostane-li se mu dobré odměny, člověk, který se nabídne k

službám prvému člověku, platí-li dobře, a okamžitě ho zradí, zaplatí-li mu druhý líp. Zirone nikdy nemluvil o tom, kde se narodil, snad to ani sám nevěděl. Se Sarkanym se seznámil náhodou na Sicilii. Oba se společně toulali světem, snažíce se jakýmkoli způsobem polepšit si svůj neblahý životní úděl. Ale Zirone, velký a vousatý muž velmi tmavé pleti, nedovedl skrýt vrozenou zločinnost, kterou prozrazovaly neklidné a stále přimhouřené oči. Nepěkné rysy své povahy snažil se zakrýt nezřízenou povídavostí. Byl nejen výmluvnější, ale i veselejší než jeho nemluvný a stále vážný druh. Tohoto dne však i Zirone kladl meze své hovornosti. I jeho totiž znepokojovala otázka, čím ukrotit volání hladového žaludku. Předešlého večera přišel Sarkany o poslední peníze v jakési pokoutní herně, kde štěstí bývá pro hráče obvykle velmi skoupé. Oba byli teď bezradní, jak si opatřit prostředky k dalšímu životu. Mohli spoléhat jen na náhodu, a poněvadž je náhoda sama nevyhledávala, rozhodli se poohlédnout se po ní v ulicích nového města..
Zde na nábřeží, po obou stranách přístavu i průlivu, jimž je Terst proťat, bývalo vždy dosti lidí, mluvících různými jazyky a zabývajících se různou činností. I když nelze říci, že všichni lidé pohybující se po novém městě byli obdařeni pozemskými statky, přece zde byli i takoví, na kterých mohou lidé rázu Sarkanyho a, Zironova něco vyzískat.
Prošli novým městem, ale ani zde je nepotkalo štěstí. Jen žaludky se prudčeji bouřily, když oči jejich majitelů zabloudily do bohatě zásobených výkladů, nebo když nosy zachytily vůni pokrmů, vycházejících z kuchyní přepychových hotelů.

To Zirona posléze přimělo, že odbočil zase do uliček starého města. Sarkany beze slova kráčel za ním.
V starém městě se oba dobrodruhové cítili domáčtěji než v přepychových ulicích. Od svého příchodu do Terstu byli ubytováni v nenáročném hostinci nedaleko kostela Santa Maria Maggiore: Poněvadž však hostinský, jehož účet nebyl dosud ani zčásti uhrazen, stával se den ze dne dotěrnějším, vyhnuli se hostinci velkým obloukem a toulali se chvíli v okolí Arco.di Riccardo.
Oba dobrodruhy však nijak nevábilo zkoumání těchto zbytků starověkého stavitelství. A poněvadž aní zde v odlehlých ulicích náhoda nijak nespěchala podat jim pomocnou ruku, stoupali oba po samých stezkách Krasu směrem k terase katedrály.
„Divný nápad, lézt až tam!“ zabručel Zirone, utahuje si těsněji plášť v pasu.
Neopustil však mladšího druha. Zdola bylo je možno sledovat, jak vystupují po stupních, které si neprávem přisvojují jméno ulice.
Za deset minut se octli na terase, oba ještě znavenější a ještě hladovější.
Odtud se otvírá nádherný pohled na záliv a na širé moře, na průplav i na přístav oživený parníky, obchodními i rybářskými plachetnicemi, odtud mohlo oko přehlédnout celé město i předměstí až k posledním domkům, takřka zavěšeným na svahu, a k letohrádkům rozptýleným po výšinách. Ani tento pohled však nelákal dobrodruhy, kteří viděli již krásnější a nádhernější.
Ostatně, vždyť je sem zavedla bída a Zirone by byl dal přednost procházce v oživených ulicích města. Ale musili být trpěliví na své cestě za štěstím.
Na konci schodiště, vedoucího na terasu, je poblíž katedrály San Giusto ohrazený prostor, který dříve býval hřbitovem a teď se stal jakousi sbírkou starožitností. Nejsou zde již pomníky a kříže, nýbrž jen kusy rozbitých náhrobků, rozmetané pod převislými větvemi krásných stromů, sloupy a obelisky z doby římské, památky středověké, triglyfy a metopy z různých dob renesance, i skleněné schrány, v nichž bylo ještě vidět zbytky popela. Vše leželo kolem v malebném neladu.
Dveře vedoucí do tohoto prostoru nebyly uzamčeny a Sarkany je otevřel kopnutím. Vstoupil, následován jsa Zironem, který při vstupu pronesl tuto trpkou poznámku :
„Kdybychom chtěli ukončit svůj život, toto místo by se k tomu hodilo nejlíp.“
„A kdyby tě někdo vyzval, abys tak učinil?..“ zeptal se Sarkany posměšně.
„Odmítl bych, příteli! Ať mi někdo zaručí jen jeden šťastný den na deset špatných, a nebudu žádat víc.“
„Tvému přání bude vyhověno, ba více než vyhověno!“
„Ať tě slyší a vyslyší všichni svatí celé Italie, kterých je na stovky!“
„Pojď tedy dál!“
Šli kruhovitým stromořadím mezi dvojí řadou uren a usedli na kus starobylého zdiva, které zde leželo na zemi.
Z počátku nemluvili, což se zamlouvalo Sarkanymu, ale nikoli jeho společníkovi. A Zirone se také brzy dal do řeči, těžce potlačuje zívání z nudy:
„U všech čertů, ta šťastná náhoda, s jejímž příchodem tak hloupě počítáme, nějak nespěchá!“
Sarkany neodpověděl.
„A jaký to taky byl nápad, jít ji hledat sem, mezi tyto zříceniny,“ pokračoval Zirone. „Tak si myslím, příteli, že jsme zvolili špatnou cestu. Který čert nás jen vedl na tento prastarý hřbitov? Ubohé duše, které opustily již svou tělesnou schránku, jistě sem nepřilákají žádnou šťastnou náhodu. Až budu na tom jako ony, bude mi také málo záležet na opožděném obědě nebo na večeři, která je ještě někde ve vzduchu. Pojďme pryč!“
Sarkany byl ponořen v myšlenky, jeho zrak byl upřen kamsi do neurčita, a nedbal řeči svého druha.
Zirone se opět na několik chvil odmlčel, ale pak jeho povídavost nabyla vrchu :
„Sarkany, chtěl bys vědět, v jaké podobě bych si přál spatřit tu naši náhodu, která nás dnes nějak zanedbává? V podobě jednoho z poslíčků bankovního domu Toronthalova, který by sem přišel s napěchovanou tobolkou a doručil by nám ji s mnohá omluvami, že jsme musili tak dlouho čekat.“
„Poslyš, Zirone,“ odpověděl konečně Sarkany, ale jeho čelo se při tom zlobně zachmuřilo, „opakuji ti naposled, že od Silase Toronthala nemůžeme již nic čekat!“
„Jsi si tím tak jist?“

„Ano. Všechen můj úvěr u něho je vyčerpán a při poslední žádosti mě odbyl víc než rozhodně.“
„Hm, to je hloupé!“
„Hloupé to je slabé slovo“
„Dobře tedy,“ pokračoval Zirone, „je-li tvůj úvěr vyčerpán, znamená to alespoň tolik, že kdysi jsi u něho úvěr měl. A proč jsi jej měl a Poněvadž jsi propůjčil několikrát svou chytrost a obratnost bankovnímu domu Toronthalovi v záležitostech, řekněme, choulostivých. ..
Vždyť ani Toronthal v prvních měsících našeho pobytu v Terstu nebyl nijak odmítavý, pokud šlo o peníze. Proto je nemožné, abys přece jen něčeho nedosáhl, kdybys ho požádal důrazněji nebo i pohrozil.“
„Kdyby to k něčemu bylo, byl bych to učinil již dávno,“ odpověděl Sarkany, krče rameny, „a ty by ses teď nemusel honit za vidinou oběda. Ne, nejde to! Říkám ti, že nemám Toronthala v rukou, jak si snad myslíš, ale co není, může ještě být. Pak mi zaplatí to, co teď odpírá, a přidá těžké úroky a ještě těžší úroky z úroků! Tak se mi zdá, že peněžní stav jeho závodu není teď nijak skvělý. Vložil peníze do několika pochybných podniků v cizině a několik úpadků ho asi citelně pocuchalo. Při poslední návštěvě jsem jasně pozoroval, že Toronthal byl nějak sklíčen. Musíme tedy počkat, jak se věci dál vyvinou!“

„Budiž!“ zatrpkle souhlasil Zirone. „Ale do té doby nemůžeme být živi pouhou vodou. Měl bys přece jen ještě jednou zaklepat trochu na Toronthalovu pokladnu, zda by nám neposkyd alespoň částku, která by nám umožnila vrátit se na Sicilii.“
„Co bychom dělali na Sicilii?“
„To ponech mně! Znám tu zem dobře a z Malty bych mohl povolat zástup smělých druhů, s kterými by se dalo podniknout ledacos.
U všech čertů! Nedá-li se již dělat nic jiného, donuť alespoň Toronthala, aby nám zaplatil cestovné, vždyť je jistě v jeho zájmu, abychom byli co nejdál od Terstu!“
Sarkany sklonil hlavu a neodpověděl.
„Pochop, že to takhle dál nejde, že jsme hotovi,“ naléhal Zirone.
Vstal a zlostně dupl, jako by Sarkany byl jeho živitelem, který neplní své povinnosti.
V té chvíli však byl jeho pohled již upoután ptákem, který úzkostlivě poletoval nad hřbitovem. Byl co holub, zřejmě vysílený. Zvolna se snášel k zemi.
Zirone nijak nezkoumal, jakého druhu holub je; viděl v něm jen věc, kterou lze jíst. Ukázal na ptáka svému společníku, hltaje přitom holuba již zrakem.
Holub byl již u konce se silami. Chtěl se zavěsit na římsu katedrály, '16, potom na malém výklenku nad sochou svatého Justiniána, ale když ani tam se nedokázal udržet, svezl se až k podstavci sochy.
Sarkany si holuba sotva všiml, Zirone však ho nespouštěl s očí.
Pták přiletěl odkudsi ze severu a byl vyčerpán dlouhou cestou. Jeho cíl byl jistě někde jinde než na tomto starém hřbitově, neboť holub za chvíli vzlétl, ale byl nucen snést se na větve jednoho starého stromu na hřbitově.
Zirone se rozhodl, že se ptáka zmocní, a tiše se plížil ke stromu. Holub člověka nezpozoroval, opět se pokusil o vzlet, ale padl na zem jen několik kroků od stromu, na kterém dříve seděl.
Skokem se vrhnout vpřed a zmocnit se holuba bylo pro Zirona dílem okamžiku.
Již se chystal ptáka zaškrtit, ale náhle vzkřikl překvapením a pospíchal s ním k Sarkanymu.
„Podívej se, je to poštovní holub!“ zvolal.
„A co na tom?“ lhostejně odpověděl Sarkany. „Tato cesta byla jeho poslední.“
„To si myslím,“ odpověděl Zirone. „Tím hůře pro ty, jimž je určen lístek, který nese pod křídlem.“
„Lístek?“ zvolal Sarkany a povstal, nabývaje náhle o věc zájmu. „Počkej chviličku, Zirone, to je důvod k odkladu.“
A zachytil druhovu ruku, jejíž prsty již chtěly stisknout ptáčeti krk.
Pak vzal jemný váček, který Zirone sňal holubu s křídla, otevřel jej a vytáhl z něho lístek.
Rozevřel lístek, ale jeho obsah byl nesrozumitelný, neboť zpráva byla psána tajným písmem. Bylo na něm osmnáct slov, která byla sestavena do tří sloupců po šesti slovech:

ihnalz zaemen ruiopn amuro tivree mtqssl odrhnp eu1ev eeuan aeeeil au5ios noupvg spc5dr assur ouit5e eedgnc toeedt artuet

Kým a komu byl lístek zasílán, nebylo nikde vyznačeno. A jak rozluštit smysl tajného písma? K tomu by oba společníci byli potřebovali klíče; bez klíče může podobnou zprávu rozluštit jen velmi dovedný a školený luštitel.
Sarkany při pohledu na tajné písmo byl nejdříve velmi zklamán, ale pak se zamyslil.
Obsahoval ten lístek nějakou důležitou zprávu, a to takového druhu, že by mohla přivést do nesnází odesilatele nebo příjemce? Bylo to pravděpodobné vzhledem k zabezpečovacím opatřením, která odesilatel učinil pro ten případ, že by lístek padl do rukou nepovolaných. A i to, že odesilatel nepoužil obvyklého dopravního prostředku, pošty nebo telegrafu, nýbrž pošty holubí, bylo dostatečným důkazem, že tu jde o věc, která má zůstat tajemstvím. „ Snad právě v těchto řádcích je něco, co nám přinese očekávané štěstí;“ pravil Sarkany k svému druhovi.
„Myslíš tedy, že ten holub je poslem Štěstěny, za kterou se již od rána honíme?“ odpověděl mu Zirone. „A já, hlupák, ho chtěl zaškrtit! Ale ani to by nevadilo. Poselství máme a nic mi tedy nebrání, abych si nepochutnal na poslovi „
„Jen se neukvapuj, Zirone!“ řekl Sarkany a chopil se druhovy ruky, čímž již po druhé zachránil vzdušnému poslovi život.
„Živý holub snad nás dovede k osobě, jíž je lístek určen, ovšem bydlí-li ta osoba v Terstu.“

„A co potom? To nám nijak neosvětlí tajemství lístku.“
„To máš pravdu.“
„A také nám to nepoví, kdo lístek odeslal.“
„I to je pravda, ale přece jen se v jádru mýlíš. Poznáme, jednu osobu, která si dopisuje tímto tajemným způsobem, ta může přivést na stopu osoby druhé. Proto nesmíme ptáka zabíjet, nýbrž vynasnažit se, aby co nejdříve nabyl sil a doletěl k cíli.“
„S lístkem?“ zeptal se Zirone.
„Ano, s lístkem, který si však dříve přesně opíši, abych mohl opisu použít, až přijde vhodná chvíle.“
Po těchto slovech vytáhl Sarkany z kapsy zápisník a tužkou do něho opSal obsah zprávy. Bylo mu známo, že v tajném písmu se musí přesně dbát pořadu slov, a proto dbal, aby nijak neporušil jejich sestavení. Když si zprávu opsal, vložil lístek zase do váčku a připjal jej pod holubí křídlo.
Zirone na něho pátravě pohlížel a jeho zrak prozrazoval, že příliš nevěří v štěstí, které jim mělo kynout z této náhody.
„A teď?“ ptal se, když Sarkany dokončil svou práci.
„teď věnuj okřídlenému poslu všemožnou péči!“ odpověděl Sarkany rozkazem.
Holub byl vyčerpán jistě víc hladem než únavou. Křídla měl nepoškozena, což bylo důkazem, že nebyla zasažena ani brokem lovce, ani spárem nějakého dravce. Holub byl prostě hladov a žízniv.
Zirone nalezl na zemi několik zrnek; holub je hltavě pozřel, když jej Zirone napojil troškou vody, kterou déšť zanechal ve zbytku starobylé nádoby. Za půl hodiny se holub již tak zotavil, že mohl ` pokračovat v cestě.
„Je-li jeho cíl ještě příliš vzdálen, nezáleží nám na tom, padne-li cestou, neboť nám brzy zmizí s očí a ztratí pro nás význam. Je-li však očekáván v některém terstském domě, jeho síly mu stačí, neboť nepoletí jistě déle než nějaké dvě nebo tři minuty.“
„Máš pravdu,“ souhlasil Sicilián. „Je však ještě otázka, zda ho budeme moci sledovat až k domu, do kterého se snese. i když nepoletí mimo Terst „
„Učiníme vše, co bude v naší moci.

Pak se stalo toto: „„ Katedrála vznikla ze dvou starobylých románských chrámů“ z nichž jeden byl zasvěcen Panně Marii a druhý terstskému patronu, svatému Justiniánu. V rohu budovy u hlavního vchodu do chrámu je věž, která ovládá pláň, pod níž se prostírá město. S jeho věže bylo snadné sledovat všechny terstské střechy od předhoří až k mořskému břehu. Bude možno sledovat též holuba, kam se snese, bude-li vypuštěn s této věže? Stálo to za pokus, k němuž bylo třeba jen pustit ptáka na svobodu.
Za tři minuty byli na galerii přímo pod střechou věže. Dvě okna v této galerii umožňovala rozhled po celém obzoru. Celé město leželo před nimi jako na dlani.
Sarkany se Zironem se postavili každý u jednoho okna. Na starém zámku ze šestnáctého století, který stojí nad městem na krasovém předhoří, bily právě čtyři hodiny. Slunce stálo na bezmračné obloze a jeho šikmé paprsky ozařovaly většinu domů právě na té straně, která byla obrácena ke katedrále.
Vše hrálo dobrodruhům do rukou.
Sarkany vzal Zironovi holuba z ruky a pustil ho.
Pták rozepjal křídla, ale z počátku klesal tak rychle k zemi, že se již zdálo, že jeho let skončí smrtelným pádem.
Ze rtů Siciliánových se vydrala kletba.
„Jen klid, už se zase vznáší,“ napomínal ho Sarkany.
Holub skutečně nabyl již zase rovnováhy a letěl přímo k severozápadní straně města.
Zirone přistoupil k Sarkanymu a oba bok po boku sledovali holubův let.
Pták nebyl ani na okamžik v rozpacích. Bylo vidět, že letí přímo k cíli, ke kterému by byl dospěl již před hodinou, nebýt jeho nucené zastávky na hřbitově.
Sarkany a jeho společník sledovali ptákův let s úzkostlivou pozorností. V duchu obou tkvěly nevyslovené obavy, zda pták nezamíří za obvod města; pak by byly jejich naděje zmařeny.
Ale štěstí jim přálo.
„Vidím ho. ..! Stále ho vidím!“ volal Zirone, který měl neobyčejně dobrý zrak.
„Všimni si dobře místa, kam se holub snese, abychom je později poznali,“ nabádal Sarkany.
Za několik minut poté sletěl holub na dům, který vynikal nad všechny ostatní svou ostrou střechou. Dům stál mezi skupinou stromů ve čtvrti, kde je veřejný sad a městská nemocnice. Tam zmizel ve vikýři, zdobeném větrnou korouhvičkou a s věže ještě zřetelně viditelném. Podle směru, zvláštního tvaru střechy a korouhvičky nebude jistě nesnadné vypátrat dům, v kterém bydlí adresát lístku. „
Sarkany a Zirone hned sestoupili s věže a po svahu Krasu do úzkých uliček, kterými se dostali na náměstí Piazza della Legna. Odtamtud snadno došli k veřejnému sadu, ale tam se oba dobrodruzi octli na pochybách, pokud šlo o další správný směr.
Mají se dát vlevo nebo vpravo. Konečně zvolili bezděčně směr vpravo, majíce v úmyslu prohlédnout pečlivě všechny domy na okrajích parku a pátrat po nápadné větrné korouhvičce.
Kráčeli tak dlouho a marně napínali zrak.
„Hle, tam je, konečně zvolal Zirone.
Ukazoval na korouhvičku, jíž právě otáčel vítr, zavanuvší od moře. Pod korouhvičkou byl vikýř, kolem něhož i v této chvíli poletovalo několik holubů. Omyl byl vyloučen. Sem směřoval vzdušný posel.
Došli do sousedství domu a tam v obchůdku si Sarkany snadno získal další zprávy o obyvatelích hledaného domu. Zvěděl, že dům již po několik let náleží hraběti Ladislavu Zathmarovi, který v něm také bydlí.

„Kdo je ten hrabě Zathmar?“ ptal se Zirone, pro něhož toto jméno bylo prázdným zvukem.
„Nu, je to hrabě. ..“ odpověděl polovičatě Sarkany.
Snad bychom se mohli zeptat..“
„Jen se neukvapovat, zachovat klid, Zirone! Na to je ještě dost času. Teď do našeho útočiště.“
„Hm. .. je právě tak čas k večeři pro ty, kdo na večeři mají,“ odpověděl Zirone posměšně.
„Nebudeme-li dnes večeřet, snad budeme zato zítra obědvat, a dobře obědvat!“
Kde prosím tě?“ „ Kdoví. .. Snad u hraběte Zathmara.“
Kráčeli zvolna ulicemi, až konečně došli k nevzhledné, ale pro ně ještě příliš drahé hospůdce, neboť ani zde si nemohli zaplatit nocleh.
Tam je však očekávalo překvapení. ..
Na adresu Sarkanyho totiž došlo psaní, v kterém byly vloženy dvě bankovky po stu zlatých. K nim byla připojena krátká zpráva:

„Posílám tyto poslední peníze, které kdy ode mne dostanete.
Doufám, že stačí k cestě na Sicilii, kamž se odeberete, abych o Vás již neslyšel.
Silas Toronthal.“
„Sláva, bankéř měl výborný nápad v nejvyšší čas!“ zvolal Zirone. „Jak je vidět, člověk se nemá nikdy vzdávat naděje v pány bankéře.“ 24, „Tentokrát s tebou úplně a bezvýhradně souhlasím; ` odpověděl mu Sarkany.

Použijeme těch peněz k cestě z Terstu, viď?“
„Ne, naopak. Použijeme jich k pobytu v Terstu.“

Kapitola druhá
MAĎARSKÝ HRABĚ.

Uhry společně se Sedmihrady byly Karlovickým mírem roku 1699
připojeny k Rakousku a za dvacet let potom byla vyhlášena pragmatickou sankcí nedílnost rakouských zemí. Od té doby zůstávaly Uhry ve svazku rakouské říše, ale všichni Maďaři nebyli, jak se zdá, timto svazkem vždy nadšeni. Alespoň v době našeho vyprávění žil v Uhrách maďarský šlechtic, který nenáviděl vše cizí a přál si obnovit své zemi samostatnost. V svém mládí poznal Košuta, a ač byl vychován v jiných názorech, přece jen se obdivoval jeho nadšenému srdci.
Onen šlechtic byl hrabě Matyáš Sandorf, který bydlil v starém zámku v okresu fogarašském v sedmihradské župě. Jeho zámek, vystavěný na severním výběžku Karpat, které oddělují Sedmihrady od Rumunska, byl jako stvořen za útulek spiklenců.
Sousední doly, náležející k zámku Artenaku, byly pro majitele zámku stálým a značným zdrojem příjmů. Panství zaujímalo větší část fogarašského okresu a jeho obyvatelé se nijak netajili tím, že hraběti jsou oddáni tělem i duší a že mu žehnají za vše dobré, co okresu i zemi prokázal. Proto byl zámek Artenak veden v dobré patrnosti i ve vídeňských kruzích, kde byl příčinou mnohých podezření i obav, a snad více zámecký pán než zámek sám.
Matyáši Sandorfovi bylo tehdy pětatřicet let. Byl prostředního vzrůstu, ale jeho postava prozrazovala značnou sílu svalů. Na širokých ramenou spočívala krásná, hrdá hlava. Zdravý, poněkud hranatý obličej byl přímo vzorem maďarského typu.
Vynikající a všeobecně známou vlastností hraběte bylo, že nikdy nikomu neodpustil příkoří nebo urážky, učiněné jeho přátelům, ale zato že se vůbec nestaral, co kdo říká nebo si myslí o něm. Měl neobyčejný smysl pro spravedlnost. Nebyl z těch, kdo přenechávají Bohu, aby trestal zlé činy.
Třeba ještě připomenout, že se hraběti dostalo výborného vzdělání. Ze záliby se obíral studiem lékařství a fysiky. Byl by se stal jistě věhlasným lékařem, kdyby mu bylo bývalo určeno osudem, že se musí svými znalostmi živit. Takto pěstoval jen vědu pro vědu a jeho vzdělanost spojená s přirozenou ušlechtilostí vytvořila z něho muže v pravém smyslu slova. Za takového jej považovali všichni, kdo ho znali, a zvláště profesoři vysokých škol, s kterými Sandorf udržoval přátelské styky.
V té době byla ještě živa hraběnka Rena Sandorfová, která bývala duší všech společností na zámku Artenaku. Ale patnáct měsíců před začátkem našeho vyprávění skosila ji smrt v plném mládí a v plné kráse. Hraběti zůstala jen dceruška, které teď byly dva roky.
Hraběte Sandorfa tato rána osudu krutě ranila, ba zdálo se, že se z ní ani nevzpamatuje. Zámek pustl a všechen dřívější život v něm utichl. Hrabě žil v zámku jen vzpomínkám a svému bolu. V myšlenkách se teď obíral jen blahem dcerky, kterou svěřil Růženě Landekové, choti zámeckého správce. Tato dobrá a ještě mladá žena ujala se dítěte s láskou vpravdě mateřskou.
V prvých měsících svého vdovství hrabě Sandorf neopouštěl zámek vůbec. Vzpominky na Renatu byly příliš silné a jen zvolna bledly, až konečně nad osobními city nabyl převahy zájem o blaho vlasti, jejíž postavení v rodině evropských národů nebylo nejrůžovější.
V té době totiž, roku 185g, zasadila moci Rakouska citelnou ránu válka s Francií a s Itálií. Po sedmi letech pak přišla rána ještě hroznější, porážka u Hradce Králové. Nebylo to již všemocné Rakousko, nýbrž Rakousko zbavené italských provincií a vlastně podřízené Německu. K tomuto zeslabenému Rakousku se Maďarsko vidělo připoutáno. Maďaři byli tím vším raněni v své ctižádostivosti, neboť v jejich očích vítězství u Custozzy a Visu nemohli vyrovnat porážku u Sadové. Toužili po samostatnosti.

Hrabě Sandorfnásledujícího roku prozkoumal pečlivě politickou situaci a usoudil, že hnutí, směřující k rozdvojení rakouské říše, mělo by naději na zdar.
Nastala doba činů.
Dne 3. května 186. opustil hrabě Sandorf zámek Artenak, zanechav dceruška péči paní Landekové, odebral se do Pešti a jednal tam s přáteli.
Pak odjel do Terstu, aby odtamtud sledoval události a řídil všechny podniky.
Zde mělo být vytvořeno středisko spiknutí. V Terstu mohli náčelníci spiknutí jednat volněji a bezpečněji, než kdyby zůstali ve vlasti. V Terstu také bydlili dva Sandorfovi nejvěrnější přátelé, kteří byli prodchnuti touže; touhou a hotovi podporovat ho až do konce: Hrabě Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory byli Maďaři ze starého rodu, ale nebyli nadáni statky pozemskými. Byli asi o deset let starší než Sandorf.. Prvý měl nevelké příjmy z malého panství a druhý se živil jako profesor fysiky na kterési terstské střední škole.
Ladislavu Zathmarovi náležel dům, který Sarkany se Zironem konečně nalezli, ale ten dům hostil zároveň i Sandorfa. Zathmar mu totiž propůjčil svůj dům v užívání po celou dobu, po kterou bude třeba, aby se hrabě Matyáš zdržoval mimo vlast, to jest do konce povstání; ať již skončí jakkoliv. Pětapadesátiletý Maďar Borik náhrazoval v domě celé služebnictvo.
Ten byl svému pánu právě tak oddán jako Sandorfovi jeho zámecký správce Landek.
Štěpán Bathory měl ještě skromnější obydlí na konci „korsa“, tedy v téže čtvrti, jako byl dům Zathmarův. Bathory žil jen pro svou choť a synáčka Petra, kterému bylo tehdy osm let.
Bathory byl spřízněn s rodem, který v šestnáctém století zasedl na maďarský trůn. Od té doby se však rod Bathoryů rozčlenil do mnoha větví.
Všem, kdo znali Bathoryův původ, bylo ovšem divné, že potomek tak slavného rodu je prostým středoškolským profesorem. Ale Štěpán Bathory nebyl jen pouhým profesorem. Byl soukromým učencem, jedním z těch, kteří se netlačí do popředí, ale kterým jejich práce přece jen přináší slávu.
Donucen politickými poměry, opustil Bathory státní službu, odstěhoval se do Terstu a tam žil jako profesor na soukromé střední škole.
Tito tři přátelé se po Sandorfově příjezdu do Terstu scházeli v domě Ladislava Zathmara. Policie neměla nejmenšího tušení, že dům na okraji parku je středem spiknutí, do něhož je zasvěceno mnoho osob, sídlících v nejrůznějších městech rakouské říše. Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory stali se bez váhání Sandorfovými společníky v přípravných pracích. Byli jako on přesvědčeni, že nadešla vhodná doba k podniku, jímž se Maďarsku dostane v Evropě té moci a váhy, o které Maďaři ctižádostivě snili. Byli si vědomi, že svou činnost snad zaplatí životem, ale nijak je to nelekalo. V Zathmarově domku se scházely hlavy spiknutí. Přicházeli tam i spiklenci z maďarských krajů a přijímali rozkazy k další práci. Mezi Terstem a různými maďarskými městy bylo za pomoci poštovních holubů zřízeno rychlé a bezpečné spojení pro dopravu zpráv, které nemohly být svěřeny poště a telegrafu. Krátce, vše bylo zařízeno tak, že na spiklence nepadal ani stín podezření.
Zprávy byly ostatně sepisovány tajným písmem takového druhu, že je nemohl rozluštit nikdo, kdo k němu neměl klíč. To jim zaručovalo úplnou bezpečnost.
Tři dni po příletu holuba, nesoucího lístek, jehož obsah si Sarkany opsal, bylo to 21. května, seděli Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory asi v osm hodin v pracovně, vyčkávajíce návratu hraběte Sandorfa. Ten se musel před nějakou dobou v soukromých záležitostech odebrat na zámek Artenak. Cesta mu ostatně prospěla; setkal se doma s některými zasvěcenci a vyřídil tak vše, co pro obsáhlost nebylo lze sjednat písemně. Mezi Terstem a Artenakem bylo vyměněno několik depeší, z nichž poslední Ladislav Zathmar mřížkou právě převáděl v srozumitelná slova.
Všechny depeše byly sestavovány na podkladě záměny písmen, ale nikoli jednoduchým způsobem tak, že každé skutečné písmeno bylo nahrazováno týmž písmenem náhradním, nýbrž složitějším způsobem; záměna se dála podle určitého pořadu, daného klíčem, kterým v tomto případě byla mřížka. Mřížkou, kterou hrabě Zathmar právě držel v ruce, byl čtvereček tuhého papíru, rozdělený na šestatřicet polí, z nichž devět polí bylo vyříznuto na způsob okének. Položí-li se taková mřížka na sloupce šifrované zprávy, lze číst jen ta písmena, která padnou do okének, kdežto ostatní jsou zakryta. Otočí-li se pak mřížka, lze číst jiná písmena; mřížku třeba otočit celkem čtyřikrát, než jsou rozluštěna všechna písmena jednoho sloupce zprávy.
Mřížek se používalo pro tajné zprávy odedávna a v době našeho vyprávění byly pokládány za způsob nejbezpečnější. Dřívější způsob jednoduché záměny písmen tak, že se za a vždycky kladlo na příklad f a podobně, byl v oné době již zavržen jako příliš jednoduchý. Bylo totiž zjištěno, že v každé řeči se některé písmeno vyskytuje nejčastěji, na příklad ve francouzštině e,, ve španělštině o,, v ruštině a,, a toto zjištění bylo podkladem pro chytré hlavy, že dovedly rozluštit každý takový způsob jednoduchých tajných písem.
Protože klíčem byli mřížky, bylo toto tajné písmo daleko bezpečnější. Nevýhoda vězela v tom, že bylo třeba mřížku pečlivě schovávat před nepovolanými; ale u Sandorfa nehrozilo nebezpečí, neboť nebylo nepovolaných a zrádců, kteří by se buď nějak k mřížce dostali, nebo ji prozradili jiným. A kdyby se snad přece jen někdo mřížky zmocnil, nemohlo už spiklencům hrozit nebezpečí, poněvadž všechny zprávy byly po přečtení okamžitě ničeny. Krátce, nikde nezůstávaly stopy, které by mohly vést k prozrazení spiknutí, v němž mnoho maďarských vlastenců dávalo v sázku svou hlavu.
Právě když hrabě Zathmar chtěl spálit poslední rozluštěnou zprávu; někdo lehce zaklepal na dveře.
Byl to Borik, který přiváděl z nádraží hraběte Sandorfa.
Ladislav Zathmar spěchal hraběti vstříc.
„Podařilo se, Matyáši?“ ptal se s úsečností a chvatem muže, který chce mít ve všem hned jasno.
„Úplně, Ladislave!“ odpověděl Sandorf „Neklamal jsem se v sedmihradských přátelích. Můžeme spoléhat na jejich

podporu.“
„Sdělil jsi jim obsah zprávy, kterou jsme dostali z Pešti před třemi dny?“ ujal se pak slova Bathory, jenž byl se Sandorfem v tak přátelském poměru, že si tykali.
„Ano, Štěpáne, jsou o všem zpraveni a připraveni povstat na prvé znamení. Ve dvou dnech budeme pány Pešti a za půl dne se zmocníme celého maďarského území. Osm milionů Maďarů nabude rázem samostatnosti.“
„A sněm?“ ptal se Bathory dál.
„Naši stoupenci mají v něm většinu. Zřídí hned novou vládu, která se ujme správy státu. Vše půjde snadno a hladce, neboť župy nejsou závislé na koruně a jejich náčelníci mají v rukou veškerou policejní moc.“
„Ale místodržitelská rada s palatinem v čele?“ ozval se Zathmar.
„Postaráme se včas, aby nemohla zakročit.“
„A jak je to s maďarskou kanceláří ve Vídni.“
„I o tu je již postaráno. Vše je připraveno tak, že úspěch je zajištěn.“
„Úspěch!“ zvolal Štěpán Bathory nadšeně.
„Ano, úspěch!“ potvrzoval Matyáš Sandorf. „Ve vojsku jsou nám oddáni všichni, v jejichž žilách proudí maďarská krev. Což může být Maďar, jehož srdce by nezabušilo mocněji při vzpomínce na prapor Košutův?“
Tato slova pronesl Sandorf s vřelým vlasteneckým procítěním a dodal:
„Do té doby nesmíme zapomenout na žádná opatření, abychom zůstali mimo jakékoliv podezření. Čím budeme opatrnější, tím budeme silnější. .. Neslyšeli jste v Terstu nic podezřelého?“
„Nikoli,“ odpověděl Ladislav Zathmar. „Vše se zde zajímá jen o práce, které vláda podniká v Pulji a ke kterým potřebuje spousty dělníků.“
Po patnáct let již totiž rakouská vláda, obávajíc se možné ztráty Benátska - teď k ní skutečně došlo -, zřizovala v Pulji na nejzazším cípu Přímoří rozsáhlé loděnice a válečný přístav, aby odtud mohla ovládat Jaderské moře. Bez ohledu na protesty terstského obyvatelstva, že tím Terst pozbývá významu, pokračovalo se v pracích se zimniční horlivostí.
Matyáš Sandorf a jeho přátelé se proto také právem domnívali, že se terstské obyvatelstvo přidá k nim, kdyby se povstání rozšířilo až sem.
Tajemství spiknutí bylo tedy zajištěno a nic nemohlo vzbudit podezření policie, že v tomto nevelkém domě u parku dlí náčelníci nebezpečného povstání.
Zdálo se, že pro zdar podniku je již vše vykonáno. Zbývalo jen čekat na okamžik činu. Šifrované zprávy, vyměňované mezi Terstem a nejdůležitějšími městy v Maďarsku a v Sedmihradsku, měly teď již být zasílány jen řídce nebo vůbec přestat, kromě nepředvídaných případů.
Opeření poslové neměli již konat vzdušné cesty, neboť vše bylo smluveno. Z opatrnosti byl jejich dočasný útulek v podstřeší Zathmarova domu uzavřen.
Třeba tu připomenout, že hybnou pákou každé války i každého spiknutí jsou peníze. Je důležité, aby povstalcům v rozhodném okamžiku nechyběly. V tomto případě však nebylo takových obav.
Řekli jsme již, že Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory mohli přinést v oběť jen život, ne však jmění, neboť jejich příjmy byly nevelké. Ale hrabě Sandorf byl nesmírně bohat a byl připraven pro věc své vlasti obětovat nejen život, ale i celé jmění. Proto si již před několika měsíci prostřednictvím správce Lándeka vypůjčil na své statky velkou částku, totiž dva miliony zlatých. A bylo též třeba, aby tuto částku měl po ruce, aby jí mohl kdykoliv použít. Proto uložil tyto peníze na své jméno v terstském bankovním závodě, který byl znám jako bezpečný a poctivý. Byl to bankovní závod Silase Toronthala, o němž mluvili Sarkany a Zirone na terstském hřbitově.
Tato shoda okolností měla nadmíru vážné následky, jak čtenář pozná v dalším průběhu děje.
Právě teď oznámil Sandorf Zathmarovi a Bathorymu, že v nejkratší době navštíví Silase Toronthala a oznámí mu, že brzy hodlá vyzvednout peníze, které si v jeho závodě uložil.
Hraběte Sandorfa totiž nutkala ještě jiná příčina, aby co nejdříve dal smluvené znamení k povstání. Zdálo se mu totiž dnes při příchodu, že Zathmarův dům je střežen.
A když později odcházel v doprovodu Štěpána Bathoryho, aby se odebral do svého bytu v hotelu, oba zpozorovali ve stínu stromu dva muže, kteří je sledovali, ale počínali si tak opatrně, že bylo jasné, že nechtějí být zpozorováni.
Matyáš Sandorf a jeho průvodce, chtějíce se přesvědčit, kdo oni dva podezřelí mužové jsou, obrátili se náhle a šli přímo proti nim. Mužové však rychle zabočili za roh chrámu svatého Antonína a zmizeli dříve, než se mohli Sandorf a Bathory k tomuto rohu dostat.

Kapitola třetí
DŮM SILASE TORONTHALA

V Terstu nebylo v té době téměř společenského života. Rozdíly národnostní i stavovské byly příčinou, že se obyvatelé vzájemně stýkali jen velmi málo. Rakouští úředníci mohli ve společnosti -, ovšem podle toho, jaké postavení v úřadě zaujímali -, hrát první roli, ale ač to byli lidé vzdělaní a společenští, bránilo jim v tom jejich malé služné, které jim nedovolovalo závodit s místními obchodníky afinančníky. Ti zase, poněvadž společenského života nebylo, byli nuceni ukazovat své bohatství skvostnými povozy na ulicích a drahocennými oděvy a šperky svých žen v divadelních lóžích.
Mezi nejzámožnější terstské rodiny náležela v oné době rodina Silase Toronthala.
Silasu Toronthalovi, jehož bankovní závod požíval důvěry doma i za hranicemi, bylo teprve sedmatřicet let. Se svou chotí, o několik let mladší, bydlel v nádherném domě na třídě Acquedotto.
Silase Toronthala pokládali už dávno za velmi bohatého. Smělé a šťastné obchody na burse, čilé spojení s rakouským Lloydem a jiné velké obchodní podniky, důležité půjčky a majetkové převody, to vše zřejmě zanechalo v pokladnách

jeho banky množství peněz.
Proto Toronthalovi mohli snadno vést nádherný dům, o němž se mluvilo po celém Terstu.
Ale jak správně řekl Sarkany svému druhovi, Toronthalovy obchody v této chvíli poněkud vázly. Snad to byl ještě následek neblahého vlivu, který měla na bursu a banky rakousko-italská válka. Kromě toho i náhlé klesání cenných papírů, zvláště rakouských, následek to války rakouskopruské, podrobilo jeho závod těžké zkoušce.
K tomu ještě byl v poslední době nucen vyplatit několik velkých vkladů. Ale z této krise se závod již zotavil, a bylo-li pravda to, co řekl Sarkany Zironovi, vězelo v tom ještě něco jiného, snad nebezpečné spekulace na burse, které nutně musily poškodit pověst závodu.

Silas Toronthal se skutečně v posledních měsících velmi změnil. Ač se dovedl dobře ovládat, změnil se výraz jeho obličeje. Toronthal nebyl již svrchovaným pánem svého výrazu jako dříve. Dobrý pozorovatel by si byl jistě všiml, že se nedovede podívat přímo do očí, že oči přivírá a dívá se úkosem. Tato výmluvná změna neušla jeho choti, ženě stále churavějící, která nebyla rázné povahy, muži se trpně podrobovala a podle jeho přání se o jeho obchody nezajímala nebo o nich měla vědomosti velmi povrchní.
Kdyby Silase Toronthala stihla nějaká rána osudu, nemohl by od nikoho očekávat pomoc. Jeho obchod ho sice svedl s mnoha lidmi, ale přátel si získal jen velmi málo. Jeho domýšlivost, s kterou vůči ostatním vystupoval, dávaje jim cítit převahu svého postavení, jeho marnivost a pýcha, to byly vlastnosti, které mu nemohly opatřit jiné přátele kromě obchodních.
Terstští v něm kromě toho viděli ještě cizince, neboť pocházel z Dubrovníka a byl tedy Dalmatinec. Neměl také rodinných svazků v městě, v němž před patnácti lety položil základ k svému štěstí.
V takové situaci byl v této době bankovní dům Toronthalův. Ač Sarkany měl již určité podezření, v Terstu dosud nebylo známo, že Toronthalův podnik je v úzkých. Alespoň veřejně to známo nebylo, a tak Toronthalova banka měla plnou důvěru. Proto také hrabě Sandorf neváhal jí svěřit své peníze s podmínkou, že mu budou vyplaceny kdykoli po jednodenní výpovědi.
Jistě musí vzbuzovat podiv, že podnik tak významný jako Toronthalova banka byl ve spojení s osobou rázu Sarkanyho.
Divné to opravdu bylo, ale spojení trvalo již tři léta.
Silas Toronthal měl totiž v oné době rozsáhlé obchodní styky s tripolskou vládou a Sarkanymu, jenž byl dobrý obchodník, podařilo se vmísit do těchto obchodů, které nebylo lze nazvat úplně počestnými. Šlo o věci, o kterých je lépe nemluvit a v kterých si terstský bankéř nepřál vystupovat osobně. Proto uvítal vhodného prostředníka, jaký se mu nabízel v osobě Sarkanyho. Sarkany se zhostil svého úkolu se zdarem, zastupoval Toronthala ještě několikrát v jednání pochybného druhu a konečně se dostal až do Terstu. To již nebyl příležitostným zaměstnancem, nýbrž zcela sprostým vyděračem.
Mámil na bankéři peníze a dostával je, nikoliv snad proto, že by mohl bankéři dokázat účast v pochybných obchodech takové doklady v ruce neměl -, jako spíš proto, že bankéřova pýcha by nebyla snesla, aby se o něm špatně mluvilo, a Sarkany mohl alespoň mluvit, když ne dokazovat.
Silas Toronthal proto platil. Sarkany ho stál mnoho peněz, které byly vzápětí promrhány s bezstarostností vlastní všem dobrodruhům, ponejvíce v hernách. Když se dostal až do Terstu, Sarkany se stal drzým a jeho požadavky rostly tak, že Toronthal mu konečně odepřel další pomoc. Sarkany hrozil, ale Toronthal neustoupil. A to odůvodněně, neboť Sarkany si sám musil přiznat, že bez důkazů nemůže proti bankéři nic podniknout.
A tak se Sarkany a jeho neméně ctihodný druh octli v peněžní tísni a neměli ani tolik, aby mohli odejít z Terstu a hledat si štěstí jinde. Víme již, že Silas Toronthal jim posléze poskytl ještě další podporu, aby jim umožnil odjezd a tak se jich konečně zbavil. Ta částka jim měla pomoci dostat se z Terstu na Sicilii. Zirone náležel k tlupě, která všemožným způsobem vykořisťovala kraje východní a střední Sicilie.
Bankéř pevně doufal, že již nikdy nespatří svého tripolského jednatele, ba že o něm již nikdy ani neuslyší. Klamal se v této věci stejně jako ještě v mnoha jiných.
Bylo to 18. května, kdy Sarkanymu odevzdali v hostinci psaní, které obsahovalo dvě stě zlatých a k nim připojený lístek.
Za šest dní, dne 24. května, objevil se Sarkany v Toronthalově závodě a přednesl přání mluvit s majitelem.
Naléhal tak, že mu bylo konečně vyhověno.
Bankéř byl ve své pracovně. Jakmile do ní Sarkany vešel, zavřel za sebou pečlivě dveře.
„To jste ještě tady?“ přivítal ho Toronthal zlostně. „Co tu ještě chcete? Poslal jsem vám přece dost peněz, aby stačily na odjezd. A bylo to naposled. Nedostanete ode mne ani haléř, dělejte co dělejte. Proč jste neodjel? Budte ujištěn, že dovedu učinit opatření, abych se zbavil vašeho vyděračství. Co zde vlastně chcete?“
Sarkany snesl klidně výbuch bankéřova hněvu, neboť byl na něj připraven. A nebyl také vyzývavě drzý jako dříve, když chodil k bankéři pro peníze. Dovedl se ovládat a byl dostatečně rozumný.
Přitáhl si bez vyzvání k bankéři židli a čekal, až bankéřův hněv ochladne.
Klidně snášel jeho výčitky.
„Promluvíte také konečně?“ nabručeně se optal Toronthal, když posléze zanechal přecházení po pracovně a také usedl.
„Čekám, až se uklidníte,“ odpověděl Sarkany, „a nezáleží mi na čase.“
„Tak co vám záleží na tom, zda jsem klidný nebo ne? Ptám se vás naposled, co vlastně ještě chcete?
„Mohu vám nabídnout výnosný obchod, Toronthale.“
„Nebudu s vámi mluvit o žádném obchodě a žádného obchodu se s vámi nezúčastním. Nechci vás již vidět a doufám, že Terst opustíte ještě dnes,“ odpověděl bankéř rozhodně.

„Opustím Terst," pravil Sarkany. „Ale ne dříve, dokud vám nesplatím dluh."
„Vy chcete splatit dluh?.. Vy? Vy mi chcete vrátit peníze?.."
„Ano, splatím vám kapitál i s úroky, nemluvě ani o podílu na zisku.."
Silas Toronthal při tom neočekávaném návrhu Sarkanyho pokrčil rameny.
„Částky, které jsem vám dal, zapsal jsem již na účet ztrát," pravil.
„Jsme vyrovnáni a nežádám již nic"
„Já jsem se rozhodl, že nechci být vaším dlužníkem"
„Ale třeba já chci zůstat vaším věřitelem."
Po těchto slovech oba mužové na sebe pohlédli a Sarkany po chvíli řekl:
„Pouhé fráze, nic než fráze. Opakuji vám, že chci s vámi mluvit o velmi vážném obchodě."
„Asi stejně hanebném jako vážném, že ano?" zeptal se bankéř.
„Však by to nebylo po prvé, kdy byste hledal mou pomoc pro.."
„Slova, pouhá slova!" odmítal bankéř drzou poznámku Sarkanyho.
Jen mě vyslechněte, budu mluvit stručně."
„Učiníte jen dobře."
„A nebudete-li souhlasit s mou nabídkou, nebudu o tom již mluvit a odejdu"
„Jen odtud, nebo i z Terstu?"
„Odtud i z Terstu."
„A již zítra?" „ Ještě dnes."
„ Mluvte tedy!"
„Slyšte tedy, oč jde," pravil Sarkany. „Ale jste si jist, že nás nikdo nemůže slyšet?" dodal, obraceje se ke dveřím.
„Záleží vám tolik na tom, aby naše smlouva zůstala tajemstvím?" ptal se bankéř posměšně.
„Ano, Toronthale, neboť v našich rukou jsou životy vznešených osob."
„Snad ve vašich, ale nikoliv v mých."
„Suďte sám. Přišel jsem na stopu spiknutí. Nevím ještě, kam míří, ale od událostí posledních válek má na Rakousko spadeno každý, kdo není Rakušan. Domnívám se, a to právem, že se připravuje jakési spiknutí ve prospěch Maďarů, které by pro nás mohlo znamenat zisk."
Silas Toronthal se uštěpačně usmál a řekl:
„Mně nepomůže žádné spiknutí.."
„Snad přece!"
„ Jak?"
„Tím, že je vyzradíte."
„Mluvte tedy jasněji."
Sarkany vyprávěl, co se událo na starém terstském hřbitově, jak chytili poštovního holuba a zmocnili se šifrovaného lístku, který si opsali. Vyprávěl o tom, jak se mu podařilo najít dům, jehož majiteli byl lístek zaslán, a dodal, že v pěti dnech on a Zirone vypátrali vše, co se v domě dálo.
Zjistili, že se tam schází několik osob, a to stále osoby stejné, které přicházejí do domu nejvýš opatrně. Několik holubů z domu odletělo a jiní přiletěli. Odlétající mířili k severu a přilétající zas od severu přicházeli. Vchod do domu střeží starý sluha, který jen nerad otvírá a příliš si všímá každého, kdo se k domu přiblíží. Proto Sarkany a Zirone musili být velice opatrní, aby na sebe nepřivábili pozornost onoho muže. Z několika okolností však usoudili, že přece jen jsou obyvatelům domu podezřelí.
Silas Toronthal teď poslouchal vyprávění pozorněji. V duchu uvažoval, kolik asi je v tom pravdy a jaký zisk chce Sarkany ze všeho mít.
Když Sarkany skončil ujištěním, že jde o spiknutí proti státu a že pro'38, zrazení tajemství přinese zrádcům jistě odměnu, odhodlal se bankéř k několika otázkám..
„Kde je ten dům?"
„Je to číslo osmdesát devět v ulici Acquedotto."
„Komu náleží?" „ Jakémusi maďarskému šlechtici"
„Jeho jméno neznáte?"
„Je to hrabě Ladislav Zathmar."
„A kdo jsou ty osoby, které ho navštěvují?"
„Jsou dva a oba Maďaři."
„A jména?" . „ Prvý je zdejší profesor Štěpán Bathory."
„ A druhý?" „Hrabě Matyáš Sandorf."
Při tomto jménu Silas Toronthal sebou překvapeně trhl, což neušlo Sarkanymu.
Sarkanymu nedalo mnoho práce zjistit ona tři jména. Stopoval totiž Štěpána Bathoryho, když se ubíral do svého bytu, a Matyáše Sandorfa při jeho návratu do hotelu.
„Jak vidíte, Toronthale, neváhal jsem vám udat jména a z toho můžete poznat, že si s vámi nechci jen zahrávat.
„Ano, ale to vše není ještě nic určitého" odpověděl bankéř, neboť chtěl mít přesné zprávy, než se k něčemu zaváže.
„Nic určitého?" ptal se Sarkany.
„Ovšem, vždyť nemáte ani nejmenší přímý důkaz.
„ A toto zde?"
Opis lístku se octl v rukou Silase Toronthala. Bankéř jej zvědavě prohlížel.
Ta tajemná slova neměla pro něho význam a nic nedokazovalo, že by byla tak důležitá, jak tvrdil Sarkany. Příběh ho

však zajímal tím, že hrabě Sandorf byl jeho klientem, a on se obával, že brzy bude žádat okamžitou výplatu peněz.
„Nuže," řekl bankéř posléze, „domnívám se, že to vše přece jen nejsou dostatečné důkazy." „Mně se naopak zdá, že nemůže být nic jasnějšího," odsekl Sarkany.
„Podařilo se vám rozluštit zprávu?"
„Ještě ne, Toronthale, ale dokáži to, jakmile se k tomu naskytne čas."
„A „Podobnými věcmi jsem se již zabýval," vysvětloval Sarkany.
„Měl jsem v rukou již hodně šifrovaných zpráv. Když jsem prozkoumal tuto, zjistil jsem, že nejde o smluvenou abecedu, která by zaměňovala jednotlivá písmena, nýbrž že v tomto lístku každé písmeno má svůj původní význam a že písmena jsou přeházena v určitém pořadu. Zjistit tento pořad lze však jen mřížkou."
Jak víme, Sarkany se nemýlil. K sepsání bylo použito skutečně mřížky. Rovněž již víme, že rozluštění bylo proto tím těžší.
„Budiž," řekl bankéř, „nepopírám, že máte pravdu, ale jak přečtete lístek, když vám chybí mřížka?"
„Musím si opatřit mřížku" doznal Sarkany.
„A jak si ji opatříte?"
„Nevím dosud jak, ale buďte jist, že si ji opatřím„`
„Opravdu? Já na vašem místě bych se tolik nenamáhal."
„Budu se namáhat jen tolik, kolik bude třeba."
„A k čemu to všechno bude? Já bych prostě oznámil policii své podezření a odevzdal bych jí tento lístek."
„Učiníme tak, Toronthale, ale až později, až budeme mít v ruce něco více než pouhé domněnky," odpověděl Sarkany chladně.
„Než promluvím, musím mít jasné a nepopiratelné důkazy. Chci se dostat na kloub toho spiknutí, chci se ho zmocnit, abych ho mohl využitkovat ve svůj prospěch. A o kořist se chci rozdělit s vámi. Kdo ostatně může dnes říci, zda nebude výhodnější jít se spiklenci než stavět se proti nim?"
Tato slova Silase Toronthala nepřekvapovala, neboť věděl, čeho je schopen vtipný, ale bezcharakterní Sarkany. Sarkany mluvil bez obalu, jistě jen proto, že dobře věděl, že pružné svědomí Silase Toronthala bude souhlasit s jakýmkoli návrhem, půjde-li o dobrý obchod. Řekli jsme již, že Sarkany bankéře už dlouho znal. Kromě toho se domníval, že peněžní poměry bankovního domu nejsou právě vábné. Což by odměna za prozrazení spiknutí nemohla bankéři pomoci, aby svůj obchod zase povznesl? S tím Sarkany počítal, a proto učinil Toronthalovi takový návrh.
Silas Toronthal se naopak zase snažil tvářit se vůči svému bývalému jednateli nepřístupně. Jestliže se skutečně připravovalo proti Rakousku nějaké spiknutí, jehož původce Sarkany objevil, pak Toronthal nebyl z těch, kdož by na přípravy ke vzpouře hleděli klidně.. Dům Ladislava Zathmara s tajnými schůzkami, výměna šifrovaných zpráv holubí poštou a konečně velká částka, kterou hrabě Sandorf u něho uložil a kterou chtěl mít stále po ruce, to vše bylo bankéři podezřelé.
Sarkany jistě soudil správně, ale bankéř se chtěl dovědět mnohem víc, chtěl prohlédnout jeho záměry, a proto odpověděl na oko zcela lhostejně:
„A i když se vám podaří skutečně rozluštit tuto zprávu -, předpokládám totiž, že vám bude přát štěstí -, třeba se přesvědčíte, že jde o věc zcela soukromou, zcela nedůležitou, takže z ní nebudete mít nic ani vy, ani já."
„Ne," zvolal Sarkany s přízvukem pevného přesvědčení. „Ne, jsem na stopě velmi nebezpečného spiknutí, řízeného vynikajícími osobami, a jsem přesvědčen, že o tom nepochybujete ani vy. ..
„Co tedy ode mne chcete?" zeptal se teď bankéř přímo a jasně.
Sarkany vstal a pravil tiše bankéři, hledě mu pevně do očí:
„Co chci? To je docela prosté. Chci se dostat pod jakoukoliv záminkou do domu hraběte Zathmara, abych si získal jeho důvěru. Jakmile se tam dostanu - nikdo mě tam přece nezná -, najdu jistě příležitost, abych se zmocnil mřížky rozluštil tuto zprávu, a té pak použiji k prospěchu nás obou."
„K prospěchu nás obou?" tázavě opakoval Silas Toronthal.
„Proč vlastně chcete, abych se touto věcí zabýval i já?"
„Poněvadž se vám to dobře vyplatí."
„Proč se tedy do toho nepustíte sám?"
„Potřebuji vaši podporu."
„Mluvte jasněji!"
„Abych dosáhl cíle, potřebuji času, ale čas stojí peníze a ty já nemám…
„Ale váš úvěr je u mne již vyčerpán, jak víte."
„Vím, ale můžete mi poskytnout úvěr nový."
„A co tím získáte ."
„Toto: Z tří lidí, které jsem vám jmenoval, jsou dva chudí, totiž Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory, ale hrabě Sandorf je nesmírně bohat. Má v Sedmihradech rozsáhlé statky. Snad je vám známo, že jeho statky budou zabrány, bude-li odsouzen jako spiklenec, a že připadnou z většího dílu tomu, kdo spiknutí objeví a udá. .. To jsme my dva, já a vy -, a my se pak rozdělíme."
Sarkany se odmlčel.
Bankéř hned neodpověděl. Uvažoval, co dobrodruh vlastně zamýšlí. Nebyl jistě ochoten vmísit se do této věci osobně a zjevně, ale zase dobře věděl, že Sarkany dokáže jednat za oba.
Kdyby se rozhodl pro účast, musí Sarkanyho zavázat smlouvou, podle níž by mu připadl náležitý podíl, ale aby on sám zůstal skryt. .. Ještě však váhal. .. Ale co mohl ztratit? Sám v této hnusné věci nevystoupí a shrábne velkou odměnu, která přivede jeho bankovní závod k novému rozkvětu..

„Tak co?“ naléhal Sarkany.
„Nuže -, nechci,“ odpověděl Silas Toronthal v poslední chvíli, obávaje se takového společníka v této věci.
„Vy odmítáte?“
„Ano, odmítám. .. Nevěřím totiž v úspěch vašich záměrů „
„Mějte se na pozoru, Toronthale,“ zvolal teď Sarkany hrozivě, odhodiv masku. „ Proč bych se měl mít na pozoru?“
„Poněvadž vím o některých vašich obchodech. ..“
„Odejděte, Sarkany!“ zvolal bankéř.
„ Mohu vás donutit.“
„Ven!“
V tom okamžiku kdosi lehce zaklepal na dveře. Zatím co se Sarkany obrátil k oknu, otevřely se dveře a sluha hlásil:
„Hrabě Sandorf si přeje mluvit s panem Toronthalem.“
Sluha odešel. „ Hrabě Sandorf?!“ zvolal Sarkany. Bankéři nebylo příjemné, že se Sarkany dověděl o jejich stycích, a kromě toho tušil, že mu z této nevhodné návštěvy vzniknou další nesnáze.
„Co tu chce hrabě Sandorf?“ zeptal se Sarkany ironicky.
„Vidím již, že jste v nějak dobrých stycích se spiklenci z domu Zathmarova. Obrátil jsem se asi na jednoho z nich.
„Jděte již!“
„Nepůjdů, Toronthale, musím se dovědět, proč vás hrabě Sandorf navštívil.“
Po těchto slovech Sarkany chvatně vstoupil do sousední místnosti a spus, til za sebou záclonu, která oddělovala obě místnosti místo dveří.
Silas Toronthal chtěl již zavolat sluhu, aby Sarkanyho vyhodil, ale pak se rozhodl jinak. „Snad bude líp,“ řekl si, „bude-li slyšet vše, co zde budeme mluvit.“
Pak zazvonil bankéř na sluhu a dal mu příkaz, aby hraběte Sandorfa uvedl. Matyáš Sandorf vstoupil do místnosti a chladně odpověděl, jak to -.-. .iž bylo v jeho povaze, na přeuctivé uvítání bankéřovo. Pak usedl do křesla, které mu přistavil sluha.
„Nečekal jsem vás, pane hrabě,“ pravil bankéř, ,;nevěděl jsem ani, že dlíte v Terstu, ale Toronťhalův dům je vždy poctěn vaší návštěvou.`“
„Jsem jistě jedním z vašich nejmenších zákazníků, pane Toronťhale,“ odpověděl Matyáš Sandorf „neboť nespekulujete s penězi. Musím vám však být vděčen za ochotu, s kterou jste přijal můj majetek do úschovy.“
„Neračte zapomínat, pane hrabě, že ona částka byla zapsána na běžný účet, takže vám nese úrok.“
„Vím o tom, pane bankéři, ale opakuji, že jsem peníze u vás neuložil nadlouho, nýbrž jen na krátký čas.“
„I za těchto okolností, pane hrabě, je záhodno, aby kapitál nezůstal mrtvý, neboť peníze mají dnes- velkou cenu,“ pravil Silas Toronthal.
„Vždyť je obava, že finanční krise se rozšíří na celou zemi.
Vnitřní situace je stále nejistá a obchody váznou. Několik úpadků velkých podniků otřáslo veřejným úvěrem, takže mnoho jiných obchodníků se musí obávat. ..“
„Ale váš dům je pevný, pane Toronthale,“ pravil hrabě Sandorf; „vím dobře, že jeho se ty cizí úpadky nedotkly.“
„I také, odpověděl Toronthal zcela klidně ale jen velmi málo.
Lodní doprava na Jaderském moři nám zajišťuje řadu obchodů, ke kterým vídeňské a peštské podniky nemají přístup. Proto se nás úpadky dotkly jen velmi málo. Nemusíte nás litovat, pane hrabě, opravdu si nemáme proč naříkat.“
„Mohu vám jen blahopřát, pane Toronthale. Nemluvilo se však při této krisi též o vnitřních zápletkách?“
Ač hrabě Sandorf pronesl tuto otázku tak lhostejně, jako by jí nepřikládal váhy, Silas Toronthal si jí všiml velmi pozorně. Snad s ní souviselo to, co mu prozradil Sarkany. ..
„Nic takového jsem neslyšel,“ odpověděl, „ba neslyšel jsem ani, že vláda by v tom směru měla nějaké obavy. Soudíte snad vy, pane hrabě, že nějaká blížící se událost?..“
„Nikoliv,“ odpověděl Matyáš Sandorf, „ale finanční kruhy bývají často zpraveny předem o událostech, o kterých se veřejnost dovídá mnohem později. Proto jsem se vás ptal, ponechávaje vám na vůli, zda hodláte odpovědět nebo ne.“
„Neslyšel jsem skutečně nic podobného,“ potvrdil opět Silas Toronthal, „ a mohu říci, že před zákazníkem vašeho rázu bych nikdy nemlčel, neboť tím bych mohl poškodit vaše zájmy.“
„Děkuji vám, pane Toronthale. Soudím stejně jako vy, že není se čeho obávat. Brzy již opustím Terst a vrátím se do Sedmihradska, kam mě volají naléhavé záležitosti.“
A do Terstu se pravděpodobně vrátíte později.“
„Pochybuji,“ odpověděl Matyáš Sandorf. „Než však odjedu, rád bych urovnal všechny účty svého panství, které jsou poněkud v nepořádku. Můj správce mi zaslal spoustu účetních dokladů, které nebudu moci sám zpracovat. Mohl byste mi doporučit nějakého účetního nebo mi propůjčit některého ze svých úředníků, který by provedl tuto práci za mne?“
„Nic snazšího pane hrabě.“
„Budu vám velmi vděčen.“
„A kdy byste potřeboval onoho úředníka?.“
„ Co nejdříve.“
„Kde se vám má představit?“
„V domě mého přítele hraběte Zathmara. Je to číslo osmdesát devět v ulici Acquedotto.“
„Vše zařídím.`“
„Jeho práce bude trvat asi osm dní. Jakmile budou účty zpracovány, vrátím se domů. Proto vás prosím, abyste zatím připravil částku, kterou jsem u vás uložil.“
Silas Toronthal nedokázal při této žádosti potlačit úlek, ale hrabě Sandorf si toho nevšiml.

„Kdy vám má být částka dodána?“, „Osmého příštího měsíce.“
„Bude připravena.“
Po těchto slovech hrabě povstal a bankéř ho doprovodil až do předsíně. Když se Toronthal vrátil do své pracovny, spatřil tam již, Sarkanyho, který ho přivítal slovy:
„Do dvou dnů musím být uveden do domu hraběte Zathmara jako Sandorfův účetní.“
„Ano, musí se tak stát, odpověděl mu Silas Toronthal.“ „„ TAJNÁ ZPRÁVA. „ Za dva dny poté byl Sarkany uveden do domu Ladislava Zathmara. Byl představen Silasem Toronthalem, a proto ho hrabě Sandorf bez váhání přijal. Takovým způsobem se Sarkany i bankéř stali na sobě závislými spoluvinníky v úkladu, kterého se oba zúčastnili stejnou měrou. Jejich cílem bylo vniknout do spiknutí, které mohlo původce stát život. Konečným cílem pak byla odměna za udání, obrovské jmění, jehož část měla vplynout do kapes dobrodruha, který byl ochoten podniknout vše, aby si je naplnil, a druhá část do pokladen bankéře, který se octl v takových nesnázích, že nemohl dostát svým závazkům.
Snad není třeba ani se zmiňovat, že podle smlouvy mezi Toronthalem a Sarkanym měla být odměna za zradu rozdělena na dva stejné díly. Kromě toho měl bankéř zatím vybavit Sarkanyho dostatečným množstvím peněz, aby mohl v Terstu i se Zironem slušně žít a platit všechny výlohy za jednání, kterých bude třeba v jejich záležitosti. Sarkany zase musil bankéři vydat opis lístku, který byl důkazem spiknutí. ..
Mohl někdo vinit hraběte Matyáše Sandorfá z neopatrnosti, že uvedl do domu cizince ve chvíli, kdy šlo o tak vážné věci, takřka v předvečer povstání, k němuž každé chvíle mělo být dáno smluvené znamení?
Hrabě k tomu měl své důvody. Jednak mu šlo o to, aby jeho soukromé záležitosti byly uspořádány. Chystal se k účasti na nebezpečném dobrodružství, v kterém mohl ztratit hrdlo nebo alespoň svobodu, nebo v kterém mu hrozilo vyhnanství, kdyby se mu podařilo uprchnout. Hraběti se také zdálo vhodné uvést cizince do domu Zathmarova, aby tím odvrátil jakékoli podezření. Domníval se totiž -, a jak víme, nemýlil se -, že v sousedství domu zahlédl slídily. Byli to Sarkany a Zirone, které hrabě neznal. Domníval se, že jsou to členové terstské policie. Jestliže bylo podezřelé, že se několik osob schází na uzavřeném místě, pak bylo jistě nejlepším obranným prostředkem na odvrácení podezření přijmout do domu i člověka cizího, třeba by šlo o pouhého účetního. Mohla snad přítomnost takového člověka být spiklencům nebezpečná? Ne, neboť tajné zprávy mezi Terstem a maďarskými městy se již nevyměňovaly a všechny listiny týkající se povstání byly zničeny. Nikde nebylo ani jediné písmeno, které by někoho mohlo přivést na stopu spiknutí. Veškerá zabezpečovacíopatření byla provedena a dalších nebylo třeba. Hraběti Sandorfovi zbývalo jen dát smluvené znamení, jakmile nadejde vhodná doba. Uvedení cizího člověka do domu Zathmarova mohlo tedy jen rozptýlit podezření policie, jestliže byla již někým varována.
Důvody byly jistě správné a nebylo by se nic stalo, kdyby do domu byl býval uveden jiný muž než Sarkany a doporučen někým jiným než Silasem Toronthalem. Sarkany byl mistr v přetvářce a tato jeho vlastnost, jakož i příjemný zjev mu byly jen na prospěch. Hrabě Sandorf a jeho přátelé se jím dali oklamat a upadli do'léčky. Mladý účetní byl horlivý, svědomitý, ochotný a vyznal se velmi dobře v účtech, které měl zpracovat. Ostatně nic by v něm nebylo vzbudilo podezření, kdyby už dříve nebyl věděl o tom, že má před sebou náčelníky povstání. Matyáš Sandorf, Štěpán Bathory a Ladislav Zathmar se při svých schůzkách zabývali jen vědou a uměním. Sarkany však věděl, na čemje. Však se jednou příležitost naskytne! A proto čekal. Vždyť vstoupil do domu Zathmarova jen proto, aby se dopídil mřížky, kterou by mohl rozluštit tajnou zprávu. Teď, když zjistil, že se již žádné zprávy neposílají, obával se, že snad byla zničena i mřížka.
Tato obava ho stále soužila, neboť mřížka byla jeho jedinou nadějí, že mu opsaný lístek přinese bohatství.
Při práci si všímal bedlivě všeho, co se dělo kolem něho, a střežil spiklence takřka na každém kroku. Vstup do místnosti, kde se přátelé scházeli, nebyl mu zakázán. Často tam pracoval zcela sám. A tu se jeho oči a prsty zabývaly vším jiným než výpočty a srovnáváním dokladů. Prohrabával se ve všech papírech a otvíral vše paklíči, které mu zhotovil Zirone,-, pravý mistr v tomto oboru. Jen před Borikem se musel mít Sarkany na pozoru, neboť jeho přízeň si nedokázal získat.
Po pět prvních dnů bylo pátrání Sarkanyho marné. každého dne přicházel s nadějí, že mu bude konečně Štěstěna přízniva, ale večer se vracel do hostince zklamán. Obával se již, že nedojde cíle. Povstání -, nepochyboval, že o ně jde -, mohlo vypuknout každého dne, a to dříve, než se mu podaří spiklence usvědčit a udat.
„Snad bys učinil líp, kdybys oznámil vše policii bez dokladů a dodal jí opis lístku,“ radil Zirone. „Tak by sis snad alespoň nějakou odměnu zajistil.“
„Ano,“ souhlasil Sarkany, „učiním tak, ale teprve až to bude nutno.“
Netřeba podotýkat, že Sarkany uvědomoval Silase Toronthala o všem, co se dálo. Bankéřovu netrpělivost tím ovšem nemohl uspokojit.
Náhoda mu však konečně přispěla. Po prvé mu pomohla, když mu vydala do rukou tajnou zprávu, a teď mu pomohla rozluštit její obsah. Bylo to ve čtyři hodiny odpoledne posledního května.
Jako obyčejně měl Sarkany opustit Zathmarův dům v pět hodin. Byl sklíčen tím, že se k cíli nepřiblížil o nic více než v prvý den služby, ale zvláště proto, že práce, kterou mu svěřili, blížila se ke konci. Jakmile svůj úkol vykoná, bude jistě s bohatou odměnou a s díky propuštěn, ale ztratí tím záminku pro vstup do domu.
Právě před chvílí Ladislav Zathmar s oběma přáteli odešel. V domě zůstal jen sluha Borik, který byl zaměstnán kdesi v přízemí. Sarkany, nejsa nikým střežen, mohl jednat úplně volně a rozhodl se vstoupit do ložnice hraběte Zathmara, kam se dosud nedostal.
Dveře byly zamčeny na klíč. Sarkany je otevřel paklíčem a vstoupil.
Mezi dvěma okny, vedoucími na ulici, stál psací stůl, jehož tvar by byl okouzlil každého milovníka starožitností. Sarkanymu se po prvé naskytla příležitost prohledat i tento stůl a hned toho využil. Bylo však nutno otevřít stůl paklíčem. Dokázal to, aniž zanechal jedinou stopu.
Konečně ve čtvrté zásuvce nalezl Sarkany čtvereček tuhého papíru, v němž byly vyřezány otvory. Čtvereček upoutal

hned jeho pozornost.
„Mřížka!“ zvolal a nemýlil se.
Nejprve ho napadlo zmocnit se onoho papíru, ale když vše uvážil, pochopil, že zmizení mřížky by vzbudilo podezření.
„Nuže,“ pomyslil si Sarkany, „jako jsem si opsal lístek, tak si mohu obkreslit i mřížku.“
Mřížkou byl čtverec papíru, jehož každá strana měřila šest centimetrů. Čtverec byl rozdělen v šestatřicet centimetrových polí. Z těchto šestatřiceti polí bylo sedmadvacet plných a devět prázdných; na devíti místech byla totiž pole vystřižena.

Sarkanymu šlo především o to, aby znal rozměr mřížky a polohu prázdných polí. Obkreslil si to vše tak, že mřížku položil na kus bílého papíru a obtáhl ji jak po jejích okrajích, tak i ve vyříznutých políčkách. Při tom neopominul vyznačit dobře místo, kde byl na okraji mřížky drobný křížek, značící zřejmě její hořejší stranu. Přiložením nákresu na mřížku zjistil, že je zhotovena přesně. Mřížka vypadala takto: (obr.. mřížky.) Nepochyboval, že mřížka, kterou si doma mohl snadno zhotovit ze silného papíru, rozluští opis lístku, který teď byl v rukou Toronthalových.
Zasunul mřížku opět pod papíry, kde ležela dříve, zamkl stůl, zamkl i ložnici a spěchal do svého hostince. Za čtvrt hodiny již vstupoval do světnice v hostinci s pohledem tak vítězoslavným, že ho Zirone přivítal hlasitým voláním.
„Co je, příteli, dej si pozor, dovedeš lépe skrývat zklamání než radost!
A i radostí se můžeš prozradit.“
„Nech si své poznámky, Zirone,“ odsekl Sarkany. „Teď musíme pracovat. Nesmíme ztratit ani minutu.“
„Pracovat. ?.. teď před večeří?“
„Ano, ještě před večeří.“
Po těchto slovech vzal Sarkany kus tvrdého papíru, který si již přinesl, a vystřihoval z něho podle nákresu mřížku. Nezapomněl také nakreslit křížek na příslušné straně.
Zirone ho pozoroval se zájmem, neboť pochopil již, oč jde.
„Výborně,“ stále jen opakoval. „Když si pomyslím, že každé to vystřižené políčko značí milion. „Snad víc,“ odpověděl Sarkany.
Když byl Sarkany hotov, uložil mřížku do tobolky a povstal.
„Hned ráno jdu k Toronthalovi,“ pravil.
„Dej si na něj pozor!“ „Má-li on lístek, mám já k němu klíč, jaký tedy pozor:“ '48, „To se bude musit tedy vzdát.“
„Vzdá se jistě“! ` „ Teď snad již můžeme na večeři.“
Zirone byl stále při chuti a nezanechal mnoho z bohaté večeře, kterou si objednal.
Druhého dne o osmé hodině ranní čekal již Sarkany v Toronthalově bance a bankéř nařídil, aby byl ihned uveden k němu.
„Tady je tedy mřížka; ` řekl Sarkany a vyňal svůj včerejší výrobek.
Bankéř jej vzal do ruky, obracel jej sem a tam a vrtěl hlavou, jako by nesdílel víru svého spojence.
„Pokus snad můžeme učinit?“ řekl Sarkany nakvašeně.
„Učiňme jej!“
Silas Toronthal vyňal opis lístku a položil jej na stůl.
Jak se snad čtenář pamatuje; na lístku bylo napsáno osmnáct úplně nesrozumitelných slov, z nichž každé mělo šest písmen.
Mohli si být předem jisti, že jim tato slova prozradí svůj smysl, jakmile použijí mřížky. Vždyť bylo na první pohled jasné, že prázdné čtverečky v mřížce byly tak voleny, že jejím čtverým otočením objeví se v nich střídavě všechna písmena každého sloupce zprávy.
Vysvětlíme hned, oč vlastně šlo. Položíme-li na příklad mřížku na bílý papír a vpíšeme do otvoru čísla 1-9, pak otočíme o jednu stranu a napíšeme 10--18, po opětném otočení
19--2- a konečně při posledním otočení čísla 28-36, spatříme na papíře vepsána všechna čísla od jedné do třiceti šesti. Jenže čísla nebudou v přirozeném pořádku, nýbrž zpřeházená.
Sarkany hned poznal, že se musí nejdříve zabývat prvními šesti slovy lístku a Postupovat dále, až vyčerpá všech osmnáct slov, z nichž byla zpráva sestavena. Použil o svém postupu Toronthala a ten uznal správnost jeho názoru.
Jen osvědčí-li se tento názor i v praxi, To měl dokázat pokus.
Je záhodno připomenout čtenáři znova oněch osmnáct slov zprávy.
Slova zněla takto:

ihnalz arnuro odrhnp aeeeil spesdr eedgnc
zaemen rutopn trvree mtqssl estlev eeuart ennios noupvg erssur ouitse toeedt artuee

Řekli jsme již, že nejdříve měla být rozluštěna slova prvého sloupce. Aby toho docílil, opsal je Sarkany na papír, ponechávaje mezi nimi mezery tak, aby se jejich vzájemný odstup rovnal odstupu políček mřížky. Po napsání vypadala písmena asi takto:

i h n a l z a r n u r o o d r h n p a e e e i l s p e s d r e e d g n c

Pak vložil mřížku na tuto skupinu písmen tak, že kraj označený křížkem byl nahoře. A tu se objevila v otvorech mřížky tato písmena, zatím co ostatních sedmadvacet zůstalo zakryto plnými poli mřížky.

h. a z r
r
e i r
8

Sarkany pak natočil mřížku o devadesát stupňů směrem vpravo, takže se kraj označený křížkem octl po jeho pravé ruce. Po tomto otočení bylo vidět tato písmena: „„

n. o h a l
e d -e c „„

Po třetim otočení, při němž okraj s křížkem byl dole, objevila se v otvorech tato písmena: „„

n
a d n e
p
e d. n

Sarkanymu i Silasu Tnronthalovi bylo divné, že písmena v otvorech nedávala žádný smysl, když je přepsali na papír do řádky.
Oba očekávali, že smysl se objeví hned, a hle, slova byla stejně nesrozumitelná jako dřív. Byla snad mřížka nesprávná nebo zpráva byla vůbec nerozluštitelná?
Při čtvrtém otočení mřížky, po němž se křížek octl vlevo, objevila se tato písmena: „„

r
t n.
i I. r. u = o p e
S S „„

Opět žádný výsledek, stejná nejasnost a záhada jako dříve.
Slova totiž, která objevili Sarkany a bankéř po čtyřnásobném otočení mřížky, zněla takto: „„ hazrreirg nohalcdec nadnepedn ilruopess „„

Tato slova dávala stejně málo smyslu jako při dalších pokusech, které je dovedly k těmto nesrozumitelným sloupcům slov: „„

amnetnore velessuot etseirted zenevnes
uonsuoveu qlangisre imerpuate rptsetuot
Sarkany, všecek rozčilen a pobouřen, chopil se lístku s nesrozumitelnými řadami písmen, jak byla sestavena za pomoci mřížky, a chtěl jej roztrhnout.
Silas Toronthal ho zadržel:
„Jen klid, klid.“
„Eh, co je nám platna tahle nerozluštitelná hádanka?“ vzkřikl Sarkany.
„Napište tato slova souvisle jedno za druhým,“ radil bankéř.
„K čemu?“
„To uvidíme.“
Sarkany poslechl a výsledkem byla tato řada písmen:

hazrreirgnohaledecnadnepednilruopessamnernorevelessuotetseinedzerrevne uor.suoveuqlangisreimerpuaterptsetuot

Sotva byla ta slova napsána, Silas Toronthal vytrhl papír Sarkanymu z ruky, přečetl jej a překvapeně vykřikl. teď ijeho opustil klid. Sarkanymu se zdálo, že bankéř zešílel.
„Čtěte!“ pobízel Silas Toronthal, podávaje papír Sarkanymu.
„Co mám číst?“
„Což nevidíte, že odesilatel přeložil zprávu do francouzštiny a psal ji pak obráceně, to jest odzadu kupředu?“
Sarkany vzal papír a četl podle bankéřova návodu :
„Tout est préc. Au premier signal que vous nous envecrez de Trieste, cous se léveront en masse pour 1'indépendance de la Hongric. rrzah „
„vše je hotovo. Na první znamení, které nám dáte z Terstu, všichni hromadně povstanou pro nezávislost Maďarska. rrzah,“ opakoval bankéř.
A co těch posledních pět písmen?“ ptal se Sarkany.
„Asi smluvené heslo: ` Konečně je tedy mám!“
Ale nemá je dosud policie.“
„To už je má věc.“

„Jednejte však opatrně a pokud možno tajně.“
„To je samozřejmé. Jen terstský guvernér se doví jména obou přátel říše, lueri zmařili v zárodku povstání proti ní.“
A bídník při těchto slovech jak přízvukem, tak i posunky dával najevo, že je míní uštěpačně.
„ Nemusíme se tedy starat o nic?“
„O nic -, leda o podíl na zisku.“
„A kdy to bude?“
„Až padnou tři hlavy, z nichž každá má pro nás větší cenu než milion.“
Pak se Silas Toronthal a Sarkany rozešli. Chtěli-li využitkovat tajemství, které jim vložila do rukou náhoda, a chtěli-li udat spiklence dříve, než vypukne vzpoura, musili jednat rychle.
Prozatím se Sarkany vrátil jako obyčejně do domu Ladislava Zathmara. Pokračoval tam v konečných pracích. Hrabě Sandorf mu přece řekl, děkuje mu za jeho ochotu, že bude potřebovat jeho služeb nejdéle osm dnů.“
Tím prozradil Sarkanymu, že asi v té době bude dáno znamení k povstání.
Pozoroval však dále co nejbedlivěji, co se děje v Zathmarově domě, snaže se, aby nevzbudil podezření. Ano dával dokonce najevo i tolik od poru proti Rakousku, že hrabě Sandorf pojal úmysl zajistit si jeho služby pro chvíli, kdy se Maďarsko osamostatní. Jen Borik se nedal přesvědčit o dokonalosti mladého muže a byl proti němu zaujat.
Sarkany dosáhl svého cíle.
Osmého června měl hrabě Sandorf podle úmluvy se svými přáteli dát povel k povstání a tento den se blížil.
Ale zatím bylo již dokonáno i dílo udavačské.
Večer toho dne terstská policie náhle obklopila dum Ladislava Zathmara.
Každý odpor byl marný.
Hrabě Sandorf, hrabě Zathmar, profesor Bathory a Sarkany, který byl r náhodou přítomen, byli zatčeni, aniž si toho kdo všiml. Stejně byl zatčen i Borik.

Kapitola pátá
PŘED SOUDEM, PŘI NĚM A PO NĚM.

Istrie, která byla připojena k Rakousku smlouvou z roku 185, tvoří trojhranný poloostrov, který se prostírá od Terstského zálivu až ke Kvarnerskému. Na pobřeží jsou četné přístavy a nejdůležitější z nich je Pulje, který vláda přetvořila na přístav válečný.
Na západních březích Istrie sídlilo obyvatelstvo italské, kdežto na východě bylo již více živlu slovanského. Na pobřeží a ve vnitrozemí bylo jen několik málo význačných měst jako Poreč, Rovinj a Pulje. Žádné z těchto měst však nebylo hlavním městem tohoto kraje. Tímto názvem se honosilo město Pazin, ležící téměř ve středu poloostrova. A právě tam měli být dopraveni mužové zatčení v domě hraběte Ladislava Zathmara.
Před domem čekal již uzavřený vůz. Všichni čtyři museli do něho vstoupit a dva četníci usedli po jejich boku. Zajatcům nebylo po celou cestu dovoleno rozmlouvat, aby se snad nedohodli o výpovědi dříve, než budou předvedeni před soudce.
Četa dvanácti četníků na koních, které velel poručík, jela dílem před povozem, dílem vedle něho a za ním.
Sluha Borik nebyl ve voze. Byl odveden do terstského vězení a byla na něho uvalena samovazba.
Kam měli být zajatci dopraveni? Která pevnost mohla být bezpečnější než terstský hrad? Hraběti Zathmarovi a jeho přátelům záleželo velice na tom, aby se to dověděli, ale marně se namáhali.
Byla temná noc. Svítilny vozu osvětlovaly cestu až k prvé řadě jezdců, jedoucích před povozem. Jeli rychle. Matyáš Sandorf, Štěpán Bathory a Ladislav Zathmar seděli bez hnutí a mlčky v povoze. Ani Sarkany se nepokusil přerušit ticho, buď aby proti zatčení protestoval, nebo se tázal, proč k němu došlo.
Když vůz opustil Terst, jel podél pobřeží. Hraběti Sandorfovi se zdálo, že je slyšet vzdálený hukot, který mohl způsobit jen mořský příboj. Na okamžik se do noci zableskla světla a hned uhasla.
Byla to malá vesnice Muggia, kterou vůz projel, ale nezastavil v ní. Pak se Sandorfovi zdálo, že se vůz vzdaluje od pobřeží.
O jedenácté hodině zastavili, ale jen proto, aby vyměnili přípřež. Bylo to u jakési osamělé budovy, kde byli již připraveni náhradní koně. Nebyla to však poštovní stanice.
Bylo zřejmé, že průvodci zatčených vědomě nechtěli měnit koně na poštovní stanici v Koplji.
Pak se povoz zase hnul dále. Jel cestou vedoucí vinicemi, v nichž se pruty révy pjaly po kmenech a větvích moruší.
Povoz se pohyboval pořád v rovině, takže koně mohli běžet cvalem.
Temnota byla stále neproniknutelnější, neboť obloha se zatáhla mraky, které přihnal teplý vítr, jemuž se zde říká sirocco.
Chvílemi jim sice spouštěli okna u vozu, aby mohl dovnitř vnikat čerstvý vzduch, ale venku nebylo lze nic rozeznat.
Hrabě Sandorf, Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory bedlivě pozorovali vše, z čeho by mohli usoudit, kam jsou vezeni, ale marně. Úřadům šlo zjevně o to, aby soud nad spiklenci zasedal tajně a na místě, které mělo zůstat veřejnosti neznámo.
Asi ve dvě hodiny ráno vůz opět zastavil, ale zastávka trvala jen pět minut.
Hraběti Sandorfovi se zdálo, že v temnotě zahlédl u silnice několik stavení, která snad byla koncem nějakého předměstí.
Bylo to městečko Buje, vzdálené asi třicet kilometrů od Muggie. Když opět vyměnili koně, četnický poručík řekl něco tiše kočímu a vůz vyrazil znovu tryskem.
V půl čtvrté ráno začalo svítat. Za hodinu potom byli by zajatci snadno mohli poznat směr cesty podle polohy slunce; ale četníci spustili záclony, takže vnitřek vozu se opět zahalil v temnotu.

Za těchto okolností nemohl hrabě Sandorf a jeho přátelé zjistit nic určitého. Na přímou otázku by se jim jistě nebylo dostalo odpovědi, a proto raději mlčeli.
Za další dvě hodiny -, přesnou dobu nemohli zatčení určit -, zastavil vůz naposled. Bylo to v obci Visinada, kde ještě jednou vyměnili přípřež.
Od toho okamžiku pozorovali jen to, že cesta je stále namáhavější. Kočí se snažil pobízením i bičem udržet koně v rychlém chodu.
Jejich podkovy zvonily o tvrdou, skalnatou půdu.
Několik pahorků pokrytých lesy a zahalených v šedavou mlhu uzavíralo obzor. Asi dvakrát nebo třikrát uslyšeli zatčení zvuk flétny. Byli to pastýři, kteří zde hlídali četná stáda koz. Podle toho však nemohli poznat, v které části země jsou.
Bylo asi devět hodin ráno, když se chod povozu zřejmě změnil.
Nebylo pochyby, že sjíždí s vrchu; předtím dosáhl nejvyššího bodu silnice, která dlouho stoupala. Jízda byla neobyčejně rychlá a několikrát ostře zaskřípala brzda. Cesta tedy nebyla prosta nebezpečí.
Silnice se zde skutečně svažovala směrem k Pazinu, když dříve vystoupla na horský hřeben, nad nímž se vypíná hora Monte Maggiore. Město leží sice dosti vysoko nad hladinou moře, ale vzhledem k okolním vrcholům vypadá, jako by leželo poměrně nízko. Svou polohou se stalo významným městem trhovým a tím také hlavním městem. Je to město prastaré, jak ukazuje jeho starobylý ráz. Je to vidět hlavně v starém hradě, na němž vyniká několik novějších budov. Tam bylo sídlo úřadů.
Dne 9. června v deset hodin dopoledne, po patnáctihodinové cestě, vůz se zatčenými zastavil na dvoře tohoto hradu.
Hrabě Sandorf, oba jeho přátelé i Sarkany musili vystoupit a byli odvedeni každý zvlášť do klenutých cel, k nimž vedlo asi padesát schodů.
To tedy znamenalo samovazbu v celé její hrůze.
Hrabě Matyáš Sandorf, Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory, ač se nemohli mezi sebou dorozumět, zabývali se přece stejnou otázkou: Jak jen mohlo být spiknutí prozrazeno?
Uvedla jen náhoda policii na jejich stopu? Ale vždyť do veřejnosti nemohlo nic proniknout, zvláště když výměna zpráv mezi Terstem a maďarskými městy v poslední době přestala.
Pracovala tu tedy zrada? Ale kdo mohl být zrádcem? Tajemství nebylo svěřeno nikomu kdo by nebyl úplně spolehlivý.
Do rukou vyzvědače nemohla také padnout žádná listina, neboť všechny byly zničeny. I při nejpodrobnější prohlídce Zathmarova domu nemohl být nalezen ani jeden usvědčující předmět. ..
A přece! Policejní úředník sice nemohl najít nic kromě mřížky, ale právě tato mřížka měla být hlavním důkazem proti spiklencům, kteří nemohli její existenci vysvětlit jinak než doznáním tajného dopisování. ..
Ve skutečnosti však -, to věžňové ovšem nevěděli -, záleželo vše na opisu lístku, který Sarkany podle úmluvy s Toronthalem doručil terstskému guvernéru, když byl na jiný lístek napsal smysl šifrované zprávy.
A ten lístek stačil, aby na zatčené mohla být vznesena obžaloba pro zločin proti bezpečnosti státu. To dostačilo, aby hrabě Sandorf a jeho společníci byli postaveni před náhlý vojenský soud. Vše bylo činem zrádce, který nebyl daleko, ale který dovedl odvrátit všechno podezření od sebe tím, že se dal zatknout, soudit a odsoudit, aniž pronesl jediné slovo.
Sarkany i tento svůj úkol provedl po dobré rozvaze, jak bylo jeho zvykem.
Hrabě Sandorf byl jednáním padoucha tak oklamán, že byl odhodlán nasadit vše, aby ho zbavil i stínu nějaké viny. A kdo ostatně by nebyl oklamán?
Hrabě Sandorf se rozhodl dovolávat se třeba i svědectví bankéře Toronthala, aby dokázal nevinu svého dočasného zaměstnance. Nepochyboval, že Sarkany bude zproštěn obžaloby, bude-li obžaloba vůbec vznesena, což se hraběti nezdálo dosud tak zcela jisté.
Rakouská vláda přece neměla zpráv o spiknutí a znala jen ty, které zatkla v Terstu. A ti byli odhodláni popřít vše, pokud jim nebude předložen nepopiratelný důkaz.
Nezáleželo jim na životě, věděli, že jiní se ujmou jejich díla. Věc vlasti najde jistě nové obhájce a nové zastánce.
Bude-li jim vina dokázána, nebudou se tím tajit ani před soudem. Jasně ukáží na cíl, ke kterému směřovali a kterého bude jednou přece jen dosaženo. Nehodlali se příliš hájit a byli připraveni životem zaplatit ztracenou hru.
Hrabě Sandorf a oba jeho přátelé soudili zcela právem, že zásluha policie v jejich případě byla jistě docela nepatrná. V Pešti a v ostatních městech, v kterých mělo povstání vypuknout, policie marně pátrala po nějakých spiklencích. Proto bylo zatčení spiklenců v Terstu provedeno s takovou tajností. A proto také byli zatčení uvězněni v pazinském hradě, aby se o případu nikdo nedověděl, dokud nebude známo více. Policie totiž stále ještě doufala, že zjistí i odesilatele zprávy, o němž se ani nevědělo, kde sídlí.
Tato její naděje se však ukázala klamnou. Očekávané znamení nebylo dáno a nemělo snad být dáno vůbec. Proto celé hnutí rázem usnulo, alespoň na čas. Vládě nezbývalo než obžalovat pro velezradu pouze ty, kteří byli zatčeni v Zathmarově domě.
Předběžné vyšetřování si vyžádalo několika dní, takže teprve 20. června byli zatčení po prvé předvedeni k výslechu. Až do té chvíle nebyli také konfrontováni, takže se spatřili teprve před soudcem.
Vláda odevzdala případ vojenskému soudu. A je známo, jak rychlý je to soud, jak rychlé je jednání i rozsudek. Tak tomu bylo i v tomto případě.
Vojenský soud se sešel 25. června v jedné síni pazínského hradu. Líčení nemohlo být dlouhé ani pohnuté, neboť nebylo lze očekávat nic nového.
Soud začal o deváté hodině ranní.
Hrabě Sandorf, hrabě Zathmar a profesor Štěpán Bathory se stranyjedné a Sarkany s druhé strany zaujali místo před soudem. Stisk ruky, který přátelé spolu vyměnili na lavici obžalovaných, byl potvrzením, že myšlenky všech jsou

shodné.

Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory nenápadným posunkem hraběti pokynuli, aby on se ujal obhajoby, do které ani jeden z nich nebude zasahovat. Věděli, že hrabě Sandorf konal dosud dobře vše, co mu bylo svěřeno. Proto bude dobře řečeno i to, co teď řekne svým soudcům.
Přelíčení bylo veřejné, což znamenalo, že dveře do síně byly otevřeny. Bylo přítomno jen málo lidí, protože o soudu nikdo nevěděl. Byli to vesměs obyvatelé hradu.
Nejdříve byla zjišťována totožnost souzených. Pak se hrabě Sandorf před celým soudem otázal, v kterém místě se soud koná, ale nedostalo se mu odpovědi. Byla zjišťována i totožnost Sarkanyho a ten se nehájil, že není spojencem spiklenců.
Pak byl všem předložen opis lístku vydaného policií. Když se předseda tázal, zda doznávají příjem tohoto lístku, odpověděl hrabě Sandorf, že je věcí soudu, aby něco takového dokázal.
Pak jim byla předložena mřížka, nalezená v bytě Ladislava Zathmara.
Hrabě Sandorf a jeho přátelé nemohli popřít, že mřížka jest jejich vlastnictvím. Ani se o to nepokoušeli. Tento důkaz byl až příliš zjevný. Poněvadž pak mřížkou bylo lze číst lístek, bylo jasné, že lístek byl skutečně určen obžalovaným.
Spiklenci teď pochopili, jak asi jejich tajemství bylo odhaleno a oč se opírá žaloba.
Od té chvíle otázky i odpovědi byly velmi stručné.
Hrabě Sandorf nemohl již popírat. Proto doznal jménem svým i svých přátel, že připravovali povstání, jehož cílem bylo odtrhnout Maďarsko od Rakouska. Prohlásil, že v této chvíli by bylo Maďarsko již samostatné, kdyby nebylo jejich zatčení.
Matyáš Sandorf se v obhajobě vydával za hlavu spiknutí a činnost svých přátel líčil tak, jako by byli jen letmo do něho zasvěceni. Ti však protestovali proti slovům hraběte, neboť si pokládali za čest být stejnou měrou účastni jeho osudu.
Líčení netrvalo dlouho. Když se předseda tázal obžalovaných na jejich spoluvinníky, neobdržel odpověď. Nebylo vysloveno ani jediné jméno a také nemělo být vysloveno.
„Naše hlavy patří vám," odpověděl hrabě Matyáš Sandorf, „a ty tři hlavy vám musí stačit „
Jen tři hlavy, neboť hrabě Sandorf se všemožně snažil dokázat nevinu Sarkanyho; podle pravdy ho vylíčil jako náhodného účetního, kterého přijal na doporučení bankéře Toronthala.
Sarkany byl nucen výpověď hraběte potvrdit. Vypověděl, že mu o spiknutí nebylo nic známo. Je prý velmi překvapen, když se dovídá, že se v onom domě připravovalo povstání proti státu. Z počátku prý proti zatčení nic nenamítal, neboť nevěděl, oč vlastně jde.
Jak hraběti Sandorfovi, tak Sarkanymu nebylo zatěžko vše vylíčit tak věrohodně, že vojenský soud hned obžalobu proti němu odvolal. Sandorf ovšem nemohl vědět, že vojenský soud byl o nevině Sarkanyho přesvědčen již dříve.
Ve dvě hodiny odpoledne bylo líčení skončeno a po krátké poradě vynesen rozsudek.
Hrabě Matyáš Sandorf hrabě Ladislav Zathmar á profesor Štěpán Bathory byli usvědčeni z velezrady a odsuzují se k trestu smrti.
Rozsudek budiž vykonán do osmačtyřiceti hodin, a to zastřelením na dvoře hradu.
Sarkany byl obžaloby zproštěn, ale měl zůstat ve vazbě až do vykonáni rozsudku.
Týmž rozsudkem bylo též vysloveno, že jmění odsouzených připadá státu. Pak byl vydán rozkaz, aby zatčení byli odvedeni.
Sarkany byl odveden do samostatné kobky, ležící na konci chodby druhého poschodí strážní věže. Hrabě Sandorf a jeho přátelé byli na těch několik posledních hodin života uzavřeni společně do cely, která byla sice v témže poschodí, ale právě na opačném konci chodby.
Odsouzenci měli setrvat pospolu až do chvíle popravy.
Tato výhoda byla pro ně útěchou, neboť mohli spolu mluvit.
Jestliže se před soudem chovali rozhodně, zde povolili výbuchu citu. Beze slova si klesli do objetí.
„Přátelé," pravil hrabě Sandorf, „já jsem příčinou vaší smrti, ale neprosím vás za odpuštění, neboť šlo o nezávislost Maďarska. Naše věc byla spravedlivá a hájit ji bylo naší povinností. Zemřeme-li pro ni, je to jen čest.
„Matyáši," odpověděl Štěpán Bathory, „my ti naopak děkujeme, že jsi nás učinil účastníky této věci, která byla jediným tvým životním cílem. .." „A jsme šťastni, že budeme s tebou i ve smrti, dodal hrabě Ladislav Zathmar statečně.
Pak si všichni prohlíželi temnou celu, v které měli strávit poslední hodiny života.
Úzké okno v silné zdi ve výši asi tří metrů nad podlahou žaláře propouštělo dovnitř jen málo světla. V cele byla tři železná lůžka, stůl s několika židlemi a na zdech byly připevněny poličky, na nichž leželo několik nejpotřebnějších předmětů..
Zathmar a Bathory usedli a oddali se myšlenkám, kdežto hrabě Sandorf přecházel sem a tam.
Hrabě Ladislav Zathmar neměl rodinu a příbuzné a nemusil tedy myslit na nikoho. Bude-li ho někdo oplakávat, bude to jen sluha Borik.
Jinak tomu však bylo u Štěpána Bathoryho. Smrt se netýkala jen jeho. Tato rána stihne krutě jeho choť a syna a snad bude i příčinou jejich smrti. Vždyť jaký život je očekává? Jaká budoucnost pro ženu a osmileté dítě, které jsou zůstaveny bez prostředků. Ostatně i kdyby Štěpán Bathory měl nějaké jmění, co by jim zbylo, když jmění odsouzenců propadlo ve prospěch státu.
Hraběti Sandorfovi se v té chvíli vybavila v myšlenkách celá minulost. Viděl zesnulou ženu i dvouletou dcerušku, která byla v péči správcově. A své přátele strhl v náruč smrti. Tázal se sám sebe, zda nezašel dále, než mu kázala povinnost k vlasti, poněvadž trest nestihl pouze jeho, nýbrž i nevinné.
„Ne. .. ne. .. konal jsem jen povinnost," opakoval si. „Vlast je nade vše jiné.

Asi v pět hodin večer vstoupil do cely strážce, postavil na stůl jídlo a beze slova odešel. Matyáš Sandorf by se byl rád dověděl, v které pevnosti jsou vězněni. Neodpověděl-li mu však na tuto otázku předseda soudu, bylo jisté, že by nesměl odpovědět ani strážce.
Odsouzenci se jídla sotva dotkli. Zbytek dne strávili v rozmluvě o různých věcech a hlavně o naději, že jednoho dne bude obnoveno hnutí, které jejich zatčením bylo zmařeno.
Pak se vraceli k událostem přelíčení.
„Teď již víme," pravil hrabě Ladislav Zathmar, jak se o nás policie dověděla. Všechno zavinil jen ten lístek.."
„Máš pravdu Ladislave" přerušil ho hrabě Sandorf, „ale kdo se to zmocnil onoho lístku; který byl jedním z posledních, které jsme dostali? A kdo jej opsal?"
„A i když se mu dostal do rukou," dodal Štěpán Bathory, „jak se mu podařilo rozluštit zprávu?"
„Jistě musila být odcizena i mřížka, byť jen na malou chvíli," usoudil hrabě Sandorf „Odcizena. .. ale kým?" odpověděl Ladislav Zathmar. „Vždyť byla v mém psacím stole ještě ve chvíli, kdy jsme byli zatčeni:" To byla opravdu záhada.
Bylo snadno vysvětlit, že někdo nalezl lístek na těle holuba, že si jej opsal a konec konců nalezl i dům, kam byl určen.
Ale jak vysvětlit, že tajné písmo mohlo být rozluštěno ještě dříve, než byla nalezena mřížka při zatčení spiklenců v domě Zathmarově? To bylo opravdu nepochopitelné.
„A přece není pochybnosti o tom, že lístek byl čten i přečten a že mohl být přečten jen za pomoci mřížky. Vždyť jen ten lístek uvedl policii na naši stopu a byl základním kamenem celé obžaloby."
„Konec konců ani na tom nezáleží," ozval se Štěpán Bathóry.
„Záleží, velice na tom záleží zvolal Matyáš Sandorf. „Znamená to, že jsme byli zrazeni. A třeba vědět, kdo. .."
Hrabě Sandorf se odmlčel. Vzpomněl si náhle na Sarkanyho, ale hned tu myšlenku zapudil a ani ji před svými druhy nepronesl.
Matýáš Sandorf a oba jeho přátelé hovořili až do noci o všem, co se jim zdálo tak nepochopitelné v jejich zatčení. Pak ulehli. Teprve příchod stráže je druhého dne probudil.
Nastal předposlední den jejich života. Za čtyřiadvacet hodin měla být vykonána poprava. Štěpán Bathory se ptal strážce, zda mu bude dovoleno před smrtí spatřit rodinu.
Strážce odpověděl, že v té věci nedostal žádné rozkazy.
Ostatně nebylo pravděpodobné, že by vláda chtěla poskytnout odsouzencům tuto poslední útěchu.
Celý případ byl zřejmě zachován v nejpřísnější tajnosti; o tom svědčilo už to, že po celou dobu líčení nebylo proneseno jméno místa, kde se soud konal.
„Můžeme tedy alespoň psát a dojde psaní na místo určení?" ptal se hrabě Sandorf:
„Hned vám přinesu papír, pera a inkoust," odvětil strážce, „a slibuji vám, že vaše dopisy dodám guvernérovi."
„Děkujeme vám, příteli," odpověděl hrabě Sandorf: „Děláte pro nás, co je vám možno. Z vděčnosti za vaši ochotu.."
„Dík mi stačí, pánové," odpověděl strážce, který nijak neskrýval své dojetí.
Ten dobrý muž neváhal a za chvíli přinesl vše potřebné k psaní. Další část dne strávili odsouzenci tím, že činili poslední opatření o svých soukromých věcech.
Hrabě Sandorf s otcovskou pečlivostí udílel rady malé dcerušce, která teď měla úplně osiřet. Štěpán Bathory vložil do psaní všechnu lásku; kterou může do posledního listu vložit manžel a otec. Ladislav Zathmar pak pověděl v dopise vše, co může pán říci starému sluhovi a věrnému příteli.
Ač byli cele zaujati psaním, poslouchali bedlivě všechny zvuky kolem sebe. Často se jim zdálo, že se dveře cely otvírají a mezi nimi že se objevují postavy jejich milých. To by bylo pro ně útěchou, ale konec konců přece jen bylo lépe, že je nelítostný rozkaz zbavuje bolesti rozloučení. Dveře se neotvíraly. Vždyť milí odsouzenci jistě nevěděli, co se stalo. A stejně nemohl přijít Borik, který dosud seděl v terstském vězení. Odsouzenci se musili smířit s tím, že před rozsudkem nespatří své drahé.
Tak jim minuly první denní hodiny. Chvílemi hovořili a chvílemi seděli ponořeni v myšlenky. V takových okamžicích se z podvědomí vynořuje celá minulost s jasností téměř nadpřirozenou. Člověku se zdá, jako by se ani nezabýval minulostí, neboť vzpomínky nabývají tvarů přítomnosti.
Myšlenky Štěpána Bathoryho a Ladislava Zathmara přeskakovaly s předmětu na předmět, ale mysl Matyáše Sandorfa zaujímala cele jediná myšlenka. Nepochyboval již, že se stali obětí zrady. A pro muže jeho rázu byla smrt smrtí dvojnásobnou, nemohl-li se pomstít zrádci, ať již to byl kdokoli.
Kdo jen vydal policii lístek, kdo ten lístek zachytil a kdo si opatřil mřížku, aby jej mohl přečíst? Tato nerozřešitelná záhada přiváděla mozek hraběte Sandorfa, v poslední době tak napínaný, v zimničné rozechvění, proti kterému nebylo léku, neboť nebylo naděje, že najde rozřešení.
Proto chodil rozčileně po cele, zatím co jeho přátelé psali nebo seděli mlčky.
Zvláštní zjev, zákonem akustiky ostatně již dávno vysvětlený, odhalil mu konečně tajemství, v jehož rozluštění nedoufal.
Již několikrát zastavil se hrabě Sandorf v koutě, který tvořila příčná zeď se zdí vnější. V onom rohu domníval se, že slyší halas jakýchsi vzdálených, sotva srozumitelných hlasů. Z počátku tomu nevěnoval pozornost, ale pak zachytil jméno, své jméno, a to ho přimělo, aby poslouchal pozorněji.
Odehrával se tu zvukový zjev, který lze pozorovat v chrámech nebo pod klenbami, které mají tvar elipsy. Zvuk hlasu vycházející z jednoho ohniska elipsy je slyšet i v ohnisku druhém, ale není ho slyšet v žádném místě ležícím mezi oběma ohnisky. Ten úkaz je znám z pařížského Pantheonu, z chrámu svatého Petra v Římě, jakož i z galerie zvuků u svatého Pavla v Londýně. V jednom ohnisku elipsy lze slyšet slovo i šeptem pronesené v ohnisku druhém. Nebylo pochyby, že dvě osoby hovoří na chodbě nebo v protilehlém cípu chodby, která měla také tvar elipsy.
Matyáš Sandorf pokynem přivolal své druhy k sobě. Poslouchali společně.

Dosti jasně k nim zaléhaly úryvky vět, které byly úplně jasné, když ty osoby hovořily přímo v druhém ohnisku elipsovité chodby, ale jakmile se mluvící osoby vzdálily od ohniska jen na krok, hned se rozplývaly.
Vězňové slyšeli tyto úryvky:
Zítra po popravě budete propuštěn na svobodu..“
…
A pak statky hraběte Sandorfa budou rozděleny stejným dílem..“
…
Beze mne byste ten lístek nerozluštil..“
..
A beze mne by se nikdy nedostal do vašich rukou..“
…
Ostatně nikdo nás nemůže podezírat, že my jsme policii dodali..“
…
I kdyby nás odsouzenci měli třeba v podezření..“
…
Nikdo s nimi již nebude mluvit..“
…
„Na shledanou zítra, Sarkany.“
…
„Na shledanou zítra, Toronthale.“
Potom se hlasy vzdalovaly, až utichly. Záhy pak bylo slyšet, jak se zavírají dveře. ..
..
„Sarkany. .. a Silas Toronthal!“ zvolal hrabě Sandorf „To jsou tedy ti zrádci.“
Zbledl a pohlédl na přátele. Jeho zraky plály, jeho tvář zrudla, vše svědčilo o tom, že se ho zmocňuje bezměrná zlost.
„Oni to tedy byli, ti bídníci!“ opakoval hněvivě. Konečně se uklidnil, ale nepřestal přecházet mezi zdmi cely.
.. „Prchnout. ..! Prchnout. ..!“ opakoval. „Musíme utéci.“
A tento muž, který ještě před několika okamžiky odhodlaně hleděl v tvář smrti a který nechtěl zápasit o život, měl teď jen jedinou myšlenku: žít a žít! Musil žít, aby ztrestal oba zrádce, Sarkanyho a Toronthala.
„Ano, musíme se pomstít,“ souhlasili Bathory a Zathmar.
„Pomstít se, to není to pravé slovo. .. Pouze vykonat spravedlnost!“
V těchto slovech se projevovala celá povaha hraběte….

Kapitola šestá,
ŽALÁŘ NAD PROPASTÍ.

Pazinský hrad je jedna z nejpozoruhodnějších staveb středověkých. Jeho vnějšek je stejně malebný jako jeho vnitřek. V dlouhých klenutých síních se kdysi scházeli rytíři a z gotických oken se dívaly na nádvoří dámy v brokátu a v krajkových čepcích. Na věžích, na cimbuří a za padacím mostem stávali lučištníci a střelci. Kamenná stavba zůstala stejná jako ve středověku, ale pestré kroje tehdejší doby vystřídala střízlivá modř rakouské vojenské uniformy.
Ze strážní věže tohoto hradu hodlal hrabě Matyáš Sandorf uprchnout s přáteli v poslední chvíli před popravou. Byl to pokus odvážný, skoro šílený, neboť odsouzenci ani nevěděli, kde jsou.
A snad bylo dobře, že to nevěděli. Kdyby byli polohu hradu lépe znali, snad by je byly odstrašily obtíže, či lépe řečeno nemožnost útěku z věže, v které byli uvězněni. Nechceme tím říci, že země neposkytovala příznivé podmínky k útěku, neboť uprchlík musil brzy dostihnout pobřeží, ať již se dal kterýmkoliv směrem. Rovněž ulice pazinské nebyly střeženy tak přísně, že by se vězeň nemohl dostat městem. Ale útěk z věže, v které Matyáš Sandorf byl vězněn, pokládal se až dosud za holou nemožnost a nikoho ani nenapadlo, že by vězeň mohl uniknout.
Věž měla totiž tuto polohu:
Hrad je vystavěn na ostrohu, který v těchto místech náhle mizí. Odtud by náš zrak zalétl do hluboké propasti, jejíž stěny jsou úplně svislé a pokryty popínavými rostlinami.
Sráznost stěn nic nepřerušuje. Není zde vidět stupně, na kterých by si mohla odpočinout noha, ani trhliny, v kterých by se mohla zachytit ruka. Krátce, je to propast, která vzbuzuje závrať a která slibuje nevydat to, co jednou pohltila.
Tato propast, které místní lid říká Buco, je jakousi nádržkou vod pro potok, který se jmenuje Foiba. Potok odtud teče podzemním tunelem, který si voda vyhloubila ve skále. Nikdo neví, kterým směrem se bere jeho tok pod městem. Stejně se dosud nikdo nedověděl, kde ten potok zase vyvěrá na denní světlo. Nikomu není známa délka ani výška toho průplavu, který si vody prorazily ve skále prací jistě tisíciletou. Nikdo neví, zda vlny potoka se nelámou o tisíce podzemních pilířů, které nesou ostroh a na něm celé město. Kdysi dávno pokusili se smělí mužové sledovat tok potoka v malé loďce. Ale klenba se snížila tak, že bránila další cestě. Zanechali tedy pokusů a nikdo se nedověděl, zda se snad potok nevlévá do moře na místě neviditelném, ležícím hluboko pod mořskou hladinou.
Taková propast se tedy rozvírala pod hradní věží -, a hrabě Sandorf o tom neměl tušení. Poněvadž však mohl uprchnout jen okénkem, vedoucím směrem k propasti, znamenal útěk pro odsouzence stejně jistou smrt, jako kdyby se postavili před pušky vojínů, kteří je měli zítra popravit.
Hrabě Ladislav Zathmar a Štěpán Bathory vyčkávali již jen vhodné chvíle k činu. Byli ochotni zůstat v žaláři, kdyby tím Sandorfovi usnadnili jeho útěk, ale bylo určeno, že půjdou s ním, neboť jejich útěk nemohl hraběti překážet.

„Prchneme společně rozhodl hrabě Matyáš Sandorf; „ale odloučíme se hned, jakmile se dostaneme ven.“
Z města bylo slyšet údery osmé hodiny. Odsouzenci tedy měli žít již jen dvanáct hodin.
Temnota se snesla na kraj, a byla to skutečná temnota. Těžké a temné, nehybné mraky kryly oblohu. Schylovalo se k prudké bouři. Blesky se dosud nekřižovaly, ale temný rachot hromu se již ozýval kdesi za horami.
Za těchto okolností bylo lze doufat, že by se útěk zdařil, jen kdyby na odsouzence nečekal jícen zející propasti. Za temné noci nikdo nemohl uprchlíky vidět a v rachotu bouře je nemohl nikdo uslyšet.
Hrabě Sandorf hned poznal, že útěk je možný jen oknem žalářní cely. Nemohl pomýšlet na to, že by dokázal vyvrátit těžké dubové dveře. Ostatně za nimi byla stráž, jejíž kroky vězňové stále slyšeli. Leč i kdyby tyto překážky zdolali, jak se mohli vězňové dostat ven z budovy, která jim byla úplně neznámá? A jak by se dostali ven z hradu mezi strážemi?
Na straně propasti nebyly stráže, neboť propast bránila v útěku lépe než řada vojínů. To vše hrabě Sandorf nevěděl, když zkoumal, kudy mu bude možno prchnout.
Okno bylo vysoké devadesát a široké šedesát centimetrů. Na vnější straně zdi, která byla velmi silná, poněkud se rozšiřovalo. Uzavírala je pevná železná mříž, zapuštěná do zdi. Okno nemělo dřevěné pažení. Takového pažení nebylo ani třeba; okno bylo proraženo tak, že nebylo vidět propast, ležící pod ním. Kdyby se tedy podařilo vylomit železné tyče, bylo by snadné provléci se otvorem, který se podobal spíše střílně než oknu.
Ale jak mohli vězňové sestoupit po příkré zdi, kdyby se to podařilo? Neměli nic, z čeho by si sestrojili provazový žebřík. Útěk se zdál nemožný, ale tu si hrabě všiml železného lana, které se táhlo po zdi v sousedství okna. Byl to drát hromosvodu, zřízeného právě na oné straně věže, která se tyčila nad propastí.
„Podívejte se na to lano,“ pravil hrabě k přátelům. „Stačí jen odvaha a pomůže nám k útěku.“
„Odvahu máme, odpověděl hrabě Zathmar, „ale budeme mít dost síly?“
„Co na tom záleží?“ ozval se Bathory. „Opustí-li nás síly, zemřeme prostě o několik hodin dříve. Nic horšího nás nemůže potkat.“
„Nemusíme zemřít,“ odpověděl hrabě Sandorf. „Poslyšte,jak si to představuji. Kdybychom měli provaz, jistě bychom neváhali připevnit jej k oknu a spustit se po něm dolů. Ten drát je však lepší než provaz, neboť se nekroutí a nekymácí. Po něm se dostaneme dolů snadno; neboť je ke zdi jistě připevněn železnými skobami, které poskytnou oporu našim nohám. Nemusíme se také obávat závrati, neboť je noc a neuzříme nic pod sebou.
Toto okno nás zve k útěku, tedy jen chladnokrevnost a odvahu a dostaneme se na svobodu. Nepopírám, že hrajeme o život, ale nemůžeme jednat jinak, neboť naše smrt je jistá.“
„Staň se tedy tak,“ řekl hrabě Zathmar.
„Ale kde končí ten drát?“ ptal se Štěpán Bathory.
„Asi v nějaké studni, ale jistě mimo věž, a jiného si nežádáme,“ odpověděl hrabě Sandorf „Prozatím nevím nic jiného, než že na konci onoho lana nás čeká svoboda.“
Hrabě Matyáš Sandorf se nemýlil, že drát je připevněn ke zdi skobami, čímž byl útěk usnadněn, ale vězňové nevěděli, že od okraje propasti lano již nebylo upevněno a že se klátilo volně podle srázu. Také jim nebylo známo, že jeho konec se nořil do dravých vln Foiby, která byla rozvodněna posledními lijáky. Nevěděli, že naleznou dravý proud a víry tam, kde doufali, že najdou pevnou zem, a že se ten proud s divokou zuřivostí noří do podzemí. Byli by upustili od pokusu o útěk, kdyby jim to vše bylo bývalo známo a kdyby byli věděli, jak nepatrné procento naděje na úspěch jim zbývá? Nikoliv!
„Zemřít jako zemřít,“ řekl hrabě Matyáš Sandorf; „zemřeme tedy, ale napřed se pokusíme nabýt svobody.“
Nejdříve si ovšem musili opatřit volný průchod oknem. Musili vytrhnout tyče mříže. Ale jak to provést bez dláta, páky nebo jiného nástroje.
„Snad to ani nedokážeme,“ pravil hrabě Matyáš Sandorf, „ale pokusme se o to, ostatní již bude snadné.“
Po těchto slovech se Sandorf vysoukal k oknu a chopil se tyčí. Tehdy poznal, že nebude třeba ani velké námahy, aby tyče vytrhl, neboť pruty tyčí byly ve zdi uvolněny, snad účinkem času nebo proto, že do mříže sjel s hromosvodného drátu elektrický výboj.
Jistě by dostačilo uvolnit konce tyči vydlabáním houbovitého zdiva kolem nich, neboť pak by mohli mříž prostě vytlačit a shodit dolů. Její pád by jistě nebylo slyšet v rachocení hromu, které se teď ozývalo takřka bez přestávky.
„Ale rukama to nedokážeme, namítl hrabě Zathmár.
„Ne“ odpověděl Sandorf. „Musíme si opatřit kus železa, dláto nebo něco podobného.“
Skutečně, prsty by na vylámání zdiva nestačily. Snad by byl stačil pouhý hřebík, ale musil by to být alespoň kus železa.
Hrabě Matyáš Sandorf hmatal po zdech vězení, zda někde není zaražen nějaký hřebík. Nenalezl nic.
Tu ho napadlo, že se mu snad podaří ulomit nohu některého železného lůžka. Všichni začali prohlížet postele a brzy je Štěpán Bathory volal k sobě.
U jeho lůžka povolila totiž spojka kovových tyčí. Stačilo uchopit tyč na konci a viklat jí sem a tam, až by se zlomila. Vykonali to v malé chvíli a hrabě Sandorf měl pěkný kus železa, dlouhý asi patnáct centimetrů a široký asi tři. Ovinul jej šátkem na onom místě, který chtěl držet v ruce, pak se vyšinul na okno a koncem tyče počal drobit a lámat zdivo.
Působilo to značný hřmot, ale ten byl přehlušován rachotem hromu. V přestávkách mezi burácením hrabě Sandorf ustával v práci a pak pokračoval tím horlivěji.
Štěpán Bathory a Ladislav Zathmar poslouchali u dveří, aby upozornili, kdyby se k nim blížila stráž.
..
Pst!“ ozvalo se náhle z úst Zathmarových.
Hrabě Sandorf přerušil hned práci.
..

„Co je?“ ptal se Štěpán Bathory.
..
Slyšte!“ pobízel Ladislav Zathmar.
Přiblížil se totiž k známému nám již ohnisku klenby, kde se znova opakoval úkaz, který vězně před časem přivedl na stopu zrady. Zaslechli opět zlomky vět:
Zítra… propuštěn. … na svobodu. ..“
…
„Ano. .. jakmile..“
„Pak se setkám se Zironem na Sicilii, kde má na mne čekat.
..“
„Nepobyl jste tady dlouho..“
.., Jak se dalo soudit, Sarkany s někým mluvil, asi s policejním úředníkem. Pronesl jméno Zirone; bylo to také jméno jednoho ze zrádců. Proto si je hrabě Sandorf dobře zapamatoval.
Bohužel, další slova, bezpochyby jméno města, kde se oba dobrodruzi měli setkat, nedolehlo k uším vězňů. Ke konci poslední věty zarachotil totiž hrom ohlušujícím třeskem a elektrický proud sjel po hromosvodu.
Vězňové také nezaslechli jméno místa, kde byli vězněni. To by jim bylo jen prospělo, protože by byli věděli, kterým krajem se budou brát, a mohli se těšit, že se jim útěk podaří.
Hrabě Sandorf se dal znova do práce. Zdivo již bylo vylámáno na třech místech tak, že se tyče daly vytrhnout. Hrabě pracoval u čtvrtého konce za svitu křižujících se blesků.
V půl jedenácté byla práce dokonána. Mříž bylo možno vysunout oknem. Stačilo jen strčit do ní, aby vypadla ven.
Učinili tak, jakmile hrabě Zathmar ohlásil, že se stráž vzdaluje na druhý konec chodby.
Strčili do mříže a ta padala do hloubky.
V té chvíli ustalo rachocení hromu. Hrabě Sandorf pozorně poslouchal, zda uslyší pád mříže na zem, ale nezaslechl nic.
„Věž je asi vystavěna na vysoké skále, která se tyčí nad údolím,“ usoudil Štěpán Bathory.
„Na výšce nezáleží,“ odpověděl hrabě Matyáš Sandorf, „vždyť hromosvod musí dosahovat až k zemi, má-li splnit svůj úkol.
Tak i my se dostaneme až k zemi, nemusíme se bát pádu.
..
Tento úsudek byl v jádru správný, ale v tomto případě planý, poněvadž drát hromosvodu končil ve vlnách Foiby.
Okno bylo volné, nastal okamžik útěku.
„Přátelé, budeme postupovat takto,“ rozhodl hrabě Sandorf.
„Já jsem z vás nejmladší a myslím také nejsilnější. Proto půjdu napřed. Kdybych snad narazil na nezdolatelnou překážku a nemohl sestoupit až k zemi, vylezl bych zpátky, vystačí-li mi síly. Za dvě minuty půjde za mnou Štěpán a za další dvě minuty půjdeš ty, Ladislave. Na úpatí věže se sejdeme a tam se rozhodneme, jak postupovat dále.“
„Učiníme, Matyáši, jak jsi rozhodl, ale nechceme, abys přijal úkol nejnebezpečnější,“ namítal Štěpán Bathory.
„Můj život nemá takovou cenu jako váš, nabízel se Ladislav Zathmar.
„Všechny naše životy mají stejnou cenu vzhledem k spravedlivému úkolu, který nás čeká,“ odpověděl hrabě Matyáš Sandorf.
„Kdo z nás zůstane na živu, ten vykoná spravedlnost na zrádci. Obejměte mě, přátelé.` ` Mužové se objali a objetím jako by posílili svou odvahu.
Hrabě Zathmar se postavil ke dveřím a Sandorf se zatím provlekl oknem. pak již visel nad propastí. Sevřel pevně kolena, držel se drátu a nohou hledal skobu, aby si na ní chvíli odpočinul.
Bouře se zatím rozzuřila plnou silou. Nepršelo, ale vál prudký vítr a blesk za bleskem protínal temnotu. Blesky se křižovaly nejvíce nad věží, která je přitahovala svou osamělou výškou. Hrot hromosvodu zářil bledým světlem a drát se chvěl pod nárazy vichru.
Můžeme si představit, jak bylo nebezpečné zavěsit se na drát, kterým stále procházel elektrický proud. Byl-li hromosvod v dobrém stavu, pak nebylo obav, že blesk zabije člověka, neboť mnohem větší vodivost kovu proti vodivosti lidského těla musila člověka ochránit před smrtící ranou. NeměLli však drát dobré spojení se zemí, hrozilo odvážlivci nebezpečí, že bude usmrcen i tehdy, neudeří-li do hromosvodu blesk přímo. Stačilo elektrické napětí nahromaděné ve hmotě drátu.
Hrabě Sandorf znal dobře nebezpečí, které mu hrozilo. Ale touha po pomstě byla mocnější než snaha zachovat si život.
Sestupoval opatrně a zvolna. Noha pečlivě hledala oporu skob, a když blesk ozářil propast, hrabě se marně snažil poznat její hloubku.
Když sestoupil asi osmnáct metrů, ucítil náhle pod nohou pevnější oporu. Byl to jakýsi výstupek, který o několik centimetrů přesahoval základy zdi.
Železné lano však zde nekončilo, vedlo dále a nebylo od tohoto místa-. což hrabě Sandorf nevěděl -, připevněno ke stěně, nýbrž klátilo se volně podle ní, přiléhajíc jen tu a tam k některému výstupku skalní propasti.
Hrabě Sandorf se na výstupku na chvíli zastavil, aby si oddechl. Opřel se oběma nohama a rukama se nepouštěl lana.
Poznal již, že se octl u základu věžní stavby. Nemohl však určit, do jaké výše se stavba zdvíhá nad údolím.
„Je to asi značně vysoko,“ pomyslil si.
Velcí ptáci, vyplašení září blesků, poletovali kolem něho, ale nestoupali do vzduchu, nýbrž spíše se snášeli kamsi do hlubiny pod nim. Z toho hrabě usoudil, že se pod jeho nohama rozvírá hluboká propast.
V té chvíli se kdesi v horní části lana ozval slabý lomoz.
Při záblesku hrabě Sandorf uviděl, že se vedle okna objevila temná hmota.

Byl to Štěpán Bathory, který se teď také vydal na nebezpečnou cestu. Chopil se lana a zvolna se spouštěl za hrabětem Sandorfem. Ten ho již očekával, maje nohy pevně opřeny o výstupek. Zde se musil Štěpán Bathory zastavit, až se jeho předchůdce dá na cestu do hlubiny.
Za několik minut byli oba přátelé již vedle sebe.
Když dozněl rachot hromu, mohli promluvit.
„A Ladislav?“ ptal se stručně Sandorf „Za minutu bude tady také,“ odpověděl Štěpán Bathory.
„Nehrozí nahoře nebezpečí?“
„Ne, žádné.“
„Uprázdním tedy místo Ladislavovi, a ty, Štěpáne, počkáš zde na něho.“
„Dobře, souhlasím.“
V tom okamžiku udeřil zase blesk. Cítili, jako by jim elektrický proud pronikl až do morku kosti.
„Matyáši! Matyáši!“ zvolal Štěpán Bathory, neboť nedovedl ovládnout zděšení.
„Jen chladnou krev. .. Já sestoupím a ty mě za chvíli následuj!“
Matyáš Sandorf se chopil pevněji drátu, hodlaje se spustit k nejbližší skobě a tam vyčkat příchodu Zathmarova.
Tu k nim zalehly shora hlasy. Přicházely z okna cely, kterou právě opustili. A pak slyšeli zcela jasně:
„ Zachraňte se!“
Byl to hlas Zathmarův.
Zároveň prolétl kolem zdi ohnivý pruh, po němž následoval ostrý třesk bez ozvěny.
Tentokrát to nebyla klikatá čára blesku a nebyl to rachot hromu. Kdosi vystřelil z okna věže. Ať již to bylo jen znamení, že uprchli vězňové, nebo rána za prchajícími, bylo jisté, že útěk je prozrazen.
Stráž na chodbě slyšela totiž v cele podezřelý šramot, způsobila poplach a pět nebo šest osob vniklo do vězení.
Zpozorovali hned, že dva vězňové chybějí. Okno ukazovalo, kudy se ztratili. A tu Ladislav Zathmar rychle, dříve než mu mohli zabránit, nahnul se z okna a zavolal přátelům výstrahu.
Nešťastník!“ zvolal Štěpán Bathory. „Máme ho opustit?
Matyáši..“ Opustit?“
Nahoře se ozvala další rána a její rachot se tentokrát smísil s burácením hromu.
„Bůh mu budiž milostiv, řekl hrabě Sandorf. „My musíme prchnout. .. Už jen proto, abychom ho pomstili. .. Za mnou, Štěpáne, za mnou!
Byl již nejvyšší čas. I v dolejších poschodích věže se otvírala okna a zaburácely nové výstřely. Bylo slyšet i četné lidské hlasy. Snad to byly stráže, které sem běžely po úpatí, aby uprchlíky chytily. Uprchlíci mohli být zasaženi výstřely z dolejších oken.
Za mnou!“ zvolal naposled Matyáš Sandorf.
Pak se rychle spouštěl po železném laně. Štěpán Bathory ho následoval. Teď teprve oba zpozorovali, že lano visí volně v prostoru. Nebylo tam již skob, které by je přidržovaly ke stěně a dovolovaly uprchlíkům, aby si na chvíli odpočinuli. Oba viseli na kymácejícím se drátě, který jim rozdíral ruce.
Sestupovali s pevně sevřenými koleny, ale nemohli se ani na chvíli zastavit. A kolem hlav jim zatím fičely kulky.
Tak se v jedné minutě dostali skoro o pětadvacet metrů doleji. Propast se však zdála bezedná. Ale slyšeli již hukot vody, která se tam dole rozbíjela o skaliska. Pochopili, že drát končí v dravém proudu. Ale co měli dělat? I kdyby se chtěli vrátit, neměli dostatek sil, aby se vyšplhali na úpatí věže. Stejně by byli šli smrti vstříc.
Právě v té chvíli zahřmělo s ohlušujícím rachotem. Na několik vteřin je oslepila ohnivá záplava. Ani tentokrát nebyl zasažen hrot hromosvodu, ale elektrické napětí bylo tak velké, že drát po celé délce zazářil bílým světlem, jako by byl rozžhaven.
Štěpán Bathory vykřikl bolestí a pustil se drátu.
Hrabě Matyáš Sandorf jej viděl, jak se kólem něho řítí s rozpjatými pažemi.
Ale i on se musil pustit drátu, který mu spaloval ruce, a řítil se s výše dobrých dvanácti metrů do jícnu dosud neprozkoumané propasti, kamsi do víru Foiby. „„ „.

Kapitola sedmá,
VE VLNÁCH PODZEMNÍCH VOD.

Bylo jedenáct hodin večer. Z mraků se spustil prudký liják.
Byl promíšen kroupami, které se odrážely od skalisek a bičovaly vlny Foiby. Výstřely z věže ustaly. K čemu také mařit prach? Vydají-li je vlny, pak jistě jen jako mrtvoly..
Sotva se hrabě Sandorf ponořil do vody, již cítil, jak je prudce unášen. Za chvíli ho zahalila úplná temnota, neosvětlovaná již září blesků. Hukot vod přerušil burácení hromu.
Voda ho zanesla do neznámé jeskyně, kam nemohlo zvenčí nic proniknout.
„Sem. ..!“ ozval se slabý hlas. To volal Štěpán Bathory.
Chladná voda ho přivedla k vědomí, ale nedokázal se udržet na jejím povrchu. Vlny by ho byly jistě pohltily, kdyby ho nebylo podepřelo silné rámě, když do nich znova klesal.
„Jsem zde, Štěpáne. .. neboj se!“
Hrabě Sandorf ho jednou paží přitiskl k sobě a druhou se snažil plovat.
Jejich postavení bylo beznadějné. Štěpán Bathory byl téměř bezvládný, jsa dosud ochromen úderem elektrického výboje. Ač rány na rukou již tolik nepálily, přece jen neměl dost sil, aby mohl plovat. Hrabě Sandorf ho proto nesměl pustit ani na okamžik, nechtěl-li ho vydat smrti v dravých vlnách. A měl dost práce se sebou samým, aby se zachránil.

Kromě toho byl pln obav, kam je asi zanese podzemní proud, kde končí nebo kde se ztrácí. I kdyby hrabě Sandorf věděl, že se tento tok nazývá Foiba, bylo by jeho postavení stejně zoufalé, neboť nikdo nevěděl, kam spějí dravé vlny této říčky.
Uzavřené láhve, které kdysi byly do jejího proudu vrženy, neobjevily se ani v moři ani v žádné řece. Snad se roztříštily o skaliska nebo uvázly v nějaké rozsedlině.
Uprchlíci byli unášeni dravou rychlostí. To mělo tu výhodu, že se mohli udržet snáze nad vodou.
Štěpán Bathory byl již úplně v bezvědomí a jeho tělo v náručí Sandorfově znehybnělo. Proto se musil Sandorf namáhat a zápasit za oba, ale cítil již, že bude brzy se silami u konce.
K nebezpečí, že budou vrženi na některé skalisko nebo na některý výstupek klenby, pojilo se nebezpečí další a větší, že budou pohlceni vírem, který se tvořil všude, kde voda narážela na skaliska. Kdyby byli strženi takovým vírem, nedokázali by se vyprostit a byli by bezmocně otloukáni o skálu.
Uplynulo půl hodiny při této plavbě, jejíž každá minuta nebo i vteřina hrozila smrtí.
Matyáš Sandorf dosud neochaboval, neboť jeho vůle a vytrvalost byly takřka nadlidské. Vlastně byl rád, že jeho společník je bez vlády. Kdyby byl při vědomí, jistě by se bránil a zmítal. On pak by s ním musel svést boj, aby ho podřídil své vůli. A snad by došlo i k tomu, že by ho musil zanechat na pospas dravým vlnám. Ale ani tento stav nemohl trvat dlouho. I síly hraběte Sandorfa ochabovaly. V některých chvílích, když nadzvedl Bathoryovu hlavu nad hladinu, ponořila se do vln jeho hlava, že mu až docházel dech a dusil se.
Několikrát musil pustit svého druha a ten se hned potápěl.
Vždy se mu však podařilo zase jeho tělo uchopit. A to vše se dělo v divokém jekotu vod, které se rozbíjely o skaliska, jimiž byly tísněny. Hrabě Sandorf již pokládal boj za marný.
Tělo Bathoryovo se mu vymklo a úplně zmizelo. V posledním úsilí se snažil najít je. .. Ale nenašel je a sám klesl ke dnu.
V té chvíli ho přivedl k vědomí prudký náraz do ramene. Maně vztáhl ruku na obranu a jeho prsty se sevřely na jakémsi kořání, které tu splývalo do vody.
Byly to kořeny nějakého stromu, unášeného proudem. Matyáš Sandorf se zachytil kmene a dostal se tak na povrch.
Potom, drže se jednou rukou kmene, hledal druhou ve vlnách tělo svého druha.
Konečně se mu podařilo nalézt je a vytáhnout k sobě na kmen.
Tak jako zázrakem unikli smrti utonutím, ale tím nebyli ještě zachráněni, neboť jejich osud byl spojen s osudem plovoucího kmene. Byli vydáni na pospas dravosti podzemního proudu. Hrabě Sandorf znova na chvíli pozbyl vědomí.
Jakmile se opět vzchopil, bylo jeho prvou starostí zabezpečit tělo Bathoryovo, aby se nesvezlo se stromu.
Z opatrnosti je položil tak, aby je mohl lépe držet. Pak zíral upřeně před sebe, zda do podzemí nepronikne zásvit denního světla. Nic však nenasvědčovalo, že jsou blízko východu z tohoto podzemního bludiště.
Jejich postavení se však přece jen trochu zlepšilo. Kmen byl skoro čtyři metry dlouhý a jeho husté kořeny mu bránily v otáčení. Plul pevně a dosti rychle.
Po chvíli hrabě Matyáš Sandorf nabyl opět své chladnokrevnosti. Nejdříve se snažil přivést k vědomí druha, jehož hlava mu spočívala na kolenou. Zjistil, že jeho srdce dosud bije, ale dech je velmi slabý. ` Naklonil se k bezvládnému tělu a třel Bathorymu spánky a šíji. Tělo se zanedlouho skutečně zachvělo a prsa se zvedla mocnějším oddechováním.
Konečně ze zsinalých rtů splynulo i několik slov:
„Má žena. ..! Dítě. ..! Matyáši..!
V těchto několika slovech byl obsažen celý nešťastníkův život, pro který žil.
., Štěpáne! Slyšíš mě. ?.. Slyšíš mě?“ ptal se hrabě Sandorf.
Musil křičet, aby přehlušil hukot vod.
„Ano. .. Ano. .. Slyším. .. Jen mluv. .. Podej mi ruku. ..“
„Štěpáne, dostali jsme se z nejhoršího,“ vysvětloval mu hrabě Sandorf: „Jsme unášeni na jakémsi kmeni. .. Kam?. .. To nemohu říci, ale jistě nespadneme.“
„A věž, Matyáši?“
„Jsme již od ní daleko. Naši věznitelé se jistě domnívají, že jsme zahynuli v podzemí, a nebudou nás pronásledovat. Ale ať se tento proud vlévá kamkoli, dostaneme se tam živi. Buď odvážný, Štěpáne. Bdím nad tebou. Odpočiň si, abys načerpal sil, které ještě budeš potřebovat. Za několik hodin budeme zachráněni, budeme svobodni!“
„A Ladislav?“ zašeptal Štěpán Bathory.
Hrabě Sandorf neodpověděl. Co také mohl říci? Zathmarovi byl jistě znemožněn útěk, když vykřikl varovná slova. Teď, kdy bude jistě tím pečlivěji střežen, nemohou pro něj nic učinit, i kdyby se o to pokusili.
Hlava Štěpána Bathoryho zatím zase bezvládně klesla.
Nedostávalo se mu síly ani vůle, aby přemohl mdloby.
Ale hrabě Sandorf nad ním bděl, jsa připraven ke všemu, třeba i seskočit s kmene, kdyby se roztříštil o některou z překážek, kterým se v temnotách nemohli vyhnout.
Byly asi dvě hodiny ráno, když se rychlost proudu začala znatelně zmírňovat. Bylo zřejmé, že podzemní průplav se šíří a že vody mají teď v podzemí volnější tok. Z toho bylo lze soudit, že východ z podzemních jeskyň není daleko.
Ale zatím co se stěny jeskyně od sebe vzdalovaly, nížila se její klenba. Když zdvihl hrabě Sandorf ruku, dotkl se břidlicové vrstvy, která tu tvořila strop. Časem též slyšel skřípavý zvuk, jak se o strop třely kořeny stromu.
Kmen se zachvíval při častých nárazech, zastavoval se a otáčel kolem osy, takže uprchlíci trnuli, že s něho spadnou.
I když se tomuto nebezpečí vyhnuli, zbývalo ještě další, které hrabě Sandorf jasně uvážil. Strop průplavu se totiž stále nížil. Hrabě se již několikrát vyhnul nárazu v poslední chvíli jen tím, že se naklonil rychle vzad.
Což budou nuceni seskočit opět do vln? On to ještě mohl dokázat, ale zbudou mu síly na záchranu Štěpánovu? A jak unikne i on, jestliže strop se sníží tak, že bude nucen delší čas plout pod vodou? Ne, pak neunikne, pak to bude

znamenat smrt, které dosud tak dlouho unikali.
Ač Matyáš Sandorf byl neobyčejně odvážný, při této myšlence se mu svíralo srdce úzkostí. Tušil, že spěje vstříc rozhodujícím chvílím svého života. Kořeny stromu se třely víc a víc o strop a někdy byl kmen tak tlačen do vody, žejej vlny přelévaly.
„A přece východ z podzemí již nemůže být daleko," pravil hrabě Sandorf sám k sobě.
Znova napínal zrak, zda paprsek světla nevniká někde do podzemních temnot. Den musel již značně pokročit, takže venku nemohla být úplná temnota. A pak by musilo do průplavu vnikat světlo.
Ale po světle nikde stopy. Jen stále stejná tma a stejný hukot vod, jejichž pěna byla také černá.
Náhle došlo k prudkému nárazu. Kmen narazil předkem o skalní výstupek klenby, který zasahoval hluboko do vody. Při nárazu se strom převrátil úplně. Ale hrabě Sandorf se ho chytil.
Jednou rukou se držel křečovitě kořenů a druhou zachytil Bathoryho ve chvíli, kdy ho vlny již odnášely.
Pak se pustil stromu a dal se unášet proudem. Byl nucen ponořit se do vod, které se tříštily o strop jeskyně.
Tak to trvalo asi minutu. Hrabě Sandorf cítil, že je ztracen.
Zatajil dech, aby si co nejdéle uchoval trochu toho vzduchu, který měl v plicích. A náhle se mu zdálo i za zavřenými víčky, že do vod vnikla jasná záře. Zablesklo se a za bleskem následoval rachot hromu.
Konečně světlo!
Potok skutečně již opustil podzemí a plynul dále volným krajem. Ale ke kterému pobřeží směřoval, do kterého moře ústil?
To byla nerozřešená otázka, otázka života a smrti.
Kmen se vynořil na povrch nedaleko Sandorfa. Ten dosud držel tělo Bathoryovo a po velkém úsilí se mu podařilo dostat se i s ním na kmen.
Pak se rozhlédl kolem sebe i nad sebe.
Za ním se tyčila vysoká, temná hmota. Byla to obrovská skála, z které potok vytékal. Slabé červánky na obloze věštily, že se již blíží ráno. Ale jejich jas byl přerušován blesky, za kterými rachot hromu následoval stále opožděněji. Bouře se vzdalovala, když nad krajem vylila svůj vztek, jako by prchala před blížícím se dnem.
Hrabě Sandorf se rozhlížel na obě strany s opravdovou obavou.
Všiml si již, že potok se v hlubokém skalním korytě řítí stále velkou prudkostí.
Voda unášela opět uprchlíky kolem vírů a mezi skalisky, i když nad jejich hlavami již nebyla stále se nížící klenba, která by jim hrozila rozdrtit lebku. Nikde kolem však nebylo místo, kde by s kmenem mohli přirazit k břehu.
Vysoké skalní stěny, podobající se průplavu, tísnily stále ještě vody potoka.
Štěpán Bathory byl přiveden k vědomí účinkem chladných vod, do kterých se ponořil při vyplutí z podzemí.
Nahmatal ruku hraběte Sandorfa. Ten se nad ním sklonil a zašeptal:
Jsme zachráněni!"
„Měl právo pronést toto slovo již teď? Byli zachráněni, když nevěděli, kam je vlny unášejí a kdy budou moci opustit kmen?
Ale jeho důvěra i pevná vůle nabyly zase převahy nade vším ostatním. Vztyčil se na kmeni a třikrát jasným hlasem zvolal:
„Zachráněni! Zachráněni! Zachráněni!"
Kdo mohl tento výkřik slyšet? Na skalinách, kde není ani tolik prsti, aby se tu mohla zachytit křoviska, nebylo jistě ani živé duše. A krajina, která se rozkládala pod skalisky, také nevábila lidi k pobytu.
Je to smutný kus země, kterým zde protéká potok, uzavřený v žulové stěny. Nenapájí jej žádný přítok a žádný pták nepoletuje nad jeho vlnami, do nichž pro přílišnou divokost se neodvažují ani ryby. Bylo vidět jen tu a tam balvany, jejichž vrcholy se vynořily z vln a oschly. To dokazovalo, že říčka nabyla nynější dravosti po prudkých lijácích, které ji rozvodnily. Jindy tímto hlubokým řečištěm plynul jen obyčejný horský potok.
Uprchlíci poznali, že se nemusí bát, že strom narazí na nějaké skalisko. Míjel je sám, jak sledoval dráhu proudu.
Ale stejně tak nebylo možno dostat kmen z proudu nebo zmírnit jeho rychlost, aby se uprchlíci mohli dostat na břeh.

Za tohoto stavu uplynula ještě hodina, aniž uprchlíci hnuli prstem. V dáli na obzoru se kmitaly poslední blesky a čas od času ještě zadunělo v mracích. Den se blížil a rozjasňoval oblohu, vyčištěnou od mraků bouřkou. Byly asi čtyři hodiny ráno.
Štěpán Bathory spal v náručí hraběte Sandorfa, který bděl za oba.
V té chvíli k nim zalehl zvuk vzdálené rány.
„Co je to?" ptal se hrabě sám sebe. „Je to snad výstřel, který oznamuje otevření některého přístavu? A co je to za přístav? Snad Terst? Ne, rána přišla odněkud z jihozápadu.
Snad tedy Pulje na nejjižnějším konci Istrie? Ale pak?. .."
Ozval se druhý výstřel a za ním vzápětí třetí.
„Tři rány z děla řekl si hrabě Sandorf. To spíše znamená uzavření přístavu a zákaz lodím, aby nevyplouvaly. Souvisí to snad s naším útěkem?"
Toho se hrabě Matyáš Sandorf právem obával. Úřady se jistě budou namáhat, aby zadržely uprchlíky, kteří jistě budou směřovat k pobřeží.
Strmé stěny, do kterých byl potok vklíněn, začaly se snižovat a vzájemně vzdalovat. Ale okolí ještě nebylo možno rozeznat.
Dosti vysoké kopce uzavíraly obzor a dovolovaly rozhled jen na několik set kroků.
Řečiště potoka se rozšiřovalo a tím se proud vod zvolňoval.

Unášel několik kmenů a pařezů, které urval někde ve svém horním toku.
Červnové jitro bylo velmi chladné. Uprchlíci se v promočených šatech chvěli zimou. Bylo již záhodno, aby našli nějaký úkryt, kde by se mohli alespoň osušit.
Asi v pět hodin jim poslední kopce zmizely a kolem nich se táhla pustá rovína. Foiba se zde rozlévala do takové šíře, že její tok se podobal nějakému jezeru. Na západě se objevilo několik plachet. Bylo vidět, že jezero je vlastně mořský záliv, který vniká hluboko do země. Moře tedy nebylo daleko.
Nezbývalo jim než pokusit se dostihnout ho co nejdříve.
Nebudou však moci požádat rybáře o útulek. Jestliže rybáři již vědí o jejich útěku, znamenalo to, že budou vydáni rakouským četníkům, kteří již po nich jistě pátrají.
Matyáš Sandorf váhal, co má dělat. Tu se kmen zachytil kdesi pod vodní hladinou a zastavil se. Znehybněl jako zakotvená loď.
Hrabě Sandorf vystoupil opatrně na břeh. Chtěl se předem přesvědčit, zda je nikdo nepozoruje.
Kam až dohlédl, neviděl živé duše. A přece ve vzdálenosti sotva dvou set kroků byl člověk, který mohl uprchlíky, sám neviděn, pozorovat, neboť ležel na písku.
Hrabě Sandorf, nevida nebezpečí, vrátil se ke kmeni a přenesl druha na břeh. Nevěděl, kde je a kterým směrem by se měl dále brát.

Tato rozsáhlá vodní nádrž, do níž se potok vléval byla ve skutečnosti mořský záliv, který se naplňoval při přílivu. Potoku, který se tu na západním istrijském pobřeží vléval do moře mezi Orserou a Rovinjí, bylo dáno jméno Limský průplav, protože nikdo nevěděl, že je to Foiba, která nedaleko odtud zmizela v zemi.
Několik kroků od místa, kde uprchlíci přistali, stála rybářská chýše.
K ní zamířil hrabě Matyáš Sandorf, když se ujistil, že v ní nikdo není.
Štěpán Bathory se již poněkud zotavil a šel s ním. U chýše svlekli oděvy, sušili je na slunci a čekali.
Z Limského průplavu již pluly bárky. Až kam oko dohlédlo, byla země pustá.
Tu povstal muž, který byl svědkem jejich přistání, přiblížil se k chýši, jako by se chtěl přesvědčit, a pak zmizel jižním směrem za mírným návrším.
Za tři hodiny potom Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory oblekli oděvy, které byly ještě trochu vlhké. Musili se však dát na další cestu. „V té chýši nemůžeme zůstat," řekl Štěpán Bathory.
„A jsi dost silný, abys mohl jít?" ptal se ho Matyáš Sandorf.
„Jsem téměř vysílen hladem, ale půjde to."
„Musíme jít dále k pobřeží, snad se nám tam naskytne příležitost opatřit si něco k jídlu nebo dokonce odplout. Pojďme, Štěpáne!"
Opustili chýši, jsouce slabí spíše hladem než únavou.

Kapitola osmá,
PRONÁSLEDOVÁNÍ.

Hrabě Sandorf měl v úmyslu jít podél zálivu a dostat se až k mořskému břehu. Kraj byl sice pustý, ale byl prorýván koryty mnoha potoků, které se vlévaly do zálivu.
Tato vodní síť měnila krajinu téměř v jediný močál bez pevných míst. Uprchlíci se tedy pustili směrem k jihu. Směr si stanovili podle slunce, stoupajícího na obzoru.
Dvě hodiny kráčeli Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory, aniž potkali jedinou bytost. Byli polomrtví hladem.
Konečně se octli v krajině méně pusté. Přišli k cestě, která protínala krajinu od východu k západu, a na ní spatřili milník, z kterého však nemohli poznat, kterou krajinou procházejí. Ale několik řad morušových keřů i prosná pole dovolily jim alespoň na čas oklamat žaludek, když ne již nasytit se.
Takto mohli dojít dříve k pobřeží a nemusili se bát, že klesnou vyhladověním. Ale pole nasvědčovala tomu, že procházejí zemí obydlenou. Musili se tedy připravit na to, že se setkají s lidmi.
Stalo se tak v poledne. Na cestě se objevilo asi pět nebo šest chodců. Hrabě Sandorf se jim chtěl vyhnout. Na štěstí spatřili nedaleko cesty polozbořený dvorec. Tam se uprchlíci uchýlili, dříve než byli zpozorováni, a ukryli se v jakémsi sklepení. Ale musili tu setrvat až do noci.
Ti chodci byli rolníci a dělníci ze solivaren. Rolníci hnali hejno hus bezpochyby někam na trh do města, které asi nebylo příliš vzdáleno. Ženy i muži měli istrijský kroj se šperky, penízky a ozdobnými návěsky. Dělníci byli oděni mnohem prostěji, na zádech nesli pytle a v ruce měli hole.
Někteří se zastavovali nedaleko opuštěného dvorce a dva si dokonce přišli sednout až na práh ke dveřím. Hovořili hlasitě, ale jen o věcech svého zaměstnání.
Oba uprchlíci poslouchali pozorně, skrčeni v koutě. Snad tito lidé vědí již o jejich útěku a budou o něm mluvit.
Nebo snad budou mluvit o něčem, z čeho hrabě Sandorf pozná, v kterém koutě Istrie jsou.
Ale nic takového se nestalo a uprchlíkům zbyly jen domněnky.
„Ti venkované nemluvili o našem útěku, a teď o něm asi ještě nevědí," usoudil hrabě Matyáš Sandorf.
„To je důkaz, že jsme již daleko od pevnosti," odpověděl Štěpán Bathory. „Nepřekvapuje mě to, vzpomenu-li na rychlost proudu, který nás unášel."
„Ano, tak tomu asi bude," souhlasil hrabě Sandorf.
Ale za dvě hodiny zaslechli nějaké mimojdoucí dělníky.
Mluvili o četnickém oddílu, který spatřili před městskou branou.

Avšak před branou kterého města?
Dělníci je nejmenovali.
Leč to, co zaslechli, uprchlíkům stačilo. Procházeli-li četníci v oddílech krajem, pak je stíhají.
„A přece mohli usoudit z okolností, za kterých jsme uprchli, že jsme zahynuli," řekl Štěpán Bathory. „Je tedy divné, že nás pronásledují."
„Za mrtvé nás nebudou pokládat dříve, dokud nenaleznou naše těla," odpověděl mu hrabě Sandorf.
Ale ať tomu bylo jakkoliv, nebylo pochyb, že policie vyvíjí usilovnou činnost a že pátrá po uprchlících. Proto se rozhodli zůstat ve dvorci až do noci. Hlad je mučil, ale přece se neodvážili opustit skrýši -, a dobře učinili.
Asi v pět hodin odpoledne zazněl na cestě dusot koní a k dvorci se blížila četa jezdců.
Hrabě Sandorf, který se doplížil až k vratům dvora, vrátil se rychle do úkrytu a vtáhl druha do nejtemnějšího kouta sklepení. Tam se ukryli pod hromadou suchého lupení a byli tiši jako pěna. Po cestě směrem k východu jelo šest četníků, vedených strážmistrem. Zastaví se ve dvorci? Hrabě Sandorf se tak ptal s nemalou obavou. Jestliže četníci prohledají dům,jistě je naleznou.
Četa se skutečně zastavila. Strážmistr a dva četníci sestoupili s koní, ostatní zůstali v sedle. Těm byl dán rozkaz, aby projeli okolím a pak se vrátili ke dvorci; budou očekáváni do sedmi hodin večer.
Čtyři četníci odjeli. Strážmistr a druzí dva přivázali koně k plotu, kterým byl dvorec obehnán. Pak usedli venku a dali se do hovoru. Uprchlíci slyšeli všechno, co četníci mluví.
„Dnes večer se vrátíme do města a tam dostaneme další zprávy," odpověděl strážmistr na dotaz jednoho z četníků. „Z Terstu snad zatím dojdou nové rozkazy."
Ono blízké město tedy nebyl Terst. To si hrabě Sandorf dobře zapamatoval.
„A nemohlo se stát, ozval se jiný četník, „že se uprchlíci dali snad právě opačným směrem a došli ke Kvarnerskému zálivu?"
„To je možné," odpověděl první, „neboť ono pobřeží by poskytlo uprchlíkům větší bezpečnost než tyto břehy."
„Jestli tam došli," dodal strážmistr, „budou stejně vypátráni, poněvadž je střeženo celé pobřeží."
Hrabě Sandorf se tak dověděl, že jsou dosud na západním pobřeží Istrie.
„Po uprchlících se bude pátrat jistě i v solivarnách piranských a kopelských," pokračoval strážmistr, „protože tam se mohou snadno ukrýt, zmocnit se nějaké bárky a přeplavit se do Benátek nebo do Rimini."
„Byli by učinili líp, kdyby byli zůstali v žaláři," usoudil moudře jeden z četníků.
„Ovšem, protože dříve nebo později budou přece vypátráni, nebudou-li nalezeny jejich mrtvoly. Kéž by se tak stalo, abychom se už nemusili za nimi honit v tomto vedru."
„Kdoví, zda skutečně již nejsou mrtvi?" odpověděl strážmistr."Snad propast sama vykonala popravu. Odsouzenci nemohli volit horší cestu k útěku, Foiba byla rozvodněna: ` Hrabě Sandorf se tak dověděl, jak se jmenuje potok, který je unášel pod zemí. Byli tedy po zatčení dopraveni do pazinské pevnosti a tam odsouzeni. Z její věže unikli. Tam také by byli bývali popraveni. Hrabě Sandorf znal Pazin dobře. Věděl již, v kterém kraji jsou, a nemusil prchat Istrií nazdařbůh, byl-li útěk vůbec možný.
Četníci dále nemluvili, ale uprchlíci se dověděli všechno, co potřebovali, kromě toho, jak se jmenuje nejbližší město.
Strážmistr povstal. Procházel se kolem zahrady a díval se, zda se již nevracejí jeho četníci. Dvakrát nebo třikrát vstoupil do pobořené budovy a prohlédl její místnosti. Jednal spíše ze zvyku než z podezření, že by tu mohli být uprchlíci ukryti. Tak přišel až ke sklepení, v němž uprchlíci byli, vstoupil do něho a bodákem se dokonce dotkl hromady lupení, pod kterou byli ukryti Sandorf s Bathorym.
Té chvíle oba uprchlíci trnuli strachem a úzkostí. Byli však odhodláni draze prodat svůj život, budou-li objeveni. Zamýšleli se vrhnout na strážmistra, využít jeho překvapení, vyrvat mu zbraň a zabít jeho i oba četníky než dát se jimi zabít.
Ale v tu chvíli volali strážmistra ven, a tak opustil sklepení, aniž zpozoroval něco podezřelého. Vraceli se totiž četníci, vyslaní na hlídku. V celém kraji nenalezli po uprchlících ani stopy.
Nevraceli se však sami. Provázel je jakýsi muž.
Byl to Španěl, který pracoval v nedalekých solivarnách.
Vracel se právě z města, když ho četníci potkali. Poněvadž jim vyprávěl, že prošel mezi městem a solivarami, četníci se rozhodli přivést ho strážmistrovi k výslechu. Muž se nevzpíral.
Když se octl před strážmistrem, odpověděl na dotaz, zda někdo v solivarnách nezahlédl dva podezřelé cizince:
„Ne, ale když jsem dneska ráno odešel z města, viděl jsem dva muže vystupovat na břeh na konci průplavu."
„Říkáš dva muže?" ptal se strážmistr.
„Ano, příliš jsem si jich nevšímal, protože o útěku vězňů nikdo nevěděl a všichni jsme se domnívali, že jejich poprava byla již vykonána. Teď teprve vím, oč mohlo jít. Nedivil bych se, kdyby to byli ti dva."
Hrabě Sandorf a Štěpán Bathory slyšeli v úkrytu každé slovo tohoto rozhovoru, pro ně tak důležitého. Byli tedy přece zpozorováni, když vystupovali na břeh.
„Jak se jmenuješ?" pokračoval strážmistr ve výslechu.
„Carpena a jsem dělníkem v solivarnách: ` „Poznal bys opět ty muže, které jsi spatřil u průlivu?"
„Ano. .. Snad."
„Půjdeš tedy do města, oznámíš tam, cos viděl, a budeš policii pomáhat."
„Učiním podle rozkazu."
„Víš, že je vypsána odměna pěti tisíc zlatých pro toho, kdo přivede na stopu uprchlíků?"
„Pět tisíc zlatých?"
„A že čeká káznice toho, kdo by je skrýval?"

„Slyším to po prvé od vás.“
„Tak jdi!“ propustil ho strážmistr.
Španělova výpověď měla za následek, že četníci opustili dvorec. Strážmistr poručil lidem nasednout a pozorněji prohlédnout pobřeží průplavu, třeba již nastávala noc.
Carpena se vydal na cestu a kojil se nadějí, že získá odměnu pěti tisíc zlatých.
Hrabě Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory zůstali ještě nějaký čas skryti ve sklepení. Věděli, že četníci jsou jim na stopě, že byli zpozorováni a že mohou být poznáni, krátce, že istrijská půda není pro ně nijak bezpečná. Musili tedy opustit co nejrychleji její břehy a prchnout do Itálie přes Jaderské moře nebo přes Dalmacii někam z dosahu rakouské moci.
První směr poskytoval více naděje na úspěch, ale jen tehdy, když se jim podaří zmocnit se nějaké bárky nebo přimět některého rybáře, aby je převezl na druhý břeh Jaderského moře.
O půl deváté, když již nastala tma, vydali se hrabě Sandorf a jeho společník na cestu směrem na západ, aby dostihli mořského břehu.
Cestu opustit nesměli, nechtěli-li zapadnout do močálu.
Budou-li však sledovat tuto cestu, jistě dojdou do města, které tato cesta spojovala s vnitřkem země. Znamenalo to zvýšené nebezpečí, ale jinak nemohli jednat.
Asi v půl deváté spatřili na obzoru obrysy města. Nemohli však rozeznat podrobnosti. Bylo vidět jen skupinu domů na mohutném skalisku. Skála zde totiž ovládá moře a pod ní se prostírá přístav. Nad městem se tyčí vysoká zvonice, která se v temnotě zdála ještě vyšší.
Matyáš Sandorf nehodlal vstoupit do města, kde by byla přítomnost cizinců jistě zpozorována a hlášena. Musili obejít město a tak se dostat k moři.
Uprchlíci tak učinili, ale již hezkou chvíli byli sledováni, a to týmž mužem, který je spatřil ráno. Byl to Carpena, jehož výpověď před strážmistrem uprchlíci slyšeli.
Když se totiž Španěl vracel domů, ukryl se u cesty a pozoroval, kdo po ní půjde. Náhoda ho tak opět zavedla na stopu uprchlíků.
Skoro v téže chvíli četa policistů, která opouštěla městskou bránu, hrozila jim zatarasit cestu. Byl nejvyšší čas, aby se dali stranou a sešli s cesty.
Došli tak k břehu, kde stál malý rybářský domek. Jeho okna byla osvětlena a dveře pootevřeny. Nedostane-li se tam uprchlíkům útulku, budou ztraceni.
Hledat tam však úkryt znamenalo dát vše v sázku. Ale nemohli váhat.
Hrabě Sandorf a jeho druh spěchali k domku a zastavili se na jeho prahu.
Ve světnici jakýsi muž spravoval síť při světle svítilny.
„Příteli, jak se jmenuje toto město?“ ptal se hrabě Sandorf.
„Rovinj.“
„ A s kým mluvím?“
„Jsem Ondřej Ferrato, rybář.“
„Poskytl byste nám útulek přes noc?“
Ondřej Ferrato pohlédl na oba muže, přistoupil ke dveřím a spatřil četu strážníků. Uhodl asi, kdo žádá o jeho pohostinství, a věděl, že uprchlíci jsou ztraceni, jestliže jim nevyhoví.
„Vstupte,“ řekl.
Uprchlíci váhali.
„Příteli,“ řekl hrabě Sandorf, „je vypsána odměna pěti tisíc zlatých pro toho, kdo vydá uprchlé vězně. A to jsme my.“
„To vím „
„A káznice hrozí tomu, kdo je u sebe ukryje.“
„ I to vím.“
„ Můžete nás tedy vydat..“
„Řekl jsem, abyste vstoupili, tedy vstupte!“ odpověděl rybář.
A Ondřej Ferrato zavřel za uprchlíky dveře právě ve chvíli, kdy četa strážníků docházela k domku.

Kapitola devátá,
V RYBÁŘOVĚ DOMKU.

Ondřej Ferrato byl rodem ze Santa Manza na Korsice, malého to pří. stavu v sartenském okrese, který se rozkládá v jižní části ostrova.
Tento přístav, jakož i Bastia a Portavecchia jsou jediné přístavy na východním pobřeží Korsiky, které v dávných dobách bylo velmi členité, ale teď se účinkem mořských proudů stále více vyrovnává.
V Santa Manza, na úzkém pruhu moře mezi Korsikou a Sardinií, lovil Ondřej Ferrato ryby. Před dvaceti lety si vzal za ženu mladou dívku ze Sartene. Po dvou letech mu dala dcerušku, jež byla pokřtěna jménem Marie.
Rybářská práce je práce těžká, zvláště když je spojena s lovem korálů, pro které je třeba potápět se do velkých hloubek v nejnebezpečnějším místě průlivu. Ondřej Ferrato byl vždy muž odvážný, silný, neúnavný a obratný. Jeho blahobyt vzrůstal.
Jeho rozumná a pracovitá žena plnila řádně úkol hospodyně v malém domku. Oba byli poměrně dost vzdělaní. Uměli totiž číst a psát. V té době ze čtvrt milionu Korsičanů dovedlo psát jen sto padesát tisíc lidí.
Ondřej Ferrato, ač Vlach, byl jako téměř všichni Korsičané smýšlení francouzského. Pro toto své smýšlení nebyl v kraji příliš oblíben.

Tento kraj, který leží v nejjižnější části ostrova a tedy daleko od Bastie a Ajaccia, daleko od úřadů, brání se všemu, co není italské nebo sardinské. Proto se obyvatelé okresu nechovali k Ferratovi přátelsky. Na Korsice pak není daleko od nepřátelství k záští, a od záští k násilí bývá ještě blíže.
Znesvářili se s ním a jednoho dne Ondřej Ferrato v sebeobraně zabil člověka a musil utéci. Nebyl však takové povahy, jakou se vyznačují Korsičané, a neprchl do divokých lesů, aby tam žil životem bandity, než ho sklátí kulka nějakého četníka nebo mstitele.
Opustil ostrov a odplul na Sardinii. Jeho žena prodala domek, bárku, sítě i nábytek a odebrala se brzy za ním. Ondřej Férrato byl odhodlán nikdy se už do domoviny nevrátit. '95, Že zabil člověka, to ho ve svědomí velmi tížilo, i když šlo jen o sebeobranu. Protože byl poněkud pověrčivý, chtěl za svůj čin pykat a tak usmířit uraženou spravedlnost. Soudil, že zavraždění člověka mu bude odpuštěno teprve tenkrát, až zachrání jiného, i když pro jeho záchranu nasadí svůj život.
Ondřej Ferrato se v Sardinii dlouho nezdržel. Věděl, že by tam byl brzy vypátrán. Neobával se tak o sebe jako o svou ženu a dcerku, které mohly být zasaženy pomstou krevního mstitele.
Čekal jen na vhodný okamžik a odplul do Italie a odtamtud se odebral až do rakouské Istrie.
Z těch důvodů se tedy Korsičan usadil v přístavu rovinjském.
Byl dobrý rybář, a proto se mu i zde dařilo dobře. Za devět let po jeho příchodu do Istrie narodil se mu synáček, který dostal jméno Ludvík. Bohužel však jeho narození zaplatila matka smrtí.
Od té chvíle, co ovdověl, žil Ferrato jen pro svou dceru a syna. Marii bylo teď osmnáct let a byla osmiletému bratříčkovi sestrou i matkou zároveň. Nebýt ztráty manželky, byl by býval Ferrato šťasten, neboť byl v svém okolí milován i vážen.
Ale rybář ze Santa Manza nezapomněl na slib, kterým se zavázal, totiž na slib život za život. Zničil život jednoho člověka a chtěl zachránit život člověku druhému.
Proto neváhal přijmout do svého domu uprchlíky, ač věděl, kdo jsou. ..
Četa strážníků přešla kolem domku, aniž se zastavila: Hrabě Sandorf a Štěpán Bathory byli tedy na několik hodin bezpečni.
Domek stál opodál města a nedaleko moře, kde kotvila Ferratova lodice. Lodice byla asi devět metrů dlouhá, měla vysoký stěžeň a hodila se dobře pro rybolov. Nebyla-li v činnosti, byla naplněna vodou a ukryta mezi skalisky. Dostat se k ní bylo lze jen malým člunkem, který byl vytažen na břeh nedaleko domku. Za domkem byla zahrádka, která byla živým plotem oddělena od potůčku, širokého jen něco přes metr.
Takový byl onen skromný příbytek, do něhož se uprchlíci uchýlili. Jeho majitel se vydával v nebezpečí, když je chtěl zachránit.
Sotva zavřeli dveře, Sandorf a Bathory se rozhlédli po světnici, do níž je rybář uvedl. '96, Byla to největší místnost v domku a byla udržována ve vzorné čistotě, což svědčilo o pečlivosti hospodyně.
„A nejdříve snad něco sníte?“ ptal se Ondřej Ferrato.
„Ano, umíráme hlady,“ odpověděl hrabě Sandorf „Již dvanáct hodin jsme nejedli.
„Slyšela jsi, Marie?“ zvolal rybář.
Za chvíli již prostírala dívka na stůl bílý ubrus, přinesla jim uzené, sušenou rybu, chléb; láhev domácího vína, talíře a dvě sklenky. Olejová lampa osvětlovala místnost.
Hrabě Sandorf a Štěpán Bathory usedli bez pobídky ke stolu, protože už sotva stáli na nohou.
„ A vy?“ ptali se rybáře.
„My jsme již večeřeli,“ odpověděl Ondřej Ferrato.
Vyhladovělí v pravém slova smyslu hltali jídlo, které jim bylo tak přátelsky nabídnuto.
Při jídle však nepřestávali pozorovat rybáře i jeho děti; všichni usedli v koutku místnosti a dívali se na ně beze slova.
Ondřeji Ferratovi mohlo být asi dvaačtyřicet let. Byl to vážný muž, poněkud smutného pohledu, výrazných rysů, opálené tváře a živého zraku. Byl oblečen jako všichni zdejší rybáři, ale i tento oblek prozrazoval statnost jeho těla.
Marie byla spíše po matce a byla to dívka opravdu krásná.
Její planoucí oči, temné vlasy a její pleť svědčily, že v jejích žilách koluje ohnivá krev. Povinnosti, které jí osud od raného mládí určil, učinily z ní vážnou bytost. Každý její pohyb prozrazoval klid a rozvahu.
Vše nasvědčovalo tomu, že si dovede poradit se vším, co ji kdy potká, a že bude vždy paní svého života, a nikoli jeho otrokyní.
Mladí rybáři ze sousedství již několikrát požádali o její ruku, ale byli odmítnuti. Věnovala se jen otci a bratříčkovi.
Ludvík byl hoch rovněž statečný, pečlivý a pracovitý. Vyznal se již dobře v rybářských pracích. Provázel otce při rybolovu i tehdy, když jeho otec sloužil jako lodivod na cizí lodi.
Naučil se vzdorovat nepohodám a bylo zřejmé, že se z něho stane statný a odvážný muž, který nebezpečí spíše vyhledává, než by se mu vyhýbal.
Otce miloval a sestru zbožňoval.
Hrabě Sandorf pozoroval tyto tři bytosti, které tak silně pojila dojemná láska rodinná. Nepochyboval již, že se ocitli mezi dobrými lidmi, kterým se mohou svěřit.
Když se uprchlíci najedli, přistoupil k nim Ondřej Ferrato a řekl prostě:
„Jděte spat, pánové. Nikdo netuší, že jste zde. Zítra uvidíme, co se dá dělat dále.“
„Ne, Ondřeji Ferrato,“ odpověděl hrabě Sandorf. „Najedli jsme se a posilnili. Opustíme tento dům, v němž by naše přítomnost znamenala nebezpečí jak pro vás, tak i pro vaši rodinu.“
„Ano, pojďme,“ souhlasil Štěpán Bathory.
„Jen jděte spat, pánové, nemůže být jinak,“ odpověděl rybář, „celé pobřeží je střeženo a přístav je přes noc uzavřen.

Dnes v noci se nedá nic dělat.“
„Budiž tedy, chcete-li tomu,“ odpověděl hrabě Sandorf.
„Ano, přeji si to.“
„Jen ještě slovo. Jak dlouho je náš útěk již znám?“
„Od dnešního rána,“ odpověděl Ferrato. „Ale v pazinské věži jste byli čtyři. .. a teď jste dva. Říká se, že třetí vězeň byl propuštěn.“
„Ano, Sarkany!“ zvolal Matyáš Sandorf stěží přemáhaje hněv při vzpomínce na bídného zrádce.
„A čtvrtý?“ zeptal se Bathory, neodvažuje se dokončit větu.
„Čtvrtý vězeň ještě žije; ` odpověděl Ferrato, „poprava byla odložena.“Žije?“ zvolal Štěpán Bathory.
„Ano, a vím proč,“ odpověděl hrabě Sandorf posměšně i trpce zároveň. „Čekají, až nás dostanou, abychom zemřeli společně.“
„Marie,“ řekl rybář, „doveď hosty do zadní světnice, ale nerozsvěcuj. Není třeba, aby se tam dnes svítilo. Pak můžeš jít spat. Já a Ludvík budeme vzhůru: ` „Ano, otče,“ souhlasil hoch.
„Pojďte, pánové,“ vyzvala je dívka.
Hrabě Matyáš Sandorf a jeho druh stiskli srdečně rybářovu pravici. Pak se odebrali do pokoje, kde na ně čekaly dvě žíněnky, na které mohli konečně po tolika námahách ulehnout.
Ondřej Ferrato opustil se synem domek, aby se přesvědčil, že nikdo není nablízku a nestřeží okolí. Nikoho nespatřili a uprchlíci mohli tedy odpočívat klidně až do rána.
Noc uplynula bez jakékoliv příhody. Rybář několikrát vyšel z domu a nikde nenalezl nic podezřelého. Druhého dne, 18. června, odebral se Ondřej Ferrato časně ráno do města a do přístavu, aby se dověděl novinky. Na mnoha místech spatřil hloučky hovořících.
Plakáty, vylepené od včerejška, oznamovaly útěk vězňů a zmiňovaly se o odměně i trestu hrozícím těm osobám, které by uprchlíky přechovávaly. Právě o těchto plakátech všichni hovořili. Lidé si sdělovali domněnky a vypravovali pověsti, na nichž však nebylo nic nového ani zajímavého. Nic nenasvědčovalo, že hrabě Sandorf a jeho společník byli v kraji zpozorováni nebo že někdo ví o jejich přítomnosti.
Avšak v devět hodin, kdy do Rovinje přibyli četníci se strážmistrem, rozšířila se pověst, že před čtyřiadvaceti hodinami byli na břehu průplavu zpozorováni dva cizinci.
Četníci prý po nich marně pátrali.
Žádná stopa neprozrazovala, kterým směrem se dali. Podařilo se jim snad dostihnout pobřeží, zmocnit se některé bárky a uprchnout do jiného kraje nebo snad dokonce mimo dosah rakouské říše? Leccos svědčilo, že se tak již stalo. ..
„Stát alespoň ušetří pět tisíc zlatých,“ říkali jiní.
„A těch peněz se může použít líp než jako odměny udavači,“ dodávali druzí.
„Jistě! Jistě se jim již podařilo uprchnout.“ ` Podle těchto projevů dělníků i měšťanů se klonilo veřejné mínění spíše na stranu odsouzenců než veřejné moci. Alespoň tomu tak bylo mezi těmi obyvateli, kteří byli původu slovanského nebo italského.
Rakouské úřady tedy nemohly čekat, že jim někdo z občanů podá zprávu o uprchlících. Nezanedbaly však nic, aby je vypátraly.
Všichni policisté a všichni četníci stále pročesávali kraj.
Když se Ondřej Ferrato v jedenáct hodin vřítil do svého domku, přinesl tyto zprávy, které uprchlíky jen potěšily.
Hrabě Matyáš a Štěpán Bathory, jimž Marie donesla do pokoje opožděnou snídani, právě jedli. Několik hodin spánku, dobré jídlo a přátelská péče zaplašily již všechny stopy únavy.
„Nuže, příteli?“ ptal se Matyáš Sandorf, jakmile Ondřej Ferrato za sebou zavřel.
„Soudím pánové, že prozatím se nemusíte ničeho obávat.“
„Co se mluví v městě?“ ptal se Štěpán Bathory.
„Mluví se o tom, že včera byli zpozorováni na břehu Limského průplavu dva cizinci. .. Byli jste to vy, pánové?“
„Ano, byli,“ dodal Štěpán Bathory. „Jakýsi muž, dělník ze solivaren, nás spatřil a prozradil.“
Uprchlíci vyprávěli vše, co zaslechli v polorozbořeném dvorci.
„A nevíte, kdo je ten udavač?“ ptal se rybář.
„Jen jsme ho slyšeli, ale nespatřili jsme ho,“ odpověděl hrabě Sandorf.
„To je velice nemilé,“ soudil Ondřej Ferrato. „Důležité je, že pronásledovatelé ztratili vaši stopu. Ostatně i kdyby někdo měl podezření, že jste v mém domku, nemusíte se obávat, že by se našel udavač, který by vás zradil. Lid v kraji je vám nakloněn.“
„To mě nijak nepřekvapuje,“ odpověděl hrabě Sandorf „Lid je zde dobrý, ale musíme počítat s úřady, které neopominou nic, aby nás zase dostaly do své moci.“
„I v tom směru můžete být klidni. Všichni soudí, že jste již na druhé straně Jaderského moře,“ řekl rybář.
„ Kéž by tomu tak bylo!“ dodala Marie.
„Jistě se tak stane, milé dítě“ řekl hrabě dojatě.
„Já vám k tomu, pane hrabě, dopomohu,“ dodal Ondřej Ferrato.
„Teď půjdu jako obvykle po své práci. Lidé nás ráno vídají, jak se obíráme se sítěmi nebo s lodí, a není radno, abychom své zvyky měnili právě dnes. Ostatně se musím rozhlédnout, jak asi bude, než se rozhodnu k dalšímu kroku. Jen zůstaňte v domě. Neodcházejte z něho v žádném případě a pod žádnou záminkou. Abyste spíše odvrátili podezření, otevřete okno do zahrádky, ale držte se v pozadí světnice. Vrátím se za hodinu nebo za dvě „
Po těchto slovech Ondřej Ferrato se synkem odešli. Marie venku vykonávala své obvyklé práce.
Na břehu se objevilo několik rybářů. Ondřej Ferrato si s nimi chtěl z opatrnosti promluvit.

„Bude pěkně, vane východní vítr," prohodil jeden z rybářů.
„Ano," odpověděl Ondřej Ferrato, „ta předvčerejší bouře vyčistila řádně vzduch:' „Hm, tak jisté to zrovna není," ozval se jiný starostlivě.
„Vítr se může snadno změnit v bouři, jestliže se dostaví bora."
„Nu, pak to bude jen pozemní vítr, který ani nerozbouří moře."
„To se teprve uvidí."
„Chceš si vyjet v noci na lovi?"
„Samozřejmě, bude-li k tomu čas."
„Ale přístavy jsou přece uzavřeny."
„To platí jen pro velké lodi, a ne pro bárky, které se nemohou vzdálit příliš od břehů: ` „Tím líp, poněvadž došla zpráva, že od jihu se blíží množství tuňáků. Musíme si připravit sítě.
„No, však jste nic nezmeškali; ` zdržoval je Ondřej Ferrato.
„Kdo ví „
„Buď přesvědčen, že ne. Do noci je ještě hodně času, já také nespěchám, ač chci lovit až u porečských břehů."
„Pravda, my se chystáme jen kousek za pobřežní skaliska."
Ferrato a Ludvík přinesli pak sítě, složené nedaleko v kůlně, a rozprostřeli je na písek, aby vyschly.
Za dvě hodiny se rybář vrátil domů a synkovi uložil, aby všechno zchystal k lovu. Usadil se na práh domku, vykouřil tam dýmku a pak teprve vstoupil k hostům. Marie zůstala venku u své práce.
„Pane hrabě," řekl rybář, „vítr vane od země, a proto nemyslím, že by v noci moře příliš bouřilo. Nejlépe bude, když odplujete se mnou. Tak nezanecháte žádné stopy. Rozhodnete-li se, vyplujeme v deset hodin. V té době se snadno doplížíte mezi skalami až k pobřeží. Nikdo vás nespatří. Dopravím vás člunem na bárku a pak hned odplujeme. Nebude to nápadné, protože jsem rozhlásil, že večer pojedu na lov. Bude-li vítr příliš silný, popluji na jih podél pobřeží a dopravím vás na území kotorské."
„A nebude-li příliš silný?" ptal se hrabě Sandorf „Pak vyplujeme na širé moře," odpověděl Ondřej Ferrato, „přeplujeme Jaderské moře až k Rimini nebo k ústí Pádu."
„Stačí vaše bárka na tak dalekou plavbu?" ptal se Štěpán Bathory.
„Ano. Je to pevná, polokrytá loď, o jejíž bezpečnosti jsme se přesvědčili již při mnoha krutých bouřích. Bez nebezpečí to ovšem nebude. .."
„Nám na tom nezáleží, jsme tak jako tak ztraceni; ale vy, příteli, dáváte v sázku život.."
„To již je má věc, pánové," odpověděl Ondřej Ferrato.
„Ostatně konám jen svou povinnost, chci-li vás zachránit."
„Povinnost?"
„Ano."
A Ondřej Ferrato vyprávěl o oné události, která měla za následek, že musil opustit domov. Přiznal se, že zamýšlený čin pokládá za pokání za svůj hřích.
„Šlechetné srdce!" zvolal hrabě Sandorf; všecek dojat těmito slovy. Pak pokračoval:
„Ať již poplujeme do Kotoru nebo přes Jaderské moře, budete dlouho z domu a vaše nepřítomnost může být lidem nápadná.
Nechci, abyste byl zatčen, až se vrátíte. .."
Jen se ničeho neobávejte, pánové," odpověděl Ondřej Ferrato.
„V době velkých lovů bývám na moři až šest dní. Ostatně jsem již řekl, že to pokládám za svou věc. Je to třeba vykonat, a vykonám to."
Proti rybářovu rozhodnutí nemohli nic namítat. Takový způsob útěku byl jistě nejlepší a mohl se také podařit, byla-li bárka opravdu pevná.
Jen při odplutí bylo třeba nejvyšší opatrnosti. Očekávali právem, že noc bude velmi temná. Měsíc nesvítil a kromě toho se na pobřeží večer snášela hustá mlha; nesahala však daleko od břehu. V stanovenou hodinu nebude na břehu jistě nikdo, leda pár celníků. Ostatní rybáři v té době budou již zaměstnáni jinde. Spatří-li přece bárku, bude již daleko na širém moři.
„Jak daleko je odtud k nejbližšímu bodu italského břehu?" ptal se Štěpán Bathory.
„Asi sto kilometrů."
„Za jakou dobu lze přeplout tuto vzdálenost?"
„Bude-li vítr příznivý, můžeme se dostat do Italie za dvanáct hodin. „Ale vy nemáte peníze. Přijměte tento opasek; je v něm tři sta zlatých, a připevněte si jej k tělu."
Příteli!" vzpíral se hrabě Sandorf „Však mi to vrátíte později," odpověděl rybář, „až budete v úplném bezpečí. teď vyčkejte, až pro vás přijdu."
Ondřej Ferrato pak odešel po svém zaměstnání. Pracoval chvíli venku, chvíli na břehu.
Ludvík zatím nepozorovaně donesl do bárky zásoby na několik dní; zabalil je do nepromokavé náhradní plachty. Toto jednání nemohlo vzbudit podezření. Ondřej Ferrato byl dokonce tak opatrný, že se rozhodl po celý den se s hosty nesetkat. Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory zůstali skryti v pozadí malého pokojíku, jehož okno bylo stále otevřeno.
Odpoledne přišlo sice do příbytku několik rybářových sousedů, aby si přátelsky pohovořili o tahu tuňáků a lovu na ně. Ondřej Ferrato přijímal hosty, jak zde bývá zvykem, v síni a podle místního zvyku je počastoval nápoji.
Tak uplynula větší část dne. Samozřejmě mluvili sousedé i o uprchlících z pazinské pevnosti. Jednu dobu dokonce kolovala pověst, že byli zadrženi na břehu Kvarnerského zálivu, tady na druhé straně Istrie, ale tato pověst byla brzy vyvrácena.

Vše se tedy zdálo uprchlíkům příznivé. Bylo sice jisté, že pobřeží je střeženo přísněji než jindy, ale až nastane noc, nebude nesnadné stráže oklamat. Jak již bylo řečeno, pouze velké lodi měly zakázáno opouštět přístavy, nikoliv však rybářské bárky, které se daleko od břehů nevzdalují, a také nemohou. Ferratova bárka mohla tedy odplout, aniž vzbudí pozornost nebo podezření stráží. Ondřej Ferrato však do svých výpočtů nepojal návštěvu, kterou byl nucen přijmout pozdě večer. Ta návštěva ho z počátku pouze znepokojila, ale pak vzrušila. O jejím nebezpečném významu se však dověděl teprve tehdy, když se host vzdálil.
Bylo právě osm hodin a Marie chystala již večeři, když někdo dvakrát zaklepal na domovní dveře.
Ondřej Ferrato neváhal a otevřel dveře. Octl se tváří v tvář Španělu Carpenovi.
Carpena byl původem z Almaye, malého to města nedaleko Malagy. Jako Ondřej Ferrato Korsiku, tak i on opustil Španělsko, aby unikl následkům nějakého svého činu, a dostal se do Istrie.
Tam našel práci v solivarnách, práci nevděčnou, která mu poskytovala jen tolik, že stěží uhájil živobytí. Byl to mladý, asi pětadvacetiletý, silný muž. Byl malé, ale statné postavy. Jeho velkou hlavu kryly černé, ježaté vlasy a jeho tvář měla výraz spíše zvířecí než lidský. Carpena neměl rád společnost; nebyl v kraji oblíben pro svou závistivost a mstivost. Nikdo nevěděl, proč vlastně odešel z vlasti. Spory a hádky se spoludělníky v solivarně, výhrůžky a rvačky jeho pověst jen zhoršily. Každý se mu rád vyhnul.
Carpena sám však nesoudil o své osobě a povaze nepříznivě.
Spíše naopak. Právě proto vyhledával styky s Ondřejem Ferratem.
Rybář ho nikdy nepřijímal přívětivě. A tak i tentokrát. Sotva Carpena vstoupil, Ferrato mu vyšel vstříc a ptal se:
„Co zde chcete?“
„Šel jsem kolem, spatřil jsem světlo a vstoupil jsem.“
„A proč?“
„Abych vás navštívil, sousede.“
„Víte přece že se mi vaše návštěvy nelíbí.“
„To snad bylo dřív,“ odpověděl Španěl, „ale teď tomu bude asi jinak.“
Ondřej Ferrato neporozuměl, co mají znamenat tato záhadná slova. Nemohl však přemoci lehké zachvění, které neušlo jeho hostu. Carpena zavřel za sebou dveře.
„Musím si s vámi totiž o něčem promluvit,“ řekl.
„Myslím že nemáme spolu o čem mluvit.
„Já zase myslím, že ano, a to důvěrně,“ řekl Španěl a ztlumil hlas.
„Tak tedy pojďte,“ odpověděl rybář, který tohoto dne z dobré příčiny nechtěl nikomu bránit ve vstupu do svého domu.
Carpena prošel síní a vstoupil do velké světnice. Ta byla oddělena jen tenkou příčkou od pokojíku, v němž prodlévali Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory. Okna této světnice vedla na cestu, kdežto okna pokojíku na zahrádku.
Když osaměli, rybář se ptal:
„Nuže, co mi chcete?“
„Přicházím se odvolat na vaše přátelství, sousede,“ odpověděl Carpena.
„Z jakého důvodu?“
„Důvodem je -, vaše dcera: ` „Tak již dost, ani slova!“
„Jen poslyšte. .. Víte, že miluji Marii a že bych si ji chtěl vzít.“, To tedy byla Carpenova žádost.
Pronásledoval dívku již několik měsíců dotěrnými návrhy.
Pudila ho k ní spíše zištnost než láska. Ondřej Ferrato byl poměrně zámožný a proti Carpenovi byl hotový boháč. Nic tedy přirozenějšího, než že se Carpena chtěl stát jeho zetěm.
Stejně přirozené však bylo, že Ferrato nápadníka odbyl, poněvadž se mu vůbec nelíbil.
„Carpeno; ` odpověděl chladně Ondřej Ferrato,“ předložil jste takový návrh již přímo mé dceři a ona vás odmítla. Mluvil jste o něm také se mnou a já stejně řekl ne. Dnes vám říkám ne zase a naposled: ` Španěl se zamračil. Jeho rty se rozechvěly,až se mezi nimi blýskaly zuby. Zrak mu zaplál hrozivým bleskem. Jizba však byla slabě osvětlena, a tak si Ferrato ničeho z toho nevšiml.
„Je to vaše poslední slovo?“ ptal se Carpena.
„Ano, poslední, protože doufám, že s takovou žádostí přicházíte naposled. Jinak řeknu vždy zase ne.“
„Přijdu ještě jindy,“ odvětil Carpena, „přijdu tehdy, až mě k tomu vyzve Marie.“
„Marie?“ zvolal Ondřej Ferrato. „Vždyť víte, že mé dceři se nelíbíte:“
„Její názor se změní, až si s ní promluvím.
„Vy si s ní chcete promluvit?“
„Ano, chci „
„Hned teď. .. Ještě dnes večer. ..
„ Odmítám tuto žádost za ni.“
„Mějte se na pozoru, nevíte, co činíte!“ pravil Carpena hněvivě a drze.
„Proč bych se měl mít na pozoru?“
„Pomstím se!“
„Jen se pomstěte, odvážíte-li se toho, Carpeno;“ odpověděl Ondřej Ferrato, který byl již také rozčilen. „Jak dobře víte, vašich hrozeb se nelekám. A teď pryč, než vás vyhodím: ` Ve Španělovi se vzpěnila krev. Chtěl se již vrhnout na rybáře, ale ovládl se a beze slova odešel.
Sotva se vzdálil, otevřely se dveře pokojíku a hrabě Sandorf; který vyslechl celý rozhovor, řekl šeptem Ondřeji Ferratovi:
„To je ten muž, který nás prozradil četníkům. Ten nás viděl, když jsme vystupovali z průplavu. A bezpochyby nás

sledoval až sem. Jistě ví, že jste nám poskytl útulek v svém domě. Musíme prchnout. .. A vy též. .. Nebo jsme ztraceni!“

Kapitola desátá,
POSLEDNÍ ZÁPAS..

Ondřej Ferrato neodpověděl. Rozbouřila se v něm korsická krev. V té chvíli zapomněl na oba uprchlíky, pro které se již tolik odvážil. Myslil jen na Španěla, viděl před sebou jen Carpenu.
„Bídák! Bídák!“ zvolal konečně. „Jistě ví o všem. Jsme v jeho moci. Měl jsem to pochopit!“
Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory s úzkostí hleděli na rybáře.
Čekali, co řekne dál a co učiní.
Měli-li se zachránit, nesměli čekat ani chviličku, protože zatím mohlo být dilo udavače dokonáno.
„Pane hrabě,“ řekl konečně Ondřej Ferrato, „policie tu může být v krátké chvíli. Ten bídák jistě ví, nebo alespoň tuší, že jste zde. Proto mi neváhal nabídnout obchod -, mou dceru za své mlčení. Zničí vás, aby se mohl pomstít mně. Přijde-li policie, pak neuniknete, najdou vás! Musíte prchnout..“
„Máte pravdu, Ferrato,“ řekl hrabě Sandorf „Ale dříve přijměte díky za vše, co jste pro nás učinil a co jste ještě učinit chtěl..“
„Co jsem chtěl udělat to ještě udělám, řekl Ferrato rozhodně.“
„My však tuto oběť odmítáme,“ ozval se Štěpán Bathory.
„Ano, odmítáme ji,“ potvrzoval hrabě Sandorf. „Pro nás jste se vydal již v dost velké nebezpečí. Nalezne-li nás policie zde, čeká vás káznice. Pojď, Štěpáne, odejdeme z domu dříve, než na něj uvalíme neštěstí a zkázu. Prchneme, ale prchneme sami.“
Ondřej Ferrato uchopil hraběte za ruku.
„Kam chcete jít?“ pravil. „Celá země je střežena. Na pobřeží není jediné místo, odkud byste mohli odplout. Odejít odtud znamená jít vstříc jisté smrti.“
„Poslechněte otce pánové vmísila se do rozhovoru Marie.
Vykoná jen svoji povinnost, zachrání-li vás, ať se stane cokoliv.“
„Dobře jsi promluvila, dcero,“ řekl Ondřej Ferrato. „Konám jen svoji povinnost. Ať nás Ludvík čeká u loďky. Noc je temná, budeme na moři dříve, než nás kdo spatří. Obejmi mě, Marie, a teď pojďme!“
Ale hrabě Sandorf a jeho druh nechtěli jít, protože nechtěli přijmout takovou oběď. Hodlali jen odejít z domu. Ale odplout v jeho bárce a vydat jej tím káznici, to nechtěli.
„Pojď,“ řekl hrabě Matyáš Štěpánovi. „Jakmile budeme venku, budeme se musit obávat jen o sebe.
Oba spěchali k otevřenému oknu pokojíku, aby jím unikli do zahrádky a přes plot se dostali buď k moři, nebo do vnitra země.
Vtom vběhl do světnice Ludvík.
..
Policie!“ zvolal.
..
Žijte blaze!“ zašeptal Matyáš Sandorf a vyskočil oknem.
Štěpán Bathory jej následoval.
V té chvíli vstoupila do domku četa strážníků.
Vedl je Carpena.
..
„Bídáku!“ přivítal ho Ondřej Ferrato.
„To je má odpověď na vaše zdráhání,“ jizlivě odpověděl Španěl.
Rybář byl spoután. Policisté v malé chvíli obsadili všechny místnosti v domku. Otevřené okno v pokojíku jasně ukazovalo, kudy hledané osoby prchly. Pustili se za nimi.
Hrabě Sandorf a Štěpán Bathory zatím doběhli k živému plotu a jedním skokem se přenesli přes něj. Tu však se zablýsklo a do noci třeskl výstřel, který rozechvěl ozvěnou ticho kraje.
Štěpán Bathory byl zasažen kulí. Byl sice raněn jen do ramene, ale byla mu ochromena paže a nemohl počítat s tím, že postačí svému společníku.
„Prchni, Matyáši prchni, zvolal.
„Nikoli, Štěpáne, zemřeme spolu,“ odpověděl hrabě Sandorf; pokoušeje se naložit si druha na ramena.
„Prchni, Matyáši,“ opakoval Štěpán Bathory, „abys mohl na zrádcích vykonat spravedlivou pomstu!“
Tato slova udeřila do sluchu hraběte Sandorfa jako rozkaz. On musil teď dokončit dílo tří. Musil prchnout, aby se mohl vrátit jako mstitel.
Policisté již přibíhali. Hrabě Sandorf by byl býval málem ztracen, kdyby byl váhal jen okamžik.
„Sbohem, Štěpáne zvolal a zmizel v temnotě.“
Policisté za ním několikrát vystřelili, ale kule na štěstí nezasáhly prchajícího, který spěchal k mořskému břehu.
Policisté nelenili. Protože neviděli, kudy prchá, neběželi přímo za ním; rozptýlili se tak, aby mu zamezili návrat nebo únik na všechny strany.
Zatím jim přispělo na pomoc oddělení četníků, které vytvořilo řetěz, takže hrabě Sandorf mohl prchat jen směrem k moři.
Ale jak se měl na moři zachránit? Podaří se mu zmocnit se některé lodice? teď by neměl ani čas, aby ji odvázal. Než by se tak stalo, některá kulka by ho zasáhla. Věděl však, že návrat není možný. Prozradil mu to křik stihatelů, který se ozýval na všech stranách.

Musil tedy prchat jen k moři a přes moře. Běžel tak jisté smrti vstříc, ale lépe zemřít ve vlnách než být popraven.
Běžel tedy dále. Několika skoky doběhl ke kalužím, které na břehu zanechal příliv. Věděl, že stihatelé nejsou daleko, protože kule mu již několikrát hvízdly kolem hlavy.
Za vlastním břehem, jak je tomu všude na istrijském pobřeží, zvedá se řada úskalí mezi břehem a volným mořem. Tam se tvoří četné kaluže, z nichž některé jsou mělké; jiné značně hluboké.
Ale byla to jediná cesta, která hraběti zbývala. Ač nepochyboval, že tam čeká smrt, běžel dále. Brodil se kalužemi a skákal s útesu na útes. Ale teď se jeho postava jasněji odrážela od temného obzoru. Výkřiky ho poučily, že stíhatelé ho už spatřili.
Hrabě Sandorf se rozhodl, že ho živého nesmějí dostat.
Vydá-li hó moře, vydá jen jeho mrtvolu.
Tato nebezpečná honba přes kluzké kameny, kde uprchlík při každém kroku mohl upadnout, trvala asi čtvrt hodiny.
Hrabě Sandorf měl sice značný náskok, ale brzy již nebude mít pevnou půdu pod nohama. Octl se na posledním skalisku. Dva nebo tři pronásledovatelé byli sotva deset kroků za ním, kdežto ostatní byli ještě vzdáleni.
Obrátil se a v té chvíli opět několik kulí hvízdlo kolem něho. Neváhal již, skočil do moře.` Policisté doběhli až ke kraji skaliska a spatřili hlavu uprchlíkovu jako černý bod, který se vzdaloval k širému moři.
Nový hromadný výstřel rozvířil vodu kolem Matyáše Sandorfa.
Některá z kulí ho jistě zasáhla, protože se potopil a už se neobjevil.
Až do rána střežili policisté a četníci celé pobřeží, ale marně. Nic nenasvědčovalo, že se hrabě Sandorf dostal zpátky na břeh. Bylo tedy jisté, že utonul, nebyl-li usmrcen některou kulí.
Ale ani jeho tělo nebylo nalezeno přes všecko úsilí, které bylo věnováno pátrání na břehu v délce čtyř kilometrů.
Poněvadž však vítr vál od země, usoudilo se, že tělo bylo zaneseno na širé moře.
Hrabě Sandorf tedy nalezl smrt ve vlnách Jaderského moře. Po důkladném vyšetřování přijala rakouská vláda tuto domněnku za skutečnost. A pak byl vykonán akt úřední spravedlnosti.
Štěpán Bathory byl dopraven ještě téže noci do pazinského hradu a na několik hodin uvězněn zase ve společné cele s Ladislavem Zathmarem.
Poprava byla stanovena na druhý den. Štěpánu Bathorymu mělo být přece dopřáno spatřit naposledy ženu a dítě, a také Ladislav Zathmar by se byl mohl rozloučit s Borikem. Úřady totiž konečně dovolily, aby odsouzence směli navštívit jejich přátelé. Ale paní Bathoryová se synáčkem a stejně i Borik opustili Terst. Nevěděli totiž, kam byli vězňové dopraveni, a odjeli je hledat po Madársku. Tak se stalo, že nemohli být vypátráni, kdyžjejich návštěva byla konečně vězňům povolena.
A tak se Štěpánu Bathorymu nedostalo útěchy, aby spatřil naposled svou choť a své dítě. Nemohl jim sdělit jméno zrádce, kterého teď také již nemohla stihnout pomsta hraběte Sandorfa.
Štěpán Bathory a Ladislav Zathmar byli zastřeleni 30. června v pět hodin ráno. Zemřeli hrdě jako muži, kteří obětovali život za vlast.
Silas Toronthal a Sarkany byli bezpečni před jakoukoliv pomstou. Tajemství jejich zrady bylo známo jen jim a terstskému guvernérovi. A jejich zrada byla odměněna polovinou statků Matyáše Sandorfa. Druhá polovice byla totiž z milosti ponechána dědičce, které měla být odevzdána, až dospěje osmnácti let.
Silas Toronthal a Sarkany, jejichž svědomí neznalo výčitek, ritohli v klidu užívat bohatství, kterého nabyli hnusnou zradou.
Další zrádce, Španěl Carpena, který dostal pět tisíc zlatých, nemusil se stejně obávat pomsty.
Mohl-li však Toronthal se Sarkanym zůstat v Terstu a zaujímat ve společnosti dále své postavení, poněvadž lidé o jejich zradě nevěděli, byl Carpena nucen pod tíhou veřejného mínění opustit Rovinj. Nikdo nevěděl, kam se odebral. A co ostatně komu na něm záleželo?
Ondřej Ferrato byl uvězněn, souzen a odsouzen k doživotní nucené práci.
Marii, která osaměla s malým Ludvíkem, čekala jen nouze v domku, z něhož byl navždy vyrván otec živitel.
Tak byl dokonán čin zrady tří bídáků, kteří zradili z vypočítavosti, aniž některý z nich -, snad kromě Carpeny -, své oběti nenáviděl.
Jeden chtěl zabránit úpadku svého obchodu a druhý toužil po rychlém zbohatnutí.
Měla tato nešlechetnost zůstat nepotrestána? Hrabě Sandorf, hrabě Zathmar, hrabě Bathory, tito tři nadšení vlastenci, a Ondřej Ferrato, skromný a ušlechtilý muž, nebudou snad pomstěni?

Díl druhý…

Kapitola první
PESCADE A MATIFOU.

Za patnáct let po posledních událostech, kterými končil předcházející díl tohoto vypravování, a to dne 2q.. května I882, konala se slavnost v Dubrovníku, v jednom z největších dalmatských měst.
Dalmacie je pouhý pruh země, vsunutý mezi severní část Alp Dinarských, Jaderské moře a Hercegovinu. Je v něm právě tak místo pro čtyři až pět set tisíc obyvatel, kteří již v té době žili dosti hustě pospolu.
Dalmatinci jsou krásný lid, který žije skromně v této neúrodné zemi, kde plodná půda je vzácná. Dalmatský lid si zachoval hrdost při všech politických změnách, jejichž předmětem byla Dalmacie, roku 18 i 5 připojená k Rakousku mírem v Campo Formio. Je to poctivý lid a dveře v této zemi opravdu nemají zámek.
Dalmacie se dělila ve čtyři kraje, které byly dále rozděleny na okresy. Hlavním městem země byl v té době Zadar, kde

sídlil guvernér.
Dubrovník byl po dlouhá léta samostatným městem, či spíše samostatným státem, jakým byly Benátky. Jeho samostatnost sahala zpět až do devátého století. Teprve roku 1808 připojil jej Napoleon ke království Illyrskému.
Již v devátém století dubrovničtí plavci, jejichž lodi se objevovaly ve všech východních přístavech, měli výsadní právo, udělené jim papežskou stolicí, vést obchod s nevěřícími, a to -bylo pramenem bohatství dubrovnického lidu. Ale Dubrovník vynikal i svými učenci a spisovateli, takže mu byl právem dáván název slovanských Athén.
K námořnímu obchodu je třeba dobrého a hlubokého přístavu, v kterEm by mohly kotvit i velké lodi. Takový přístav však Dubrovník nemá. Zdejší přístav je úzký a četná skaliska dovolují přístupp jen menším bárkám. Na štěstí ve vzdálenosti asi jednoho kilometru na sever stvořil rozmar přírody jeden z nejvýbornějších přístavů, jakého si může přát i nejrozsáhlejší lodní doprava.
Je to přístav Gruž, snad nejlepší z celé Dalmacie. Je tak hluboký, že do něho mohou vplout i válečné lodi, a má v okolí dost místa pro loděnice, dílny a skladiště.
Vzhledem k této důležitosti vedla již v době našeho vyprávění z Dubrovníka do Gruže krásná třída, po jejíchž obou stranách byly vystavěny rozkošné letohrádky, stíněné krásnými stromy.
Tato třída bývala oblíbeným místem procházek dubrovnických občanů.
Zmíněného dne, asi v devět hodin dopoledne, bylo vidět, že do Gruže proudí dubrovnické obyvatelstvo ve zvýšeném počtu.
Toho dne se tam totiž konala místní slavnost, při níž bylo mnoho zábavních podniků. Byli tu různí herci a umělci, jejichž vábení, hudba a písně naplňovaly hlukem celé okolí přístavu.
Cizinec tam mohl studovat různé slovanské typy, mezi něž se mísili tuláci všech národů a ras. Byli tam nejen místní obyvatelé, ale potulní umělci, kteří přišli kořistit ze zvědavosti lidu. Vypravilo se tam i hojně venkovanů a horalů.
Zvláště četně byly zastoupeny ženy, a to jak měštky v oděvu podle tehdejší západní módy, tak i venkovanky v nádherných místních krojích.
Radovánky dosáhly vrcholu. Krámky a budky byly stále obléhány. Ale návštěvníkům byla připravena ještě jiná, bezplatná podívaná.
Měla totiž být na moře spuštěna loď o dvou stěžních, jaké lze na Jaderském moři často spatřit. Jsou známy pod jménem trabacolo.
Spuštění na vodu se mělo konat v šest hodin večer a kýl lodi byl již zproštěn všech opor kromě jediné, aby po jejím odstranění mohl sjet do vody.
Do té doby zatím se snažili přilákat pozornost různí ti „umělci“.
Největší pozornosti obecenstva se těšili guslaři, kteří zpívali písně své vlasti a doprovázeli se na podivných nástrojích. Vyplatilo se na chvíli se u nich zastavit a poslouchat.
Jeden z těchto hudebníků, mladý muž snědé pleti a černých vlasů, zpíval tuto píseň za doprovodu guslí, které tiskl mezi koleny:
„Když vábně ve sluch tvůj zní cikánky píseň tklivá, tu pozor dej si, hochu můj, ve střehu buď a pozoruj,
Když černý její zrak je upřen kamsi do dálavy, či vklíněn bílých do oblak, ji slyšet můžeš bez obavy.
Když vábně ve sluch tvůj zní cikánky píseň tklivá, tu pozor dej si, hochu můj, buď ve střehu a pozoruj, jak se dívá, když ti zpívá.“
„ Po prvních slokách obcházel zpěvák s guslemi v rukou od diváka k diváku, aby vybral odměnu za svůj zpěv. Odměnili ho drobnými mincemi.
Příjem se mu asi zdál příliš nepatrný. Vrátil se na své místo a snažil se zvýšit uznání posluchačů dalšími slokami: „
„Když pohled její však v tvé oči hloub se noří, tu zastři sluch a odvrať zrak, sic -. srdce rázem hoří.
Když vábně ve sluch tvůj zní cikánky píseň tklivá, tu pozor dej si, hochu můj, ve střehu buď a pozoruj, jak se dívá, když ti zpívá.“

Muž ve stáří asi padesáti až pětapadesáti let poslouchal klidně zpěvákovu píseň, ale byl asi málo citlivý pro poesii toho druhu, protože se jeho peněženka neotevřela. Je sice pravda, že tu nezpívala cikánka, která by na něho pohlédla černým okem, nýbrž pouhý chudák, který si chtěl něco vydělat.
Muž již chtěl opustit své místo bez zaplacení, když ho mladá dívka, která ho provázela, zadržela a řekla:
„Otče, nemám u sebe peněz, prosím vás, dejte něco tomu člověku.
A tak se stalo, že guslar dostal na dívčinu přímluvu tři nebo čtyři krejcary. Její bohatý otec by jinak chudákovi nebyl dal nic, ne snad z lakomství, ale spíše proto, že nebyl z těch, které dojímá lidská bída.
Potom se oba dva prodírali zástupem k dalším hlučícím boudám, guslar však zmizel kamsi do nedalekého hostince, aby tam svůj výdělek prolil hrdlem. Za těch několik vybraných krejcarů si bezpochyby koupil silnou kořalku rakiji.
Ale všichni ti potulní umělci neměli u obecenstva stejný úspěch. A nejzanedbávanější byli dva akrobati, kteří marně chtěli přivábit pozornost na podium, před nímž nebylo diváků.
Nad podiem viselo křiklavě pomalované plátno, dosti již ošumělé, na kterém byly vodovými barvami zobrazeny fantastické postavy zvířat. Byli tam lvi, šakali, hyeny, tygři a mohutní hadi, prohánějící se nebo svíjející se v neskutečných krajinách.
V pozadí za plátnem, které tu nahrazovalo oponu, bylo malé jeviště, zakryté kolem dokola starými plachtami. Plachty byly na mnoha místech děravé, takže lidé mohli nahlížet dovnitř bez vstupného, a akrobati jim to trpěli.
Vpředu na dvou slabých tyčích bylo přibito hrubé prkno a na něm byla uhlem napsána tato slova: „„ PESCADE A MATIFOU francouští akrobati. „„ Oba tito mužové se lišili svým vzhledem a pravděpodobně i povahami, jak jen se dva lidé mohou od sebe lišit.

Snad jen jejich stejný původ je spojil tak těsně, že se rozhodli společně se pustit do světa za skývou chleba. Oba byli z Provence.
Jejich jména byla i tak podivná. Pravděpodobně daly k nim podnět dva zeměpisné, názvy, a to mys Matifou a předhoří Pescade, které ohraničují Alžírský záliv. Tato jména se skutečně shodovala s jejich zjevem.
Mys Matifou je totiž mohutná výšina, která se tyčí na severovýchod od alžírského přístavu.
Stejně mohutný byl i Matifou, pravý to Ponhos. Byl to silák.
Člověk by tomu ani nevěřil, kdyby ho neviděl. Měřil skoro dva metry a statný byl přiměřeně k té výšce. Byl to vzor lidské síly v celé její mohutnosti, a přece ten, kdo by se ho byl otázal na jeho věk, byl by býval překvapen odpovědí, že je mu teprve dvaadvacet.
Tento obr, nepříliš vzdělaný, měl srdce ze zlata. Zášť a hněv mu byly neznámy. Nikomu by nedokázal ublížit. Když někomu podával ruku, bylo vidět, že tak činí nesmírně opatrně, aby mu vřelejším stiskem nezpůsobil bolest nebo dokonce zranění.
V jeho povaze nebylo ani stopy po zuřivosti tygra, jehož sílu měl. Snad také proto poslouchal na slovo svého druha, jako by byl obrovským synem onoho druhého, postavou zcela nepatrného človíčka.
Na druhé straně Alžírského zálivu, právě naproti mysu Matifou, je výběžek Pescade, úzký a kamenitý pruh země, který zabíhá hluboko do moře.
Pescade měl jméno tohoto výběžku a skutečně byl malý, drobný a hubený, ač mu bylo dvacet let. Jeho tělo vážilo sotva osminu toho, co tělo jeho druha. Byl to však člověk vtipný, pružného a čilého těla a stále výborné nálady, která ho neopouštěla ani v nejhorších dobách. Byl svérázný mudrc, byl vynalézavý a praktický, hbitý jako opice, ale bez její zlomyslnosti. Byl nerozlučným společníkem dobromyslného a těžkopádného Matifoua, kterého neopouštěl a nemínil opustit na trudné cestě akrobata.

Oba byli potulnými akrobaty a chodili po slavnostech a trzích. Matifou sváděl v arénách zápasy a předváděl různé důkazy své síly. Při představeních si svým mladším druhem pohrával, jako by to byla pouhá kulečniková koule.
Pescade pak zpíval, recitoval, prováděl různé žerty, bavil obecenstvo všelijakými šprýmy a budil mnohdy úžas odvážnými výkony na napjatém laně. Taktéž překvapoval uměleckými kousky s kartami.
Vyrovnal se nejobratnějším kejklířům, neboť dovedl oklamat i nejlepšího pozorovatele.
„V tomto umění jsem již dávno složil maturitu; ` říkával často.
Ale řekněte mi -, toto rčení bylo u Pescada velmi časté -, proč právě dnes oba akrobati nedovedli vzbudit pozornost obecenstva, které se tak hojně obdivovalo ostatním umělcům?
Proč dnes neměli mít ani ten skrovný příjem, na který byli zvyklí?
Bylo to prostě nevysvětlitelné.
Jejich řeč -, jakási směsina italštiny s provensálskou franštinou -, byla jistě srozumitelná všemu dalmatskému obyvatelstvu, alespoň potud, pokud toho bylo třeba při výkonu jejich umění.
Oba akrobati nikdy nepoznali své rodiče. Od mládí se těžce protloukali světem a žili spíše bídně než špatně. Nesnídali-li každého dne, večeřeli aspoň téměř každého večera, což jim dostačovalo, protože -, jak říkával Pescade -, člověk nesmí žádat nemožnosti.
Toho dne se ten ubohý hoch snažil přilákat alespoň několik diváků do chudičkého divadélka, aby sehnal na večeři. Ale ani jeho výmluvnost, jeho vtip a jeho žertovné úšklebky, které jindy každého rozesmály, nedovedly přilákat obecenstvo. A přece oba akrobati žili již několik měsíců mezi slovanským obyvatelstvem.
Když se rozhodli opustit Provensálsko, oba přátelé se dali přes přímořské Alpy, Milán a Lombardii do Benátek.
Odtamtud je nouze hnala do Terstu a do Přímoří. Z Terstu putovali dál podél dalmatského pobřeží až do Dubrovníka.
Zjistili totiž, že jejich příjmům svědčí líp brát se stále vpřed než se vracet.
Kde již jednou byli, tam zevšedněli, kdežto při stálé pouti vpřed přinášeli alespoň stále svěží a nový program, který tu a tam přece jen přinesl nějaký výtěžek.
Dnes po prvé zpozorovali, že jejich pramálo skvělý život může se stát přímo krušným. Ti chudáci měli vřelé přání, aby se mohli vrátit domů, ale nevěděli, jak to uskutečnit. Vláčeli na nohou těžkou olověnou kouli, kouli bídy, s kterou je těžké ujít tisíce kilometrů pěšky.
Teď se nezabývali myšlenkami na budoucnost, protože je volala přítomnost, totiž hlad v žaludcích, na jehož ukojení neměli dosud ani špetky naděje. V pokladně -, totiž v uzlu kapesníku, kam Pescade obyčejně ukládal nevelkou peněžní hotovost obou -, nebyl ani jediný krejcar. marně se namáhal človíček přilákat diváky, marně jim zoufale líčil, co vše u nich uvidí. Stejně nadarmo ukazoval Matifou mimojdoucím své mocné svaly.
Nikoho nenapadlo vstoupit do malého prostoru za plátnem.
„Tihle Dalmatinci jsou strašně tvrdí a nepřístupní,“ stěžoval si Pescade.
„Ano, tvrdí jako dlažební kámen,“ souhlasil Matifou.
„Pochybuji, že i pro nás bude dnes svátek. Budeme se musit asi stěhovat,“ pokračoval Pescade. „ Akam půjdeme?“ ptal se Matifou. „Jsi příliš zvědav.“ „To mi to nemůžeš říci?“
„Nuže, co bys říkal zemi, v níž bychom měli jistotu, že budeme jíst alespoň jednou denně? „
„Kde je ta země?“
„Leží daleko, strašně daleko, ba více než daleko.“
„Snad až na konci země?“
„Země přece je bez konce,“ odpověděl Pescade vážně. „Kdyby měla konec, nemohla by být kulatá. Kdyby nebyla kulatá, neotáčela by se.
Kdyby se neotáčela, pak by stála, nu, pak by stála. .. stála by.. „

„ A co by se tedy stalo?“ přerušil ho Matifou netrpělivě.
„Hm. .. snad by spadla na slunce.“
„A potom?“ „Potom by se stalo to, co se stává neobratnému kejklíři, když se mu jeho dvě koule setkají ve vzduchu. Bác, vše se roztříští, obecenstvo píská, chce nazpět peníze, musí je dostat -, zkrátka nevečeří se.“
„Když tedy země spadne na slunce, nebudeme večeřet?“ ptal se Matifou.
A Matifou se úplně ponořil v přemýšlení o hrozných následcích, které by taková katastrofa mohla mít. Usedl do kouta, zkřížil ruce na prsou a kýval hlavou jako porcelánový Číňan. Neviděl, neslyšel a nemluvil.
V jeho mozku se rodily mnohé a mnohé myšlenky, které se mísily v hroznou spleť. .. Zdálo se mu, že letí kamsi vysoko. .. Ještě víc než vysoko a náhle že padá, že padá do svého vlastního žaludku. .. Totiž do prázdna.
Byla to skutečná můra. Ubožák se zvedl a tápal jako slepý s rozpjatýma rukama. Nechybělo mnoho a byl by spadl s lešení.
„Matifou, co to provádíš?“ zvolal Pescade, který zachytil přítele za paži a nikoli bez námahy ho strhl zpátky.
„Já. ?.. Já. .. co já?“
„Ty. .. kdo jiný!“
„Já. ..“ ozval se konečně Matifou, který začínal zase vnímat svět kolem sebe, „musím něco udělat, a proto s tebou musím mluvit Pescade.
„Tak tedy mluv a neboj se, že tě někdo uslyší. Pryč, diváci, co byste tu dělali, když tu nejste!“
Matifou opět usedl a velmi pozorně, jako by se obával, aby svého drobného přítele nerozmáčkl, přitáhl Pescada k sobě.

Kapitola druhá
SPUŠTĚNÍ.

„Jak je vidět, nejde to,“ promluvil Matifou.
„Co nejde?“ ptal se Pescade.
„No, naše obchody..
„Pravda, ty by mohly jít líp, to je nesporné.“
„Co je Matifou?“ „Nebudeš se na mne hněvat, když ti něco řeknu?“
„Samozřejmě, že se budu hněvat, když to bude k zlosti.“
„Tedy. .. musíš mě opustit.“
„Jak to myslíš. ?.. Chceš vystupovat sám?“ ptal se Pescade.
„Ano.“
„To jsem opravdu zvědav, jak? Jen pokračuj.“
„Jsem přesvědčen, že by se ti vedlo líp, kdybys byl sám. Já ti jen překážím, beze mne bys našel dost prostředků, abys….
„Heleď,“ přerušil ho Pescade, „jsi silný, ne?“ „To jsem.“
„A velký „
„ To taky.“
„Tak si pamatuj, že jsi tak hloupý, jak jsi silný a velký.“
„A proč, prosím tě?“
„Poněvadž mluvíš ještě hloupěji, než vypadáš. Já mám opustit přítele -, „S kým potom budeš vystupovat?“
„ Hm.. „
„Kdo bude dělat salto mortale s tvých ramen?“ „ To tedy nevím..“
„A kdo veletoč na tvé napjaté paži?“
„Pravda.. „ ozval se Matifou, pro kterého tolik otázek bylo přece jen příliš.
„Ano, takový veletoč před obecenstvem, které zuřivě tleská.
.. když náhodou nějaké to obecenstvo je.
„To obecenstvo,“ vzdychl si Matifou.
„Tak už toho tedy nechme,“ rozhodl Pescade, „a přemýšlej jenom, jak si dnes opatříme večeři.“
„Já nemám hlad:“
„Nepovídej, ty máš hlad vždycky, a zvláště teď,“ odpověděl Pescade, položiv ruku na ohromná ústa svého druha. „Je to znát na tvých zubech, které jsou ostřejší než špičáky nějakého vlčáka. Máš hlad, to ti říkám já, a najíš se, jakmile jen vyděláme půlzlatník nebo třeba čtvrtzlatník.“
„A ty, maličký?“
„Což o mne. .. Mně stačí zrnko prosa, já nepotřebuji, abych byl silný, kdežto ty. .. jen se řiď mou radou. Čím více jíš, tím více tloustneš, a čím více tloustneš, tím se stáváš větší zvláštností. ..
„Zvláštností?.. Hm, snad ano.“
„Já naopak tím více hubnu, čím méně jím, a stávám se tím větší zvláštností, čím víc hubnu. Není to snad pravda?“
„Pravda to je,“ prostoduše přisvědčil Matifou. „Je tedy v mém zájmu, Pescade, abych hodně jedl, že ano?“ „Zrovna jak jsi řekl, můj obře, a v mém zaseje, abych nejedl.“ „ Takže když zbude jen pro jednoho?..“ „ Bude to pro tebe.“
„ A bude-li dost pro oba?“
„Pak to bude zase pro tebe. Matifou vydá přece za dva, ne?“
„Za čtyři .. za šest .. za deset.. zvolal Herkules kterého by opravdu nezmohlo deset lidí. tebe: Ponecháme-li stranou nadsázky, kterými všichni siláci ještě zveličují svou sílu, bylo pravda, že Matifou dosud přemohl každého člověka, který byl ochoten s ním se měřit..

Vyprávěly se o něm dva příběhy, které skutečně zněly jako zázrak.
Kdysi v cirkuse, postaveném ze dřeva, povolil trám, který podpíral celou kostru. Praskot děsil diváky; hrozilo jim, že budou rozdrceni. Nastala panika a všichni spěchali do chodeb. Ale byl zde silák Matifou.
Skokem se dostal k sloupu již povolujícímu a podepřel jej mohutnými rameny na tak dlouho, pokud se poslední divák nedostal z cirkusu. Pak se jedním skokem dostal ven sám a hned za ním se zřítila kostra stanu.
To je důkazem, jakou měl sílu v ramenou. A jakou měl sílu v pažích, o tom svědčí toto:
Jednoho dne se na loukách v Camargue splašil býk, utekl z ohrady a zranil několik lidí. Byl by jistě způsobil mnohem větší neštěstí, kdyby nebyl zasáhl Matifou. Obr skočil před zvíře a vyčkával jeho útok s klidnou rozvahou. Ve chvíli pak, kdy býk sklonil hlavu, aby ho nabral na rohy, uchopil ho za ně a držel ho tak dlouho, až býka svázali a zneškodnili.
o jeho nadlidské síle by se dalo ještě leccos vyprávět.
Popsali bychom též jeho odvahu a obětavost. Nikdy neváhal nasadit život, šlo-li o záchranu bližních. Byla to krátce bytost stejně dobrá jako silná. Ale neměl-li sílu ztratit, musil se dobře živit, a proto ho Pescade nutil jíst a jíst; nebylo-li dost pro dva, přenechával mu i svůj díl.
Tentokrát však nebyla naděje na jídlo ani pro jednoho.
„To je k zbláznění opakoval Pescade. A aby zlepšil náladu svou i svého druha, začal se svými žerty, šprýmy a grimasami. Poskakoval na lešení, kroutil se a chodil po rukou. Říkal totiž, že nemá takový hlad, když je hlavou dolů.
A obrácen k pomyslnému obecenstvu, opakoval stále nesmysly, jakých je slyšet dost všude, kde se vyskytne šašek nebo clown a kde je i dost hloupých lidí, aby ho poslouchali.
„Jen vstupte, dámy, jen vstupte, pánové,“ volal, „platí se teprve při odchodu. .. pouhý krejcar za osobu: ` Ale má-li někdo odejít, musí nejdříve přijít, a nikdo se k tomu neměl. Pět nebo šest osob se sice zastavilo před pomalovaným plátnem, ale nikdo se neodhodlal vstoupit dovnitř.
Pescade ukazoval hůlkou na zvířata, namalovaná na plátně.
Neměli sice zvěřinec, plátno po někom podědili, ale Pescadovi to nevadilo. Vysvětloval, jak by Matifou všechna tato zvířata hladce přemohl, kdyby se s nimi setkal v jejich domovině, a jak bohaté hody by si připravil z jejich masa.
A Matifou s dobráckým úsměvem přerušoval chvílemi křik svého druha mocnými údery do bubnu, který hřměl jako nějaké dělo.
„Zde vidíte, pánové, ukazoval Pescade na plátně, „šacdnou hyenu, která houfně žije v Africe. Je to zvíře rychlé, ale strašně krvelačné. Často přeleze i zdi hřbitovů a vyhrabává mrtvoly, aby je požrala.“
Pak ukázal na jiné místo plátna, kde byla namalována žlutavá voda s modrými květy. Vykládal:
„A zde se podívejte, dámy a pánové, na tohoto zajímavého nosorožce. Je mu teprve patnáct měsíců a byl chycen na Sumatře. Při přeplavbě by byl málem svým rohem probodl bok lodi.“
Hůlka se svezla na jiné místo plátna, kde na svěžím trávníku ležely rozmetané lidské kosti.
„A tady, dámy a pánové, vizte věci nejstrašnější. To jsou stopy po hrozném lvu z Atlasu. Obývá Saharu a po žhavém písku pobíhá dolů a nahoru. Když slunce příliš pálí, pak někde v jeskyni se válí. Nebojí se ani vody, naopak hledá ji, když měl takovéhle hody: ` Ale všechno marno. Pescade zbytečně namáhal hlas i obraznost.
A stejně zbytečně Matifou bušil do bubnu.
Jen několik Dalmatinců statných postav se zastavilo před obrem a prohlíželo si ho znaleckým okem.
Pescade toho hned využil a vybízel je, aby změřili síly s Matifouem.
„Jen dále, pánové, jen dále. Chvíle je nad jiné vhodná. Tady máte příležitost, která se vám už po celý život nenaskytne. Velký zápas velkých mužů. Čí ramena se dříve dotknou země Matifou je si jist, že porazí každého, kdo mu prokáže čest, že s ním bude zápasit. Vítěz dostane papírový řád. .. Budete vy ti vítězi, pánové?“ obrátil se Pescade přímo na statné horaly, kteří Matifoua skoro hltali zrakem.
Ale mládenci nepokládali za vhodné, aby zkusili svou statečnost s timto obrem. A tu Pescade konečně prohlásil, že bude nucen sám podstoupit zápas se svým druhem, když nikdo nemá odvahy. „Ano, síla se bude měřit s obratností,“ zvolal. „Jen dále, pánové, jen dále, uvidíte, co jste ještě nikdy neviděli. Obr Matifou v křížku s maličkým Pescadem. Zápas dvou provensálských dvojčat. Ano, jsme dvojčata. .. Ač ne ze stejné matky a ač také nejsme stejného věku. Ale to nevadí, jen se podívejte, jak jsme si podobni.“
Jiný mladík se zastavil a pozorně poslouchal otřepané kejklířovy vtipy Byl to jinoch asi dvaadvacetiletý, dosti vysoké postavy a příjemných rysů obličeje, v němž však bylo vidět stopy práce, častého hloubání a i utrpení.
Jeho černé oči, krátký černý vous a pečlivě upravený knír dávaly tušit, že v jeho žilách koluje maďarská krev.
Byl oděn prostě v oblek sice úpravný, ale ne zrovna podle poslední módy.
Jeho chování dokazovalo, že tento mladík již vnitřně dospěl v muže.
S útrpností pozoroval Pescadovu marnou snahu o přilákání diváků.
Poněvadž sám bídu znal, nebyla mu lhostejná bída jiných.
„Jsou to dva Francouzi,“ řekl si. „A jsou to ubožáci, kteří dnes ještě nevydělali ani krejcar „
Napadlo ho, aby jim sám dělal obecenstvo, samozřejmě platící.
Věděl, že vstupné, které jim zaplatí, bude pouhá almužna, i když ne almužna zřejmá, a oběma ubožákům přijde jistě vhod.
Proto přistoupil ke vchodu, který byl zahrazen plátnem.
„Jen vstupte, pánové, vstupte, volal Pescade. „Představení právě začíná.“
„ Ale jak vidím. .. jsem sám,“ upozornil ho vlídně mladík.
„Praví umělci, pane,“ odpověděl Pescade hrdě, „nehledí tolik na počet obecenstva, jako na jeho jakost.“
„ Pak tedy dovolíte. ..“ řekl mladík a vyňal z kapsy peněženku.
Vzal z ní dvě zlatky a položil je na cínový talíř, který stál na stolku u vchodu.
„Šlechetné srdce, řekl si Pescade v duchu.

Pak se obrátil na svého přítele:
„Na zápasiště, Matifou, na zápasiště! Ať pán za své peníze něco uvidí.“
Ale ve chvíli, kdy chtěl vstoupit do stanu, tento jediný návštěvník se prudce obrátil a odkvapil. Spatřil totiž onu dívku s mužem, kteří před chvílí naslouchali písni guslara. Mladík i dívka vykonali skoro zároveň skutek milosrdenství. Dívka pomohla k almužně guslarovi a mladík zachránil provensálské umělce.
Ale jakmile mladík spatřil dívku, zapomněl na vstupné i na divadlo, které měl spatřit, a spěchal tím směrem, kde mu dívka zmizela v zástupu.
„Ale pane, to nejde“ volal Pescade za ním. „Nezasloužili jsme si ještě vaše vstupné. Kde je a Kam zmizel. ..a Poslyšte, pane!“
Pescade marně volal na své obecenstvo. Zmizelo. Pohlédl na svého druha, který byl neméně překvapen, a zůstal stát s otevřenými ústy.
„Nemáme štěstí,“ vzdychl si obr. „Právě když jsme chtěli začít.“
„Tak teď začněme, rozhodl Pescade a sestupoval po schůdcích do stanu.
Tam prováděli své umění před prázdnými lavicemi, které ostatně ve stanu ani nebyly, aby si nějak zasloužili peníze, které dostali od neznámého.
V té chvíli se ozval na nábřeží hluk a křik. Husté davy se hrnuly jedním směrem, totiž k moři, a z jejich úst se ozývaly výkřiky:
„ loď. ..! loď. ..! Trabacolo!“
Nastal totiž okamžik, kdy měla být lodice spuštěna na moře.
Toto divadlo silně vábilo zvědavost. Ulice s boudami i budkami byla rázem opuštěna a vše se hrnulo k loděnici, odkud měla být loď spuštěna.
Pescade a Matifou poznali, že se zatím nedočkají diváků.
Odešli tedy ze stanu, vedeni nejen zvědavostí, ale také touhou najít onoho muže, který již již chtěl přihlížet jejich představení.
Ubírali se také k loděnici.
Ta byla poněkud stranou od přístavu; na konci výběžku vyčnívajícího do moře. Protlačili se, užívajíce pádně svých loktů, až do prvých řad zvědavců. Ani jejich nejslavnější představení nepřilákalo tolik diváků, kolik se jich tísnilo zde.
Ó, té nevděčnosti lidu, který nedovede ocenit pravé umění, ač se dá vzrušit divadlem tak prostým, jakým je pouhé spuštění lodi na vodu!
Loď byla již zbavena podpor a všechno bylo hotovo, aby mohla být spuštěna na moře. Na palubě byla již připravena kotva, aby zarazila její běh, jakmile se kýl dostane do vody. Ač měla lodice nosnost jen padesát tun, byla přece dost velká. Proto byla před jejím spuštěním vykonána všechna bezpečnostní opatření.
Na palubě lodi stáli u zadního stěžně dva lodníci a dva jiní stáli na přídi; ti měli na starosti kotvu.
Jako vždy, byla loď obrácena k moři zádí a tak měla být spuštěna. Její kýl, spočívající na dřevěné a dobře namydlené podložce, držela jen jediná vzpěra. Jakmile bude vzpěra odtržena, loď se dá v pohyb, který se bude zrychlovat její tíží.
Asi půl tuctu tesařů již uvolňovalo vzpěru a poklepávalo železnými kladivy na klíny, umístěné pod kýlem lodi, aby ji poněkud nadzvedly. Davy tiše a se zájmem sledovaly jejich práci.
V tu chvíli se za záhybem předhoří, které chrání přístav na jihu, objevila zábavní jachta. Mohla mít nosnost asi tři sta padesát tun. Za chvíli musila plout kolem výběžku, s něhož měla být lodice spuštěna.
Jakmile ji tedy spatřili, přestali tesaři uvolňovat kýl, aby snad nedošlo ke srážce. Chtěli počkat, až se jachta dostane za čáru, kterou bude v moři sledovat spuštěná lodice.
Takové opatření bylo jistě nutné, protože srážka obou plavidel by musila způsobit velkou spoušť na palubě jachty a lodice sama by se po nárazu na mnohem větší družku asi potopila.
Dělníci čekali. Šlo o odklad jen několika minut. jachta se blížila stále více k loděnici. Bylo již vidět prostým okem, že lodníci na její palubě připravují kotvu.
Zraky všech se obrátily k pěkné lodi, jejíž bílé plachty zlatily paprsky večerního slunce. Námořníci na palubě byli oděni v kroj maltézských námořníků a na hlavě měli červené čapky. Kapitán klidně na ně volal rozkazy s velitelského můstku.
Loď se již octla před loděnicí a z mnohých hrdel se ozval výkřik zděšení.
Kýl nové lodice se totiž začal pohybovat. Klíny byly asi již příliš uvolněny a loď se svou vahou dala v pohyb právě ve chvíli, kdy jachta plula těsně kolem loděnice.
Srážka obou lodí se zdála neodvratná. Nebylo lze jí zabránit, každý pokus byl marný. Na pokřik diváků odpověděl zděšený výkřik námořníků z jachty. Kapitán jachty si zachoval chladnou krev a dal ihned obrátit kormidlo, ale nebylo již možno, aby jachta včas unikla.
Kýl nové lodice rychle sjížděl po dřevěném podkladě. Třením kýlu po podložce vznikal hustý dým a záď se již již nořila do vln.
Tu z řad diváků vyskočil muž a chopil se lana, které viselo s boku lodice. Marně však svíral provaz a opíral se nohama o zem.
Sám se jen vydával v nebezpečí, že bude stržen do moře.
Tu zpozoroval nedaleko dělovou hlaveň, pevně zaraženou v zemi.
K této hlavni byly obyčejně přivazovány lodi. Jediný skok a již se lano zadrhlo kolem hlavně, zatím co odvážlivec nepřestával svírat jeho druhý konec. Ale ani teď jeho síla ještě nestačila. Pomalu klouzalo lano po hlavni děla. A pomalu byl muž k ní přitahován. Přijde chvíle, kdy bude nucen provaz pustit, nemá-li být rozmačkán.
Ale nedošlo k tomu. Po několikavteřinovém úsilí se provaz náhle přetrhl. Lodice se hluboko ponořila do rozčeřených vln a zase se z nich vynořila.

Odvážlivec zdržel lodici jen o několik vteřin, ale ta chvíle stačila.
Lodice sjela do moře ve vzdálenosti několika metrů za jachtou a letěla vlnami zálivu.
Jachta byla zachráněna.
Muž, který vykonal toto odvážné dílo, na něž by nestačil nikdo jiný, byl Matifou. Vše se odehrálo tak rychle, že mu nikdo nedokázal přispěchat na pomoc.
„Výborně, výborně!“ volal Pescade a spěchal k druhovi, aby ho objal. A již se ozval na všech stranách potlesk a bouře pochvaly. Každý se chtěl protlačit k obru, ale ten byl tak skromný, že nadšení toho zástupu nechápal.
Za pět minut poté zakotvila jachta v přístavu. Pěkná šestiveslice přivážela jejího majitele na břeh.
Byl to vysoký, asi padesátiletý muž. Vlasy měl již skoro úplně bílé a vousy měl přistřiženy po arabském způsobu. Velké tmavé oči oživovaly opálenou tvář pravidelných a dosud krásných rysů. Každému byla jistě hned nápadná vznešenost, kterou prozrazoval postoj jeho těla.
Byl oděn jako námořník. Tmavomodrý kabát se zlatými knoflíky, stažený černým pásem, a lehký klobouk z hnědého sukna výborně mu slušely. Na první pohled bylo zřejmé; že šaty kryjí tělo dosud statné, které stáří ještě nedokázalo oslabit.
Sotva ten muž vystoupil na břeh, zamířil k akrobatovi, kterého obklopovali diváci.
Lid ustupoval cizinci uctivě z cesty.
Když přistoupil k obru, nevytáhl z kapsy peněženku a nenabízel zachránci peníze, jak by byl učinil jiný na jeho místě.
Podal mu jen ruku a řekl prostě:
„Děkuji vám za to, co jste pro nás učinil.“
Matifou se přímo styděl za všechny pocty a díky, protože podle něho to byla pouhá maličkost.
„Výborně jsi to provedl, příteli,“ opakoval Pescade s neúnavnou výmluvností.
„Vy jste Francouzi?“ zeptal se cizinec.
„Jsme více než Francouzi,“ odpověděl Pescade hrdě. „Jsme Francouzi z Provence.“
Cizinec si je prohlížel s opravdovým zájmem i soucitem.
Jejich zbědovanost byla příliš zjevná, aby se dal klamat slovy. Měl před sebou -, to poznal hned - dva ubohé akrobaty, z nichž jeden svým zákrokem prokázal mu velkou službu, protože srážka by byla způsobila mnoho škod.
„Navštivte mě na lodi,“ zval je „A kdy, milý kníže?“ ptal se Pescade s rostomilou úklonou.
„Zítra ráno.“
„Přijdeme,“ slíbil Pescade. Matifou jen přikývl svou obrovskou hlavou.
Množství lidí se stále ještě tlačilo k hrdinovi tho příhody.
Byli by jej jistě odnesli na ramenou, kdyby jeho váha nebyla odstrašila i nejsmělejší a nejsilnější muže od provedení tohoto záměru.
Pescade, který se dovedl chopit příležitosti, usoudil, že teď je vhodná chvíle, aby využitkoval změnu ve smýšlení obecenstva. Když se cizinec vzdálil, pokynuv oběma akrobatům rukou, zvolal Pescade pronikavě: „Za chvíli dojde k boji mezi Matifouem a Pescadem, pánové, jen směle za mnou na zápasiště.
Platí se teprve po představení. .. Ale kdo chce, ten může zaplatit napřed.
Tentokrát mnoho lidí uposlechlo pozvání. Stan byl pro ně příliš malý. Mnozí musili být odmítnuti.
Zatím cizinec, který se ubíral k nábřeží, potkal mladou dívku s jejím otcem, které jsme již poznali. Byli rovněž svědky celé příhody.
Mladík, který zaplatil vstupné a odešel, kráčel za nimi v malé vzdálenosti. Pozdravil, ale otec dívky poděkoval na pozdrav jen zběžně a hrdě, čehož si cizinec dobře všiml.
Podivné bylo, že cizincovým tělem projel záchvěv jakéhosi odporu a v jeho zraku zaplál blesk, když spatřil muže provázejícího dívku.
Ten však přistoupil již k němu a pravil:
„Pane, dík tomu akrobatovi unikl jste opravdu velkému nebezpečí.“
„Opravdu, pane,“ odpověděl cizinec, a hlas se mu zachvěl nepotlačitelným vzrušením.
Potom se otázal:
„ S kým mám čest prosím?“
„Jsem Silas Toronthal z Dubrovníka,“ odpověděl terstský bankéř. „A mohu se zase já dovědět, kdo je majetníkem té nádherné jachty?“
„Doktor Antekirt, odpověděl cizinec, Oba se rozloučili pozdravem. Ze stanu akrobatů k nim zaléhalo nadšené volání a potlesk.
Tohoto večera se nejen Matifou najedl dosyta, to jest za čtyři, ale zůstalo i pro pátého. Bylo toho více než dost na večeři pro jeho malého společníka Pescada.

Kapitola třetí
DOKTOR ANTEKIRT

Jsou lidé, kteří až příliš zaměstnávají pověst, tu stoústou dámu, jejíž fanfáry hlásají jejich jména do všech čtyř světových stran.
A to byl též případ slavného doktora Antekirta, který právě přibyl do gružského přístavu. Kromě toho byl jeho příjezd provázen příhodou, která by sama dostačila, aby obrátila pozornost lidu i na nejobyčejnějšího cestovatele. Doktor Antekirt však nebyl obyčejný cestovatel.
Už před lety se kolem doktora Antekirta utvořil kruh bájí, jaké tak často vznikají na Východě. V Malé Asii od Dardanel

až k Suezu, v Africe od Suezu až k hranicím Tunisu a po celém arabském světě často opakovali jeho jméno jako jméno výjimečného člověka, kterému není nic tajno z přírodních věd, ba který ovládá i všechny síly přírody. V době biblické by byl býval vyhlášen za proroka a v kraji kolem Eufratu by ho byli ctili jako potomka starých mágů.
Odkud pramenila tato pověst? Bylo něco pravdy na tom, že doktor Antekirt je kouzelník nebo vládne nadpřirozenými silami? Pravda bylo, že doktor Antekirt byl pouhý člověk, ale velmi vzdělaný, bystrého a přímého ducha, jasného úsudku a podivuhodné logiky, která mu posloužila v mnohých okolnostech.
Skutečně ve vnitřních krajích Malé Asíe dokázal kdysi zbavit obyvatelstvo hrozné a velmi nakažlivé choroby, jejíhož původce objevil.
Odtud ta pověst.
K tomu ještě přistupovalo to, že jeho osobnost byla neproniknutelným tajemstvím. Nikdo nevěděl, odkud pochází, tím méně jakou má minulost. Nikdo nevěděl a nemohl říci, odkud se náhle objevil. Vědělo se jen tolik, že je přímo zbožňován v krajích Malé Asie a Východní Afriky, kde platí za zázračného lékaře, a že pověst o jeho umění pronikla až do Evropy.
Vědělo se také, že pomáhá stejně bohatým jako chudým. V západních zemích ho však dosud nikdo nespatřil, ba neznali tam ani jeho bydliště.

Proto není divu, že vznikly pověsti, které ho prohlásily za zázračného indického mudrce, který léčí nadpřirozenou mocí. Jestliže doktor Antekirt dosud nevykonával lékařskou praxi ve velkých státech evropských, jeho pověst ho tam už předešla. Ač přibyl do Dubrovníka jako obyčejný cestovatel, bohatý turista, který na své jachtě navštěvoval rozličné přístavy v Středomoří, jeho jméno letělo městem. Komu se nepodařilo spatřit přímo doktora, chtěl alespoň znát jeho jachtu, a tak se stala jachta předmětem neustálé pozornosti.
Jachta by ostatně byla bývala ke cti i nejbohatšímu milovníku vodního sportu. Byla stavěná tak, aby mohla plout co nejrychleji za každého počasí. Byla dlouhá a štíhlá, ale ponor měla hluboký, že se nemusila obávat bouří a hodila se i pro zámořské plavby. Při silném a příznivém větru ujela za hodinu čtyřiadvacet kilometrů. Mnohé známé závodní lodi by jí sotva byly stačily.
Čistota a krása lodi byla taková, že by jí ani nejpečlivější námořník nemohl nic vytknout. Paluba ze santalového dřeva se leskla zářivou bělostí, stěny kajut byly pečlivě hlazeny, uspořádání stěžňů, plachet a lanoví, jakož i tvar záchranných člunů, které visely na nosnících, to vše bylo takové, že svědčilo nejen o vybraném vkusu majitele, ale i o jeho praktičnosti.
Je třeba, abychom poznali jachtu i uvnitř. Vždyť byla domovem tajemné osoby, která se má stát čelnou postavou tohoto příběhu. Jachta sice nebyla přístupna veřejnosti, ale spisovatel má dar, že dovede vypátrat a popsat vše, i tehdy, když to okem nespatřil.
Vnitřek lodi závodil mezi nádherou a pohodlím. Sály i kajuty byly ozdobeny malbami z bohatými okrasami. Koberce a čalouny byly nejdražších druhů. Všechen tento přepych a pohodlí bylo pozorovat nejen v kajutě kapitána. a důstojníků, nýbrž i v kuchyňských místnostech, kde stříbrné a porcelánové nádobí bylo vhodně chráněno proti nárazům při kolísání lodi. Vzorná čistota a nejvyšší pohodlí bylo znakem i všech místností pro mužstvo.
Mužstvo na lodi mělo dvacet zaměstnanců, oděných ve stejnokroj maltézských námořníků: krátké spodky nízké střevíce pruhovanou košili, hnědý pás a námořnickou halenu, na níž byl bíle vyšit název lodi i jméno jejího majitele.
Ale jaký měla ta jachta domovský přístav? V kterých seznamech byla zapsána? Kde obyčejně přezimovala a k jaké národnosti se hlásilo její mužstvo?
Na tyto otázky nedovedl nikdo odpovědět, stejně jako na otázky o osobě vlastníka lodi. Se stožáru vlála zelená vlajka s červeným křížem. Tuto vlajku bychom asi marně hledali v seznamu vlajek, s kterými se tenkrát bylo možno setkat na různých mořích.
Lodní papíry byly ovšem doručeny přístavnímu kapitánu ještě dříve, než na břeh vystoupil doktor Antekirt. Byly jistě v pořádku, protože po zdravotní prohlídce na palubě nikdo majiteli a jeho mužstvu nebránil vystoupit na pevnou půdu.
Jméno lodi bylo zlatě napsáno na zádi, ale nebylo udáno jméno domovského přístavu. Jachta se jmenovala „Savarena.
Taková to byla tedy loď, která vzbuzovala všeobecný obdiv v gružském přístavu. Pescade a Matifou, kteří se příštího dne měli dostavit na palubu, prohlíželi si ji stejně zvědavě jako ostatní, jen snad s větším rozechvěním.
Protože pocházeli z francouzského pobřeží, dovedli posoudit krásu a důkladnost stavby této lodi. Po představení bylo zahálčivé pozorování lodi jejich jediným zaměstnáním.
„Ach!“ vzdychl Matifou při pohledu na loď.
„Ó!“ doplnil jeho vzdech Pescade.
„Podívej se, příteli!“
„Vždyť se dívám!“
Tyto krátké výkřiky obdivu znamenaly u obou akrobatů více než dlouhá řeč u někoho jiného.
Práce na palubě „Savareny“, kterých bylo třeba k přistání, byly již skončeny. Plachty byly svinuty, lanoví uspořádáno a střecha chránící palubu stažena. Jachta zakotvila v rohu přístavu, což bylo důkazem; že se míní zdržet delší dobu.
Doktor Antekirt si ještě téhož večera vyšel na procházku do okolí. Silas Toronthal s dcerou se vrátili do Dubrovníka v povoze, který je očekával.
Mladík nám již známý nevyčkal ani konce slavnosti a odešel taktéž k městu. Doktor Antekirt se zatím při procházce namáhal ovládnout své pohnutí. -.
Když doktor opustil Gruž, ubíral se podél zálivu a teprve k desáté hodině večerní se vrátil do přístavu; byl tam svědkem příjezdu velkého parníku z Indie. Pak se dal dopravit na palubu své lodi a sešel do kajuty.
To byl jeho pravidelný zvyk a kapitán „Savareny“, muž asi čtyřicetiletý, jménem Narsos, dostal rozkaz, aby doktora v

této době ničím nevyrušoval.
Jako obecenstvu nebylo o doktorově osobnosti nic známo, tak ani námořníci jeho lodi nevěděli o něm více, ač mu byli oddáni tělem i duší.
Doktor Antekirt netrpěl sice na své lodi ani nejmenší porušení kázně, ale na druhé straně byl štědrý a staral se pečlivě o všechny. Proto přáním každého námořníka bylo aby mohl sloužit na „Savareně".
Za tohoto stavu věcí na palubě nemusil být nikdo trestán nebo snad dokonce z posádky vyloučen. Všichni byli jako členové jedné rodiny.
Když se doktor vrátil na loď, byla vykonána všechna opatření na noc. Na přídi i na zádi jachty byly rozžaty svítilny a stráž zaujala své místo. Pak nastalo na lodi úplné ticho.
Doktor Antekirt usedl na širokou pohovku, umístěnou v rohu pokoje. Na stole leželo několik nejnovějších čísel novin, které jeho sluha koupil v Gruži. Doktor prohlédl noviny jen zběžně a roztržitě. Přeskočil politické zprávy a zastavil se teprve u různých zpráv o příjezdech a odjezdech lodí a u zpráv osobních. Pak noviny odložil. Zmocnilo se ho jakési omámení. A v jedenáct hodin ulehl, aniž zavolal sluhu. Dlouho však nemohl usnout.
Kdyby byl někdo mohl číst myšlenky, které tolik zaměstnávaly jeho mozek, byl by býval překvapen, že všechny vrcholily v této větě:
„Co to jen bylo za mladíka, který stopoval Silase Toronthala na gružském pobřeží. .. ."
Příštího dne v osm hodin doktor Antekirt vystoupil na palubu.
Počasí slibovalo nádherný den. Slunce již ozařovalo vrcholky hor, které tvoří pozadí zátoky. Stín se začal vzdalovat od přístavu. Brzy se octla i „Savarena" v plném světle.
Kapitán Narsos přistoupil k doktorovi, popřál mu dobrého jitra a požádal ho o rozkazy.

Člun obeplul záď lodi a přirazil na pravé neboli cestní straně
Za okamžik poté se oddělil od lodi člun s třemi veslaři a kormidelníkem. Zamířil k nábřeží, kde podle úmluvy měli čekat Pescade a Matifou. Pro oba ubožáky, kteří se vzdálili tak daleko od vlasti, na níž nezapomínali, byl to slavný a památný den.
Oba již čekali na nábřeží. Svlékli šat, který nosívali při představení, a byli teď oděni v prostý, ale čistý oděv.
Obdivovali se jachtě stejně jako včera. Oba byli ve výtečné náladě. Vždyť oba nejen včera večeřeli, ale dokonce oba dnes i snídali. Byla to sice s jejich stanoviska lehkomyslnost, ale omluvitelná neobvykle velkým příjmem. Vždyť vybrali dvaačtyřicet zlatých. Nesmíme si však myslit, že vše utratili.
Pescade byl příliš opatrný, aby něco takového dovolil.
Vypočítal si, že mají po starosti o živobytí na celých deset dní.
„Za to vše mohu děkovat jen tobě, Matifou."
„Ale jdi Pescade.
„Ano, tobě, můj velikáne."
„ Nuže. .. když jinak nedáš, pak tedy mně," poddal se Matifou nezbytnosti.
V té chvíli přirazil člun „Savareny" k nábřeží. Kormidelník se vztyčil, zdvořile smekl a hlásil, že je oběma pánům k službám.
„ Pánům?" divil se Pescade. „Jakým pánům?"
„Vám pane. Doktor Antekirt vás očekává na palubě.
„Podívej, už jsme se stali dokonce pány," upozorňoval Pescade Matifoua. Matifou jen vykulil oči a rozpačitě mačkal v rukou klobouk.
„Prosím, pánové, zval kormidelník.
„Ale ovšem. .. ovšem," odpověděl Pescade s přátelským gestem.
Za chvíli již byli oba přátelé pohodlně usazeni na černém koberci s rudým okrajem, který pokrýval lavičku v člunu.
Není snad třeba říkat, že pod vahou obra se člun ponořil o několik centimetrů nad svůj obvyklý ponor. Proto také musil být na stranách člunu poněkud vytažen koberec, neboť jinak by se byl máčel ve vodě.
Na hvizd píšťalky se šest vesel zároveň ponořilo do vody a člun rychle spěl k „Savareně".
Přiznejme, že oba naši přátelé byli poněkud v rozpacích, nechcemeli již říci, že se styděli. Tolik poct pro dva komedianty! Matifou se neodvažoval ani pohnout. Pescade však i pod svou rozpačitostí si zachoval veselí úsměv, který prosvětloval jeho inteligentní tvář.
Člun obeplul záď lodi a přirazil na pravé neboli čestné straně.
Po spouštěcím můstku, jehož spoje sténaly pod Matifouovou vahou, vstoupili oba na palubu a byli hned předvedeni před doktora, který na ně čekal na zádi.
Po přátelském pozdravu došlo k zdráhání, než si Pescade a Matifou dali říci, aby usedli. Konečně se přece jen posadili.
Doktor je chvíli pozoroval a nemluvil. Jeho chladný, ale krásný obličej učinil na ně mocný dojem. Nemohli se mýlit. I když neměl úsměv na rtech, úsměv se mu chvěl v srdci.
„Přátelé," promluvil konečně, „včerajste zachránili mne a mou posádku od velkého nebezpečí. Chtěl jsem vám ještě jednou poděkovat, a proto jsem vás pozval na loď."
„Pane doktore," odpověděl Pescade, ktery již poněkud nabyl sebedůvěry, „jste příliš laskav; ta naše zásluha nestojí ani za řeč. Můj druh nevykonal nic víc, než co by učinil každý, kdo by měl jeho sílu. Není-liž pravda, Matifou?" Matifou přikývl svou velkou hlavou
„Budiž pokračoval doktor, „ale nikdo jiný kromě vašeho druha se neodvážil nasadit život, a proto jsem mu zavázán."
„Ale pane doktore," ozval se zase Pescade „ještě donutíte Matifoua, aby se červenal, a takovým krevnatým lidem jako on hrozí nebezpečí, že sejim vrazí krev do hlavy.. „

„Dobře, přátelé," přerušil ho doktor Antekirt, „vidím již, že si nepotrpíte na poklony. Nebudu tedy naléhat. Poněvadž však každá práce zasluhuje.-.
„Pane doktore," vpadl mu Pescade do řeči, „prosím za prominutí, že vás přerušuji, ale každý dobrý čin nese již odměnu v sobě, jak alespoň učí morálka. Jsme vlastně již odměněni."
„A jak?" ptal se doktor, obávaje se, že ho někdo předešel.
„Ale dostatečně, odpověděl Pescade. „Po té příhodě tam na nábřeží by nás bylo publikum umačkalo. Náš stan praskal. Matifou porazil půl tuctu nejsilnějších horalů a nejmohutnějších gružských nosičů. Měli jsme ohromný příjem.
„Ohromný?"
„ Ano. -. -. Takový jsme ještě nezažili."
„ A kolik to bylo?"
„Dvaačtyřicet zlatých.."
„Opravdu. ?.. To jsem" nevěděl," odvětil doktor Antekirt vesele. „Kdybych byl věděl, že dáváte představení, byl bych si pokládal za čest i povinnost zúčastnit se ho. Dovolíte mi tedy, abych zaplatil své místo. .."
„Až dnes večer, pane doktore, poctíte-li návštěvou náš stan," odpověděl pohotově Pescade. Matifou se jen neohrabaně uklonil, nakláněje ramena, která se nikdy nedotkla země, jak tvrdil Pescade při vábení diváků.
Doktor Antekirt poznal, že pod nijakou záminkou nedokáže vnutit oběma akrobatům peníze. Proto se rozhodl k jinému postupu. Ostatně měl již plán hotový. Z několika zpráv, kterých se mu dostalo večer, poznal, že oba kočovníci jsou poctiví lidé, hodní veškeré důvěry.
„Jak se jmenujete?" ptal se jich.
„Pokud se pamatuji, pane doktore, mám jen jedno jméno, které zní Pescade."
„A vy?"
„Matifou, odpověděl obr.
„Tím je asi myšlen mys Matifou a výběžek Pescade," vysvětloval Pescade, který nemohl zdusit pýchu, která se drala z tohoto vysvětlování.
„Ale to jsou jenom přezdívky," namítl doktor.
„Jiná jména nemáme," odpověděl Pescade, „a jestliže jsme někdy nějaká měli, ztratili jsme je cestou, což je docela dobře možné, protože máme děravé kapsy."
„ A co příbuzní?"
„Příbuzní, pane doktore? Prostředky nám dosud nedostačují na takový přepych. Zbohatneme-li jednou, pak si snadno opatříme dědice."
„ Z které části Francie vlastně pocházíte?"
„Z Provence, odpověděl Pescade takže jsme vlastně dvakrát Francouzi.
„Veselost a vtip vám nechybějí, Pescade, víďte?"
„To jsou věci, které vyžaduje naše zaměstnání. Představte si, pane doktore, že u vchodu do našeho stanu stojí obrovský, stydlivý nemotora, jinak však dobrák, který dovede jen věšet hlavu. Za hodinu by mu obecenstvo naházelo na tu jeho hlavu víc jablek, než by jich dokázal sníst za celý život.
Proto alespoň já musím mít veselou náladu a nějaký ten vhodný vtip po ruce.
„ A Matifou?"
„Matifou je příliš vážný, žije spíše myšlenkami," odpověděl Pescade, poklepávaje příteli na hřbet, jako se činí koni, kterému chceme zalichotit.
„Jeho zaměstnání to však žádá. Hraje-li si někdo stále s břemeny těžké váhy, stane se nutně vážným. Kromě toho se při zápasech nedá zápasit jen rukama, nýbrž i hlavou. A Matifou kromě toho zápasil vždy ještě s bídou. A přece ani ta ho dosud nesrazila na kolena."
Doktor Antekirt poslouchal se zájmem slova drobného mužíka, kterému osud nebyl přízniv a který přesto osud neobviňoval. Doktor poznal, že je stejně dobrosrdečný jako důvtipný, a v duchu se ptal, k jakému cíli by tento ubožák asi dospěl, kdyby mu od nejútlejšího mládí nechyběly hmotné prostředky.
„ A kam hodláte jít teď?" ptal se.
„Stále vpřed, kam nás oči povedou," odpověděl Pescade.
„Náhoda není zrovna nejhorší průvodce, protože se obyčejně dobře vyzná v cestách. Jen se obávám, že tentokrát nás odlákala přece jen trochu daleko od vlasti.
Ale tím jsme si sami vinni. Měli jsme se jí dříve otázat, kam nás vlastně míní dovésc."
Doktor Antekirt opět chvíli pozoroval mlčky oba akrobaty, než jim položil další otázku.
„A co tedy mohu pro vás učinit?" otázal se.
„Nic, pane doktore, zhola nic odpověděl Pescade.
Nepřáli byste si vrátit se do Francie a uzřít opět svůj rodný kraj?"
Oči obou rázem zaplály.
„Mohl bych vás tam dopravit; ` pokračoval doktor Antekirt.
„To by bylo výtečné, nádherné," zvolal Pescade, nesnaže se zatajit radost.
Pak se obrátil k svému druhovi a ptal se:
„Hochu, chtěl by ses také vrátit domů?"
„Ano, Pescade, kdyby ses vrátil také ty.. „
„Ale co tam budeme dělat?.. Jak se uživíme?" Matifou položil ruku na čelo, což činil vždy, kdykoliv se octl v rozpacích.
„Čím se uživíme?.. Budeme… musíme.." mumlal sotva srozumitelně. „Nevíš si rady stejně jako já, jen to řekni. Ale co na tom záleží? Budeme konečně doma. Není to podivné, pane doktore, že dva ubožáci jako my mají také vlast a domov, že

se přece jen někde zrodili, i když neznají rodiče? To mi bylo vždycky nevysvětlitelné.“ „Tedy o tom nepřemyšlejte a nepřemýšlejte ani o budoucnosti,“ odpověděl doktor.“Všechno by šlo zařídit tak že zůstanete u mne. Co tomu říkáte?“
Při tomto nenadálém návrhu Pescade rychle povstal a Matifou se na něho díval nerozhodně, zda má také vstát, nebo zůstat sedět.
„Zůstat u vás, pane doktore?“ odpověděl konečně Pescade.“Ale k čemu bychom vám byli? Naše kejkle jistě nepotřebujete, ledaže byste chtěl mít …. nějaké rozptýlení buď při dlouhých plavbách, nebo ve vašem kraji?“ „Napřed mě poslyšte,“ odpověděl doktor Antekirt.“Potřebuji odvážné, oddané, upřímné a schopné lidi, kteří by mi pomohli při mém úkolu. Nikde vás nic nevolá a nic nezdržuje? Chcete tedy vstoupit do mých služeb?“ „Ale až svůj úkol vykonáme?..“ namítl Pescade.
„Neopustíte mě tak dlouho, dokud se vám bude u mne líbit,“ odpověděl doktor s úsměvem.“ Budete cvičit, řekněme na příklad mou posádku ….. v obratném šplháni po laně. Chcete-li se opravdu vrátit do své vlasti; nebudu vám v tom bránit a postarám se, abyste i tam mohli být živi bez starostí.
„Och, pane doktore, volal Pescade, zmaten tolika laskavostmi.“Doufám však, že si nepřejete, abychom u vás zaháleli. Nebýt k ničemu, to by se nám rovněž nelíbilo.` ` „Slibuji vám dost práce, takže i po této stránce budete spokojeni,“ odpověděl doktor Antekirt. „Vaše nabídka je velmi vábná,“ řekl posléze Pescade, stále ještě nerozhodně.
„ Máte proti ní ještě nějaké námitky?“
„Jen jednu. Jak vidíte, jsme dva, Matifou a já. Jsme z téhož kraje a snad bychom byli i z téže rodiny, kdybychom nějakou měli. Jsme však bratry srdcem a duší. Matifou by nemohl žít beze mne a já zase bez Matifoua. Jsme jako nerozlučná siamská dvojčata. My jsme také takoví. Máme se k smrti rádi.“
Při těchto slovech Pescade podal Matifouovi ruku a ten si ji přitiskl k hrudi.
„Neměl jsem v úmyslu rozloučit vás, přátelé,“ řekl doktor Antekirt. „Okamžitě jsem pochopil, že jste nerozlučitelní „
„Pak tedy přijímáme, pane doktore, když..“
„Jaképak když?“ „ Když svolí Matifou.“
„Jen řekni ano Pescade, budeš mi mluvit jen ze srdce.“
„Pak je tedy vše v pořádku,“ řekl doktor Antekirt. „Doufám, že nebudete svého rozhodnutí litovat. Od dnešního dne již nebudete musit žít životem komediantů.“
„Jen dbejte také na svůj prospěch, pane doktore; `“ ozval se Pescade. „Snad na sebe berete větší břemeno, než tušíte.“
„Co tím míníte?“
„Budeme pro vás velkým břemenem, zvláště Matifou, který je velký jedlík, a jistě si nebudete přát, aby jeho sil ve vaší službě ubývalo.“
„Doufám naopak, že jeho síla se zdvojnásobí.“
„Pak přijdete na mizinu, pane doktore.“
„Jakto?“
„Poznáte to, až bude Matifou jíst dvakrát nebo dokonce třikrát denně „
„Může jíst třeba sedmkrát, bude-li mít chuť,“ usmál se Antekirt. „ U mne je pro každého jídla dosyta.“
„Slyšíš to, Matifou?“ zvolal Pescade radostně. „Budeš se moci najíst každý den dosyta.
„A ty též, Pescade.“
„Což o mne! Já se spokojím s málem. Smím se však otázat, zda vyplujeme také na širé moře?“
„A dokonce velmi často. Mám mnoho lékařské práce na všech stranách Středozemního moře. Zavolá-li mě některý můj nemocný v Tangeru nebo na Balearech v době, kdy jsem v Suezu, mám mu snad odepřít pomoc?
Jako lékař v městě chodí léčit z jedné čtvrti do druhé, tak já pluji od Gibraltaru až do Řecka, od Jadranu až k Lyonu a od moře Jonského až k zálivu Gabeskému. Mám mnohem rychlejší lodi, než je tato, a na mnohé z nich se budete plavit.“
„ A nebojíte se moře?“ ptal se doktor Antekirt.
„My, děti Provence, a bát se moře? Již jako kluci jsme se vozili na člunech. A mořské nemoci se nemusíme bát, vždyť jsme zvyklí chodit vzhůru nohama. Kdyby se každý před nastoupením cesty po moři v tom trochu cvičil, nebyl by nucen bědovat a naříkat na mořskou nemoc.
Jen dále, pánové, vstupte do naší společnosti, která léčí mořskou nemoc dříve, než vypukla.“
Pescade bezděky vpadl do způsobu, jako by dosud stál před svým divadélkem a lákal obecenstvo.
„Líbíte se mi, Pescade,“ řekl doktor Antekirt. „Mezi námi nebudou jistě žádné spory, zvláště když si zachováte humor. Jen se smějte, přátelé, smějte a zpívejte. Budoucnost mi slibuje mnoho smutného, a proto mi vaše veselost bude tím vzácnější.“
Při těchto slovech doktor Antekirt zvážněl. Pescade, který byl dobrý pozorovatel, vytušil, že ho v jeho dřívějším životě stihla velká bolest, která snad v budoucnosti ještě vzroste.
„Pane doktore,“ chvatně ho vyrušil z trudných myšlenek, „ode dneška vám náležíme tělem i duší.“
„Tak se tedy na lodi hned zařiďte po domácku. Zůstaneme zde sice snad ještě několik dní, ale bude lépe, ubytujete-li se na lodi.“
„To uděláme a budeme se těšit na tu chvíli, až nás uvedete do svého domova,“ zdvořile odpověděl Pescade.
„Jsem bez domova,“ opět smutně odpověděl doktor, „ale přece jen jsem si vytvořil jakousi náhražku, která mi cele náleží a kterou budete sdílet i vy, bude-li vám vhod.“
„Tak jdeme, Matifou,“ pobídl náhle Pescade přítele, „musíme zlikvidovat svou firmu. Jen žádné strachy! Nejsme nikomu nic dlužni a nehrozí nám tedy úpadek.“
Odporoučeli se doktoru Antekirtovi a odpluli v člunu na gružské nábřeží.
Asi za dvě hodiny prodal Pescade šťastně stan jakémusi druhu v povolání, a to i s příslušenstvím a s velkým bubnem. Vždyť to byl celý jejich majetek. Kupní jednání netrvalo dlouho a těch několik zlatek, které obdrželi, nezatížilo rovněž

příliš jejich kapsy.
Všeho však se přece nezbavili. Pescade si nechal svou křídlovku a Matifou zase trombon a kroj; v kterém vystupoval při zápasech. Nemohli se odloučit od těchto památek na uměleckou slávu. Uložili je na dno vaku, který snadno pojal jejich celý majetek.
K večeru se vrátili Pescade a Matifou zpět na palubu „Savareny“. Velká kajuta v přední části lodi byla jim vykázána za obydlí. Byla pohodlně zařízena a opatřena vším potřebným.
Mužstvo na lodi přijalo nové druhy přátelsky. Všichni věděli, že jsou jim povinováni díky za své zachránění.
Sotva Pescade a Matifou přibyli na jachtu, přesvědčili se, že její kuchyně je tak bohatá, že si to ani nedovedli představit.
„Vidíš, Matifou,“ řekl Pescade, vyprazdňuje sklenici vína Asti, „člověka nemine štěstí, když jedná poctivě. Ale musí být rozumný.` ` Matifou projevil svůj souhlas jen přikývnutím. S labužnickou rozkoší zaťal právě zuby do velkého kusu uzeného masa, takže se rychle ztrácel v jeho obrovských ústech. Předtím mu již do nich zapadlo několik vajec uvařených natvrdo.
Obecenstvo by nás zasypalo penězi jen za to, kdyby tě vidělo jíst,“ vtipkoval Pescade.

Kapitola čtvrtá,
VDOVA PO ŠTĚPÁNU BATHORYM.

Příjezd doktora Antekirta vzbudil pozornost nejen v Dubrovníku, ale v celé Dalmacii. Noviny se rozepsaly o příhodě při příjezdu jachty do Gruže a svou zprávu rozvíjely stále dál a dál. Tak se stalo, že přešly i na jejího majitele a ten se pak nemohl vyhnout poctám i nepříjemnostem, které mívají stejnou měrou za následek sláva a proslulost. Všichni o něm hovořili. Počal se kolem něho tvořit nový kruh bájí a pověstí.
Nikdo nevěděl, kdo vlastně je, odkud přišel a kam se ubírá. To byla záhada a záhada budí stále větší a větší pozornost. Je známo, že domněnkám je do široka otevřeno pole tam, kde nikdo nic neví, a že skutečnost je nahrazována bájí.
Novináři, povzbuzovaní přáním čtenářů, odebrali se do Gruže, ba někteří z nich navštívili i jachtu. Nebylo jim však dopřáno uzřít osobu, o kterou se zajímalo veřejné mínění. Doktor si zakázal návštěvy a rozkazy byly přísné. Vysvětlení, která podával kapitán Narsos dotěravcům, byla stejně záhadná jako kusá.
„ Odkud přichází doktor?“
„ To bohužel nevím.“
„ A kam pluje?“ „ Ještě mi nedal rozkazy.“
„ Ale kdo to vlastně je?“
„To neví nikdo, a Snad to neví ani on sám.“
Po takových vysvětleních a zprávách zvědavost obecenstva ovšem jen rostla. Obraznost měla volné pole a zabíhala až do nemožností. Doktor Antekirt byl dnes tím a zítra oním. Někteří ho pokládali za náčelníka mořských loupežníků a jiní zase za krále rozsáhlé africké říše, který na zapřenou cestuje světem, aby poznal poměry v jiných státech. Mnozí pak tvrdili, že je to psanec, který musil utéci ze své vlasti a teď cestuje s místa na místo. Kterou domněnku si kdo vymyslil, to záleželo na hloubce jeho fantasie..
Mínění se různilo, i pokud šlo o doktorův akademický titul.
Někteří ho pokládali za skutečného vědce, kdežto jiní za krále šarlatánů, který by se octl ve velkých nesnázích, kdyby na něm někdo žádal, aby předložil svůj doktorský diplom.
Gružským a dubrovnickým lékařům se však nedostalo přiležitosti, aby mohli tajemného muže žalovat pro neoprávněné vykonávání lékařské praxe. Doktor Antekirt se vždy vymluvil, když ho někdo žádal o lékařskou radu.
Ostatně majitel „Savareny“ se vůbec neubytoval na pevnině.
Neusídlil se v žádném městském hotelu. Po prvních dvou dnech gružského pobytu již vůbec nevstoupil do Dubrovníka. Spokojil se tím, že se vydával na procházky do okolí a dvakrát nebo třikrát vzal s sebou Pescada, jehož vrozené bystrosti se obdivoval.
Sám do Dubrovníka nešel, ale jednoho dne se tam odebral Pescade na jeho příkaz. Byl mu svěřen důvěrný úkol, aby doktorovi opatřil zprávy o některých osobách. Když se Pescade vrátil, odpovídal na dané otázky takto:
„On tedy bydlí v Stradone?“
„Ano, pane doktore, tam, v nejkrásnější čtvrti města. Jeho dům je nedaleko místa, kde cizincům ukazují palác dubrovnického dožete. Je to nádherný dům, přeplněný sluhy, a několik krásných povozů je stále připraveno pro majitele.
Krátce, skutečná domácnost milionáře.“
„ A druzí?“
„Ti druzí,“ vysvětloval Pescade, „bydlí sice v téže čtvrti, ale jejich domek je ztracen mezi nízkými a křivolakými uličkami, které se podobají spíše nějakým schodům. Krátce bydlí tam, kde je život nejtěžší“
„ A jejich domek?“
„Je malý a nízký, nijak zvlášť hezký, ač myslím, že uvnitř je čistota a pořádek. Je vidět, že v něm bydlí chudí, ale řádní lidé.“ „A ta paní která v něm žije?“ ` „Neviděl jsem ji, jen jsem se dověděl, že vychází málokdy.“
„ A její syn?“
„Syna jsem viděl, pane doktore, právě když se vracel domů.“
„Jakým dojmem na tebe působil?“
„Jeho tvář měla smutný výraz, řekl bych starostlivý. Je na něm znát, že mnoho vytrpěl.“
„Tys také mnoho vytrpěl, Pescade, a přece to není na tobě vidět.“

„Utrpení hmotné a utrpení duševní, to je velký rozdíl. Zakrýt nedostatek, to jsem dovedl vždy a byl jsem přitom i veselý.“
Jak je vidět, doktor Antekirt již Pescadovi tykal, což bylo pro bývalého akrobata zvláštním důkazem přízně. Téže cti se mělo ostatně dostat záhy i jeho druhovi. Obr však působil tak mohutným dojmem, že tykat mu hned si tak každý nedovolil.
Když se doktor dověděl od Pescada vše, ustal i v procházkách do okolí Gruže. Zdálo se, že na něco čeká a že nechce předbíhat události. Proto neopouštěl loď až do chvíle, kdy se událo to, co očekával.
Dne 2g. května v jedenáct hodin, když předtím dlouho pozoroval nábřeží kukátkem, dal doktor Antekirt rozkaz, aby byl připraven člun. Vstoupil do něho a dal se dovézt na nábřeží. Čekal tam na něho nějaký člověk.
„Je to on, řekl si doktor Antekirt. „Nemýlím se. Poznávám ho, ač se velice změnil.“
Člověk, kterého měl na mysli, byl asi sedmdesátiletý stařec.
Jeho postava byla ohnutá a vlasy bílé. Tvář měl vážnou a smutnou a jen oči ji poněkud oživovaly. Stařec stál nehnutě na nábřeží a pozoroval člun od té chvíle, kdy odrazil od jachty.
Doktor Antekirt si umínil, že se bude chovat tak, jako by toho muže nejen neznal, ale dokonce ani nepozoroval. Ale sotva učinil několik kroků, stařec přistoupil k němu, uctivě pozdravil a zeptal se:
Doktor Antekirt?“
„Ano, jsem doktor Antekirt. Kdo jste, příteli, a co si přejete?“
„Jmenuji se Borik,“ odpověděl stařec, „jsem ve službách paní Bathoryové a mám vás požádat o rozmluvu.
„S paní Bathoryovou:“ ptal se doktor Antekirt. „Není to ta vdova po maďarském vlastenci, který byl odsouzen k smrti.“
„Ano, ta je to,“ odpověděl stařec. „Nedivím se, že ji znáte, i když jste ji nikdy neviděl; vždyť jste přece doktor Antekirt.“
Doktor se na starého sluhu pozorně zadíval a v duchu se tázal, zda jeho poslední slova nemají tajný smysl.
Potom se ho zeptal:
.. „A co mi chce vaše paní?
..
„Přála by si s vámi mluvit z důvodu, který prý znáte nebo alespoň tušíte.“ ., „Přijdu k ní.“ „Bylo by jí milejší, kdyby vás směla navštívit na palubě.“ .. „Proč?“
„Poněvadž jí záleží velice na tom, aby tato rozmluva zůstala tajemstvím.“
..
„Tajemstvím. ?.. A před kým má být utajena?“
„Před jejím synem. Petr se nemá dovědět, .že s vámi mluvila.
„
Tato odpověď doktora překvapila, ale nedal to na sobě znát. obr.. „Já přece jen raději navštívím paní Bathoryovou,“ řekl.
„Vždyť tak mohu učinit v nepřítomnosti jejího syna.“ ..
„To by bylo také možné, pane doktore, a to zítra. Dnes večer odjede Petr do Zadaru a vrátí se až příští večer.“
„A čím je Petr Bathory?“
„Je inženýrem, ale dosud bez místa. Život jeho i jeho matky je velmi krušný.“
„Krušný?..“ opakoval doktor Antekirt zamyšleně. „Což paní Bathoryová nemá žádné příjmy?“
Stařec neodpověděl. Jen schýlil hlavu a prsa se mu mocně dmula.
„Pane doktore, řekl konečně, „více vám říci nemohu. Budete-li chtít, paní Bathoryová vám jistě řekne všechno.
..
Doktor Antekirt se namáhal, aby zakryl pohnutí. Raději se rychle zeptal:
.. „ Kde bydlí paní Bathoryová?“
„V Dubrovníku v ulici Marinella, sedmnáct.“
„Mohu ji tedy navštívit zítra před druhou hodinou odpoledne?“
„Ano, pane doktore, budu vás očekávat a uvedu vás k ní.“
Zahloubán v myšlenky, došel doktor až k bráně města Na konci třídy je starý dožecí palác „Řekněte tedy paní Bathoryové, aby mě zítra tou dobou očekávala.“
„Děkuji vám jejím jménem,“ odpověděl stařec a pak dodal:
„Snad se domníváte, že na vás bude něco chtít. ..“
„A kdyby tomu tak bylo?“
„ Není tomu tak.“
Pak se zdvořile uklonil a vzdálil se po cestě, která vedla z Gruže do Dubrovníka.
Poslední starcova slova doktora Antekirta zřejmě překvapila.
Zůstal ještě chvíli nehybně stát na nábřeží a pozoroval odcházejícího Borika. Pak se vrátil na palubu a poslal Pescada s Matifouem, aby se šli projít trochu do města. Po jejich odchodu se zavřel do kajuty a oznámil kapitánovi, že si nepřeje být vyrušován.
Pescade a Matifou se zatím snažili užít co nejlépe nečekané dovolené. Dopřáli si dokonce potěšení, že byli přítomni představení několika akrobatů.
Pescade hořel touhou poučit nebo napomenout některého neobratného provazolezce a Matifou by se byl zase rád přihlásil k zápasu. Oba se však včas upamatovali, že ted jsou členy posádky „Savareny“. Zůstali tedy jen diváky a neskrblili pochvalou, když si výkon pochvalu zasloužil.
Druhého dne se dal doktor Antekirt dopravit na nábřeží již předpolednem. Člun poslal zpět a sám se zvolna ubíral k

Dubrovníku. Alejí stinných stromů to byla rozkošná procházka.
Na cestě, dlouhé asi dva kilometry, nebylo v tu dobu ještě tak živo, jak bývá později, když tu projíždí povoz za povozem a prochází se spousta lidí.
Zahloubán v myšlenky, došel doktor až k bráně města, které bylo v té době ještě obehnáno trojitou hradbou. Brána byla otevřena. Doktor prošel opevněním a vstoupil do města.
Od brány vedla dovnitř města nádherná třída Stradone, která celé město protínala. Na konci třídy je starý dožecí palác, krásná stavba z patnáctého století s renesančním sloupořadím, jehož štíhlé sloupky připomínají dobu rozkvětu toskánského stavitelství.
Ale doktor Antekirt tam nedošel. Ulice Marinella totiž odbočovala vlevo z třídy Stradone asi v její polovici. Doktor zvolnil krok, když kráčel kolem výstavného paláce, v jehož průjezdě spatřil nádherný povoz s bujným spřežením. Kočí seděl na kozlíku a opodál pod vkusnou verandou čekal sloužící.
Tu vstoupil do povozu muž, koně se rozběhli a vrata se za nimi zavřela.
Byl to onen muž, který před třemi dny oslovil doktora na nábřeží. Byl to bývalý terstský bankéř Silas Toronthal.
Doktor Antekirt, který si nepřál, aby ho Toronthal zase spatřil, vstoupil rychle do nejbližšího domu a zůstal tam tak dlouho, dokud vůz nezmizel.
„Oba bydlí v témže městě," řekl si. „Je tím vinna náhoda, a ne já."
Uličky, které odbočují z třídy Stradone vlevo, jsou úzké, křivolaké, špatně dlážděné a chudičké. Hlavní třídu lze přirovnat k mohutné řece, do které z jednoho břehu ústí nepatrné potůčky. Domy se tu tísní jeden na druhém, jako by zápasily o místo na slunci. Hledí si navzájem zblízka do očí, lze-li očima nazvat okna, vedoucí do ulice.
Vůz do těchto uliček nevyjede. V době dešťů se proměňují v pravé bystřiny, ale jindy se svým příkrym spádem podobají roklím. Na mnoha místech bylo tam nutno zřídit stupně a schůdky. Jak jsou tyto skromné příbytky odlišné od nádherných paláců v ulici Stradone!
Doktor Antekirt vešel do hledané ulice a stoupal po jejích nekonečných schodech. Když přešel asi šedesát schodů, zastavil se před číslem sedmnáct.
Dveře domku se hned otevřely. Starý Borik doktora podle slibu očekával. Beze slova ho uvedl do čisté, ale chudě zařízené světnice.
Doktor Antekirt usedl. Nedal na sobě znát dojetí, ani tehdy, když vstoupila paní Bathoryová.
„Pan doktor Antekirt?"
„Ano, já jsem to, milostivá paní," odpověděl doktor a povstal.
„ Chtěla jsem vám ušetřit tak dlouhou cestu," omlouvala se paní."
„Já naopak si přál navštívit vás," odpověděl doktor, „a prosím vás, abyste byla ujištěna, že jsem cele k vašim službám."
„Teprve včera jsem se dověděla, pane doktore, že jste přijel do Gruže` a hned jsem poslala Borika, aby vás poprosil o rozmluvu." „Jsem ochoten vás vyslechnout."
„Já odejdu," řekl Borik."
„Jen zůstaňte," odpověděla paní Bathoryová. „Jste jediný přítel rodiny a znáte všechno, co hodlám panu doktorovi říci."
Pani Bathoryová usedla vedle doktora Antekirta, stařec zůstal stát u okna.
Paní Bathoryové bylo asi šedesát let. Stáří dosud neschýlilo její postavu k zemi, ale její bílé vlasy a vrásčitá tvář prozrazovaly, jak trpce zápasí s nouzí a se zármutkem, i když je stále tak statečná jako dříve. Bylo vidět že byla kdysi neohroženou družkou a přítelkyní muže, který za své přesvědčení obětoval postavení i život.
„Pane," řekla chvějícím se hlasem a marně se snažila potlačit pohnutí „poněvadž jste doktor Antekirt, který mi z neznámé příčiny již dříve projevil svůj soucit, hodlám vám vyprávět o událostech, které se zběhly před patnácti lety v Terstu.
„Milostivá paní, ušetřte si bolestné vzpomínky. Vím vše, poněvadž jsem doktor Antekirt, a vím též, jaký byl váš osud od
30. června 186. „
„Řekněte mi tedy, pane doktore, jakým zájmem jste poután k osudu mému a k osudu mého syna?"
„Je to jen projev úcty, kterou musí mít každý k vdově po muži, který položil život na oltář vlasti."
„Znal jste mého manžela?" ptala se vdova chvějícím se hlasem.
„Nejenže jsem ho znal, ale měl jsem ho rád a vážím si všech, kdož mají jeho jméno.
„Jste snad též synem země, pro kterou on prolil krev?"
„Nemám vlasti."
„Kdo tedy jste?"
„Jsem mrtvý, který dosud nebyl pohřben," odpověděl doktor Antekirt chladně.
Při této neočekávané odpovědi se paní Bathoryová i Borik zachvěli, a doktor Antekirt pokračoval: „Zprávy, které jste mi chtěla sdělit, mohu ještě doplnit, poněvadž vy nevíte o mnoha důležitých věcech.
„Vypravujte, poslouchám," odpověděla paní Bathoryová.
„Před patnácti lety," začal doktor Antekirt, „tři maďarští vlastenci připravili spiknutí, které mělo získat Maďarsku nezávislost. Byli to hrabě Matyáš Sandorf, profesor Štěpán Bathory a hrabě Ladislav Zathmar, přátelé, které pojila jedna myšlenka i jedno srdce.
Dne 8. června 186., den předtím, kdy měla vypuknout vzpoura, vnikla rakouská policie do domu hraběte Zathmara v Terstu, kde se v té době zdržovali všichni tři náčelníci spiknutí. Byli zatčeni, hned v noci dopraveni do pazinského hradu a tam uvězněni. Tam také byli odsouzeni k smrti.
Mladý účetní hraběte Sandorfa; který v době zatčení dlel v Zathmarově domě, byl taktéž zatčen, ač nebyl do spiknutí

zasvěcen. Později byl zproštěn obžaloby a propuštěn na svobodu.
Druhého dne po rozsudku pokusili se odsouzenci o útěk. Hrabě Sandorf a profesor Bathory se dostali z vězení po hromosvodu, ale spadli do dravého potoka, proudícího pod věží. Hraběti Zathmarovi zabránily v útěku stráže. Uprchlíci neměli naděje, že uniknou smrti, protože potok se ztrácel v podzemí pod hradem. Ale štěstí jim přálo. Dostali se až do průplavu a později do města Rovinje, kde je ukryl rybář Ondřej Ferrato.
Onen šlechetný muž připravil všechno, aby uprchlíky příštího dne dopravil na druhou stranu Jaderského moře. Tu vpadla do rybářova domku policie. Španěl Carpena, který věděl o úkrytu uprchlíků, z osobní msty jej policii prozradil. Hrabě Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory vyskočili oknem, ale Bathory byl raněn a chycen policií. Matyáš Sandorf doběhl až k moři a vrhl se do něho v dešti kulí. Jeho mrtvola nebyla nalezena.
Třetího dne byli Štěpán Bathory a Ludvík Zathmar zastřeleni v nádvoří pazinského hradu. Rybář Ondřej Ferrato byl odsouzen na doživotí a dopraven do trestnice v Steinu.“
Paní Bathoryová sklonila hlavu. Srdce se jí svíralo bolestí, ale nepřestávala doktora poslouchat.
„Jsou vám známy všechny tyto podrobnosti, paní?“ zeptal se jí doktor. „Domnívám se, že alespoň mnohé z nich.“
„Ano, dověděla jsem seje z novin asi jako vy.“
„Ano, z novin, přisvědčil doktor Antekirt Ale vím ještě to, co noviny nemohly prozradit, protože to mělo zůstat tajemstvím. Prozradil mi to vězeňský strážce a já nehodlám tuto zprávu před vámi tajit „
„Mluvte, pane,“ vybídla paní Bathoryová.
„Španěl Carpena byl vinen, že hrabě Sandorf a profesor Bathory byli vypátráni v domku Ferratově. Ale zrada byla také v tom, že spiklenci byli vypátráni v domě Zathmarově
„Zrada?“ překvapeně se ozvala paní Bathoryová.
„Ano, a důkazy zrady byly spiklencům předloženy při trestním líčení. Zrádcové nejdříve nalezli u poštovního holuba šifrovaný lístek a opsali si ho. Pak se v domě hraběte Zathmara zmocnili mřížky, kterou jedině bylo možno zprávu přečíst. Když seznali obsah lístku, dodali jej terstskému guvernérovi. Část statků hraběte Sandorfa byla odměnou za jejich zradu.“
„A je známo, kdo byli ti zrádci?“ ptala se paní Bathoryová rozechvěně.
„Ne, milostivá paní,“ odpověděl doktor. „Snad znali jména zrádců ti tři odsouzenci, ale těm nebylo dopřáno setkat se před smrtí s jejich milými, a tak jména zrádců zůstala tajemstvím.“
Paní Bathoryová ani Borik nebyli tehdy v Terstu, a nemohli se s profesorem Bathorym rozloučit.
„Což zůstanou jména těch bídáků navždy tajemstvím?“ ptala se paní Bathoryová.
„Zrádci se obyčejně prozradí sami,“ odvětil doktor Antekirt.
„Ale musím doplnit své vyprávění..
Vy jste ovdověla s osmiletým synkem a byla jste téměř bez jmění. Borik sluha hraběte Zathmara, po smrti svého pána vás neopustil, ale sám byl chudý, a tak vám mohl věnovat jen svou oddanost..
Odešla jste z Terstu a usadila jste se v Dubrovníku, kde jste těžce pracovala, abyste zajistila živobytí sobě i dítěti. Chtěla jste, aby si váš syn zvolil touž životní dráhu, na kterou vstoupil jeho otec. Ale jak jste o to musila zápasit, jakou nouzi prožívat! Činila jste to vše s odvahou a vytrvalostí, před kterou musím s úctou sklonit hlavu.“
Při těchto slovech doktor Antekirt povstal a do jeho zdánlivého klidu pronikly známky pohnutí.
Paní Bathoryová neodpověděla. Vyčkávala nevědouc, zda, doktor již skončil, nebo bude vyprávět dále o věcech, které se jí týkaly a pro které se ucházela o rozmluvu s ním.
„Ale, milostivá paní,“ ujal se slova opět doktor Antekirt, „lidská síla má své hranice, vyčerpá se. Onemocněla jste a byla byste podlehla těžké životní zkoušce, kdyby neznámý muž -, řekněme raději přítel vašeho chotě - nebyl vám přišel na pomoc. Nikdy by se o tom nebyl zmínil, kdyby mu váš sluha nebyl oznámil, že si s ním přejete mluvit.. „
„Jen o vděčnosti, pane,“ odvětila paní Bathoryová, „chtěla jsem poděkovat doktoru Antekirtovi za jeho laskavost a přízeň.
„Není zač, paní. Snad za to, že vám před několika lety poslal sto tisíc zlatých jako vzpomínku na zvěčnělého přítele a proto, aby vám přispěl ve vašem boji? Vždyť pro něho bylo štěstím, že vám může pomoci. Ne, milostivá paní, já vám musím poděkovat, že jste přijala s důvěrou maličkost, která měla ulehčit život ženě a synovi mého přítele.“
Vdova odpověděla s úklonou:
„Ať byl důvod jakýkoli, pane, jsem vám povinna poděkovat. To byl první důvod, proč jsem s vámi chtěla mluvit. Je tu však ještě důvod druhý.“
„A to, milostivá paní?“
„Chtěla jsem vám… vrátit onu částku.“
„Jakže, milostivá paní,“ ozval se prudce doktor Antekirt, „vy ji ne. míníte přijmout?“
„Soudila jsem, že nemám práva použít těch peněz, protože jsem doktora Antekirta neznala, ba ani jsem nikdy neslyšela jeho jméno. Mohla jsem si také myslit, že ta částka je vlastně almužna, kterou mi poskytli ti, proti nimž můj manžel zápasil.
Jejich soustrast se mi hnusila, a proto jsem se těch peněz ani nedotkla.“ „Ty penize tedy. .“
„Zůstaly tak, jak mi byly dodány.“ „ A váš syn? `“
„Můj syn bude mít tolik, kolik si sám dobude. Za svůj úspěch nechf děkuje jen sobě.“
„A své matce,“ dodal doktor Antekirt, v němž ženino jednání vzbudilo vrcholný obdiv a úctu.
Paní Bathoryová zatím povstala, vzala ze skříně svazek bankovek a podala jej hostovi.
„Pane,“ řekla, „prosím vás, abyste si vzal své peníze a přijal stejně vroucí dík matky, jako by jich byla užila k výchově svého syna.“
„Ty peníze mi nenáleží, paní,“ odpověděl doktor s odmítavým mávnutím ruky. „.

„ Nenáležely také nikdy mně.“
„Pane,“ řekla, „prosím vás, abyste si vzal své peníze.. „
„Ale Petr Bathory by jich mohl užít.“
„Doufám, že můj syn záhy dostane místo, jaké si zaslouží, a že se pak budu moci spoléhat na něho, jako on se dosud spoléhal na mne.“
„Jistě neodmítne, požádá-li ho přítel jeho otce, aby tuto částku přijal.“
„Naopak odmítne.“
„Dovolte mi, abych alespoň učinil pokus.“
„Jak vám bude libo, pane doktore, nemohu vám to zakazovat,“ odpověděla paní Bathoryová. „Jen vám říkám, že můj syn o těchto penězích dosud neví a že bych si přála, aby se o nich nikdy nedověděl.“
„Budiž tedy, paní. .. Chápu pohnutky, které vás přiměly k tomuto jednání, poněvadž jsem byl a dosud jsem člověk vám neznámý. Rozumím vašemu citu a dovedu si ho vážit. Opakuji však, že tyto peníze nenáleží ani mně, když nemají náležet vám.“
Doktor Antekirt povstal. Jeho dar byl odmítnut tak, že ho to nemohlo urazit. Vdovin čin jen vzbuzoval jeho úctu.
Pozdravil paní na rozloučenou, ale ta se na něho obrátila s další otázkou:
„Zmínil jste se, pane, že můj choť i se svými druhy byl zrazen a tak poslán na smrt?“
„Ano, vyprávěl jsem vám pouze skutečnost.“
„Copak ty zrádce nikdo nezná?“
„Ano, zná.“
„Kdo?“
„Bůh.“
Po těchto slovech se doktor Antekirt uklonil a odešel.
Po jeho odchodu se paní Bathoryová zamyslila. Byla puzena k této tajemné osobnosti jakousi náklonností, jejíž příčinu si nedovedla vysvětlit. Snad to bylo proto, že se tak staral o osud jejího muže i její.
Uzří ještě někdy doktora Antekirta. Či „Savarena“ odpluje a již nikdy se nevrátí.
Na tyto otázky si nedovedla odpovědět.
Druhého dne ráno oznamovaly dubrovnické listy, že neznámý dobrodinec daroval městskému chudinskému fondu sto tisíc zlatých.
Byl to dar doktora Antekirta, ale zároveň i dar chudé vdovy, která jej nepřijala pro sebe a pro svého syna.

Kapitola pátá,
RŮZNÉ PŘÍHODY.

Doktor Antekirt nijak nespěchal s odjezdem z Gruže, jak se domnívala paní Bathoryová. Když se totiž marně pokoušel pomoci matce, slíbil si, že pomůže synovi. Poněvadž Petr Bathory až dosud nemohl nalézt místo odpovídající jeho vzdělání, doktor soudil, že jistě neodmítne jeho nabídku.
Opatřit místo člověku jeho schopností nemohlo se pokládat za almužnu.
Mohla to být jen odměna, jakou si mladý muž zasloužil.
Petr Bathory však odjel do Zadaru, jak řekl Borik Doktor se rozhodl, že mu hned napíše, a učinil tak ještě téhož dne.
V dopise nepsal nic jiného, než že by se rád s Petrem setkal na palubě „Savareny“, jelikož má pro něho návrh, který ho jistě bude zajímat.
Psaní dal na poštu v Gruži,a zbývalo mu jen čekat na návrat mladého inženýra.
Zatím žil doktor na své jachtě uzavřeněji než dříve.
„Savarena“ byla tak osamělá, jako kdyby kotvila uprostřed širého moře, protože ani její mužstvo nevystupovalo na břeh.
To ovšem napínalo zvědavost obecenstva tím víc a zpravodajové se nevzdávali naděje, že se jim podaří dostat se na palubu a promluvit si s tajemnou osobností. Pescadovi a Matifouovi byla udělena úplná volnost, jak chtějí odpovídat na otázky zpravodajů.
Víme již, že Pescade byl vtipálek, a s jeho vstupem na palubu „Savareny“ vnikla na loď veselost, ovšem se souhlasem doktora Antekirta.
Matifou zůstával vážný, ale Pescade stačil ve veselosti za oba. Jestliže se nekomíhal někde v lanoví k velké radosti posádky, kterou cvičil v provazolezectví, pak bavil mužstvo svými vtipy. Vždyť doktor Antekirt doporučoval, aby si zachoval veselou mysl a dobrou náladu. Nuže, on si je nejen zachoval, ale nakazil jimi i ostatní.
Jak již bylo řečeno, Pescade a Matifou směli volně na břeh.
Mužstvo musilo zůstat na palubě, ale oni mohli odplout, kdykoli se jim líbilo.
Proto je také nejvíce obtěžovali zvědavci, kteří na ně číhali a vyptávali se jich na všechno možné.
Pescade však nemluvil, když nechtěl, a i když mluvil, neřekl nic, co by nebylo známo všem.
„Kdo je vlastně doktor Antekirt?“
„Proslulý lékař. Vyléčí vás z každé nemoci.“
„Je bohatý?“
„ Ani bych neřekl. Vždyť ho musím každý měsíc zakládat ze své gáže.“
„A odkud přišel?“
„Z neznámé země? „
„A kde je ta země. „

„Vím o ní jen tolik, že na severu hraničí s čimsi velikým a na jihu s ničím. „
Od vtipálka, jako byl Pescade, nedověděl se prostě nikdo nic a Matifou zarputile mlčel.
Tím horlivěji a častěji však oba přátelé hovořili o svém pánu spolu.
Měli ho již rádi a byli mu oddáni.
Jejich přáním bylo, aby mu svou oddanost mohli dokázat.
Jejich vztah k doktorovi se utužoval den ze dne.
Čekali každého rána, že budou pozváni a že jim doktor řekne:
„Přátelé , potřebuji vás. „
Čekali však stále marně a to je nijak netěšilo.
„Už to trvá trochu dlouho," řekl jednou Pescade svému velkému druhovi. „Je mi trapno takhle zahálet, vždyť nejsme zrozeni pro zahálku.
Nemyslíš? „
„Ano, svaly mi měknou a ochabují," odpověděl obr, pohlížeje na svá mohutná ramena, která byla jako páky nečinného stroje.
„Víš, co si o doktorovi myslím.
„Ne, ale řekni mi to a já ti pak řeknu své mínění. „
„Myslím, že v minulosti doktora Antekirta se udály nějaké věci .. závažné … neobyčejné … Je to vidět na jeho očích, z nichž často vyšlehnou blesky. A jednou vyšlehne nejen blesk, ale i zahřmí ..
„A uhodí," dodal Matifou.
„Ano, tak si myslím a řekl bych, že my v tom budeme mít také podíl." '169, Pescade tak nesoudil bez příčiny. Na palubě byl sice klid, ale jak si všiml, mnoho věcí nutilo k přemýšlení. Bylo jisté, že doktor necestuje se svou lodí jen pro zábavu. „Savarena" byla místem, kam se sbíhalo mnoho nitek, kterými její tajemný majitel řídil ještě tajemnější věci. Na loď docházely často telegramy a zprávy ze všech koutů Středozemního moře, z Maroka, z Alžíru i z Tripolisu. Ale kdo je zasílal?
Pravděpodobně jacísi jednatelé, kterým doktor svěřil důležitý a jistě obtížný úkol. Či to snad byly pouze žádosti o lékařskou pomoc? To bylo málo pravděpodobné.
Na poštovním úřadě v Dubrovníku nikdo nemohl smysl oněch zpráv pochopit, poněvadž byly psány vesměs v neznámé řeči, které rozuměl snad jen doktor a jeho spolupracovníci.
A i kdyby byly psány v řeči srozumitelné, co by jim byly pověděly zprávytohoto druhu: „Almeira: Pravděpodobně na stopě Z. R. Dřívější stopa klamná."
„Nalezl dopisovatele H. V. 5. Spojen se skapinou K mezi Katanií a Syrakusami. Další později."
„ V La Vallette spatřen T. K. .."
„Cyrenaika. .. Čekám na nové rozkazy. .. loďstvo pohotově.
Elektr. 3 připravena dnem i nocí."
„R. O. 3. Zatím zemřel v trestnici. Oba zmizeli."
A v jiném telegramu byla pak zvláštní zmínka odvolávající se na smluvené číslo:
„zIz.. Sark. Kdysi jednatel. .. Ve službách Toronth. Přerušil styky s Tripolisem."
Odpověď na většinu těchto zpráv pak zněla:
„ Pokračujte v pátrání. Nešetřete peněz a nákladů. Zašlete nové důkazy."
Byla to výměna zpráv, pro každého nesrozumitelných, z kterých vyplývalo jen tolik, že celá oblast Středozemního moře je pod pečlivým dozorem doktora Antekirta. Výměna zpráv neušla pozornosti veřejnosti, která tak zvěděla, že tajemný doktor není tak nezaměstnán, jak se zdálo. Proto by byli všichni tak rádi věděli o něm více.
A nejzvědavější ze všech byl bývalý terstský bankéř Silas Toronthal, který se,jak již víme, setkal s doktorem Antekirtem krátce po jeho příjezdu do Gruže. Toto setkání vyvolalo v doktorovi pocit odporu a v bývalém bankéři zvědavost, kterou však Silas Toronthal ze známých důvodů dosud nemohl ukojit. .
Máme-li říci pravdu, přítomnost doktora Antekirta vzbudila v Silas Toronthalovi zvláštní dojem, který nedovedl ani pojmenovat. V Dubrovníku se stále opakovalo, že doktor si přeje zůstat neznám, a mluvilo se o tom, jak je nesnadné dostat se na jeho loď. Bankéř tím víc toužil setkat se s neznámým. Několikrát se odebral do Gruže. Zastavil se na nábřeží díval se na jachtu a třásl se touhou dostat se na její palubu. Jednoho dne se dal dokonce ohlásit, ale kormidelník mu dal obvyklou odpověď:
„Pan doktor Antekirt nepřijímá.
Bankéř byl v stálém napětí, které ty překážky ještě stupňovaly.
Usmyslil si, že dá tajemného doktora střežit. Opatřil si spolehlivého člověka a ten sledoval krok za krokem tajemného cizince, jakmile opustil loď.
A dovedeme si představit, jaký neklid se zmocnil Toronthala, když se dověděl, že starý Borik hovořil s doktorem a ten hned příštího dne navštívil paní Bathoryovou.
„Co je to vlastně za člověka?" ptal se.
Čeho se bankéř obával? Po celých patnáct let zůstala jeho zrada tajenstvím. Ale vše, co se týkalo rodin těch, které zradil, ho znepokojovali.
Nebyly-li to přímo výčitky svědomí, byl to strach. Počínání onoho neznámého doktora, všeobecně proslulého a úžasně bohatého, zneklidnilo ho ještě více.
„Co je to jen za člověka. ?.." opakoval si. „A co chtěl u paní Bathhoryové. ?.. Byl k ní pozván jako lékař. ?.. Co konečně jiného může u ní pohledávat?"
Na všechny tyto otázky neměl odpověď: Jen to Silase Toronthala poněkud uklidnilo, že doktor návštěvu u paní

Bathoryové neopakoval.
Tím však neoslábloo bankéřovo rozhodnutí, že se musí stůj co stůj s doktorem setkat. Tato myšlenka ho přímo posedla. Byl stále rozčilen a domníval se, že nabude opět klidu, až si promluví s doktorem Antekirtem a zjistí, co ho vlastně do Gruže přivedlo. Proto vyhledával různé důvody, aby se s ním setkal.
Konečně nalezl vhodnou záminku. „ Paní Toronthalová trpěla již několik let nemocí, kterou ani nejvěhlasnější lékaři nedovedli zmírnit. Přes jejich péči i přes péči její dcery slábla paní Toronthalová den ode dne, ač dosud neulehla. Bylo příčinou té nemoci duševní utrpení? Snad, ale s určitostí to nemohl nikdo tvrdit.
Jen bankéř by byl mohl říci, zda se jeho ženě nehnusí život po jeho boku a zda ji nenaplňuje děsem jeho minulost, kterou dobře znala.
Ale ať tomu bylo jakkoliv, choroba paní Toronthalové se zdála bankéři vhodnou záminkou, aby se mohl opět setkat s tajemným lékařem. Bude-li požádán o pomoc, jistě neodmítne, už z pouhé lidskosti.
Silas Toronthal napsal dopis a poslal jej po sloužícím na palubu „Savareny“. Psal, jak by byl šťasten, kdyby se mu dostalo rady od lékaře tak proslulého a obratného.
Ke konci se omlouval, že svou prosbou vyrušuje doktora z jeho klidu, a prosil ho o udání dne, kdy ho může očekávat.
Když druhého dne doktor dostal psaní a pohlédl na jeho podpis, nezachvěl se mu ve tváři ani sval. Přečetl psaní do poslední řádky a nic neprozrazovalo, jaké city a myšlenky v něm vzbudilo.
Jak měl odpovědět? Měl použít té příležitosti, vniknout do domu Toronthalova a vejít tak ve styk s bankéřovou rodinou?
Ale ani jako lékaři se mu nehodily okolnosti, za kterých by do domu vstoupil.
Neváhal proto a napsal odpověď o několika slovech:
„Doktor Antekirt lituje, že nemůže-věnovat svou péči paní Toronthalové. Není lékařem evropským.“
To bylo vše.
Když bankéř obdržel tuto odpověď, roztrhal zlostně zprávu.
Pochopil, že doktor Antekirt si nepřeje navázat s ním styky.
Odmítnutí dokazovalo, že rozhodnutí tajemného cizince je nezvratné.
„Není-li evropským lékařem,“ uvažoval bankéř, „proč tedy navštívil paní Bathoryovou. ?.. Nebo ji nenavštívil jako lékař. ?.. Co by jinak u ní chtěl. .. a Co je vlastně mezi nimi?.“
Tato nejistota mučila Toronthala ještě více než neukojená zvědavost. Své choti a dceři se však nezmínil o bezúspěšné žádosti. Tajil svůj neklid přede všemi. Nepřestával však hlídat doktora tak bedlivě, že dostával zprávy o každém jeho kroku.

Druhého dne došlo k příhodě, po které jeho obavy ještě vzrostly.
Petr Bathory se vrátil ze Zadaru s neúspěchem. Nedohodl se o nástupu na místo, které bylo kdesi v Hercegovině.
„Ty podmínky byly nepřijatelné,“ řekl matce prostě.
Paní Bathoryová pohlédla na syna, ale nechtěla se ho na ty podmínky ptát. Jen mu podala psaní, které pro něho došlo. Bylo to pozvání od doktora Antekirta, aby ho Petr navštívil na palubě „Savareny“.
Petr Bathory podal list matce. Tu doktorovo pozvání nepřekvapilo.
„Očekávala jsem to,“ řekla.
„Tys očekávala toto pozvání, matičko?“ ptal se mladý muž s tídivem.
„Ano, Petře … V tvé nepřítomnosti mě doktor Antekirt navštívil.“
„A kdo je vlastně ten muž, o němž se v Dubrovníku tolik mluví?“ ptal se Petr. „Víš to?“
„Nevím, ale doktor Antekirt znal tvého otce a byl přítelem Matyáše Sandorfa a Ladislava Zathmara. Proto také mě navštívil.“
„A jaké dúkazy ti doktor dal, že byl přítelem otcovým?“
„Žádné,“ odpověděla paní Bathoryová; nechtěla mluvit o doktorovu daru.
„Což je-li to nějaký podvodník nebo slidič?“
„To posuď sám, synu.“
„Radíš mi tedy, abych ho navštívil?“
„Ano. Není vhodné nepřijmout pozvání muže, když ti chce věnovat přátelství, které ho pojilo s tvým otcem.“
„ Ale co dělá v Dubrovníku?“ ptal se Petr. „Co ho poutá k této zemi? „
„Snad ho sem volá nějaký obchod,“ odpověděla paní Bathoryová.
„Říká se, že je nesmírně bohatý, a snad ti tedy chce nabídnout místo, které by se ti hodilo.“
„Půjdu tedy k němu a dovím se, co chce.“
„Nejlíp učiníš, přijdeš-li hned dnes. Oplatíš tak alespoň jeho návštěvu u mne. „
V jednu hodinu odpoledne ubíral se již Petr Bathory k přístavu. Když se octl před Toronthalovým domem, na chvíli se zastavil. Jeho zrak zalétl k balkonu se zastřenými okny. Dům nejevil ani známky života a byl tak uzavřen, že vypadal skoro jako neobývaný.
Petr Bathory kráčel dále. Jeho krátká zastávka však neušla pozornosti ženy, která přecházela sem a tam na protějším chodníku.
Byla to žena vysoké postavy a ve stáří mezi čtyřiceti a padesáti lety.
Přecházela odměřeným krokem. Podle tmavohnědé pleti, účesu i oděvu bylo lze soudit, že je to Marokánka, ač mnohý by ji byl mohl pokládat i za cikánku nebo Egypťanku, neboť ženy těchto národů se sobě velice podobají. Bylo však zřejmé, že tu nežebrá a že by almužnu ani nepřijala. Byla tu za jiným účelem; slídila a vyzvídala, co se děje v domě Toronthalově.

Jakmile spatřila mladíka, který kráčel směrem k bráně, šla za ním, ale tak opatrně, aby ji nezpozoroval. Petr Bathory byl tak zahloubán, že si vůbec nevšímal, co se děje za jeho zády. Když se zastavil před Toronthalovým domem, zastavila se i ona žena. Když vykročil, šla za ním.
Petr Bathory prošel branou dost rychle, ale slidičce přece nezmizel. Když i ona vyšla z brány, spatřila ho ve vzdálenosti asi dvaceti kroků, jak směřuje ke Gruži. Šla za ním.
V té době se právě vracel Silas Toronthal v otevřeném kočáře z Gruže do Dubrovníka. Musil se setkat s Petrem Bathorym.
Když dojížděl k Petrovi, Marokánka se zastavila. Snad se domnívala, že spolu promluví. Zrak jí zaplál podivným žárem, když se ukryla za kmenem stromu.
K zastávce však nedošlo. Silas Toronthal sice spatřil Petra Bathoryho, ale tentokrát neodpověděl na pozdrav ani hrdým pokývnutím, kterému se nemohl vyhnout nedávno na gružském náměstí, kde ho provázela dcera.
Když Petr sahal po klobouku, odvrátil se a povoz ujížděl rychle dál k Dubrovníku.
Cizinka pozorovala tento výjev a její necitelnou tvář oživil na chvíli úsměv.
Petr Bathory byl bankéřovým jednáním spíše zarmoucen než pohněván.
Kráčel dále mnohem volněji, ale ani jednou se neohlédl.
Marokánka ho stále sledovala. Kdo by jí byl nablízku, byl by zaslechl, jak pronesla polohlasně tato arabská slova:
„Je čas, aby přišel.“
Za čtvrt hodiny poté došel Petr Bathory na gružské nábřeží.
Zastavil se a pohlížel na krásnou jachtu, jejíž vlajka vesele vlála na vrcholu hlavního stěžně.
„Tuto vlajku neznám,“ řekl si Petr Bathory, „odkud to jen doktor Antekirt připlul?“
Oslovil námořníka, který právě kráčel po nábřeží, a ptal se ho, ukazuje na vlajku „Savareny“ :
„Příteli, víte, co je to za vlajku?“. ` Ale vlajku neznal ani námořník. O jachtě věděl jen tolik, že připlula z Brindisi a že její listiny jsou v pořádku. Poněvadž byla hlášena jako loď zábavní, úřady šetřily tajemství, v které se halil její majitel.
Petr Bathory zavolal na nedaleký člun a dal se dopravit na palubu „Savareny“. Marokánka se s neskrývaným překvapením dívala, jak se vzdaluje pomalu od břehu.
Za chvíli již Petr vstupoval na palubu a ptal se po doktoru Antekirtovi.
Zákaz vydaný majitelem lodi pravděpodobně pro Petra neplatil.
Kapitán mu odpověděl, že doktor Antekirt je v kajutě.
Petr Bathory mu odevzdal navštívenku a ptal se, zda je doktor ochoten ho přijmout.
Jeden z plavčíků navštívenku odnesl. Za minutu se vrátil s oznámením, že doktor Antekirt Petra očekává. Mladý muž byl uveden do salonu. Bylo tam pološero, protože okna byla zastřena záclonami. Když však Petr postoupil, byl na chvíli oslepen paprsky, které se odrážely od vhodně umístěných zrcadel na stropě.
V temném koutě salonu seděl na pohovce doktor Antekirt. Když Petr Bathory vstoupil, byl doktor všecek rozechvěn a jeho rty bezděky šeptaly: „Jak je mu podoben .. .! Celá jeho postava i tvář.“
Petr Bathory byl skutečně velice podoben otci. Tak asi vypadal Štěpán Bathory, když mu bylo dvaadvacet let, týž jasný zrak, táž hrdá postava a týž zápal pro vše krásné, pravdivé a dobré.
„Pane Bathory,“ vítal doktor Antekirt vstupujícího, „jsem potěšen, že jste přijal mé pozvání.“
Pokynul a Petr Bathory usedl na sedátko proti němu. Doktor Antekirt ho přivítal maďarsky, protože věděl, že je to Petrův mateřský jazyk.
„Byl bych přišel, pane,“ odpověděl Petr, „oplatit vám návštěvu, i kdybyste mě nebyl pozval. Vím, že jste jediný ze známých a přátel, kterým je drahá památka mého otce a obou vlastenců, kteří zemřeli s ním. .. Děkuji vám, že jste jim zachoval přátelskou vzpomínku.“
Petr nedovedl skrýt dojetí, když takto mluvil o svém otci a o jeho nešťastných druzích.
„Odpusťte, pane,“ omlouval se, „když si vzpomenu, co je stihlo, nemohu.. „
Petr nepozoroval, že doktor Antekirt je dojat ještě více než on a že nemluví jen proto, aby své pohnutí utajil.
„Pane Bathory,“ řekl konečně doktor, „proč byste se omlouval!
Váš žal je pochopitelný. I kdybyste nebyl synem jednoho z odsouzených, koluje ve vašich žilách přece maďarská krev. Tehdy, před patnácti lety, byl jste ještě velice mlád. Proto se nemůžete pamatovat na otce a na všechny události, které byly spojeny sjeho osudem.“
Má matka byla takřka otcovou duší,“ odpověděl Petr Bathory.
„Vychovala mě v úctě a v lásce k tomu, po kom nikdy nepřestala truchlit. Vše, oč se snažil a co ho stihlo, vím z úst matčiných. Když můj otec zemřel, bylo mi osm let, ale mně se zdá, že žije stále, protože pro mne ožil v mé matce.“
„Milujete svou matku, jak zasluhuje,“ přerušil ho doktor Antekirt, „a my ji zase ctíme jako vdovu po národním mučedníkovi.“
Petr mu byl z hloubi duše vděčen za cit, kterému dal průchod těmito slovy. Srdce mu zabušilo radostí.
„Smím se vás, pane doktore, ptát, zda jste znal mého otce osobně?“
„Ano, pane Bathory,“ odpověděl doktor Antekirt po kratičkém zaváhání, „ale znal jsem ho jen tak, jak může posluchač znát nejproslulejšího universitního profesora. Studoval jsem totiž ve vaší vlasti lékařství a přírodní vědy. Byl jsem žákem vašeho otce, který byl starší pouze o deset let.
Vážil jsem si ho a měl jsem ho rád, poněvadž z jeho přednášek jsem vycítil nadšení, které z něho později učinilo odhodlaného mučedníka.
„Odloučil jsem se od něho, když jsem odešel na jinou universitu, abych tam dokončil studia. Zanedlouho potom obětoval profesor Bathory universitní kariéru svému přesvědčení. Osobní zájem ho nedovedl zastavit na cestě povinnosti. V té době přesídlil do Terstu. Vaše matka ho podporovala jak radou, tak péčí. Měla všechny ctnosti, které

má mít pravá žena, právě tak jako váš otec měl všechny vlastnosti dokonalého muže. Odpustíte zajisté, že vás opět přivádím na smutné vzpomínky, ale myslím, že sám na ně nemůžete zapomenout.“
„Pravdu jste řekl, pane, nemohu,“ pravil mladý muž s nadšením, které slušelo jeho věku. „Nezapomenu nikdy, jako nezapomene ani Maďarsko na Ladislava Zathmara, na Štěpána Bathoryho a na největšího z nich, Matyáše Sandorfa.“
„Byl-li on velký,“ přerušil ho doktor Antekirt, „jeho druzi se mu vyrovnali obětavostí. Všem třem nechť platí stejná úcta.
Všichni tři mají právo na to, aby byli pomstěni. ..“
Doktor Ántekirt náhle umlkl. Napadlo ho totiž, zda paní Bathoryová pověděla synovi, že spiknutí bylo odhaleno zradou.
Petr Bathory se o tom nezmínil.
Paní Bathoryová v celé věci skutečně zachovala tajemství.
Nechtěla totiž probudit v srdci mladíkově zášť a touhu po pomstě, když již nikdo neznal jména zrádců.
Proto se doktor Antekirt raději odmlčel a také se Petra příliš nedotazoval. Řekl jen tolik, že bez zrady Španěla, který prozradil policii úkryt uprchlíků, byli by Matyáš Sandorf a Štěpán Bathory pravděpodobně unikli za hranice Rakouska, kde by pro ně byly všude otevřeny dveře.
„U mne,“ dodal doktor Antekirt, „byli by nalezli bezpečný útulek, který by nemusili nikdy opustit.“
„A v které to zemi?“ ptal se Petr Bathory.
„V Kefalonii, kde sem v té době bydlil.
„Ano, na Jonských ostrovech pod ochranou Řecka byli by bezpečni a můj otec by ještě žil.“
Oba hovořili ještě chvíli o minulosti, až doktor Antekirt konečně řekl:
„Pane Bathory, smutné vzpomínky nás zavedly daleko od přítomnosti. Dovolíte mi, abych teď promluvil o ní, či vlastně o vaší budoucnosti, jak bych ji rád viděl?“
„Prosím pane, odpověděl Petr.
„Vím, pane Bathory,“ ujal se opět slova doktor Antekirt, „jaké oběti pro vaši výchovu přinesla vaše paní matka a že jste těchto obětí hoden, když je z vás muž..“
„Muž?“ přerušil ho Petr Bathory trpce. „Muž, který nejen nemůže matce oběti splatit, ale nedovede se postarat ani sám o sebe!“
„To je sice pravda, ale není to vaše vina. Dnes je těžké získat místo, když o každé volné se uchází spousta lidí. Vy jste inženýr?“
„Ano, studoval jsem na vysoké technické škole. Hledám místo v nějakém průmyslovém podniku, ale dosud se mi to nepodařilo, alespoň ne v Dubrovníku.“
A mimo Dubrovník?“
„Mimo Dubrovník?“ opáčil Petr Bathory se zřejmým zaváháním.
„Ano. Což jste neodcestoval právě nedávno do Zadaru, abyste našel nějaké místo?“ ptal se doktor Antekirt.
„Ano, šlo o místo u jisté společnosti, které náleží několik dolů.“
„A co to místo?“
„Bylo mi nabídnuto.“
„A vy jste je nepřijal?“
„Musil jsem je odmítnout, poněvadž bych byl nucen trvale se usadit v Hercegovině.“
„V Hercegovině? Tam by vás přece mohla vaše paní matka doprovázet?“
„ Má matka pane šla by za mnou všade.“
„Proč jste tedy nabízené místo nepřijal?“ „Pane doktore, mám jiné vážné příčiny, proč nechci opustit Dubrovník.“
Doktor Antekirt si všiml, že Petr při této odpovědi zrozpačitěl. Hlas se mu chvěl, když mlúvil o svém pevném rozhodnutí neopouštět Dubrovník.
Jaké vážné příčiny to vlastně byly, že mu velely odmítnout výhodné místo?
„Tytéž příčiny vám asi nedovolí,“ řeki doktor Antekirt, „abyste přijal nabídku, o níž jsem chtěl s vámi promluvit.“
„ Musil bych odjet odtud?“
„Ano, do země, kde provádím rozsáhlé práce, které bych rád svěřil vašemu dohledu a řízení.“
„Lituji, pane,“ odpověděl Petr Bathory, „ale věřte, již jsem se rozhodl. ..“
„Věřím vám, pane Bathory, ač vašeho odmítnutí lituji. Byl bych šťasten, kdybych vám mohl dokázat, že chci být stejně přítelem vám, jako jsem byl vašemu otci.“
Petr Bathory neodpověděl. Bylo zřejmé, že v jeho duši se odehrává krutý zápas. Doktor pozoroval, že by rád o něčem promluvil, ale že mu chybí odvaha. Viděl také, že Petr Bathory je puzen říci mu vše odměnou za jeho účastenství a péči.
„Pane. .. pane,“ řekl přerývaně, snaže se zakrýt pohnutí.
„Nedomnívejte se, že pouhý vrtoch mě přiměl zamítnout vaši nabídku. .. Mluvil jste jako přítel mého otce. .. Chtěl jste přenést toto přátelství i na mne. .. Věřím vám cele, ač vás znám jen několik chvil. .. Cítím k vám náklonnost, kterou bych měl asi k svému otci, kdyby žil.“
„Petře. .. synu můj!“ zvolal doktor, uchopiv mladíka za ruce.
„Ano, pane, a jako syn vám řeknu vše. Miluji mladou dívku z tohoto města. Dělí nás však propast bohatství. Nedbal jsem této propasti a ona snad také ne. Ač ji vídám jen někdy v okně nebo na ulici, jsou to pro mne chvíle blaha, kterého se nechci vzdát. .. Pomyslím-li na odjezd. .. na odjezd na dlouhou dobu, div neztrácím rozum.. .. Porozumíte-li mi, pane, pak jistě odpustíte. ..“
„Ano, Petře přerušil ho doktor Antekirt, „chápu vás a nemám co odpouštět. Učinil jste dobře, že jste mi to upřímně pověděl. Tím se mnoho změní. Ví o tom i vaše paní matka?“

„Dosud jsem jí nic neřekl. Nemohl jsem se k tomu odhodlat.
Bál jsem se, že by mi to vzhledem k našim skromným poměrům rozmlouvala. Ale snad již uhodla, čím trpím.“
„Petře,“ ozval se doktor Antekirt, „prokázal jste mi důvěru, a to právem. Jde o dívku velmi bohatou?“
„Ano, velmi bohatou. odpověděl mladík. „Pro mne až nesmírně bohatou.“ „A je vás hodna?“
„Ano, pane,“ odpověděl Petr. „Nikdy bych nepřivedl matce nehodnou dívku.“ „Nuže, Petře, pak lze snad onu propast překlenout.“ „Nedávejte mi, pane, nesplnitelné naděje.“
„ Nesplnitelné?“
Přízvuk, kterým doktor Antekirt pronesl toto slovo, svědčil o takové sebedůvěře, že naděje nabyl i Petr Bathory a rázem se viděl pánem přítomnosti i budoucnosti.
„Ano, Petře jen důvěru,“ řekl doktor, „Až uznáte za vhodné abych vám pomohl splnit vaše naděje, řeknete mi jistě i jméno té dívky.“
„Proč bych je tajil?“ odpověděl Petr Bathory. „Je to slečna Toronthalová.“
Ten, kdo by se nezachvěl ani tehdy, kdyby vedle něho uhodil hrom, nemohl by vyvinout větší úsilí, než se podařilo vyvinout doktorovi. Tak mohutně na něho zapůsobila Petrova slova.
Stačilo mu několik okamžiků, aby se stal úplně pánem svých citů.
Ani se mu hlas nezachvěl, když řekl:
„Dobře, Petře, uvážím vše. .. Popřejte mi času na rozmyšlenou..“
„Nebudu vás již zdržovat, pane doktore,“ odpověděl mladík a stiskl ruku, kterou mu doktor Antekirt podal. „Jen mi ještě dovolte, abych vám znova poděkoval za vaši péči a vaše přátelství.“
Petr Bathory odešel ze salonu a sestoupil do lodice. Ta ho dopravila na přístavní hráz. Pak zamířil k Dubrovníku.
Cizinka, která na něho čekala po celou dobu jeho pobytu na lodi, kráčela opět nepozorovaně za ním.
Petr Bathory byl nadšen. Konečně se mohl svěřit se svými city příteli, který snad mu chtěl být více než přítelem, otcem. Byla to pro něho opravdová chvíle blaha, protože v něm vzrůstala naděje.
Jak by mohl pochybovat o milované dívce, když uviděl, přecházeje kolem Toronthalova domu, jak se v okně na chvíli pozvedla záclona a objevila se tvář dívky, jejíž zrak byl upřen na něho. Trvalo to jen okamžik a záclona zase klesla.
Ale i cizinka zpozorovala toto dívčino počínání a zůstala stát před Toronthalovým palácem, dokud Petr Bathory nezmizel v úzké uličce, v které bydlil.
Pak odešla na poštovní úřad a odeslala telegram o jediném slově:
„Přijď.“
Adresa telegramu byla: Sarkany, Syrakusy, Sicilie, poste restante.

Kapitola šestá
V BOCE KOTORSKÉ.

Náhodou, která v našich osudech mívá hlavní úkol, setkaly se v Dubrovníku rodina Bathoryova i Toronthalova a bydlily nejen v témže městě, nýbrž dokonce i v téže čtvrti. Bylo tedy zcela pochopitelné, že Sava Toronthalová a Petr Bathory se spatřili a vzájemně do sebe zamilovali. .. Petr, syn zrazeného, a Sava, dcera zrádce.
Doktor Antekirt si řekl, když od něho mladý inženýr odešél:
„Petr odchází pln naděje, kterou jsem v něm já vzbudil.“
Byl doktor takový, že se nebál podstoupit nevděčný zápas proti osudu? Cítil se sdostatek mocný, aby podle své vůle vládl lidským životem? Měl dost síly a mravní vytrvalosti, které je třeba pro boj s osudem?
„Ano, podstoupím ten zápas,“ řekl si. „Taková láska by byla hnusná, zločinná. Kdyby se Petr Bathory dověděl pravdu v době, kdy by již byl manželem Toronthalovy dcery, nemohl by pomstít otce. Zbývalo by mu jen zoufalství. .. Proto mu řeknu všechno, bude-li třeba. .. Řeknu mu, co rodina Toronthalova způsobila rodině jeho. .. Tu lásku musím zničit.“
Manželství mezi dcerou zrádce a synem jeho oběti bylo by skutečně hnusné.
Pamatujeme se, že doktor Antekirt vyprávěl paní Bathoryové, jak tři náčelníci spiknutí se stali obětí hnusné zrady, která byla odhalena v době jejich věznění.
Rovněž víme, že se paní Bathoryová z dobrých důvodů nezmínila o této zradě ani slovem svému synovi. Neznala zrádce.
Nevěděla, že jeden z nich, vážený a bohatý, bydlí v Dubrovníku, několik kroků od jejího skrovného obydlí. Ani doktor Antekirt jí zrádce nejmenoval. Proč? Asi proto, že nepokládal dosud za vhodné, aby byli odhaleni.
Ale znal je dobře. Věděl, že bankéř Silas Toronthal je jedním z nich a Sarkany druhým. Paní Bathoryové a jejímu synu neprozradil nic jen proto, že spoléhal na Petra a hodlal ho získat pro dílo spravedlivé odplaty, která měla stihnout zrádce jeho otce, a že chtěl společně s ním pomstít oba své přátele, Ladislava Zathmara i Štěpána Bathoryho.
Dobře učinil. Kdyby byl řekl více, byl by synu Štěpána Bathoryho zlomil srdce.
„Budiž,“ řekl si. „Nelze jinak, musím jeho srdce zlomit.“
Když se doktor Antekirt takto rozhodl, zbývala již jen otázka,jak uvést rozhodnutí ve skutek. Měl prozradit paní Bathoryové nebo jejímu synu zradu bývalého terstského bankéře?
Což měl nepopiratelné důkazy této zrady? Ne, poněvadž zradu mohli dosvědčit jen Matyáš Sandorf, Štěpán Bathory a Ladislav Zathmar, a ti byli mrtvi. Měl snad rozšířit zprávu o bankéřově hnusném činu po městě a rodině Bathoryho nic neříci? To by postačilo, aby se mezi Savou Toronthalovou a Petrem Bathorym vyhloubila nová propast, tentokrát opravdu nepřekročitelná.
Ale Silas Toronthal by jistě odešel z Dubrovníka, jakmile by jeho tajemství bylo prozrazeno.
A doktor Antekirt si nepřál, aby bankéř zmizel. Bylo nutno, aby zrádce zůstal v dosahu mstitelově, stále na jeho očích

až do chvíle, kdy nadejde hodina odplaty. Proto musil doktor dát dalším událostem průběh zcela jiný, než jak si jej dosud představoval.
Když důkladně uvážil důvody pro i proti v otázce, na kterou hledal odpověď, rozhodl se, že proti bankéři nevystoupí přímo, a přesto bude jednat co nejrychleji. Především musí vzdálit Petra Bathoryho z města, kde hrozilo nebezpečí jeho cti. Musí se pokusit dostat ho tak daleko, aby ho nikdo nenalezl.
Jakmile ho bude mít v moci, přijde čas, aby mu řekl vše, co věděl o Silasu Toronthalovi i o Sarkanym, a aby ho tak přiměl ke spolupráci na díle odplaty.
Nesměl ztrácet ani jediný den.
Proto povolal doktor Antekirt telegraficky jednu ze svých nejrychlejších lodí do Kotorského zálivu, ležícího jižně od Dubrovníka. Tato loď mohla být vzorem pro moderní torpedovku.
Byla jedenačtyřicet metrů dlouhá, štíhlá, na obou stranách zašpičatělá, zhotovená z ocele, a nosnost měla sedmdesát tun.
Neměla ani stěžeň, ani komín, jen na povrchu nepatrnou vyvýšeninu s otvory opatřenými silnými skly. Byl to výstupek pro kormidelníka, a když bylo moře zčeřené, mohl být neprodyšně uzavřen. Loď se pohybovala rychle proti větru i proti vlnám. Za hodinu urazila až padesát kilometrů. Doktor Antekirt vykonával mnohé cesty takovou rychlostí, že vznikla pověst o tom, že je současně na dvou místech.
Mezi obyčejnými loďmi a lodí doktorovou byl ještě jeden rozdíl. Kdežto běžná plavidla poháněla pára, doktorova loď se pohybovala vpřed elektřinou z akumulátorů, jež doktor sám vynalezl.
Těchto rychlých lodí měl doktor několik. Všechny se jmenovaly „Elektrika“ a byly očíslovány pořadově, aby je bylo lze rozeznat. Povolaná loď měla číslo 2.
Doktor Antekirt tu loď povolal a potom čekal na příhodnou chvíli k činu. Zároveň zpravil Pescada a Matifoua, že brzy již bude potřebovat jejich služby.
Není třeba podotýkat, že oba přátelé byli nadšeni, že jim konečně bude dopřáno dokázat doktorovi činem svou oddanost.
Jen jediný mrak vrhal stín na jejich radost.
Pescade měl totiž zůstat v Dubrovníku, aby střežil dům Toronthalův i domek paní Bathoryové, kdežto Matifou měl jet s doktorem Antekirtem do Kotoru. Musili se tedy rozloučit po tolika letech, která spolu zažili sice v bídě, ale také ve svornosti. Matifou byl velmi zarmoucen, když se dověděl, že má druha opustit.
„Jen trpělivost, příteli,“ těšil ho Pescade. „Nebude to dlouho trvat. Něco se odbude a bude to. Nemylím-li se, náš pán má za lubem nějaký podnik, v němž nám bude přidělen slavný úkol. .. Věř mi, že si nebudeš mít proč stěžovat.“
„ Myslíš?“
„Ano, jsem si tím jist. Jistě nebudeš hrát úlohu intrikána, na to jsi příliš velký dobrák. Spíše budeš představovat osud, který zasáhne v rozhodné chvíli, aby potrestal křivdu a odměnil ctnost.“
„Snad máš pravdu, odpověděl obr, „ale než se tak stane, musíme se rozloučit.
„Ano, ale jen na několik dní. Zatím se měj dobře a nezapomeň jíst alespoň šestkrát denně. Nezapomeň na svého Pescada, jako já nezapomenu na tebe.“ Tak se oba přátelé rozloučili. Matifouovi bylo opravdu smutno, když osaměl na palubě „Savareny“. Pescade se toho dne podle doktorova příkazu ubytoval v Dubrovníku, kde měl za úkol střežit Toronthalův dům a kromě toho nespouštět s očí Petra Bathoryho. Měl zkrátka podávat doktorovi zprávu o všem závažném, co by se v Dubrovníku přihodilo.
V té době, kterou Pescade trávil ve čtvrti Stradone, byl by se jistě sešel s cizinkou, která pro jiného vykonávala týž úkol jako on. Jistě by se tak bylo stalo. Jenže Marokánka opustila Dubrovník a odebrala se na místo, kam se měl po její telegrafické zprávě dostavit Sarkany.
Pescadovi se nenaskytly žádné překážky a svůj úkol vykonával s vrozenou bystrostí.
Petr Bathory jistě netušil, že je tak pečlivě střežen, a také nevěděl, že se jeho strážci vystřídali. Po rozmluvě s doktorem Antekirtem a po své zpovědi nabyl sebedůvěry. Proč by ještě tajil před matkou to, o čem otevřeně hovořil na palubě „Savareny“?
Pověděl tedy matce vše a přiznal se jí, proč odmítl nabídnuté místo a proč chce zůstat v Dubrovníku. Málo dbal na dívčino bohatství a bankéřův odpor. Však mu doktor Antekirt pomůže.
„ Proto jsi tedy tolik trpěl?“ řekla po jeho zpovědi paní Bathoryová.
Paní Bathoryová vycházela ze svého příbytku jen tehdy, když v Borikově doprovodu navštěvovala kostel. O Toronthalově rodině nikdy neslyšela. Bankéřovu dceru neznala a na jeho dům, kolem něhož tak často kráčívala, nikdy ani nepohlédla.
Petr jí musil všechno podrobně vylíčit, vyprávět o dívce a ujistit ji, že i ona je mu nakloněna. Vyprávěl tak vřele a nadšeně, že matka z toho hned poznala, jak hluboká je jeho láska.
Ale když jí řekl, že dívka je jednou z nejbohatších dědiček v Dubrovníku, netajila se se svými obavami. Svolí bankéř, aby si jeho dcera vzala muže bez majetku, a dokonce bez místa?
Petr neuznal za vhodné zmínit se o tom, s jakou chladnou pýchou na něho shlíží Toronthal. Opakoval jen, že doktor Antekirt mu řekl, že může mít k němu důvěru jako k příteli, ba jako k otci.
Petr Bathory byl šťasten. A ještě šťastnějším se stal v neděli, když spatřil Savu v kostele u františkánů. Smutná tvář mladé dívky se rozzářila, když spatřila Petra a když v jeho zraku viděla plát naději. Mluvili spolu sice jen pohledy, ale rozuměli si. A když se Sava vracela domů, nesla si v srdci blahou naději, kterou vyčtla z očí milovaného hocha.
Doktora Antekirta však Petr již nespatřil. Čekal sice, že ho doktor zase pozve na jachtu, ale čekal marně několik dní.
Doktor Antekirt si asi chce dříve opatřit zprávy o Toronthalovi, usoudil. „Snad je teď sám v Dubrovníku, nebo tam vyslal svého důvěrníka. Nebo si přeje poznat i Savu. Není dokonce vyloučeno, že se s jejím otcem již setkal. .. Ale

jediná řádka, jediné slovo by mě potěšilo, zvláště kdyby to bylo slovo: ‚Přijďte!` „
Pozvání stále nepřicházelo. Paní Bathoryová jen stěží krotila synovu netrpělivost. Začal již zase pozbývat důvěry a jejím úkolem bylo povzbuzovat ho, ač sama nedoufala. Nedoufala proto, že doktor Antekirt nepřišel, ač věděl, že bude vždy vítán, a ač podle Petrových slov projevil tolik zájmu o lásku jejího syna.
Když Petr marně čekal několik dní, nakonec pozbyl trpělivosti. Neodolatelná síla ho hnala ke gružskému přístavu. Doufal, že doktor Antekirt pochopí jeho netrpělivost a omluví ho, že přichází bez pozvání, snad předčasně.
Dne .. června v osm hodin ráno opustil Petr Bathory domov, aniž matce řekl, kam jde. Spěchal ke Gruži tak rychle, že Pescade mu sotva stačil. Když se octl na nábřeží proti místu, kde kotvila při jeho poslední návštěvě „Savarena," stanul v údivu.
Jachta již v přístavu nebyla. Marně se rozhlížel, zda nezměnila kotviště. Nikde ji nespatřil.
Zeptal se námořníka, který právě šel kolem, co se stalo s jachtou doktora Antekirta.
„Ta odplula už včera" odpověděl ten námořník. „A nikdo neví, kam odplula, právě tak jako se neví, odkud připlula."
Jachta tedy odplula. A doktor Antekirt zmizel tak tajemně, jako se objevil.
Petr se vydal na zpáteční cestu k Dubrovníku sklíčenější než kdy jindy.
Kdyby se byl snad dověděl, že „Savarena" odjela do Kotoru, jistě by nebyl váhal jet za ní tam. „Savarena" totiž před Kotorský záliv připlula, ale nevplula do něho. Doktor Antekirt v doprovodu Matifouově dal se dovézt v člunu na břeh a jachta pak vyplula za neznámým cílem.
Není snad v Evropě a v celém Starém světě místo, které by bylo svým útvarem podivuhodnější než Kotorský záliv. Kotor sám je sídlem krajských úřadů. Kotorským zálivem rozumí se pak vlastně šestjezer spojených průplavy. Loď musí jimi plout celých šest hodin. Poslední z těchto jezer je Norri, které tvořilo hranici rakouské říše. Za ním již bylo území černohorské.
Doktor Antekirt se dal dopravit člunem do tohoto přístavu.
Tam ho očekávala jeho elektrická loď, aby ho zavezla dovnitř zálivu, v jehož pozadí leží Kotor.
Jak již víme, tato loď se jmenovala „Elektrika 2". Zakotvila vpovzdálí od města na nehybné vodě, kterou v tento letní den nečeřil ani nejslabší vánek.
Doktor Antekirt se však neubytoval na lodi. Vzhledem k svým záměrům si asi nepřál, aby se někdo dověděl, že je majitelem této rychlolodi. Chtěl se ubytovat v některém kotorském hotelu a tam jej měl provázet i Matifou.
V Kotoru mohl doktor Antekirt žít právě tak nepozorován jako v nejodlehlejším koutě světa, protože v městě bývalo stále plno cizinců všech možných národností.
Doktor Antekirt si chtěl najít byt ještě téhož večera a Matifou šel za ním, neptaje se, kam jdou. Bylo mu jedno, zda je v Dalmacii nebo v Číně. Byl poslušným nástrojem, pracujícím podle vůle svého pána, který jediný ho mohl uvést v chod.
Minuli nábřeží, prošli hradbami a kráčeli úzkými uličkami, které se hemžily lidmi. Ale v městě nebyl vhodný hotel. Musili hledat soukromý byt. Nebylo to nic těžkého, protože kotorští obyvatelé rádi přijímali cizince na byt, zvláště za dobrou odměnu.
A tak dlouho nehledali. Nalezli byt, jehož okna vedla do dosti pěkné uličky. Pokoj byl v přízemí a stačil doktorovi i jeho společníkovi. S majitelem bytu ujednali, že Matifou bude u něho na stravu, ovšem za velký plat, který odpovídal tělesným rozměrům obra. Jednání bylo skončeno k spokojenosti obou stran.
Doktor Antekirt se hodlal stravovat v městě, v hotelu.
Příštího dne ponechal doktor Antekirt Matifouovi na vůli, jak chce prožít celý den, a sám se odebral na poštu. Chtěl tam vyzvednout psaní a telegramy, které měly být do Kotoru poslány.
Na poště však nebylo nic. Doktor potom vyšel z města, aby si prohlédl okolí. Nalezl vhodný hotel, v kterém se scházela lepší kotorská společnost, většinou důstojníci a úředníci, kteří trávili život v Kotoru jako vyhnanci, ne-li jako vězňové.
Doktor čekal jen na vhodný okamžik k činu. Měl tento plán:
Hodlal odvézt na své lodi Petra Bathoryho, a to i proti jeho vůli. Tento záměr však bylo nesnadné provést v Dubrovníku.
Petr Bathory tam byl dobře znám a také „Savarena" vzbuzovala všeobecnou pozornost. Poněvadž to byla pouhá plachetnice, byl by ji snadno dostihl každý parník, který by snad za ní vyslali, aby ji pronásledoval.
V Kotoru mohl být únos proveden za okolností daleko příznivějších. Nic nebylo snazšího než přilákat Petra Bathoryho na loď: Stačilo jediné psaní doktora Antekirta, aby Petr přispěchal do Kotoru, kde byl právě tak neznám jako doktor Antekirt. Jakmile se Petr octne na lodi, doví se vše o minulosti Toronthalově a pak se obraz Savy Toronthalovy jistě v jeho mysli rozplyne.
Tak jednoduchý byl plán, který chtěl doktor Antekirt provést.
Ještě dva nebo tři dny, jak si doktor vytkl, a dílo bude dokonáno. Petr bude odloučen od Savy Toronthalové.
Příštího dne, 9. června, dostal doktor Antekirt psaní od Pescada. Pescade psal, že se v domě Toronthalově neudálo nic pozoruhodného. O Petru Bathorym Pescade sděloval, že ho neviděl od té chvíle, co se odebral na nábřeží, dvanáct hodin poté, kdy z přístavu odjela „Savarena".
Pescade však psal, že Petr sotva opustil Dubrovník; spíše zůstává v matčině domě. A Pescade se nemýlil. Odjezd „Savareny" způsobil v mladíkově duši bouři, takže nadobro propadl zoufalství.
Doktor Antekirt se rozhodl jednat bez odkladu, napsat již zítra psaní a pozvat Petra do Kotoru.
Nečekaná událost však změnila doktorův plán a přiměla ho k tomu, aby svého cíle dosáhl jinak. Večer v osm hodin byl doktor Antekirt na kotorském nábřeží, a tu byl oznámen příjezd lodi „Saxonia".
„ Saxonia" přijížděla z italského přístavu Brindisi a zastavila se v Kotoru, aby přibrala další cestující. Odtud měla plout přes Dubrovník a Zadar do Terstu.
Doktor Antekirt stál blízko můstku, po němž cestující vystupovali na břeh, a tu jeho zrak utkvěl na cizinci, jehož

zavazadla právě vynášeli z lodi.
Mohlo mu být asi čtyřicet let a chování měl pyšné, či spíše drzé. Na nosiče přímo křičel. Byl z těch lidí, na nichž je vidět špatnou výchovu, i když se snaží chovat vybraně.
„On. .. Zde. .. v Kotoru?“
Doktor se musil násilím ovládnout, aby nevykřikl. V jeho zraku se mihl blesk, který prozrazoval vzrušení.
Onen cizinec byl totiž Sarkany.
Patnáct let uplynulo od té chvíle, kdy byl účetním v domě Ladislava Zathmara. Jenže to již nebyl -, alespoň podle obleku -, onen dobrodruh, kterého jsme na počátku našeho vypravování viděli bloudit terstskými ulicemi. Měl elegantní cestovní oděv, moderní plášť a jeho četná kožená zavazadla dokazovala, že někdejší obchodní jednatel uvykl blahobytnému životu.
Vždyť již patnáct let žil Sarkany jen zábavám, neboť mu to dovoloval velký podíl ze jmění hraběte Sandorfa. Ale co mu zbylo z toho jmění? To by nemohli říci ani jeho nejlepší přátelé, kdyby nějaké měl. V jeho obličeji však byly stopy starosti a neklidu, jehož příčiny bylo těžko uhodnout u člověka tak uzavřeného.
„Odkud přichází. .. Kam míří ptal se v duchu doktor Antekirt, nespouštěje ho s očí.
Bylo snadné se dovědět, odkud Sarkany připlul. Stačilo dotázat se ubytovatele na lodi. Ten doktorovi řekl, že onen cizinec vstoupil na loď v Brindisi. Ale odkud přišel do Brindisi?
Ve skutečnosti přibyl Sarkany ze Syrakus. Jakmile obdržel Marokáncin telegram, odjel ze Sicilie rovnou do Kotoru.
Kotor si totiž oba předem smluvili za místo dostaveníčka.
Marokánka tam měla svého pána očekávat, jakmile skončí svůj úkol v Dubrovníku.
Marokánka také skutečně na Sarkanyho čekala na nábřeží.
Doktor Antekirt ji zpozoroval a viděl, jak k ní Sarkany přistoupil. Dokonce zaslechl, jak k němu arabsky promluvila:
„ Byl již čas.“
Sarkany odpověděl jen přikývnutím. Pak obstaral odvoz svých zavazadel do celnice a pokynul Marokánce, aby šla za ním vpravo od městských hradeb, aby tak nemusili vstoupit do města branou, vedoucí od přístavu.
Doktor Antekirt zaváhal. Má jít za Sarkanym?
Obrátil se a spatřil Matifoua, který klidně pozoroval, jak jedni cestující vystupují z lodi a druzí na ni vstupují.
Pokynul mu a obr hned přikvačil.
„Vidíš toho muže?“ ptal se, ukazuje na cizince, který se vzdaloval s Marokánkou.
„Ano.“
„Kdybych ti řekl, aby ses ho zmocnil, učinil bys to?“
„ Ano:“
„A dokázal bys ho přemoci?“
„ Ano.“
„Pamatuj však, že ho chci dostat do rukou živého.
„ Ano.“
Jak bylo vidět, Matifou nenadělal mnoho řečí, ale jeho odpovědi byly více než jasné. Doktor věděl, že se na něho může spolehnout, že vykoná bez odmluvy jakýkoliv rozkaz.
Marokánku mohl jen spoutat a někde ponechat. Než vzbouří policii, bude již Sarkany na palubě „Elektriky“. Ač nebyla ještě úplná tma, soumrak jim přece jen usnadní provedení záměru, který nebyl nijak obtížný.
Sarkany s Marokánkou kráčeli podél městských hradeb a nepozorovali, že jsou sledováni. Nemluvili spolu. Snad odkládali rozhovor na chvíli, kdy budou na bezpečném místě. Tak došli k jižní bráně, odkud vede silnice z Kotoru k horám.
U brány bylo tržiště, zvané bazar. Obchodovali tam skoro jen Černohorci. Nejživěji tam bylo v úterý, ve čtvrtek a v sobotu, kdy Černohorci přinášeli na trh vejce, brambory a drůbež.
Bylo právě úterý. Několik skupin prodavačů, kteří nedoprodali všechny zásoby, zůstalo na tržišti přes noc. Bylo to asi třicet horalů. Někteří se procházeli, jiní leželi na zemi a další si pekli na rožni jehně.
Sarkany a jeho průvodkyně mířili k tomuto místu, které dávno znali. Tam mohli podle libosti hovořit a zůstat i přes noc.
Marokánka se také od příjezdu do Kotoru o byt nestarala.
Doktor a Matifou došli k bazaru jeden za druhým.Oheň na ohništích už dohasínal, a tak bylo v bazaru dost tma. Přesto se tam Sarkanyho zmocnit nemohli. Doktor již litoval, že neprovedl svůj záměr cestou. Bylo však již pozdě a zbývalo jen počkat na jinou příležitost.
Pro všechny případy byl člun ukryt za skalisky ve vzdálenosti dvou set kroků od tržiště a nedaleko něho bylo vidět světlo na přídi „Elektriky“.
Sarkany a Marokánka se uchýlili na nejtemnější místo bazaru, kde spalo několik horalů. Tam si mohli nerušeně pohovořit o svých záležitostech.
Doktoru Antekirtovi se podařilo vmísit se mezi spáče, aniž budil jejich pozornost. Matifou se také skryl, ale byl připraven na první pokyn přikvačit k doktorovi.
Sarkany a Marokánka se domnívali, že jejich hovoru nikdo nerozumí, protože mluvili arabsky. Mýlili se; doktor Antekirt rozuměl každému jejich slovu. „„ „Stihl tě můj telegram v Syrakusách?“ ptala se Marokánka.
„Ano, Namiro,“ odpověděl Sarkany. „Hned druhého dne jsem odjel se Zironem.
..
A kde je Zirone?“
„Někde v okolí Kataxůe, kde sbírá novou tlupu.
„Sarkany, již zítra musíš být v Dubrovníku a navštívíš Silase Toronthala.“

Odjedu tam a promluvím si s ním. Myslíš, že je již čas, Namiro?“
..
„Ano, bankéřova dcera. .
„Bankéřova dcera,“ opakoval Sarkany s přízvukem, který vzbudil doktorovu pozornost.
..
Ano jeho dcera se zamilovala.`
„Jakže? Bez mého svolení?“ ptal se Sarkany posměšně.
„Ty se divíš? Vždyť je to docela přirozené. Ale budeš překvapen, až se dovíš, do koho se zamilovala.“ Několik skupin prodavačů zůstalo na tržišti přes noc
„Snad do nějakého zchudlého šlechtice, který by si rád pozlatil erb miliony jejího otce.“
„Poněkud máš pravdu,“ odpověděla Marokánka, „opravdu je to šlechtic a bez jmění.. „
„A jak se jmenuje?“
„Petr Bathory.“
„Petr Bathory,“ zvolal Sarkany, „Petr Bathory si chce vzít Toronthalovu dceru!“
„Jen klid, Sarkany. Jsem přesvědčena, že Sava Toronthalová a Petr Bathory se milují, ale Toronthal o tom dosud neví.
..“
„Že by Silas Toronthal o něčem nevěděl?“
„Už ano. Ostatně by k sňatku nikdy nesvolil.“
„Kdo to může vědět? Ten je schopen všeho. .. Může třebas svolit k sňatku, aby upokojil své svědomí, má-li ovšem nějaké.
.. Na štěsti jsem zde já a jsem připraven překazit jeho plány.
.. Zítra budu v Dubrovníku.
..
„A dobře učiníš,“ odpověděla Namira, která zřejmě měla na Sarkanyho značný vliv.
„Věz, Namiro, že dcera Silase Toronthala bude jen má. Sňatkem s ní získám opět jmění.“
Doktor Antekirt se dověděl vše, oč stál. Teď již mu nezáleželo na tom, o čem Sarkany a Namira budou hovořit dále.
„Bídník na bídníku pomyslil si, „bude žádat dceru a snad má dosti prostředků, aby ho donutil. Spravedlnost však musí stihnout oba. Za těchto okolností se nemusím bát, že by si Petr Bathory vzal Savu za ženu. Sarkany již jeho naděje zmaří.“

Doktor tedy již nemusil povolávat Petra do Kotoru, ani netoužil zmocnit se Sarkanyho, který se chtěl stát zetěm Toronthalovým.
„Ať je spojí oba ještě pevnější svazky, ať patří k jedné rodině,“ řekl si doktor. „Pak uvidíme.“
Odešel z bazaru a pokynul Matifouovi, aby ho následoval.
Matifou se předtím neptal, proč se doktor chce zmocnit Sarkanyho, a stejně tak se neptal teď, proč se svého plánu tak náhle vzdal.
Druhého dne, 10. června, asi v osm hodin oznamoval sluha v nádherném domě v Dubrovníku jasným hlasem:
„Pan Sarkany.“

Kapitola sedmá,
ZÁPLETKY.

Uplynulo čtrnáct let od té chvíle, kdy bankéř Silas Toronthal odešel z Terstu a usadil se v Dubrovníku, kde si koupil nádherný dům. Původem byl Dalmatinec, a proto bylo zcela přirozené, že se vrátil do rodného kraje, když se vzdal obchodu.
Slib daný zrádcům byl splněn, jejich čin zůstal utajen. Také odměna jim byla plně vyplacena. Silas' Toronthal i Sarkany zbohatli.
Když byli oba odsouzenci v pazinském hradě popraveni a hrabě Matyáš Sandorf se vrhl na útěku do moře, byla provedena i poslední část rozsudku. Odsouzencům bylo zabaveno jmění.
Z domku a malého statku hraběte Zathmara nezbylo ani tolik, aby jeho starý sluha mohl dožít poslední léta života bez starosti. Z toho, co náleželo Štěpánu Bathorymu nezbylo už dokonce nic protože Bathory neměl jmění a živil se vyučováním. Zato artenacký zámek s bohatými doly a rozsáhlými lesy, krátce všechny statky Matyáše Sandorfa měly nesmírnou cenu. To jmění bylo rozděleno na dvě polovice. Jedna byla přiřčena za odměnu zrádcům a druhá měla připadnout sirotě po hraběti, až dosáhne osmnáctého roku. Kdyby dívka zemřela, měl její podíl připadnout státu.
Obě čtvrtiny, které byly zrádcům vyplaceny, přesahovaly vcelku půl druhého milionu zlatých.
Oba společníci, Sarkany i Toronthal, ihned se rozešli.
Sarkany nijak netoužil po Toronthalovi a ten se zase snažil co nejrychleji zbavit svého bývalého jednatele. Sarkany odešel z Terstu se Zironem. Byl-li Zirone věren tripolskému dobrodruhovi v dobách zlých, proč by ho opouštěl v době hojnosti? Oba zmizeli a bankéř o nich už neslyšel. Kam odešli?
Asi do některého evropského velkoměsta. Tam se u lidí bohatých nikdo nepídí po jejich minulosti, ani po tóm, jak svého jmění nabyli, zvláště když je dovedou rozhazovat jim k prospěchu.
Když oba zmizeli, bankéř si oddechl. Radoval se, že se již nemusí obávat člověka, který zná jeho špatné činy a svých znalostí dovede proti němu využít. I když Sarkany zbohatl, nebylo při jeho rozhazovačnosti radno příliš se spoléhat na jeho bohatství. Bylo jiscé, že začne opět vydírat, jakmile své jmění promrhá.

Proto Silas Toronthal raději z Terstu odešel. Šest měsíců poté, co mu vyplatili odměnu za zradu, zrušil svůj závod a odstěhoval se do Dubrovníka. Že by promluvil terstský guvernér, který jediný znal tajemství jeho zrady, toho se bankéř nebál. Ale chápal, když o té věci ví vynikající terstská osobnost, že to stačí, aby pomalu pozbyl své společenské vážnosti.
Snad ho k jeho rozhodnutí přiměla ještě jiná okolnost (zmíníme se o ní později), jež byla známa jen bankéři a jeho choti. Tato okolnost způsobila, že došlo ke stykům mezi Toronthalem a Namirou; o tom, že se znala se Sarkanym, již víme. Bankéř se tedy vrátil do Dubrovníka, z něhož kdysi odcházel bez rodičů, bez přátel a bez majetku. V městě se již na něho zapomnělo, a tak se po čtyřiceti letech vrátil jako neznámý cizinec.
Pro jeho bohatství ho dubrovnická společnost přijala velmi ochotně do svého středu. Vědělo se o něm jen tolik, že míval v Terstu výnosný bankovní závod.
Bankéř si koupil v nejbohatší dubrovnické čtvrti krásný dům a žil v něm životem bohatce. Poněvadž nikdo nevěděl nic o jeho minulosti, pokládali ho za miláčka Štěstěny.
Silas Toronthal netrpěl výčitkami svědomí. Kdyby ho nebyly mučily obavy, že jeho zrada může být přece jen odhalena, bylo by mohlo jeho štěstí být dokonalé.
Ale bankéř přesto měl stále před očima výčitku, a to výčitku živou svou ženu.
Ta ubohá žena, dobrá a citlivá, věděla o činu, který stál tři maďarské vlastence život. Bankéř se totiž před ní jednou podřekl, že podílem ze jmění hraběte Sandorfa napraví své nepříznivé peněžní poměry, a nakonec jí musil říci, jakou účast měl na odhalení terstského spiknutí.
Paní Toronthalová chovala k muži, s nímž byl její osud nerozlučně spojen, jediný cit. Byl to nepřekonatelný odpor, stupňovaný ještě tím, že sama byla maďarského původu. Chyběla jí jen rozhodnost a síla.-Nedovedla se vzchopit a opřít se mužovi.
Jako dříve v Terstu, tak i zde v Dubrovníku žila v ústraní, pokud jí to jen společenské postavení dovolovalo. Bývala sice při hostinách, protože ji k tomu manžel nutil, ale jakmile si odbyla povinnost hostitelky, opouštěla společnost. Věnovala se cele výchově své dcery, na kterou přenesla všechnu svou lásku.
.. a snažila se zapomenout. Ale jak mohla zapomenout, když pod jednou střechou s ní žil muž, který sehrál tak hnusnou roli?
Když se po dvou letech usadili v Dubrovníku Bathoryovi, věc se zkomplikovala ještě více. Bankéřovy obavy vzrostly a pro jeho ženu byla přítomnost Bathoryových v Dubrovníku stálým oživováním jejího žalu.
Paní Bathoryová, její syn a sluha Borik odešli totiž také z Terstu a usadili se v Dubrovníku, kde měli příbuzné. Paní Bathoryová neznala Silase Toronthala a ani nevěděla, že hrabě Matyáš Sandorf byl s ním kdysi v obchodním styku. Jak se ostatně mohla dovědět, že on byl příčinou smrti jejího chotě a dvou jeho druhů, když jí nebylo dopřáno, aby s manželem před smrtí promluvila? Paní Bathoryová tedy Toronthala neznala, zato on znal dobře ji. A bylo mu velice nepříjemné, že se usadila nedaleko jeho domu a že ji časem vídával na ulici, chudičkou a ustaranou. Kdyby byla paní Bathoryová bydlila v Dubrovníku v době, kdy bankéř hodlal odejít z Terstu, byl by se asi usadil jinde. Ale než se vdova ubytovala v chudičkém domku v Dubrovníku, bankéř si tam již dávno předtím koupil dům a uvedl se do dubrovnické společnosti. Nechtělo se mu proto znova stěhovat.
„Člověk si na všechno zvykne," řekl si a zůstal.
Zůstal a zavíral oči před připomínkou své hnusné zrady.
A když Silas Toronthal zavřel oči, stačilo to, aby zavřelo oči i jeho svědomí.
Ale to, co bylo pro Toronthala pouhou nepříjemností, bylo pro jeho manželku pramenem stálých duševních muk a výčitek.
Několikrát se pokusila vdově, která se živila prací svých rukou, přispět penězi. Ale byla odmítnuta stejně tak jako jiní přátelé paní Bathoryové. Ta odhodlaná a rázná žena nikoho o nic neprosila a nepřijímala žádnou almužnu.

Nepředvídanými okolnostmi došlo v té nesnesitelné situaci k tragické zápletce.
Teď již bylo Savě sedmnáct let a byla to milá a půvabná dívka. Podobala se spíše Maďarce než Dalmatince. Havraní vlasy, jiskrné a oduševnělé oči, vysoké čelo, malá ústa, svěží pleť a štíhlá postava -, tím vším každého upoutávala. Ale ještě hlubším dojmem působila na citlivé duše dívčina vážnost a její hloubavý pohled. Vyzařovalo z ní zvláštní kouzlo, které nemělo nic společného se smutkem, ale udržovalo v náležité vzdálenosti davy všedních mladíků, kteří se se Savou setkávali při otcových hostinách.
Bylo všeobecně známo, že Sava bude jednou dědičkou ohromného jmění. Nebýt dívčiny vážnosti, bylo by ji obletovalo hojně nápadníků. Když se přece jen některý nedal odradit, odmítla ho dívka přímo.
Silas Toronthal se jí nikdy sám o sňatku nezmiňoval a také na ni nenaléhal. Asi se dosud neobjevil muž, který by byl podle jejího vkusu.
Máme-li dokreslit povahu dcery Toronthalovy, uveďme ještě, že ji snadno uchvacovaly odvážné a šlechetné činy; zvláště když byla jejich podnětem láska k vlasti. O politiku se sice nestarala, ale přece jen všelicos slyšela a dovedla usuzovat.
Tak se dověděla o osudu Štěpána Bathoryho a hned mezi ní a jeho synem vznikla láska na prvý pohled. Oba mladé lidi seznámil rozmar osudu, který tak často nežádaně zasahuje do lidských životů.
Jednou někdo Savě ukázal Petra a vysvětloval jí:
„Je to syn člověka, který zemřel pro vlast."
Od té chvíle nemizela vzpomínka na Petra z dívčiny duše a Sava myslila na vážného, zadumaného hocha již v době, kdy to ani netušil. Jak věděla, byl chudý, ale pilně studoval, aby se stal hoden odkazu svého otce.
Ostatně je nám již známo, že i Petr Bathory byl okouzlen půvabem Saviným; její povaha, jak tušil, byla příbuzná povaze

jeho. Mladá dívka tehdy ještě nevěděla, jaký to cit klíčí v její duši, ale Petr ji miloval vřelou a hlubokou láskou, které nakonec podlehla i ona.
To by bylo tak vše, co je třeba vědět o Savě Toronthalové, a zbývá již jen několika slovy vylíčit její poměr k otci a k matce. K otci se Sava chovala vždy nejvýš zdrženlivě. Bankéř jí nikdy neprojevil otcovskou lásku a dcera mu ji tedy nemusila oplácet. Snad to byla u něho chladnost a bezcitnost a u ní zase různost povahy. Sava měla k Toronthalovi úctu, jakou má mít dítě k otci, ale nic víc.
Bankéř jí ostatně ponechával úplnou volnost, nevytýkal jí různost názorů a nepřekážel jí v dobročinnosti, kterou naopak sám ze své peněženky podporoval, když tím mohl na sebe obrátit pozornost. Chlad u něho vyplýval z lhostejnosti, u dívky pak z neuvědomělého odporu k otcově povaze.
K paní Toronthalové chovala Sava city zcela jiné. Bankéřova žena se sice musila ve všem podřizovat vůli svého chotě, ale v jádru byla dobromyslná a svou ryzí povahou nesmírně nad něho vynikala.
Paní Toronthalová dceru velice milovala. Nacházela u ní cenné vlastnosti. Nebyla to ani tak láska matky k dceři jako spíše obdiv a úcta, někdy snad i bázeň, která vyplývala ze Saviny přímosti a neoblomnosti. A Sava splácela lásku láskou. Obě ženy byly by k sobě přilnuly i tehdy, kdyby je nebyl pojil svazek nejužšího příbuzenství.
Jaký tedy div, že paní Toronthalová první uhodla, co se děje v srdci její dcery. Sava často mluvila s matkou o Petru Bathoryovi a jeho rodině, aniž tušila, jaké bolesti tím matce působí. Paní Toronthalová z toho brzy poznala, že její dcera Petra miluje.

„Bůh tomu tedy přece chce, říkala si často.
Lze tušit, co tím myslila, ale teprve později budeme moci posoudit, do jaké míry byla láska Savina k Petrovi spravedlivou odměnou za strasti, které otec způsobil Bathoryově rodině.
Paní Toronthalová považovala tu lásku za dílo spravedlnosti a již proto si přála, aby její muž svolil, aby obě rodiny byly spojeny příbuzenským svazkem. Rozhodla se, že zatím o tom dceři nic neřekne, ale promluví si přímo s Toronthalem.
Ale sotva se o tom před bankéřem zmínila, zachvátila ho taková zuřivost, že se ji ani nesnažil potlačit. Paní Toronthalová, sklíčená nezdarem svého pokusu, vracela se do svého pokoje, ale bankéř se za ní rozběhl, chopil ji za rameno a vyhrožoval:
„ Měj se na pozoru! Odvážíš-li se o tom záměru s někým promluvit, budeš toho litovat.“
Bezděky se tu naskýtá otázka, proč se bankéř tak rozčilil.
Měl snad se Savou jiné záměry, které by její láska k Petrovi hatila? Nemělo být spíše v jeho zájmu, aby předešel možné následky své zrady? Bude-li jeho zrada odhalena, co se mu může stát, když již bude Petr Bathory mužem jeho dcery? Dojde-li k takovému odhalení, snad to bude pro Petra a Savu hrozný život, ale na to Toronthal jistě nemyslil.
Byl však na živu ještě Sarkany, o němž Toronthal jíž dlouhou dobu neměl zpráv. Bylo možné, že se vrátí a bude na bankéři žádat, aby mu splnil dřívější požadavky. Bankéř mu to nebude moci odmítnout. A Sarkany jistě neopomine využitkovat každé příležitosti, zvláště byl-li mu osud nepřízniv.
Silas Toronthal se nikdy nezbavil starostí, co se stalo s jeho bývalým spoluvinníkem. Nevěděl o něm již od té chvíle, co se v Terstu rozešli, a to bylo před patnácti lety. Poptával se po něm bezvýsledně i na Sicilii. Věděl, že se tam zdržuje společník Sarkanyho, Zirone. Sarkany se mohl objevit kteréhokoliv dne. Toronthal trnul věčným strachem a byl by se jen zaradoval nad zprávou o jeho smrti. Potom by snad byl jinak hleděl na možnost Savina sňatku s Petrem Bathorym. Teď však takovou myšlenku zamítal co nejrozhodněji.
Ale Silas Toronthal také nechtěl, aby se opakoval výstup mezi ním a jeho ženou, když se zmínila o Petru Bathorym. Proto jí nepodal žádné vysvětlení; rozhodl se, že příště bude Savu lépe hlídat a že ji dá přímo sledovat. K mladému inženýrovi se bude chovat tak, aby viděl, že nemá nejmenší naději.
Dne 10. června ohlásil sluha příchod Sarkanyho. Ten den přijel Sarkany spolu s Namirou vlakem z Kotoru do Gruže. Ubytoval se v nejlepším hotelu a bez otálení se šel představit svému bývalému spoluvinníku.
Silas Toronthal ho přijal a nařídil, aby nebyli vyrušováni.
Jak na něho působila návštěva Sarkanyho? Ovládl se tak, že na sobě nedal znát, jak mu je při příchodu toho nevítaného hosta?
A co Sarkany? Byl panovačný a drzý jako jindy? Připomněl bankéři sliby a závazky z dávné doby a Mluvili o přítomnosti, o minulosti nebo o budoucnosti? To nemůžeme říci, protože rozmluva se dála beze svědků.
Ale měla tyto následky:
Za čtyřiadvacet hodin město žaslo nad nenadálou zprávou.
Mluvilo se o sňatku Savy Toronthalové s bohatým Tripolitáncem Sarkanym.
Bankéř zřejmě ustoupil nátlaku člověka, který ho mohl jediným slovem zničit. Na jeho rozhodnutí nemohly nic změnit ani prosby jeho ženy, ani zděšení Savy, o jejímž osudu otec tak rychle a bez jejího souhlasu rozhodl.
Sarkany se před bankéřem nijak netajil s tím, jaký má na tom sňatku zájem. Byl totiž téměř bez peněz. Patnáct let utrácel plnýma rukama. Nakonec se pustil do hazardních her a utratil v nich poslední zbytek svého jmění.
Zirone se od něho ovšem po celou tu dobu nehnul. Teprve když měl Sarkany již jen několik tisíc zlatých, odebral se Zirone domů na Sicilii, kde chtěl vyčkat, až Sarkany obnoví své spojení s Toronthalem. Přitom se připravoval i k jiným podnikům. Sňatkem se Savou, jedinou dědičkou Toronthalovou, chtěl si Sarkany znovu pomoci k majetku. Věděl, že Toronthal ho neodmítne.
Silas Toronthal skutečně uznal, že by každý odpor byl marný.
Snad bylo mezi oběma muži ještě něco jiného kromě oné zrady.
Sava prosila otce, aby jí řekl, proč s ní jedná tak bezohledně a proč jí ničí život.
„Na tomto sňatku závisí má čest,“ odpověděl Silas Toronthal prostě, a proto se ten sňatek uskuteční.“

Když Sava sdělila tuto odpověď matce, ta beze slova klesla do dceřina náručí a z očí jí vytryskly slzy.
Silas Toronthal konečně řekl pravdu.
Svatba byla určena na šestý červenec.
Můžeme si představit, jak asi žil po následující tři týdny Petr Bathory. Trpěl hrozná muka. Poddával se žalu i bezmocnému hněvu, hned se uzavíral do matčina domku a hned zase odcházel z města. Paní Bathoryová se bála, že se již nevrátí.
Čím ho mohla potěšit? Dokud se nemluvilo o Savině sňatku, měl Petr přece jakési naděje. Ale až bude Sava provdána, bude mezi nimi nepřeklenutelná propast. A doktor Antekirt přes všechny své sliby na Petra zapomněl.
Petr se v duchu tázal, jak mohla Sava svolit k takovému sňatku. Vždyť ho milovala a věděl o ní, jakou má rozhodnou povahu. Jaké tajemství bylo skryto za zdmi Toronthalova domu, když mohlo dojít k takovým věcem? Řekl si, že by byl učinil lépe, kdyby byl přijal nabízené místo, opustil Dubrovník a odešel od Savy, kterou její otec provdává za cizince. '
„Ne," řekl si. „Není to možné, vždyť ji miluji."
Zoufalství se usadilo v domku, kde dříve při vší bídě vládlo štěstí.
Pescade, který všechno pozoroval a první věděl, co se kde v městě událo, napsal hned do Kotoru o chystaném sňatku Savy Toronthalové se Sarkanym. Psal doktoru Antekirtovi také o tom, v jakém povážlivém duševním stavu se mladík octl.
Doktor Antekirt mu na to rozkázal, aby pozoroval dále, co se v Dubrovníku děje, a do Kotoru zasílal zprávy.
Stav Petra Bathoryho se stále horšil, čím blíže bylo k osudnému šestému červenci. Matka nic nezmohla. Což bylo možno zvrátit záměr Silase Toronthala? Ze spádu událostí bylo zřejmé, že jde o sňatek dávno ujednaný..
Konečně se Petr Bathory odhodlal Silasu Toronthalovi napsat.
Poslal mu psaní osm dní přede dnem, kdy se měla konat svatba.
Na dopis nedostal odpověď.
Pokusil se tedy setkat s bankéřem na ulici, ale ani to se mu nepodařilo.
Tu se Petr rozhodl navštívit bankéře v jeho bytě, ale nepustili ho ani přes práh.
Savu a její matku nebylo v poslední době ani vidět. Bylo úplně nemožné setkat se s nimi.
Nemohl-li se Petr Bathory sejít se Savou a s jejím otcem, potkával zato velmi často Sarkanyho. Nenávistnému pohledu mladíkovu čelil Sarkany zpupným pohrdáním. Petra napadlo, aby se s ním srazil a donutil ho k souboji. .. Ale pod jakou záminkou? A přijme vůbec Sarkany souboj?
Uplynulo dalších šest dní. Nedbaje přání matčina a proseb Borikových, odešel Petr večer 4. července z domu. Starý sluha ho nepozorovaně sledoval, ale brzy ho ztratil s očí. Petr se hnal bez cíle nejtemnějšími a nejpustšími uličkami a počínal si jako šílený.
Za hodinu ho přinesli do matčina bytu s těžkou ranou v prsou.
Byl bodnut dýkou, která mu projela levou částí plic.
Nebylo pochyb, že se Petr v zoufalství pokusil o sebevraždu.
Jakmile se o této příhodě dověděl Pescade, hned spěchal na poštu. A za hodinu dostal doktor Antekirt v Kotoru zprávu o Petrově sebevražedném pokuse.
Nikdo nevylíčí bolest paní Bathoryové, když jí přinesli krvácejícího syna, jemuž snad zbývalo již jen několik hodin života. Ale matčina starostlivost zvítězila nad slabostí ženy.
Nejprve bylo třeba raněného ošetřit, na slzy bylo dost času potom.
Povolala lékaře. Ten raněného prohlédl a ránu ovázal. Učinil vše, co bylo v jeho moci, ale nemohl matce dát nijakou naději.
Za patnáct hodin se mladíkův stav následkem silného krvácení zhoršil a hrozilo nebezpečí, že každé chvíle vydechne naposled.
Paní Bathoryová klesla v zoufalství na kolena.
V tom okamžiku se otevřely dveře. .. V nich se objevil doktor Antekirt a beze slova přistoupil k lůžku raněného.
Paní Bathoryová se chtěla k němu vrhnout, ale on ji zadržel posunkem.
Pak se sklonil nad Petra a pozorně ho prohlížel, aniž pronesl jediné slovo. Díval se na raněného upřeným pohledem. Z toho pohledu jako by proudila do mozku umírajícího nějaká neznámá moc. Bylo to, jako by v něm vznikal nový život.
Petr se náhle obrátil. Otevřel oči, pohlédl na doktora. .. a pak bez života klesl zpět.
Paní Bathoryová srdcelomně vzkřikla, vrhla se k lůžku a v mdlobách klesla do náručí Borikova.
V té chvíli doktor zatlačil oči zesnulého, povstal a odcházel. Při odchodu šeptal indické pořekadlo: „Smrt neničí, činí jen neviditelným."

Kapitola osmá,
SETKÁNÍ V ULICI STRADONE.

Petrova smrt způsobila v městě velký rozruch, ale nikdo netušil pravou příčinu mladíkovy sebevraždy. Nikdo také nevěděl, že původci tohoto neštěstí jsou Silas Toronthal a Sarkany.
Dne 6. července se měla slavit svatba Savy Toronthalové se Sarkanym.
Ani paní Toronthalová, ani její dcera se nedověděly o podivné sebevraždě Petrově. Toronthal se Sarkanym se postarali, aby ani zminka o ní nevnikla do bankéřova domu.
Bylo též ujednáno,.že se svatba bude konat zcela prostě. Na omluvu před dubrovnickou společností se uvádělo, že hlučnou svatbu si nepřeje Sarkany, má smutek v rodině. To sice nesouhlasilo se zvyky Toronthala, který miloval nádheru a okázalost, ale tentokrát sám uznal, že bude líp, odbude-li se vše v tichu. Novomanželé měli zůstat v

Dubrovníku jen několik dní a pak se odebrat do Tripolisu, který byl uváděn jako bydliště Sarkanyho. Svatba se měla konat ve františkánském chrámu a neměli k ní být zváni žádní hosté. Svatební smlouvou se mělo dostat Savě značného jmění.
Toho dne, zatím co se v Toronthalově domě konaly poslední přípravy k sňatku, na druhé straně ulice Stradone se procházeli dva muži.
Byli to Matifou a Pescade.
Matifoua přivedl s sebou doktor Antekirt z Kotoru, kde nebylo již třeba ani jeho, ani jeho služebníků. Pescade byl nadšen, že má opět svého druha u sebe.
Po návratu do Gruže první doktorova návštěva platila paní Bathoryové. Potom se ubytoval v malém předměstském hotelu.
Čekal tam, aby po sňatku Sarkanyho pokračoval ve svých plánech.
Příštího dne navštívilještědnou paní Bathoryovou a pomáhalji uložit Petra do rakve. Potom se vrátil do hotelu a Pescada a Matifoua poslal střežit Toronthalův dům.
Pescade ani při té úloze nevydržel, aby stále nemluvil. „Ty ses ale spravil, příteli!“ řekl a vystoupil na špičky, aby dosáhl na obrova prsa.
„Ano. .. jsem zase, jak mám být.“
„Už jsem si toho všiml. Ale kde je ten úkol, o kterém jsi mluvil?“ ptal se Matifou, jemuž Pescade pověděl, že jim bude svěřena velká úloha.
„Už je to v běhu. .. Ale je to ještě trochu zauzleno.“
„Zauzleno?“
„Ano. .. Je to nějaké drama, jehož začátek je velmi dojemný.“
Pescade se odmlčel; před Toronthalovým domem zastavil povoz.
Vrata domu se otevřela a pak se zase zavřela za povozem, v kterém Pescade spatřil Sarkanyho.
„Ano, je to opravdové drama,“ pokračoval Pescade, „a začíná velkým úspěchem.“
„A co zrádce?“ ptal se Matifou, kterého zajímala jen tato osoba dramatu.
„Zrádce v tomto okamžiku vítězí. Jako vždy na počátku dobrého kusu. .. Ale buď trpělivý a uvidíš.. „
V Kotoru jsem se již domníval, že. .“
„Že zasáhneš, vid“
„Ano, ano.“
A Matifou vyprávěl příteli, co se událo v bazaru a jak se chystal k únosu, ke kterému však nedošlo.
„To je dobře,“ pochvaloval si Pescade a přitom se stále pozorně rozhlížel na všechny strany. „To by bylo příliš záhy. Vystoupíš teprve tak ve čtvrtém nebo v pátém jednání. .. Možná také, že až v posledním. .. Ale neboj se, úspěchem si můžeš být jist už teď.“
V té chvíli nastal mezi obecenstvem na druhém konci ulice rozruch. Pescade umlkl a obrátil se tím směrem. Z malé postranní uličky vycházel pohřební průvod a zatáčel do ulice Stradone směrem k františkánskému chrámu, v němž se měly konat pohřební obřady.
Za skromnou rakví kráčel hlouček lidí. .. Pohřební průvod se zvolna blížil. Náhle uchopil Pescade Matifoua za ruku a stěží zdusil výkřik.
„ Co je ti?“ ptal se obr.
„Nic. .. To bych ti musel dlouho vysvětlovat.“
Poznal paní Bathoryovou, která kráčela za rakví svého syna.
Ač se všeobecně soudilo na sebevraždu, církev neodepřela své obřady zesnulému a ve františkánském kostele již čekal kněz, aby doprovodil rakev až k hrobu.
Zrak paní Bathoryové byl suchý. Nemohla již plakat a její nepřirozeně rozevřené oči tkvěly na rakvi, která skrývala mrtvolu jejího syna.
Vedle ní se sklopenou hlavou ploužil se starý Borik.
Pescade cítil, jak mu vlhnou oči. Kdyby mu povinnost nebyla kázala setrvat zde, nebyl by váhal připojit se k hloučku kráčejícímu za rakví.
V tu chvíli, kdy pohřební průvod míjel Toronthalův dům, otevřela se vrata. Na dvoře stály dva povozy, připravené k odjezdu.
První vyjel a zatáčel se.
V tomto povoze spatřil Pescade Silase Toronthala, jeho ženu a dceru.
Paní Toronthalová, zničená bolestí, seděla vedle Savy, která byla bledší než její svatební závoj.
Sarkany s několika přáteli nebo příbuznými seděl v druhém voze.
Svatba byla stejně málo okázalá jako pohřeb. Na obou stranách jen bolest -, nezměrná bolest.
Náhle sem z prvého vozu zalehl srdcervoucí výkřik.
Paní Bathoryová se zastavila, vztáhla ruku a proklínala Savu.
A Sava to byla, kdo tak hrozně vykřikl. Viděla matku ve smutku a pochopila to, co chtěli před ní skrýt. .. Petr byl mrtev, zemřel pro ni a jeho pohřeb se tudy ubíral ve chvíli, kdy ji odvážel svatební vůz.
Sava omdlela. Paní Toronthalová se k ní sklonila a snažila se ji přivést k sobě. .. Vše marné. .. Dívka sotva dýchala.
Silas Toronthal se neovládl a cosi zlostně zábručel. Zato Sarkany, který zatím přiběhl k prvému vozu, zachoval klid.
Za takových okolností nebylo možno jet k svatebnímu obřadu.
Povozy se vrátily domů a vrata se za nimi chvatně zavřela.
Savu přenesli do jejího pokoje a tam uložili na lůžko. Ani jediný pohyb neprozrazoval, že dosud žije. Její matka poklekla

vedle lůžka a rychle byl povolán lékař. Pohřební průvod zatím došel do chrámu a po obřadech se v průvodu kněze bral dál na dubrovnický hřbitov.
Pescade pochopil, že doktor Antekirt musí o tom být co nejrychleji zpraven. Řekl tedy Matifouovi:
„Ty počkáš zde a dávej na všechno dobrý pozor!“
Pak spěchal do hotelu, kde bydlil doktor.
Když mu vše vypověděl, doktor neodpověděl ani slovem. Tázal se jen v duchu :
„Překročil jsem snad své právo? Ne. Ublížil jsem nevinné dívce? Jistě, ale je to dcera Silase Toronthala.“
Teprve potom se zeptal Pescada:
„ Kde je Matifou?“
„Před Toronthalovým domem.“
„Budu vás dnes večer oba potřebovat.“
„V kolik hodin?“
„V deset.“
„Kde máme čekat?“
„U hřbitova .“
Pescade odešel a vyhledal Matifoua, který zůstal na vykázaném místě.
Večer v osm hodin vyšel doktor Antekirt z hotelu, zahalen v široký plášť, a kráčel k mořskému břehu. Směřoval k malému zálivu mezi skalami, který byl nedaleko přístavu.
Bylo tam úplně pusto. Ani rybářské bárky tu nekotvily z obavy před úskalími, jichž bylo v zálivu plno.
Doktor Antekirt se zastavil, rozhlédl se a zavolal. Za chvilku se objevil námořník, přiblížil se k němu a řekl:
„K službám pane.“`
„Je člun připraven?“
„Ano, za touto skálou.“
„A ‚Elektrika?“. „ Kotví poněkud dále k severu.“
A námořník ukázal na temnou hmotu, která vystupovala nevysoko nad hladinu. Její přítomnost neprozrazovalo žádné světlo.
„ Kdy připlula z Kotoru?“ tázal se doktor Antekirt.
„ Asi před hodinou.“
„Zůstala nepozorována?“
„Dokonale.“
„Ať tedy nikdo neopouští své místo. Čekejte zde třeba celou noc.“
„Ano, pane.“
Námořník se pak vrátil k člunu, který v temnotě splynul se skalisky.
Doktor Antekirt zůstal ještě chvíli na břehu. Snad čekal, až tma ještě zhoustne. Chvíli se procházel a pak se zastavil se zkříženýma rukama nad Jaderským mořem, jako by chtěl do něho vykřičet své tajemství.
Na obloze nebyly hvězdy ani měsíc. Mraky byly vysoké, ale husté a pokrývaly celou oblohu.
„Je čas,“ řekl doktor.
Vrátil se k městu a podél hradeb kráčel ke hřbitovu. Před vchodem ho již očekávali Pescade a Matifou. Byli ukryti za stromy, takže je nikdo nemohl zpozorovat.
Hřbitov byl v této večerní době již uzavřen. Ani v domku hrobařově nesvítilo světlo. Bylo jisté, že do svítání na hřbitov nikdo nevstoupí.
Doktor Antekirt znal dobře polohu hřbitova, ale nezamýšlel do něho vstoupit vraty. To, co hodlal vykonat, mělo zůstat tajemstvím.
„ Pojďte za mnou,“ vyzval Pescada a jeho společníka.
Všichni tři kráčeli podél zdi, poměrně značně vysoké. Za chvíli se doktor Antekirt zastavil a ukázal na nevelký průlom, vzniklý zřícením zdi.
„ Za mnou!“ pravil.
Prolezl průlomem a oba jeho společníci ho následovali.
Pod vzrostlými stromy, které skláněly své větve nad hroby, byla tma ještě větší. Doktor Antekirt však neváhal a zamířil na pobočnícestičku, která vedla k hořejší části hřbitova.
Vzlétlo několik nočních ptáků, vyplašených jejich kroky.
Všichni tři se zastavili před náhrobkem podoby kaple.
Doktor jediným pohybem otevřel mříž a pak posvítil elektrickou svítilnou na vchod do náhrobku.
„Jdi dovnitř,“ řekl Matifouovi.
Matifou vstoupil do kaple a zastavil se u zdi, v níž byly zasazeny tři mramorové desky. Na prostřední byl vyryt nápis:
ŠTĚPÁN BATHORY
Deska vlevo neměla ještě nápis a na desce vpravo měl být brzy vyryt nový.
„Odsuň pravou desku; ` přikázal doktor Antekirt Matifouovi.
Matifou snadno vyňal desku a položil ji na zem. V otvoru zdi bylo vidět rakev.
Byla to rakev Petra Bathoryho.
„Vytáhni rakev,“ rozkázal doktor Antekirt.
Matifou vytáhl rakev bez cizí pomoci, ač byla značně těžká.
Vynesl ji z kaple a položil ji na trávník.
„Ty sejmi víko rakve,“ řekl doktor Antekirt Pescadovi a podával mu šroubovák.

Za několik minut bylo víko odšroubováno.
Doktor Antekirt odhalil rubáš, kterým bylo tělo zakryto, a přiložil hlavu na prsa mrtvého, jako by chtěl uslyšet tep jeho srdce. Pak povstal a řekl Matifouovi:
„ Vyzvedni tělo z rakve!“
Matifou uposlechl bez odmluvy, ač to bylo protizákonné.
Když bylo tělo Petra Bathoryho vyňato a položeno na trávu, Matifou je zabalil do pláště, který mu doktor Antekirt podal.
Víko upevnili na rakev, tu vložili do otvoru a desku opět zasadili.
Doktor Antekirt zhasil svítilnu. Nastala zase úplná tma.
„Vezmi tělo, řekl Matifouovi.
Matifou zvedl tělo mladého muže tak snadno, jako by to bylo dítě. Kráčel za doktorem k průlomu ve hřbitovní zdi.
Průvod uzavíral Pescade.
Za dvě minuty vyšli ze hřbitova a zamířili k pobřeží.
Po celé cestě nikdo nepromluvil ani slovo. Matifou asi přemýšlel tak málo, jako přemýšlí stroj; zato tím více myšlenek se rojilo v hlavě Pescadově.
Po celou cestu k pobřeží se s nikým nesetkali. Když se však přiblížili k zálivu, kde na ně čekal člun „Elektrik spatřili celníka, který tu byl na pochůzce.
Šli dále, nevšimajíce si ho. Celník odešel a doktor Antekirt zavolal.
Brzy se zas objevil člun s námořníkem.
Na doktorův pokyn chtěl Matifou sestoupit po skaliskách do člunu. V té chvíli však k nim přistoupil celník a tázal se:
„ Kdo jste?“
„Lidé, kteří vám dávají na vybranou : buď dvacet zlatých na ruku, nebo ránu pěstí,“ řekl Pescade a ukázal na Matifoua.
Celníkovi nezbývalo než přijmout dvacet zlatých.
„A teď pryč!“ řekl doktor Antekirt.
Za chvíli zmizel člun v temnotách. Za pět minut přirazil k štíhlé lodi, kterou teď s břehu nebylo již vůbec vidět.
Všichni vystoupili na její palubu, Matifou s Petrovým tělem v náručí. Loď „Elektrika“ se rozjela a za chvíli byla již na širém moři. Matifou uložil tělo Petra Bathoryho na pohovku v kajutě, která neměla okno. Když doktor Antekirt s tělem osaměl, sklonil se nad ně a jeho rty se dotkly bledého čela nebožtíkova.
„Probuď se, Petře,“ řekl. „Chci tomu: ` Petr rázem otevřel oči. Nebyl mrtev, byl jen doktorem hypnotisován.
Když Petr poznal doktora Antekirta, jeho tvář se zachmuřila.
„Vy?“ zašeptal. „Vy, který jste mě opustil. ..“
„Ano, já, Petře.“ „ Kdo vlastně jste .“
„Mrtvý. .. jako ty.“
„Ano, jsem Matyáš Sandorf.“

DÍL TŘETÍ.

Kapitola první,
STŘEDOZEMNÍ MOŘE.

Středozemní moře je dvojnásob krásné: kypí tu, život zasazený do harmonického rámce a vzduch i moře jsou stejně průzračné.
Tyto jeho vlastnosti působí podivuhodně na člověka a dodávají mu sílu i odolnost.
Dobře to žekl Michelet. Příroda odloučila skálu kalpskou od skály abylské a tak utvořila Gibraltarský průliv. I když mnozí geologové tvrdí opak, je možné, že ten průliv trvá odedávna.
Bez něho by nebylo Středozemního moře, neboť vypařováním ztrácí třikrát více vody, než mu dodávají řeky. Kdyby nebylo přítoku vod z Atlantiku, které je omlazují, proměnilo by se již dávno v moře mrtvé.
Matyáš Sandorf žil v jednom z nejodlehlejších zákoutí Středozemního moře. Až do skončení svého díla chtěl zůstat doktorem Antekirtem a vydatně těžit z pověsti, podle níž před patnácti lety zahynul v Jaderském moři.
Na naší zemi jsou dvě Středozemní moře, jedno v Starém a druhé v Novém světě. Americké Středozemní moře představuje Mexický záliv, který zaujímá více než 41.2 milionu čtverečních kilometrů plochy. Ač evropské Středozemní moře zaujímá toliko plochu 2,885.52 čtverečních kilometrů, tedy asi polovinu amerického,je mnohem členitější a bohatší na krásné zátoky, zálivy a proudy, kteréjsou od sebe odděleny ostrovy a poloostrovy. Je tu moře Egejské, Libyjská zátoka, Jonské moře, záliv Lyonský, Janovský, Gabešský a konečně obě Syrty, které vnikají do africké pevniny za Tripolisem.
Kterou část tohoto moře, jehož některé břehy byly tehdy ještě málo známy, zvolil si doktor Antekirt za své sídlo? Vždyť v tomto rozsáhlém moři je na sta ostrovů a na tisíce ostrůvků.
Všechny jeho zátoky a zálivy pak nelze ani vyjmenovat. A kolik národů nejrůznějších ras a plemen, zvyků i snah žije na březích tohoto moře!
Kde měl Matyáš Sandorf; nyní zvaný doktor Antekirt -, toto jméno bylo východním národům zvlášť drahé -, své nové sídlo, v němž se chystal k dokonání své pomsty?
Petr Bathory se to měl brzy dovědět.
Když otevřel na chvíli oči, upadl opět v bezvědomí, v jakém ho doktor Antekirt zanechal v bytě jeho matky. Doktor totiž provedl se zdarem pokus, při němž vůli jedné osoby nahradí vůle osoby druhé, to jest pokus hypnotický. Doktor

Antekirt si tak vypěstoval vůli, že ji mohl přenést na jiného i bez použití lesklého předmětu, jak to obyčejně hypnotiséři dělají.

Petr byl tehdy zeslaben ztrátou krve. Usnul podle vůle doktora Antekirta a podle jeho vůle se i probudil. Teď však, když bylo nebezpečí, že plamen jeho života zhasne, bylo nutno ho zachránit. Byl to úkol, který vyžadoval největší péče a velkých znalostí lékařských. Doktor Antekirt však nic neopominul.
„Bude žít. .. Chci, aby žil," stále si opakoval. „Proč jen jsem ho neunesl již z Kotoru. ?.. Proč jsem si to po příchodu Sarkanyho rozmyslil a nechal ho v tom proklatém městě?.. Ale zachráním ho. .. Petr Bathory bude v budoucnosti pravou rukou Matyáše Sandorfa: ` Po celých patnáct let myslil hrabě Matyáš Sandorfjen na trest a odměnu. Nezapomněl, čím je povinen svým druhům v utrpení, Zathmarovi a Bathorymu. Teď považoval dobu za vhodnou, aby uvedl ve skutek své plány, a proto připlul na „Savareně" do Dubrovníku.
Hrabě Sandorf se za dlouhou dobu změnil tak, že ho nikdo nemohl poznat. Vlasy mu zbělely a pleť pozbyla lesku. Nezachoval si sílu mládí až do padesáti let, ale zato nabyl střízlivosti a klidu stáří. Lidem, kteří se setkali s doktorem Antekirtem, svým zjevem ani dost málo nepřipomínal svěžího Matyáše Sandorfa. Ale tělesně se doktor ještě víc otužil. Proměnil se v železnou osobnost, o níž lze říci, že sotva se přiblíží k magnetické střelce, hned ji uvede v pohyb. A doktor chtěl učinit z Petra Bathoryho to, co dokázal učinit ze sebe.
Ostatně hrabě Matyáš Sandorf byl poslední svého rodu. Měl sice, jak se čtenář pamatuje, dcerušku, ktrá po jeho zatčení byla svěřena péči choti jeho správce Landeka.
To děcko, tenkrát teprve dvouleté, bylo jediným dědicem hraběte. Dcerušce měla při dovršení osmnáctého roku připadnout polovice z propadlého otcova jmění. Landek, který se stal správcem nezabavené polovice sedmihradských statků, zůstal s chotí i se svěřeným děckem na artenackém zámku.
Ale osud nepřestal rod Sandorfů pronásledovat.
Za několik měsíců po odsouzení spiklenců zmizela Sandorfóva dcerka beze stopy. Nalezli toliko její klobouček na břehu potoka, který protékal zámeckým parkem. Nikdo tehdy nepochyboval, že spadla do potoka a její mrtvola byla odplavena do některé karpatské propasti. Nebyla nalezena jediná stopa. Růženu Landekovou to neštěstí tak zdrtilo, že za několik měsíců zemřela. Úřady však nechtěly na původním rozsudku nic měnit. Polovice statků, vyhrazená dědičce, měla zůstat i nadále v pozůstalostní správě a státu měla připadnout teprve tehdy, když se dědička nepřihlásí, až jí bude osmnáct let.
To byla poslední rána, která stihla rod Sandorfův. Zdálo se, že rod vlastně vymřel. Čas pak dovršil své dílo a dal zapomenout na vše, co se týkalo terstského spiknutí.
Hrabě Matyáš Sandorf se dověděl o dceruščině smrti v Otrantu, kde tehdy žil pod cizím jménem. S dítětem zahynulo vše, co mu zanechala hraběnka Rena, kterou tolik miloval. Odešel z Otranta, stejně neznám, jako když tam přišel. Kam odešel, nikdo nevěděl.
Po patnácti letech, když se hrabě Matyáš Sandorfpod jménem doktora Antekirta opět objevil na evropských březích Středozemního moře, nikdo netušil jeho pravé jméno.
V té době se hrabě Matyáš Sandorf věnoval přípravám k pomstě.
Byl jediný z rodiny i z kruhu přátel a měl vykonat úkol, který pokládal za svou svatou povinnost. Několik let po odchodu z Otranta náhodou, o které se čtenář doví později, získal jmění, které mu dávalo velkou moc.
Tehdy začal pátrat po stopách těch, kterým určil trest. A již tehdy pokládal Petra Bathoryho za příštího spojence při tomto spravedlivém díle. Jeho jednatelé pátrali ve všech městech ležících při Středozemním moři. Zprávy podávali doktoru Antekirtovi, aniž věděli, proč tak činí. Tak se doktorovi podařilo najít stopu všech osob, které byly přímo nebo nepřímo zapleteny do událostí kolem terstského spiknutí. Střežil je zdaleka, dovídal se o všech jejich činech, sledoval je takřka krok za krokem.
Tak to trvalo nějakých pět let.
Doktor Antekirt věděl, že Silas Toronthal odešel z Terstu a usadil se s chotí a dcerou v Dubrovníku, kde si koupil dům. Stopu Sarkanyho sledoval pak ve všech velkých evropských městech, v nichž dobrodruh utrácel své jmění, a později ve východní Sicilii, kde se Sarkany se Zironem chystali k podnikům, kterými se chtěli znova obohatit. O Carpenovi se doktor dověděl jen tolik, že odešel z Istrie a potlouká se bez práce po Rakousku a po Italii, dokud mu těch několik tisíc zlatých odměny dovolovalo zahálet.
O Ondřeji Ferratovi věděl doktor, že si odpykává trest v Steinu v Trolsku. Byl by mu jistě pomohl k útěku, kdyby nebyla smrt vysvobodila rybáře z káznice. Ferratovy děti, Marie a Ludvík, odešly rovněž z Rovinje a žily bezpochyby v bídě. Ale žily tak skrytě, že je nebylo možno objevit. Paní Bathoryovou, která se usídlila v Dubrovníku se synkem a s Borikem, nespustil doktor Antekirt nikdy s očí. Víme již, jak jí chtěl přispět velkou částkou, kterou však hrdá žena odmítla.
Teď nastala tedy chvíle, kdy měl být úkol dokonán. Doktor Antekirt si byl jist, že ho nikdo nepozná, a odvážil se do Dubrovníka. Stalo se tak v době, kdy Petr Bathory a dcera Silase Toronthala zahořeli k sobě láskou, kterou doktor chtěl zničit.
Čtenář má jistě dosud v paměti, co se stalo dále, jak zakročil Sarkany, jak byl Petr zraněn, zdánlivě zemřel a pak byl probuzen k životu doktorem Antekirtem, který se mu dal poznat jako hrabě Matyáš Sandorf.
Teď bylo třeba již jen Petra vyléčit a povědět mu vše, co dosud nevěděl, že totiž jeho otec a oba otcovi druhové byli vydáni na smrt nejhnusnější zradou. Doktor mu pak chtěl povědět jména zrádců a vyzvat ho, aby byl jeho společníkem při jejich odsouzení, jakož i při výkonu trestu, který nebylo možno svěřit řádnému soudu.
Doktor se tedy věnoval cele léčbě Petra Bathoryho. V prvních osmi dnech, kdy byl Petr dopraven do doktorova sídla, potácel se mezi životem a smrtí. Jeho zranění bylo velmi vážné, ale hlavně mu chyběla chuť k životu. Vzpomínka na

Savu, o níž věřil, že je ženou Sarkanyho, působila na něho neblaze.
Doktor neopouštěl lůžko mladého muže ve dne ani v noci.
Slyšel, jak mladík v blouznění často opakuje Savino jméno, a pochopil, jak hluboká je jeho láska a jaká muka mu působí sňatek milované dívky se Sarkanym.
Doktor se v duchu ptal, zda tak vřelá láska odolá i zprávě, že Sava je dcerou muže, který byl příčinou smrti Petrova otce.
Ale doktor byl pevně odhodlán říci Petrovi vše; pokládal to za svou povinnost.
Již několikrát se zdálo, že Petr podlehne. Churavý na těle i na duši, byl již tak blízek smrti, že nepoznával hraběte Sandorfa a neměl ani dost síly pronést Savino jméno. Ale doktorova usilovná péče se neminula s účinkem a nastal obrat. Mládí zvítězilo nad smrtí.
Tělo se uzdravilo dříve než duše. Rána se začala hojit, plíce pracovaly pravidelně a 1.. července doktor Antekirtjiž nabyl nezvratného přesvědčení, že Petr je zachráněn. Toho dne mladík doktora již poznal. Oslovil ho slabým hlasem.
„Pro tebe synu," řekl mu doktor Antekirt, „jsem Matyáš Sandorf, ale jen pro tebe."
A když Petr pohledem žádal o vysvětlení, na které byl zřejmě zvědav odpověděl mu doktor:
„Až později."
Petr ležel v útulném pokojíku, do něhož okny vnikal svěží mořský vzduch. Z oken viděl krásné stromy, jejichž zeleň nikdy nevadla. Rychle se zotavoval. Doktor Antekirt mu věnoval stejnou péči, a nebyl-li stále u něho, nalezl si zástupce, o jehož ochotě a spolehlivosti byl plně přesvědčen. Byl to Pescade, který byl oddán Petrovi stejně jako doktorovi.
Není třeba podotýkat, že on i Matifou zachovali v tajnosti, co se událo na dubrovnickém hřbitově, a že je ani nenapadlo mluvit o tom, jak byl Petr odnesen z hrobu.
Pescade byl zasvěcen skorem do všeho. Tím více se tedy zajímal o nemocného, který byl svěřen jeho péči. Petrova láska, zmařená Sarkanym, který byl Pescadovi protivný na první pohled, setkání svatebního průvodu s průvodem pohřebním, únos Petrova těla ze hřbitova, to vše zapůsobilo na Pescadovu duši nesmazatelným dojmem, který se ještě zvýšil, když se Pescade dověděl, že příští život Petrův je zasvěcen doktorovým plánům.
A tak Pescade rád přijal úkol, aby pečoval o nemocného. Bylo mu zároveň uloženo, aby ho hleděl rozveselit svými vtipy. Mužík se o to všemožně přičiňoval. Od té chvíle, co od něho dostal vstupné za představení, které ani neviděl, pokládal Petra Bathoryho za věřitele a pociťoval povinnost splatit mu dluh.
Byl Petrovi stále společníkem a svými žerty a hovory řídil chod Petrových myšlenek tak, aby nemocný zapomněl na dubrovnické události.
Když se ho jednoho dne Petr otázal, jak se seznámil s doktorem Antekirtem,,vysvětlil mu to takto:
„Jistě se pamatujete," řekl mu, „na spuštění lodi v gružském přístavu ve chvíli, kdy do přístavu vjížděla doktorova jachta.
Tehdy Matifou vykonal hrdinský čin a zachránil doktorovu loď i s mužstvem. ` ` Petr Bathory na tuto událost nezapomněl, ale nevěděl, že doktor oběma akrobatům nabídl, aby k němu šli do služby, a že akrobati nabídku přijali.
„Ano, pane Bathory," pokračoval Pescade, „Matifouova obětavost se stala zdrojem našeho štěstí. Jsme si vědomi, čím jsme povinováni doktoru Antekirtovi, ale jsme pamětlivi i toho, co jsme dlužni vám: `
„ Mně?"
„Ano, vám, pane Petře. Vy jste v době naší největší bídy chtěl být naším obecenstvem, ale náhle jste odešel a zanechal nám dva zlaté. A ty jsme si nezasloužili, poněvadž jsme vám nic neukázali."
Petr Bathory již na to zapomněl a bez okolků se k tomu přiznal. Ale ta vzpomínka v něm znovu vyvolala trpkost.
Vzpomněl si, že opustil arénu tak náhle jen proto, že v davu spatřil Savu Toronthalovou v doprovodu jejího otce.
Zavřel oči. Vzpomínal na všechno, co se od té doby událo.
Vzpomínal na Savu a srdce se mu svíralo bolestí, neboť věřil, že je provdána za Sarkanyho. V duchu pak zlořečil těm, kteří ho vyrvali smrti.
Pescade hned zpozoroval, že jeho poznámka vzbudila v Petrovi trpké vzpomínky. Odmlčel se a řekl si v duchu:
„Doktor mi nařídil, abych nemocnému podal každých pět minut půl lžíce veselé mysli. To není tak snadné: ` Petr otevřel oči a zeptal se:
„ Vy jste tedy doktora Antekirta před tou událostí v Gruži neznal?"
„Tehdy jsem ho spatřil po prvé, pane Bathory," odpověděl Pescade. Do té chvíle jsem nikdy neslyšel ani jeho jméno."
„A od onoho dne jste ho již neopustil?"
„Nikdy, leda při několika úkolech, které mi byly svěřeny."
„V které zemi jsme nyní, můžete mi to říci?"
„Myslím, pane Petře, že jsme na nějakém ostrově, protože na všech stranách kolem nás je moře."
„To tedy jistě bude, ale v které části Středozemního moře je ten ostrov?"
„O tom nevím pranic," odvětil Pescade. „Ostatně mi na tom ani nezáleží. Stačí mi, že jsem s doktorem, že výtečně jíme, klidně spíme a dobře se šatíme, nehledíc ani na pochvalu, které se nám často dostává. .."
„Ale víte aspoň, jak se ten ostrov jmenuje?"
„Ale ovšem, jak bych to nevěděl! Nazývá se Antekirta."
Petr Bathory si marně vzpomínal, v kterém místě Středozemního moře je ostrov toho jména, a tázavě se zadíval na Pescada.
„Ale ano, pane Bathory, Antekirta," ujišťoval Pescade.
„Kdybych snad měl nějakého příbuzného -, té radosti mi však nebe nedopřálo -, musil by mi psát na adresu: Pescade, ostrov Antekirta, Středozemní moře. Poloha ostrova mi není známa.
Ostatně, co je na tom jménu divného, když ostrov náleží doktoru Antekirtovi? Nemohu vám říci, zda doktor přijal své

jméno od ostrova, nebo pojmenoval ostrov po sobě.“
Tím byl hovor skončen a Petr se dověděl pramálo. Jeho zdraví se zatim již velmi zlepšilo. Nenastala žádná neočekávaná příhoda, jaká chorobu již vyléčenou přivolává zpět nebo místo ní přináší jinou. Při dobré a opatrně podávané stravě Petr den co den sílil. Doktor Antekirt ho často navštěvoval a o lecčems s ním hovořil, jen ne o tom, co by Petra bylo zajímalo nejvíc.
Petr se nedotazoval a trpělivě vyčkával chvíle, kdy mu doktor sám bez dotazu všechno poví.
Pescade pak podával doktorovi zprávu o všem, o čem s Petrem mluvil. Řekl mu také, že Petrovu mysl zajímá podivné jméno ostrova a že stále vzpomíná na Savu Toronthalovou.
Blížil se den, kdy Petr bude dost silen, aby vyslechl vše. A doktor si umínil, že bude necitelný jako operatér, který si nesmí všímat výkřiků svého pacienta.

Uplynuly další dni. Petrovo zranění se úplně zahojilo, takže mohl opustit lože a vysedávat u okna pokoje. Zářivé slunce a svěží větřík upevňovaly jeho zdraví. Bylo mu, jako by byl znovu zrozen. Zrakem utkvíval na obzoru bez hranic, ale jeho duše zalétala daleko za ostrov. Ta ještě churavěla v uzdravujícím se těle.
Nesmírná plocha vod kolem ostrova byla většinou pustá. Jen někdy se objevila na obzoru malá loď, ale nikdy nezamířila k ostrovu. A nikdy nebylo vidět velké parníky a obchodní lodi, které křižují Středozemní moře všemi směry. Zdálo se, že Antekirta leží na konci světa.
Konečně oznámil doktor Antekirt Petrovi, že si příštího dne může vyjít po prvé na procházku, a nabídl se, že ho doprovodí.
„Mám-li dost síly, abych mohl na procházku, mám tedy i dost síly, abych vás mohl vyslechnout,“ odpověděl Petr Bathory.
„Vyslechnout mě. .. Jak to myslíš, Petře?“
„Vy znáte dobře můj život, já však neznám z vašeho pranic.“
Doktor Antekirt na něho pátravě pohlédl, ne jako přítel, nýbrž jako lékař, který uvažuje, má-li vyhojit ránu nemocného nožem nebo ohněm.
Usedl k němu a řekl:
„Jinými slovy řečeno, chceš znát, Petře, moji minulost?
Poslouchej tedy.“

Kapitola druhá,
MINULOST A PŘÍTOMNOST.

„Nejprve ti budu vyprávět o událostech, které začínají ve chvíli, kdy jsem se vrhl do moře, pronásledován četníky. Z deště kulek, které za mnou vyslali, vyvázl jsem živ a zdráv. Noc byla tmavá. Neviděli mě.
Mořský proud mě unášel na širé moře a byl tak prudký, že bych sebyl nedokázal vrátit, i kdybych byl chtěl. Ale já jsem nechtěL. Zdálo se mi lepší zemřít v mořských vlnách než se dát chytit a odvést do vězení, kde mě na jeho šerém dvoře zastřelí. Co jsem mohl ztratit? Smrt mohla být ." jen koncem mých útrap. Podaří-li se mi však zachránit se, budu pokládán za mrtvého a nic mi nebude bránit, abych vykonal dílo spravedlivé odplaty, jak jsem slíbil Ladislavu Zathmarovi, tvému otci a sobě. ..“
„Dílo spravedlivé odplaty?“ přerušil ho Petr, v jehož zraku se při tomto nečekaném slově zablesklo.
„Ano, Petře, hned se dovíš o mých plánech. Chtěl jsem v tobě získat pomocníka a unesl jsem tě, mrtvého jako já, a přece živého jako já.“
V té chvíli zalétal Petr v myšlenkách do doby, kdy jeho otec klesl na nádvoří pazinského hradu, zasažen kulkami popravčí čety.
„Přede mnou,“ pokračoval doktor ve svém vyprávění, „bylo širé moře sahající až k italským břehům. Ač jsem byl dobrý plavec, nemohl jsem doufat, že bych je kdy přeplaval. Věděl jsem, že musím zahynout, nezachráním-li se zvláštní náhodou, totiž nebudu-li se moci zachytit nějakého dřeva nebo nepopluje-li kolem loď, která by mě vzala na palubu. Je-li však někdo odhodlán obětovat svůj život, pak je též dost silný, aby jej hájil, věří-li v možnost jeho záchrany.
Z počátku jsem se ponořil, abych unikl výstřelům. Když jsem však byl jist, že mě s břehu nikdo neuvidí, držel jsem se na hladině a proud mě unášel na širé moře. Oděv mi příliš nepřekážel, byl lehký a přiléhal k tělu.
Bylo tehdy asi půl desáté večer. Ploval jsem již asi hodinu a stále jsem se vzdaloval od přístavu rovinjského, jehož světla již zmizela mému zraku.
Kam jsem ploval a jakou jsem měl naději? Beznaděje byla mou nadějí, Petře, ale cítil jsem v sobě nadlidskou vytrvalost, která mi dodávala síly. Nešlo mi ani tak o to, abych si zachránil život, ale abych splnil to, co jsem si předsevzal.
Kdyby byla v té chvíli plula kolem nějaká rybářská bárka, byl bych se jistě potopil, abych nebyl zpozorován. S kolika zrádci jsem se ještě mohl setkat, kteří by mě za odměnu vydali stráži? Kolik Carpenů žilo vedle jediného Ondřeje Ferrata?

Když jsem tak ploval asi hodinu, vynořila se náhle v temnotě jakási loď. Plula od širého moře k pevnině. Byl jsem tehdy již unaven a ležel na zádech. Zemdlel jsem posléze tak, že jsem měl ruce i nohy jako z olova, ale rychle jsem se přece obrátil, chtěje se skrýt ve vlnách. Byla to rybářská bárka, která směřovala k Istrii, a proto mi byla podezřelá.
Na lodi mě již asi zpozorovali, protože jeden rybář volal na své druhy, aby změnili směr lodi. Já jsem se rychle potopil. Loď přeplula nad mou hlavou.
Teprve za několik chvil, když mě k tomu donutil nedostatek vzduchu, vyploval jsem na povrch a směřoval dále k

západu.
Když nastala noc, vítr se utišil a s větrem se utišily i vlny. Jen dlouhým neznatelným vlněním byl jsem nesen na širé moře.
Chvílemi plovaje a chvílemi odpočívaje na vlnách, byl jsem unášen ještě asi hodinu. Měl jsem na mysli jen cíl, jehož jsem chtěl dosíci, a ne cestu, která mě očekávala. V tu chvíli jsem chtěl přeplovat moře až k druhému břehu, a snad bych to byl dokázal. Člověk musí takové věci prožít, aby věděl, čeho je schopen a co dovede lidský stroj, spojí-li se duševní sila se silou tělesnou.
Ploval jsem ještě hodinu. Tato část Jaderského moře byla úplně pustá. Ptáci zalétli již do svých hnízd na břehu a jen časem některý bouřlivák se s pronikavým skřekem mihl nad mou hlavou.
Ač jsem se vzpíral únavě, zemdlel jsem posléze tak, že jsem měl ruce i nohy jako z olova. Prsty již nelnuly k sobě a jen s námahou jsem je mohl sevřít v pěst. Hlava byla nesmírně těžká, jako z kamene, a jen těžce jsem ji udržoval nad vodou.
Zmocnila se mne jakási mdloba. Hlavou mí vířily prapodivné myšlenky, které jsem již ani neovládal. Slyšel i viděl jsem jen nejasně, takže bych byl jistě nerozeznal ani blízký hluk, ani světlo, které by zazářilo přede mnou v temnotách, a to se také stalo.
Byla asi půlnoc, když ke mně náhle dolehl hluk, jehož původ i ráz jsem v své mdlobě nerozeznával. Paprsek světla pronikl k mým očím, ale víčka se mi proti mé vůli zavřela. Chtěl jsem pozvednout hlavu, ale podařilo se mi to teprve tehdy, když jsem se do polovice ponořil. Pak teprve jsem se mohl rozhlédnout.
Vypravuji ti, Petře, všechny podrobnosti, abys mě z nich lépe poznal.“
Znám vás již velmi dobře, pane doktore,“ odpověděl Petr Bathory. „Což myslíte, že mi matka neřekla všechno, co věděla o hraběti Matyáši Sandorfovi.“
„Snad věděla leccos o Matyáši Sandorfovi, ale nic o doktoru Antekirtovi. A toho teď poznáš,“ pokračoval doktor ve vyprávění.
„Hluk, který jsem uslyšel, působila loď plující od východu k italskému pobřeží. Podle polohy návěštní svítilny jsem poznal, že je to parník a že pluje přímo proti mně.
Nastal rozhodný okamžik. Všechno nasvědčovalo tomu, že je to parník rakouský, poněvadž plul od terstského břehu. Žádat o přijetí na palubu znamenalo tolik jako vydat se rakouským četníkům.
Byl jsem odhodlán nežádat o pomoc, ale zároveň využít této možnosti záchrany, která se mi tak nečekaně naskytla.
Byla to rychloloď; rostla víc a více, jak se ke mně blížila.
Již jsem cítil vlny rozrážené přídí. Ve dvou minutách musila proplout místem, kde jsem nehybně spočíval na vlnách.
Nebylo pochyby, že to byla rakouská loď. Bylo však možné, že pluje do Brindisi nebo do Otranta, nebo že se tam alespoň po cestě zastaví. ByLali má domněnka pravdivá, musil parník doplout do některého toho přístavu ve čtyřiadvaceti hodinách.
Vyčkával jsem. Byl jsem si jist, že nebudu zpozorován, a hleděl jsem si udržet směr, kterým se ta nesmírná hmota lodi šinula. Neplula nijak zvlášť rychle. Konečně se parník octl u mne. Jeho přední část se vynořovala do výše asi šesti metrů.
Octl jsem se v pěně, rozvířené přídí, ale vlny mě od lodi neodhazovaly. Když mě míjela i zadní část lodi, zachytil jsem se u kormidla, nedbaje nebezpečí, že mě může zasáhnout šroub.
Parník byl na štěstí plně naložen, takže šroub nečeřilvodu.
Jinak bych nebyl mohl zdolat tlak víru a zachytit se. Jako u všech lodí, visely na zádi dva řetězy, které byly připevněny na kormidle.
Jednoho z těchto řetězů jsem se chytil a vytáhl se až k místu, kde byly zapuštěny do lodního tělesa. To bylo již nad vodní hladinou. Tam jsem zaujal nejpohodlnější polohu, pokud to bylo možné. .. Tak jsem vyvázl z nejhoršího nebezpečí.
Za tři hodiny začalo svítat. Připomněl jsem si, že budu musit vytrvat v této poloze ještě dvacet hodin, pluje-li parník do Brindisi nebo do Otranta. Nejvíce jsem trpěl hladem a žízní.
Důležité bylo, že mě nemohli zpozorovat s paluby, ba ani ze záchranného člunu, který visel na dvou železných nosnících.
Mohli mě ovšem spatřit z lodí, které by se setkaly s naší, ale ten den se objevilo lodíjen málo, a ty ještě pluly tak daleko, že s jejich paluby nemohl nikdo zpozorovat člověka visícího na kotevním řetězu.
Žhavé sluneční paprsky mi brzy usušily oděv, který jsem svlekl. Tři sta zlatých, které mi daroval Ondřej Ferrato, bylo dosud v opasku na mém těle. Měly mi pomoci v první době, až vstoupím na italský břeh.
Tam jsem se nemusil ničeho obávat, protože mezi Italií a Rakouskem nebylo smlouvy o vydávání politických uprchlíků.
Ale já se chtěl nejen zachránit. Chtěl jsem, aby se všeobecně soudilo, že jsem mrtev. Nikdo se nesměl dovědět, že uprchlík z pazinského hradu vystoupil na italský břeh.
Stalo se to, co jsem si přál. Den uplynul bez jakékoliv příhody a nastala zase noc. V devět hodin večer se na jihozápadě začalo objevovat v pravidelných přestávkách světlo.
Byl to maják v Brindisi. Za dvě hodiny se parník octl před vjezdem do přístavu.
Ještě než se na palubu dostavil lodivod, svázal jsem si šaty do uzlíku a přivázal si je na krk. Potom jsem se spustil do vody ve vzdálenosti asi tří kilometrů od země.
Za několik minut jsem ztratil parník s očí. Píšťala na parníku pronikavě hvízdala.
Asi za hodinu jsem se dostal k břehu, o který se rozrážel příboj. Moře bylo klidné. Uchýlil jsem se mezi skaliska, oblekl se a usnul únavou.
Když jsem se probudil, byl již den. Vstoupil jsem do města, vyhledal jeden z nejmenších hostinců a tam jsem se rozhodl vyčkat.

Za dva dny jsem se dověděl z novin, že věc terstského spiknutí byla skončena. Četl jsem též, že se pátralo po těle Matyáše Sandorfa, ale bezvýsledně. Byl jsem tedy pokládán za mrtvého, mrtvého právě tak, jako kdybych byl býval s oběma svými druhy zastřelen v nádvoří pazinského hradu. Nebyl jsem však mrtev a zrádcové ještě poznají, že žiji.“
Petr Bathory dychtivě poslouchal. Byl tak zaujat, jako by ty příhody byl prožíval s doktorem. Doktora Antekirta opustila jeho zdrželivost, jako by se chtěl Petrovi ukázat v pravé podobě a otevřít mu celou duši. Dosud však nemluvil o tom, co si Petr přál zvědět nejtoužebněji, totiž o svých plánech, kterých se měl Petr zúčastnit. Co doktor vyprávěl o své plavbě přes Jaderské moře, byla pravda do nejmenší podrobnosti. Tak se dostal živ a zdráv do Brindisi, a přece pro veřejnost byl a měl zůstat mrtev..
Když se doktor dověděl o popravě svých přátel, rozhodl se co nejdříve opustit Brindisi. Přijíždí tam mnoho lodí a odtud vyplouvají všemi směry: Město samo bylo obyčejně pusté a přístav oživoval jen dvakrát týdně, kdy v něm zastavovaly velké dopravní lodi. V ty dny mohl někdo uprchlíka poznat, a toho si hrabě Matyáš Sandorf nepřál, i když se mu již nic nemohlo stát. Chtěl prostě zůstat pro svět mrtev.
Zbývala otázka, jak a kam odjet z Brindisi. Hrabě se rozhodl, že se odebere do východních zemí a tam se pokusí získat si majetek, který by mu umožnil vykonat dílo spravedlivé odplaty.
Nemohl však odjet žádným z velkých parníků, které zprostředkují spojení Italie s Východem, protože na nich by byl nucen stýkat se s cestujícími všech národností. Přál si odplout na nějaké nenápadné lodi, ale takovou v Brindisi nemohl najít. Odjel tedy ještě téhož dne drahou do Otranta.
Za půl druhé hodiny dorazil vlak s uprchlíkem do tohoto města, ležícího na konci italského poloostrova. Tam se doktor dohodl s majitelem malé lodi, která vezla do Smyrny albánské koně, o přeplavbě do Malé Asie.
Druhého dne vyjela loď z přístavu a brzy zmizel z dohledu maják na nejzazším výběžku poloostrova. Po několikadenní plavbě beze všech příhod minula loď mys Matapan na jihu Řecka a pak dorazila do přístavu ve Smyrně.
Potom doktor vypravoval Petrovi o tom, jak se z novin dověděl o úmrtí své dcerušky.
„To jsem již byl na maloasijské půdě,“ pokračoval, „kde jsem zůstal dlouho všem neznám. Musil jsem využít svých lékařských vědomostí, abych se uživil. Štěstí mi tak přálo, že se mé přání vyplnilo dříve, než jsem myslil. Ve Smyrně jsem žil asi osm let a byl jsem tam znám jako výborný lékař. Podařilo se mi totiž vyléčit několik těžce nemocných osob a pověst mě pak přivedla ve styk s bohatými lidmi i v jiných krajinách, kde lékařské znalosti byly dosud v plenkách.
Odhodlal jsem se opustit Smyrnu. A jako činívali lékaři v dávných dobách, léčil jsem a zároveň lékařství vyučoval. Prošel jsem různými krajinami, někde jsem se zdržel několik neděl a jinde celé měsíce.
Pověst mě předcházela, a tak jsem byl volán do různých míst na pobřeží Středozemního moře a mé jmění rostlo.
Ale dosud mi nestačilo. Chtěl jsem nabýt jmění obrovského, jaké mají indičtí radžové. A naskytla se vhodná příležitost.
V Homsu v severní Syrii žil muž, který zmíral vleklou chorobou. Až do mého příchodu nemohl žádný lékař chorobu rozpoznat a vhodně léčit.
Onen muž se jmenoval Faz-Rhat a byl vysokým úředníkem turecké říše. Byl teprve pětačtyřicetiletý a nechtělo se mu zemřít.
FaZ-Rhat se konečně dověděl o mně a požádal mě, abych přišel do Homsu. Přijal jsem pozvání.
„Doktore,` řekl, „polovice mého jmění bude tvá, jestliže mě zachráníš.“
„Ponech si své jmění,` odpověděl jsem mu, „věnuji ti všechnu péči a vyléčím tě, bude-li Bůh chtít.“
Pozoroval jsem a zkoumal chorobu onoho muže, o jehož záchraně pochybovali všichni lékaři. Dávali mu naději jen na několik měsíců života. Mně se však podařilo rozpoznat nemoc a najít vhodný způsob léčení. Pět neděl jsem zůstal u Faz Rhata a ten se za tu dobu Uzdravil úplně. Když mi chtěl vyplatit slíbenou odměnu, přijal jsem jen to, co mi náleželo za léčení. Pak jsem Homs opustil.
Za Tři léta zemřel Faz-Rhat po nehodě na lovu. Protože neměl příbuzné, odkázal mi celé své jmění, celkem na padesát milionů zlatých.
Bylo to za třináct let od chvíle, kdy uprchlík z Rakouska vstoupil na půdu maloasijskou. V tu dobu jméno doktor Antekirt bylo známo již i v Evropě. Dosáhl jsem tedy, co jsem chtěl, a zbývalo ještě vykonat úkol.
Odhodlal jsem se k návratu do Evropy. Navštívil jsem africké pobřeží a tam jsem zakoupil bohatý a úrodný ostrov, na němž mohla být založena menší osada. Jmenuje se Antekirta.
A tam jsem, Petře, neomezeným pánem a vládcem, králem bez tisíců poddaných, ale vládnu lidem, kteří jsou mi oddáni tělem i duší. Tam stavím pevnosti, takže ostrov bude téměř nedobyTný, až bude všechno zařízeno. Opatřiljsem si i loďstvo, jehož neobvyklá rychlost mi propůjčuje značnou moc v tomto moři.“
„A kde leží ostrov Antekirta?“ tázal se Petr Bathory.
„Nedaleko pobřeží Velké Syrty, jejíž pověst je nevalná již od nejstarších dob, na okraji moře, které je následkem severních větrů nebezpečné pro moderní evropské lodi. Lépe řečeno, ostrov leží v pozadí zálivu Siderského, který vniká do africké pevniny mezi Tripolisem a Cyrenaikou.“
Doktor Antekirt se dostal na toto pobřeží náhodou; byl tam povolán k nemocnému. Tam v Siderském zálivu, asi padesát kilometrů od Bengází, upoutal jeho pozornost ostrov, který ležel před skupinou ostrovů Kirtských, a proto se nazýval Antekirta. Od této náhodné návštěvy doktor myslil pouze na to, jak by se jednou stal majitelem ostrova, a již předem přijal jeho jméno, totiž Antekirt, které se záhy stalo známým po celém pobřeží středomořském.
K získání ostrova přiměly doktora vážné příčiny. Ostrov byl jednak dosti rozsáhlý, aby poskytl bydliště osobám, které by chtěl doktor shromáždit, a dále dosti vysoký, takže s jeho kuželovitého vrchu byl rozhled na moře až k africkému pobřeží.
Kromě toho ostrov ležel v moři pověstném strašnými bouřemi a jeho půda byla velmi úrodná. To vše se doktoru Antekirtovi hodilo.
Koupil tedy ostrov za velkou částku, ale se všemi právy, takže se stal jeho svrchovaným pánem bez jakýchkoliv

poddanských závazků. Prodej ostrova byl schválen sultánem a majitel Antekirty se tak stal vlastně řádně uznaným vládcem svobodné země.
Na tomto ostrově sídlil doktor již tři roky. Asi tři sta rodin evropských a arabských tvořilo tu malou osadu, která měla skoro dva tisíce duší. Nebyli to však doktorovi poddaní, nýbrž věrní druzi, kteří byli cele oddáni svému dobrodinci a celou duší lpěli na tomto kousku země, který se stal jejich druhou vlastí.
Pozvolna byla zavedena řádná správa a zřízeny ozbrojené čety na obranu ostrova. Potom si dal doktor Antekirt v předních anglických, francouzských i amerických loděnicích postavit celé loďstvo. Nej podivuhodnější byly rychlé lodi hnané elektrickým proudem.
Zároveň bylo začato se stavbou opevnění. V této době nebyla ještě hotova, ač doktor z velmi vážných důvodů naléhal na urychlení práce.
Což měla Antekirta nepřítele? Hrozilo jí nebezpečí z nedalekého afrického břehu? Ano. Mohamedánská sekta, lépe řečeno společnost námořních lupičů, dívala se nevraživě na to, jak cizinec zřizuje v sousedství Libye bohatou osadu. Ta sekta se jmenovala Bratrstvo Sidi Mohameda Ben Ali es Senusci a v té době dospěla k největšímu rozkvětu, neboť měla již na tři miliony přívrženců. Její členové byli rozšířeni po celém mohamedánském světě, ale nejvíc jich bylo v Tripolisu a v Libyi.
Senussiové byli stálým nebezpečím pro evropské osady v severní Africe, zvláště však pro ostrov Antekirtu. Bylo tedy jen moudré, že se doktor připravoval na obranu všemi moderními válečnými prostředky.
To vše se dověděl Petr Bathory v rozmluvě s doktorem Antekirtem a uslyšel ještě mnohem více.
Byl nyní na ostrově Antekirtě, vzdáleném několik set kilometrů od Dubrovníku. Tam zanechal dvě bytosti, matku a Savu, na něž nepřestal vzpomínat.
Doktor Antekirt několika slovy doplnil své vyprávění o druhé polovici svého života. Zatím co zabezpečoval ostrov a využíval jeho přírodního bohatství, aby osada byla soběstačná, nezapomínal ani na ty, kteří zbyli po jeho přátelích, totiž na paní Bathoryovou se synem a na sluhu Borika.
Petr se dověděl, proč „Savarena“ přibyla do Gruže a jak doktor navštívil jeho matku, ale ta odmítla peníze, které jí poskytl. Nakonec mu doktor pověděl, jakým způsobem se mu podařilo unést ho z hrobu, v kterém nespal spánkem posledním, nýbrž jen magnetickým.
„To jsi, synu, pozbyl nadobro rozvahy,“ ptal se doktor ke konci, „že ses nelekl ani sebevraždy?“
„Sebevraždy?“ zvolal Petr s údivem. „Což věříte, že jsem se sám probodl?“
„V záchvatu zoufalství to bylo možné.
„Ano, byl jsem zoufalý. Opustil jste mě i vy, otcův přítel, a to po slibech, které jste mi sám od sebe dal. Byl jsem zoufalý a naději nemám ani dnes. Ale zoufalci Bůh nepřikazuje, aby zemřel, nýbrž aby žil… a aby se pomstil.“
„Řekni potrestal, a tak to bude správné; ` odpověděl doktor Antekirt.
„ Ale kdo tě vlastně bodl?“
„Člověk, kterého nenávidím z hloubi duše a s kterým jsem se náhodou setkal na opuštěném místě u dubrovnických hradeb. Snad se domníval, že ho chci napadnout. .. Předešel mě a bodl mě dýkou. Jmenuje se Sarkany a je to ..“
Petr nedokončil. Při vzpomínce na bídáka, který je teď manželem Saviným, byl zachvácen bolestnou lítostí. Zavřel oči, takže se zdálo, že ho znova opustí život.
Doktor Antekirt ho přivedl rychle k sobě a šeptal, pohlížeje na něho:
„ Sarkany. .. Sarkany.. „
Doktor Antekirt soudil, že Petr potřebuje klid, ale mladík se bránil.
„Ne, řekl, „vyprávěl jste mi jen o životě doktora Antekirta od té chvíle, co se hrabě Matyáš Sandorf vrhl do moře. ..“
„Ano, Petře.
„Rád bych, abyste mi ještě pověděl všechno, co mi o hraběti Matyášovi dosud není známo.“
„Máš dost síly, abys mě vyslechl?“ „ Jen mluvte.“
„Budiž tedy. Snad bude lépe odhalit rovnou tajemství, které máš právo znát, a neskrývat před tebou, co hrozného chová minulost. Lépe bude udělat to hned a již nikdy se k tomu nevracet. .. Ty ses tedy domníval, že jsem tě opustil, když jsem náhle odplul z Gruže. Ale poslyš a pak suď.. Víš, že několik hodin před popravou pokusili jsme se uprchnout z vězení. Ladislav Zathmar byl chycen ve chvíli, kdy se chtěl za námi spustit z okna. Já a tvůj otec jsme spadli do rozvodněné bystřiny, která nás zanesla do podzemí.
Když jsme přestáli nebezpečí pódzemní plavby a vystoupili na břeh, spatřil nás muž, který neváhal prodat nás za odměnu vypsanou na naše hlavy. Byli jsme vypátráni v domku rybáře Ferrata ve chvíli, kdy nás chtěl Ferrato dopravit svou bárkou na druhý břeh moře. Tvého otce chytili a dopravili zpět do Pazinu. Mně se podařilo uprchnout. To vše je ti známo, a teď poslyš to, o čem nevíš.
Před zradou Španěla Carpeny, jehož čin stál Ondřeje Ferrata ztrátu svobody a za několik let i ztrátu života, stali jsme se obětí jiných dvou zrádců, kteří úřadům za odměnu prozradili naše spiknutí..“
„Kdo to byl zvolal Petr vzrušeně.
„Bude lépe, dovíš-li se nejprve, jak jsme přišli na stopu jejich zrady,“ odpověděl doktor Antekirt.
A vyprávěl mu stručně, co se událo v žalářní kobce a jak náhodou vyslechli rozmluvu zrádců, která jim prozradila i obě jejich jména.
„Jak se jmenují ti zrádci?“ zvolal znova Petr. „Či chcete jejich jména přede mnou tajit?“
„ Ne.“
„Kdo to tedy byl?“
„Jeden ze zrádců se vloudil do domu hraběte Ladislava Zathmara jako účetní, ač to byl vlastně vyzvědač. Je to týž muž, který tě přepadl v Dubrovníku a bodl.“

„Sarkany?“ zvolal Petr a přikročil k doktorovi s hněvivou tváří.
„Sarkany. ?.. Ten bídák. ..! A vyj ste to věděl. ?.. Vy, druh Štěpána Bathoryho, jehož synovi jste slíbil pomoc, když se vám svěřil s tajemstvím své lásky? Vy jste mi dodával odvahy a pak jste klidně dovolil tomu bídníkovi vstoupit do Toronthalova domu, ač jste tomu mohl zabránit jediným slovem. ?.. Svým mlčením jste schválil zločin. .. Ano, zločin. .. jímž ubohá Sava byla vydána na pospas tomu zrádci.“
„Ano, Petře, učinil sem tak.“
„A proč?“
„Protože se nesměla stát tvou ženou.“
„Pročpak. ?.. Proč?“
„Protože by to byl skutek ještě hnusnější, kdyby Savu Toronthalovou pojal za choť Petr Bathory.“
„A proč, proč?“ opakoval Petr, jemuž se srdce svíralo úzkostí.
„Poněvadž Sarkany měl spoluvinníka. Spoluvinníka v tom, jak byl tvůj otec vydán na smrt. .. A ten druhý bídák, musíš se to dovědět, byl kdysi bankéřem v Terstu a jmenuje se Silas Toronthal.“
Petr slyšel. .. a pochopil.
Nezmohl se na odpověď. Rty se mu sevřely křečí. Div že neklesl. Vytřeštěným zrakem hleděl kamsi do prázdna. ..
Tak to trvalo několik vteřin a doktor se již obával, aby jeho pacient nepodlehl této nebezpečné duševní operaci. Ale Petr Bathory byl pravý muž. Ovládl se a jen několik slz mu skanulo z očí. .. Pak klesl na sedadlo.
Doktor ho uchopil za ruku.
„Petře,“ řekl mu něžně i vážně zároveň, „jsme oba mrtvi pro svět a pro všechny. Jsem sám, nemám přátel a nemám dětí. .. Chceš mi být synem?“
„Ano. .. otče,“ odpověděl Petr Bathory v mocném pohnutí.
A pak klesl doktorovi do náručí. „„ „

Kapitola třetí,
CO SE UDÁLO V DUBROVNÍKU.

Zatím co se toto událo na ostrově Antekirtě, byl Dubrovník dějištěm událostí neméně důležitých a vážných.
Paní Bathoryová již nebydlila v městě. Po Petrově smrti podařilo se Borikovi za pomoci přátel přemluvit ji, aby opustila domov v ulici Marinella. Vždyť několik dní měli všichni vážné obavy, že matčin rozum neodolá této poslední ráně osudu. Statečnost ji opouštěla a počaly se u ní objevovat příznaky trudnomyslnosti, které znepokojovaly lékaře. Na jeho radu byla paní Bathoryová dopravena k známé rodině ve vesnici Vinticello, kde se jí mělo dostat všestranné péče. Ale jakou útěchu mohli dát vdově a matce, kterou stihla dvojí tak hrozná rána?
Starý Borik ji ani teď neopustil. Domek v Dubrovníku byl uzavřen a Borik se odebral do vesnice, aby tam byl své paní věrným a oddaným druhem.
Nikdy mezi nimi nepadla zmínka o Savě Toronthalové, kterou Petrova matka proklela. Nevěděli, že její svatba se Sarkanym byla odložena na pozdější dobu.
Dívčin zdravotní stav byl totiž tak vážný, že dlouho nesměla opustit lůžko. Stihla ji rána stejně neočekávaná jako hrozná.
Zemřel ten, kterého milovala. .. A pravděpodobně si vzal život sám ze zoufalství.
Viděla jeho pohřeb právě ve chvíli, kdy odjížděla z domu, aby se stala chotí nenáviděného Sarkanyho.
Po deset dní, až do 26. července, kolísala Sava mezi životem a smrtí. Její matka se nehnula ani na krok od jejího lůžka. Byla to však poslední péče, kterou dceři věnovala, neboť i jí nakonec sklátila nemoc.
O čem asi mluvily matka a dcera v oněch dlouhých hodinách?
Lze to vytušit i uhodnout. Dvě jména se stále vracela na mysl oběma ženám, jméno Sarkanyho, které proklínaly, a jméno Petrovo, kterého oplakávaly.
Tyto rozmluvy, o nichž Silas Toronthal nevěděl, protože nikdy nepřišel k loži své dcery, měly za následek, že se paní Toronthalová odhodlala k poslednímu kroku u svého chotě.
Požádala ho, aby upustil od svatby, poněvadž Savu již pouhá myšlenka na takový sňatek naplňuje bolestí a hrůzou.
Bankéř však zůstal neoblomný.
Snad to ani nebylo z jeho vůle; nedovedl se bránit nátlaku Sarkanyho.
Ten dobrodruh ho zcela ovládl, a tak nechtěl prosby své ženy ani slyšet.
O svatbě Savy se Sarkanym bylo rozhodnuto a měla být slavena ihned, jakmile to dívčino zdraví dovolí.
Snadno si představíme, jak byl Sarkany rozvzteklen nad nenadálou příhodou v Stradonské ulici a s jakým špatně tajeným hněvem musil vzít na vědomost, že jeho plán byl v poslední chvíli překažen. Sňatek byl ovšem jen odložen, ale Sarkanymu se to čekání zdálo nesmírně dlouhé. Obával se, že odklad může zmařit celý, tak obratně sestrojený plán, který mu měl opět zabezpečit skvělou budoucnost. Nepřestával tedy naléhat na Silase Toronthala, aby sňatek uspíšil. Věděl sice dobře, že Sava má k němu nepřekonatelný odpor, ale to mu nijak nevadilo.

A jak by asi Savě bylo, kdyby byla ještě věděla, že Petr Bathory klesl pod dýkou muže, kterého si měla z donucení vzít! Sarkany si naopak blahopřál k tomu, že se mu podařilo tak snadno odstranit soka. V jeho necitelném svědomí se neozvala ani jediná výčitka.
„Štěstí pro nás,“ řekl jednou Silas Toronthal, „že toho hocha napadlo spáchat sebevraždu. Čím dříve vyhyne rod Bathoryho, tím lépe pro nás.
A byla to pravda. Kdo vlastně zůstal na živu z rodin tří odsouzenců, Matyáše Sandorfa, Ladislava Zathmara a Štěpána

Bathoryho? Zrádcové se domnívali, že jen stařičká paní, jejíž dny byly sečteny. Sarkany se už nemohl dočkat, až se stane manželem Savy Toronthalové a tím pánem jejího jmění.
Když se však dívka zotavila ze strašné rány, které by byla málem podlehla, a Sarkany se již těšil, že teď konečně dojde cíle, roznemohla se těžce paní Toronthalová.
Její životní síly byly vyčerpány. A není divu. Těžce se jí žilo, když se po terstských událostech dověděla, k jak nehodnému muži je navždy připoutána. Nakonec svedla s manželem napínavý výstup o Petra a snažila se alespoň částečně napravit zlo způsobené rodině Bathoryho. Neúspěch se jí dotkl velmi bolestně a podlomil její poslední síly.
Od první chvíle bylo zřejmé, že se paní Toronthalová kvapem blíží ke konci životní dráhy. Lékaři jí dávali naději jen na několik dní života. Zmírala vysílením a nebylo by ji mohlo zachránit ani to, kdyby Petr Bathory byl vstal z hrobu a stal se manželem Saviným.
Sava se věnovala matce s veškerou péčí a ve dne v noci se od ní nehnula. Lze si domyslit, jak asi bylo Sarkanymu při tomto novém odkladu. Zasypával Toronthala výtkami, ač ten nebyl ničím vinen a nemohl nijak pomoci.
Ale konec se neodvratně blížil.
Dne 29. července se paní Toronthalová poněkud vzpamatovala.
Vzápětí však dostala prudkou horečku, která musila nejpozději do dvou dnů zlomit její život. V horečce začala nemocná blouznit a chvílemi pronášela slova, která byla Savě nesrozumitelná.
Jedno jméno se nemocné stále vracelo do mysli a překvapovalo Savu. Bylo to jméno Bathory, ale nikoli Petrovo, nýbrž jméno jeho matky. Nemocná ji stále volala a odprošovala, jako by její srdce tížila těžká vina:
„Odpusťte. .. paní. .. odpusťte!“
Po záchvatu přestala paní Toronthalová blouznit. Když se jí Sava ptala, proč tak volala, řekla zděšeně:
„Mlč, Savo. .. mlč. .. Já nic neřeknu.“
Nastala noc z 30. na 31. července. 240 241
Lékaři soudili, že nemoc paní Toronthalové ochabuje. Choré bylo po celý den dobře a neblouznila. Tato nečekaná změna překvapila i lékaře. Zdálo se, že noc uplyne klidně jako den.
Ve skutečnosti to bylo jen zlepšení, které nastává před koncem. Paní Toronthalová cítila v sobě sílu, kterou dosud nepoznala. Rozhodla se něco vykonat a vyčkávala vhodné chvíle.

Té noci žádala dceru, aby se alespoň na okamžik zotavila spánkem. Ač se bránila, musila konečně poslechnout, a tak se v jedenáct hodin odebrala do svého pokojíku.
Paní Toronthalová osaměla. Všude v domě bylo ticho, které se mohlo právem nazývat tichem smrti. Paní Toronthalová vstala.
Nemocná, o níž se soudilo, že neudělá jediný krok, měla dost síly, aby se oblékla a usadila u malého stolku.
Tam vzala list papíru a třesoucí se rukou napsala na něj několik řádek, které podepsala plným jménem. Pak vsunula list do obálky, obálku zalepila a opatřila touto adresou:
„Paní Bathoryová, Dubrovník, ulice Marinella.“ Pak, přemáhajíc únavu, která ji po této práci přemohla, otevřela dveře a sestoupila po schodech na ulici.
Ulice byla temná a pustá; bylo již po půlnoci.
Paní Toronthalová šla nejistým krokem asi padesát kroků, až došla k poštovní schránce a vhodila do ní psaní. Pak se vracela domů.
Ale její síly byly nadobro vyčerpány. Klesla u prahu a nemohla dále.
Tam ji asi za hodinu nalezl Silas Toronthal se Savou a odnesli ji v bezvědomí na lože.
Druhého dne vyprávěl Silas Toronthal o této příhodě Sarkanymu. Žádný z nich netušil, že paní Toronthalová vyšla v noci na ulici, aby do poštovní schránky hodila dopis. Ale proč chtěla odejít z domu? Tak se v duchu ptali oba.
Tento počin choré si nedovedli vysvětlit a nemálo se nad ním znepokojili.
Paní Toronthalová trpěla čtyřiadvacet hodin. Sava na ni několikrát promluvila, ale ona neodpovídala. Také již neblouznila. Snad bylo její svědomí upokojeno, když vykonala to, co si umínila. Příští noci ve tři hodiny ráno pohnula sebou paní Toronthalová a hledala Savinu ruku. Sava dlela u lože umírající. Když ruku nalezla, její oči se otevřely a utkvěly na Savě.
Pohled byl tak výmluvný, že mu Sava porozuměla.
„Matko. .. co si přeješ?“ ptala se.
Paní Toronthalová pohnula hlavou.-, „Chceš mi něco říci?“
„Ano,“ sneslo se šeptem se rtů umírající.
Sava sklonila hlavu k matce a ta jí šeptem řekla:
„Mé dítě, umírám.“
„Matko. .. matičko!“
„Tiše. ..“ zašeptala paní Toronthalová. „Tiše, ať nás nikdo neslyší.“
Pak sebrala všechny síly a pokračovala:
„Savo, prosím tě za odpuštění za všechno, co jsem ti způsobila zlého. .. nebyla jsem dosti silná, abych tomu zabránila.“
„Zlého, ty mně? Mně že jsi učinila něco zlého: Mne chceš prosit za odpuštění?..“
„Polib mě naposled, Savo. .. Ano. .. naposled. .. budu aspoň vědět, že jsi mi odpustila. ..“
Sava jí ovinula ruku kolem šíje. Nemocná se vzchopila, upřeně na ni pohlédla a řekla:
„Savo. .. slyš. .. ty nejsi dcera Silase Toronthala. .. Nejsi ani má dcera. .. Tvůj otec. ..“
Nedomluvila. Její tělo se prudce zachvělo a vysmeklo se ze Savina objetí. S posledními slovy odlétala její duše.
Dívka se sklonila nad mrtvou. .. Chtěla ji vzkřísit. ..

Nadarmo.
Tu Sava začala úzkostlivě volat, až se všichni sběhli. První přispěchal k mrtvé Silas Toronthal.
Při pohledu na tohoto člověka zachvátil Savu tak prudký odpor, že od něho odstoupila. Teď měla právo ho nenávidět. Nebyl jejim otcem. Řekla jí to umírající a umírající nelže.
Sava prchla v pobouření z matčina pokoje. Byla pobouřena nejen smrtí té, kterou milovala jako matku, ale i tím, že smrt jí nedopřála, aby jí odhalila celé tajemství.
Za dva dny se s velkou okázalostí konal pohřeb paní Toronthalové. Celý dav přátel, o které bohatý člověk nemá nouzi, obklopoval Silase Toronthala. Vedle něho kráčel Sarkany, jako by tím dával najevo, že se nic nezměnilo na plánu, který ho měl uvést v kruh Toronthalovy rodiny. Tak alespoň věřil, netuše, že bude musit přemoci ještě mnohé překážky, má-li se jeho naděje splnit. V této chvíli se však Sarkany domníval, že všechno je jeho plánům příznivé, protože Sava byla zbavena své poslední ochrany.
Byl-li však sňatek odložen pro nemoc paní Toronthalové, musil být dále odložen po její smrti. Po dobu smutku se nemohlo mluvit o svatbě. Společenské zvyky žádaly, aby od úmrtí uplynulo alespoň šest měsíců.
To se Sarkanymu nijak nelíbilo, ale byl nucen podrobit se společenskému mravu. Mezi ním a Silasem Toronthalem došlo ještě k mnoha rozmluvám.
Takové hovory končíval bankéř slovy:
„Na tom já nemohu nic měnit. Bude-li svatba za pět měsíců, čeho byste se bál?“
Oba muži si zřejmě dokonale rozuměli. Sarkany sice ten důvod uznával, ale nedovedl ukrotit svůj hněv, který ho často strhával k bouřlivým výstupům.
Od té tajemné události před smrtí paní Toronthalové neměl Sarkany klid. Napadlo ho, že umírající žena snad chtěla tajně hodit do poštovní schránky dopis.
Bankéř, kterému se Sarkany zmínil o své obavě, věřil tomu též.
„Byl-li takový dopis odeslán,“ řekl Sarkany, „pak nás velice ohrožuje. Vaše choť se před Savou vždycky zastávala mého soka.
Kdoví, zda v okamžiku smrti nenabyla dost síly a odvahy, kterou dříve neznala. Snad již prozradila naše tajemství. Měli bychom být na stráži a snad raději odejít z města, kde oba můžeme více ztratit než získat.“
„Kdyby šlo o nějaký dopis; ` odpověděl bankéř, „tak bychom se o tom již dověděli. Ale nestalo se nic, ač již uplynula dost dlouhá doba.“
Sarkany nevěděl, co by na to odpověděl. Bylo pravda, že odeslání nějakého listu nic nenasvědčovalo. Objeví-li se snad později nějaké nebezpečí, je k ++lednini dost času.

Proti jejich záměrům se však za čtrnáct dní postavila překážka docela jiná, než očekávali.
Od smrti bankéřovy choti žila Sava v ústraní a skoro ani nevycházela z pokoje. Dokonce ani u společného stolu s Toronthalem nejedla. Ten tomu byl rád, protože před ní tonul v rozpacích. Ponechával jí volnost a bydlil v jiné části domu.
Sarkany mnohokrát bankéři toto jednání vytýkal. Neměl totiž příležitost s dívkou se setkávat, a to nesouhlasilo s jeho záměry. Ač nebylo možno mluvit o brzké svatbě, nepřál si, aby Sava uvykla myšlence, že k její svatbě s ním nedojde ani v budoucnosti, až uplyne doba smutku.
Sarkany naléhal na Toronthala stále a tak velitelsky, že bankéř 16. srpna Savě vzkázal, že s ní chce ještě večer promluvit. Protože jí též vzkázal, že při rozmluvě bude přítomen Sarkany, očekával, že dívka jeho žádost odmítne.
Ale nestalo se tak. Sava odpověděla, že přijde.
Toronthal i Sarkany navečer očekávali netrpělivě Savu ve velkém pokoji. Toronthal byl odhodlán, že použije otcovského práva, kdežto Sarkany si umínil, že bude spíše mlčet než mluvit, aby tak vnikl do dívčiných tajných myšlenek. Obával se totiž, že Sava ví více, než se zdá.
V určenou hodinu vstoupila Sava do velkého pokoje. Sarkany povstal, ale dívka na jeho pozdrav odpověděla jen tím, že sklonila hlavu. Zdálo se, že ho nevidí, nebo ho nechce vidět.
Na pokyn Silase Toronthala usedla. Pak, ještě bledší v smutečním šatě, čekala klidně, až bankéř promluví.
„Savo,“ začal Silas Toronthal, „šetřil jsem tvého zármutku nad matčinou smrtí a nerušil jsem tě v tvé samotě. Ale musím s tebou promluvit o jakýchsi peněžních záležitostech. Nejsi ještě plnoletá, ale snad bude dobře, dovíš-li se, co ti náleží z dědictví.“
„Jde-li jen o to,“ odpověděla Sava, „je zbytečné o dědictví hovořit. Nečiním si na ně nároky.“
Sarkany učinil pohyb, který mohl značit stejně zklamání jako obavy.
„Myslím, Savo, pokračoval Silas Toronthal, „že si neuvědomuješ dosah svých slov. Ať chceš nebo nechceš, jsi dědičkou po své matce, a až nabudeš plnoletosti, podle zákona budu povinen složit ti účty.“
„Ale jen tehdy, když se toho dědictví nevzdám,“ odpověděla dívka klidně.
„A proč se ho chceš vzdát?“
„Poněvadž pravděpodobně na ně nemám práva.“
Bankéř se vztyčil. Na takovou odpověď nebyl připraven.
Sarkany se do rozmluvy nemísil. Zdálo se mu, že Sava něco sleduje, a rád by tomu byl přišel na kloub.
„Nepochybuji, Savo,“ ozval se zase Silas Toronthal, zřejmě zneklidněný jejími chladnými a úsečnými odpověďmi, „co značí tvá slova a kdo tě k nim navedl? Nechci ostatně mluvit o právnických otázkách. Teď ještě rozhoduji já a ty nemáš právo něco přijímat nebo odmítat. Jsi ochotna podrobit se otcově autoritě, kterou doufám nemíníš popírat?“
„Snad, odpověděla Sava.
„Jaképak snad!“ zvolal Silas Toronthal, který již ztratil úplně klid. „Mluvíš tónem, který ti bude slušet teprve za tři roky.

Až budeš plnoletá, můžeš se svým jměním nakládat podle libosti. Do té doby však se musím já starat o tvé zájmy a budu je hájit tak, jak uznám za dobré.“
„Budiž,“ odpověděla Sava, „počkám tedy.“
„A nač chceš čekat?“ tázal se prudce bankéř. „Zřejmě zapomínáš, že se vdáš, jakmile to dovolí společenský zvyk. Jakým právem odmítáš jmění, vždyť nejde jen o tvůj zájem a zisk. ..“
„Ano. .. zisk,“ odpověděla Sava pohrdavě.
„Věřte, slečno,“ uznal za vhodné promluvit Sarkany, na kterého zřejmě mířilo ono slovo tak opovržlivě pronesené, „že šlechetnější city mě vedly. ..“
Ale Sava se tvářila, jako by jeho slova neslyšela, a hleděla jen na bankéře. Toronthal řekl nejistě:
„Nebudeš žít sama, protože smrtí tvé matky se naše záměry nezměnily.“
„Jaké jsou to záměry?“ ptala se Sava.
„Zapomínáš na sňatek, jímž se pan Sarkany stane mým zetěm.“
„Jste si opravdu jist, že se pan Sarkany tím sňatkem stane vaším zetěm?“
Narážka na Savin vztah k bankéři byla tentokrát pronesena tak přímo a bez obalu, že Toronthal povstal a chtěl odejít z pokoje, aby zakryl rozčilení a rozpaky. Zůstal však na pokyn Sarkanyho. Ten chtěl pokračovat v rozmluvě a dovědět se vše.
„Poslyšte, otče,“ pokračovala Sava, „neboť je to naposled, co vás takto oslovuji. Pan Sarkany netouží po mně, nýbrž po mém jmění, na které však nemám nárok. Je sice dost drzý, ale vinit mě z nepravdy se snad přece neodváží. Svolila-li jsem dříve k sňatku, chci to nyní vysvětlit. Pokládala jsem za svou povinnost obětovat se, když jsem se domnívala, že jde o čest mého otce. Můj otec však, jak jsem se dověděla a jak vy též dobře víte, nemůže být nijak zapleten do vašich hanebných obchodů.
Přejete-li si tedy pana Sarkanyho obohatit, pak mu dejte klidně mé jmění.
.. Víc stejně nežádá.“
Po těchto slovech Sava vstala a kráčela ke dveřím. „Savo!“ zvolal bankéř.
Silas Toronthal se postavil před dívku.
„V tvých slovech je cosi,“ spustil na ni, „tak nesouvislého a nesrozumitelného, že tě nechápu. .. Snad ani sama nevíš, co mluvíš. .. Snad smrt tvé matky. ..“
„Ano, mé matky, která mi byla matkou jen svou láskou,“ zašeptala Sava.
„Nevím,“ pokračoval Silas Toronthal rozčileně, „ale zdá se, že tě matčina smrt zbavila rozumu. Kdybys nebyla šílená, nemluvila bys. ..“ „ Já šílená?“ zvolala dívka.
„Buď jak buď, stane se skutkem to, o čem jsem se rozhodl, a do šesti měsíců budeš ženou Sarkanyho.“
„Nikdy!“
„Však já tě k tomu donutím.“
„A jakým právem?“ ptala se Sava opovržlivě.
„Právem otce.“
„Vy. .. pane? Vy nejste můj otec, jako já se nejmenuji Sava Toronthalová.“
Posledními slovy byl bankéř tak překvapen, že se nezmohl na odpověď a ustoupil.
Sava pak odešla z pokoje a ani se neohlédla.
Sarkany, který Savu po celou rozmluvu bedlivě pozoroval, nebyl nijak překvapen. Tušil cosi takového. A co tušil, bylo pravda.
Sava již věděla, že ji k Silasu Toronthalovi neváže žádný příbuzenský poměr.
Bankéř byl tak zničen, že nebyl schopen jediného slova.
Sarkany promluvil první a chladně, jak bylo jeho zvykem, vylíčil jejich situaci. Silas jen naslouchal a nezbylo mu než souhlasit s jeho logickým výkladem.
„Nemůžeme očekávat,“ řekl Sarkany, „že Sava svolí k sňatku dobrovolně. Ale z důvodu, který oba dobře známe, je přesto nutné, a dnes víc než kdy jindy, aby k sňatku došlo. Co ví Sava o naší minulosti? Nic, jinak by to byla řekla. Ví jen, že není vaše dcera, a nic víc. Zná svého otce? Jistě ne, protože by to bylo první slovo, které by vám byla vrhla v tvář. Je jí znám skutečný vztah k vám? Sotva. .. Řekl bych, že paní Toronthalová promluvila se Savou teprve před samou smrtí. A zdá se, že jí řekla jen tolik, aby věděla, že nemusí poslouchat člověka, který není jejím otcem, ale nic víc. ..
Silas Toronthal jen přikyvoval. Sarkany měl pravdu a nemýlil se, jak a kdy se Sava dověděla pravdu. Správně též uhodl, že jí není známo nic víc, než že není Toronthalova dcera. Kdo byl její otec, nevěděla. ..
„Uvažujme dále,“ pokračoval po chvíli Sarkany. „Sava toho ví málo a nezná naši minulost, ale přece jen jsme oba ohroženi.
Je ohroženo vaše společenské postavení a mé zájmy, které jsem si chtěl zajistit svatbou a kterých se nehodlám vzdát. Musíme tedy oba co nejdříve odejít z Dubrovníka a vzít Savu s sebou, aby se nemohla s nikým setkat. Sem se nevrátíme, dokud Sava nebude mou ženou a nebude donucena k mlčení. Jakmile budeme v cizině, dáme si na ni pozor. O to, aby svolila k sňatku v době, kdy se mi to bude zdát vhodné, postarám se sám. Ať mě ďas, jestliže se mi to nepodaří.“
Silas Toronthal uznával, že jejich postavení je takové, jak je Sarkany vylíčil. Nepomýšlel na odpor. Ostatně by se byl na odpor ani nevzmohl, protože byl úplně pod vlivem svého spoluvinníka. A proč by se také vzpíral? Snad kvůli dívce, která mu nebyla ničím, nanejvýš nepříjemnou připomínkou?
Oba se umluvili, že provedou svůj plán dříve, než bude moci Sava odejít z domu.

Potom se rozešli. Učinili dobře, že se rozhodli neváhat.
Za dva dny poté totiž paní Bathoryová s Borikem opustili vanici a vrátili se do Dubrovníka. Paní Bathoryová chtěla tentokrát odejít z města nadobro a odstěhovat se.
Když Borik otevřel dveře, nalezl v listovní schránce psaní.
Bylo to ono psaní, které paní Toronthalová hodila do poštovní schránky před svou smrtí.
Paní Bathoryová vzala dopis Borikovi z rukou, otevřela jej, pohlédla na podpis a pak chvatně přečetla těch několik řádků, psaných rukou umírající ženy, které obsahovaly tajemství Savina původu.
Dopis na ni mocně zapůsobil. Když jej přečetla, v rozechvění vyřkla jen dvě slova:
„Ona. .. On..!“
Pak beze slova odstrčila starého sluhu, který ji chtěl zadržet, vyběhla na ulici a spěchala k Toronthalovu domu.
Uvědomila si, co chce učinit? Nebylo by Savě prospělo, kdyby byla jednala opatrněji?
Snad ano, ale stařena byla k dívce neodolatelně puzena. Zdálo se jí, že jí manžel Štěpán i syn Petr ze svých hrobů na ni volají:
Zachraň ji. .. zachraň ji..!“
Paní Bathoryová zaklepala na vrata domu.
Vrata se otevřela. Objevil se sluha a ptal se jí, co si přeje.
Paní Bathoryová ohlásila, že chce mluvit se Savou.
Dostalo se jí odpovědi, že slečna není přítomna.
Chtěla tedy mluvit s bankéřem Toronthalem.
„Pan Toronthal včera odcestoval neví se kam a slečnu vzal s sebou, vysvětloval sluha.
Paní Bathoryová, zasažena touto poslední ranou, zapotácela se a klesla do náručí Borika, který právě za ní přispěchal.
Když ji starý sluha odvedl zpátky do bytu v úzké uličce, řekla mu:
„Zítra, Boriku, půjdeme spolu na svatbu Savy s Petrem.“
Paní Bathoryová zešílela.

Kapitola čtvrtá,
V BOUŘI.

Zatím co se v Dubrovníku odehrály tyto události, Petr Bathory se kvapem uzdravoval. Jeho zranění již doktora neznepokojovalo, protože se úplně zajizvilo.
Ale jak Petr trpěl vzpomínkou na matku a na Savu, kterou pokládal za navždy ztracenou.
A matka. ?.. Nemohl ji přece ponechat v trapné domněnce, že je mrtev. Bylo ujednáno, že paní Bathoryová bude o všem opatrně uvědoměna a pak dopravena na ostrov Antekirtu.
Jeden z doktorových jednatelů v Dubrovníku dostal již rozkaz, aby ji nespouštěl s očí.
O Savě se Petr samozřejmě před doktorem Antekirtem nezmiňoval. A přece na ni nemohl zapomenout, ač věřil, že už je Sarkanyho ženou. Měl ji přestat milovat snad proto, že je dcerou Silase Toronthala?
Ne, Sava neodpovídala za vinu svého otce, i když byl jeho neodpustitelnou zradou Štěpán Bathory vydán na smrt.
Nikdo nevěděl, jak hrozný zápas v sobě Petr svádí, když na to myslil.
Jen doktor Antekirt to tušil. Aby odvrátil Petrovy myšlenky od Savy, nepřestával mu připomínat dílo spravedlnosti, které měli společně vykonat. Stále mu opakoval, že zrádci musejí být a budou potrestáni. Zatím mu neřekl jak, ale byl přesvědčen, že to bude brzy.
„Tisíc cest vede k jednomu cíli,“ říkával.
Nebyl by se toho úkolu lekl, i kdyby se musil brát k cíli opravdu po tisíci cestách.
Petr se už tak zotavil, že se mohl projíždět i procházet po ostrově. Upřímně se divil, jak ta malá osada pod doktorovou správou rozkvetla. Pracovalo se bez oddechu na opevněních, která měla chránit město a přístav. Až budou práce dokončeny, měla dalekonosná děla znemožnit přístup nepřátelskému loďstvu.
V obranné soustavě velkou úlohu hrála elektřina. Používali jí jak na lodích, tak i u děl. Touto silou, která náležela dosud budoucnosti, dosahoval doktor znamenitých výsledků.
V ústřední stanici s vysoce výkonnými parními stroji bylo dvacet dynam nové soustavy, zdokonalené doktorem. Ta vyráběla elektrický proud, který byl jímán do zvláštních akumulátorů a z nich rozváděn po celém ostrově. Krátce, doktor Antekirt, jemuž prospěla důkladná studia z mládí, uskutečnil tu neobyčejně záhy jedno z předních přání vědy, totiž přenášet elektrický proud do velké dálky.
Poněvadž k výrobě elektrické energie bylo třeba množství uhlí, byla uhelná skladiště na Antekirtě přeplněna a jedna velká nákladní loď přivážela neustále uhlí přímo z Anglie.
Přístav, v jehož pozadí leželo město, byl vytvořen přírodou a lidskou prací jen zdokonalen. Ochranné náspy a hráze jej činily úplně bezpečným, ať již byl směr větru jakýkoliv. Byl všude dostatečně hluboký, takže lodě mohly přistávat přímo u nábřeží.
Loďstvo Antekirty mělo tedy výbornou základnu i úkryt.
Skládalo se ze známé „Savareny“, parníku „Ferrato“, který měl asi osm set tun, z nákladního parníku na dovoz uhlí a konečně ze tří „Elektrik“, z nichž dvě byly vybaveny jako torpedovky a mohly tak výborně přispět k obraně ostrova.
Pod doktorovou správou se ochrana ostrova stále zdokonalovala. Námořní lupiči byli o tom dobře zpraveni, ale přesto toužili zmocnit se ostrova. Bylo to přáním jejich velitele, náčelníka Senussiů, Sidi Mohameda el Mahediho.
Šejk však vyčkával s trpělivostí vpravdě arabskou vhodné chvíle k útoku, protože dobře znal nebezpečí a nesnáze zamýšleného podniku. O jeho plánu věděl zase doktor Antekirt, a proto urychloval obranné práce. Až budou

ukončeny, má být ostrov vybaven moderními ničivými zbraněmi, které arabským lupičům dosud nebyly známy.
Z mužů osady vytvořil doktor Antekirt vojsko, které bylo vyzbrojeno rychlopalnými puškami a cvičilo se i v zacházení s děly. velitelé byli vybráni ze zkušených bývalých vojínů. Malé vojsko mělo jen šest set mužů, ale spolehlivých.
Někteří obyvatelé ostrova sídlili ve dvorcích, rozptýlených po ostrově, ale většina jich bydlila v malém městě, které se podle zámku hraběte Sandorfa nazývalo Artenak.
Nový Artenak na ostrově Antekirtě působil malebným dojmem.
Měl již několik, set domů.
Město nebylo stavěno podle vzoru šachovnice, jako třeba města americká, kde každá ulice a třída je přesně odměřena. Domy se kupily bez přesného pořádku a byly obklopeny úhlednými zahradami. Mezi domy protékaly průplavy svěží vody, která byla stále doplňována zvláštními stroji.
Některé domy měly sloh evropský a jiné arabský. Byla to malebná směs, rozkošná na pohled, která přímo vyzývala k užití pokoje a klidu. Obyvatelé Antekirty byli opravdu šťastni.
Domu doktora Antekirta se říkalo radnice. Bydlil v něm totiž ne všemocný pán osady, nýbrž její přední občan. Byl to rozkošný dům, vystavěný v maurském slohu s galeriemi, se sloupovím a s vodotrysky, a jeho zdi byly ozdobeny předními arabskými umělci. Na jeho stavbu bylo použito jen mramoru a onyxu. Ty nabývají pod africkým nebem zlatolesklého nádechu, který ve východních krajích propůjčuje stavbám takové kouzlo.
Na okraji města byly veřejné budovy a nemocnice, která sloužila chorým. Těch bylo poskrovnu.
Na svahu, který se skláněl k moři, tvořila řada rozkošných domků jakési lázeňské místo. Jeden z těchto pohodlně zařízených domků se mohl nazývat „Pescade a Matifou“. Bydlili v něm oba nerozluční přátelé se sloužícím, kterého jim doktor Antekirt přidělil. Žádný z nich jistě nesnil, že se stane domácím pánem v tak krásném domě.
„Zde se ale dobře bydlí,“ nepřestával opakovat Matifou. „Až příliš dobře,“ odpovídal mu Pescade. „Při svém vzdělání se do takového domu vlastně ani nehodíme. Vždyť bychom měli ještě chodit do školy, abychom se něčemu naučili.“
„Copak ty, ty máš slušné vzdělání,“ říkával s povzdechem obr, ty umíš číst, psát, počítat, ale já. “
Proti svému příteli mohl se Pescade skutečně pokládat za vzdělance. Ale jinak si nezatajoval, že se mu ještě mnoha vědomostí nedostává. Kde se jim však měl naučit, když vychodil jen nejnižší školu! Snažil se to dohonit a pilně se učil v artenacké knihovně. Petr Bathory ho povzbuzoval a pomáhal mu, protože poznal jeho neobyčejný důvtip. Byl mu tak horlivým učitelem, že si Pescade záhy osvojil základy mnohých nauk.
Ale Petr přilnul k Pescadovi ještě z jiného důvodu. Pescade znal dobře jeho minulost, protože mu kdysi doktor uložil, aby Petra v Dubrovníku střežil. A byl při tom, když Sava při Petrově pohřbu omdlela. Pescade musil Petrovi stále a stále vyprávět o oné události, které se nepřímo zúčastnil. Neplatil tu zákaz hovořit o Savě, a tak Petr o ní mluvil, kdykoliv mu srdce překypovalo. Takto mezi nimi vznikl svazek, který je k sobě poutal.
Zatím se blížil kvapem čas, kdy chtěl doktor začít se svým úkolem, aby odměnil dobré a ztrestal zradu.
Dluh, který nemohl zaplatit dobrému Ondřeji Ferratovi, poněvadž Ferrato po několikaměsíčním věznění v trestnici zemřel, byl by rád splatil jeho dětem. Ale přes všechnu horlivost jednatelů nemohl se dovědět, co se stalo s oběma rybářskými dítkami. Dověděl se jen, že Ludvík i Marie odešli z Istrie, ale nikdo mu nemohl říci, kam se odebrali.
Doktora Antekirta tento nezdar v pátrání velice mrzel.
Nevzdával se však naděje, že přece jen objeví děti muže, který se za něho obětoval, a pátrání stále rozšiřoval.
Petr si toužebně přál, aby byla na ostrov dopravena jeho matka. Ale doktor Antekirt, chtěje z Petrovy domnělé smrti kořistit pro své záměry, ho uchlácholil, že v této věci je třeba jednat co nejopatrněji. Chtěl totiž čekat, až dojde ke svatbě Savy se Sarkanym, o jejímž odkladu po úmrtí paní Toronthalové věděl.
Jeden dubrovnický jednatel podával doktorovi stále zprávy o všem; co se tam děje, a dále střežil jak palác Toronthalův, tak i chudý domek paní Bathoryové.
Doktor tedy vyčkával, a vyčkával netrpělivě. Nevěděl sice, co se stalo s Carpenou, ale Silas Toronthal a Sarkany, kteří se usadili v Dubrovníku, , nemohli mu podle jeho soudu uniknout.
Lze si tedy představit, jak byl doktor nemile překvapen, když od svého dubrovnického jednatele obdržel telegrafickou zprávu, že Silas Toronthal, Sarkany a Sava náhle opustili Dubrovník a že beze stopy zmizela i paní Bathoryová se sluhou Borikem.
Doktor nemohl již déle váhat. Pověděl Petrovi všechno, co se dověděl. Jaká to byla nová rána pro mladíka! Jeho matka zmizela a Sava Toronthalová byla bankéřem odvedena kamsi na neznámé místo, kde bude jistě v moci Sarkanyho.

„Zítra odjedeme, řekl doktor Antekirt.
„Ještě dnes,?“ zvolal Petr „Ale kde máme hledat matku. .. Kde ji najdeme?
Doktor Antekirt mu odpověděl:
„Nevím, jeli nějaká souvislost mezi těmito oběma událostmi, ale dovíme se, zdali Silas Toronthal a Sarkany byli příčinou zmizení paní Bathoryové. Proto musíme nejdříve pátrat po nich.“
„A kde je najdeme?“
„Snad na Sicilii.“
Čtenář se jistě ještě pamatuje, že v rozmluvě Sarkanyho a Zirona, kterou hrabě Sandorf vyslechl v Pazinu, Zirone vyzval Sarkanyho, aby se tam odebral, kdyby bylo třeba. Hrabě Sandorf, nyní doktor Antekirt, dobře sito zapamatoval, stejně jako jméno Zirone. Nebylo toho mnoho, ale byla to přece jen stopa, která jim mohla pomoci při pátrání po Toronthalovi a Sarkanym.
Doktor Antekirt se uvolil odjet ihned.
Pescade a Matifou ho měli provázet a dostali již rozkaz, aby se připravili na cestu.
Pescade se teprve teď dověděl, kdo to vlastně jsou Silas Toronthal, Sarkany a Carpena.

„Ničemové," řekl. „Hned jsem si to myslil."
A pak dodal k Matifouovi:
„Tak se mi zdá, že tě budeme potřebovat.
„Brzy?"
„Ano, jen počkej na rozkaz."
Doktor Antekirt a jeho společníci odjeli ještě ten večer.
Parník „Ferato", který byl stále připraven k odjezdu, vyplul z přístavu v osm hodin a zamířil na sever.
Od břehu Velké Syrty až k jižnímu pobřeží sicilskému, k mysu Ponio di Palo, není daleko a parník typu „Ferrato ` potřeboval půl druhého dne, aby přeplul onu vzdálenost.
„Ferato", křižník antekirstkého loďstva, byla podivuhodná loď. Byl zbudován ve Francii a stroje měly výkonnost patnácti set koňských sil. Kotle byly nejmodernější soustavy a spotřebovaly poměrně málo paliva a přitom byly zabezpečeny proti výbuchu. Byly takové, že se loď rychlostí vyrovnala nejmodernějším lodím té doby.
Netřeba ani podotýkat, že parník „Ferrato" byl opatřen vším, co zajišťovalo cestujícím všemožné pohodlí. Na palubě byla umístěna čtyři těžší děla, dvě děla soustavy Hotchkissovy a dva kulomety. Na přídi pak bylo dělo největší, jehož dostřel byl přes kilometr.
Velitelem na lodi byl Dalmatinec Kestrik. Kromě něho tam byli dva důstojníci, dva strojníci, čtyři topiči, dva skladníci a osmatřicet dalších osob, většinou námořníků.
Loď vyplula za příznivého počasí. Ač vál protivný vítr, parníku to nijak nevadilo.
Doktor Antekirt a Petr, ubytovaní v sousedících kajutách, celou noc pokojně odpočívali, protože loď plula klidně. A stejně tak odpočívali Pescade a Matifou. Jestliže však tito dva opravdu spali, doktor a Petr ani oka nezamhouřili a nepřestali přemýšlet o událostech posledních dnů.
Druhého dne, když cestující opět vystoupili na palubu, slunce pálilo a dusný vzduch věštil příchod bouře.
Pescade a Matifou přáli doktorovi a Petrovi dobrého jitra.
„Díky, přátelé; ` odpověděl doktor, „vyspali jste se dobře?"
„Výborně, jako ti, kdo mají dobré svědomí," vesele odpověděl Pescade.
„A Matifou již posnídal?"
„Ano, tak trochu. Vypil litr kávy a snědl k ní dvě kila sucharů. Ty suchary byly prý trochu tvrdé."
„Ale to nevadilo," dodával Matifou. „Člověk, který by byl někdy snídal oblázky, snesl by i mnohem tvrdší „
Zatím loď plula největší rychlostí. Bylo záhodno jet co nejrychleji. Kapitán Kestrik předvídal bouři, Dokonce navrhoval, zda by neměli přes noc zakotvit na Maltě.
Počasí bylo skutečně stále hrozivější, Vítr vzrostl a nad obzorem se nakupily mraky, které již pokrývaly téměř tři čtvrtiny oblohy. Několikrát již jimi projel zákmit blesku. Vlny se dmuly a s hukotem se tříštily o bok lodi. Asi v šest hodin večer nastala skoro úplná tma. Jen blesky ji osvětlovaly za rachotu hromu, Kapitán Kestrik se radil s doktorem, kam má zamířit.
„Učiňte jak uznáte za vhodné," odpověděl mu doktor Antekirt, V té době byl parník asi padesát kilometrů na západ od Malty.
Nejblíže na cestě byl ostrov Gozzo, který leží poněkud na severozápad od Malty. Parník „Ferrato" musil nejdéle za hodinu spatřit světla jeho majáku. A tam mohla loď na několik hodin najít úkryt, Kapitán Kestrik ihned přikročil k provedení tohoto záměru, Aby se snad stroje nebo kotle nepoškodily, zmírnil rychlost, Ale uplynula hodina a maják nebylo vidět. Nebylo možno rozeznat ani břeh ostrova, ač se zdvíhá do značné výše.
V té době zuřila bouře nejprudčeji. Teplý dešť splýval na loď ve velkých kapkách. Vítr trhal a rozháněl nízké mraky, takže každou chvíli jimi prosvitla hvězda, ale hned zase uhasla.
Blesky, bijící do vln, ozařovaly celou loď a hrom nepřestával burácet.
Situace, dosud vážná, stávala se nebezpečnou. Kapitán Kestrik, věda, že loď neni již od ostrova dále než nějakých třicet kilometrů, neodvážil se přiblížit, aby se loď neroztříštila o nějaké skalisko.
V půl desáté dal kapitán Kestrik dokonce zastavit stroje.
Nikoliv úplně, ale ponechal v činnosti jen ty, které byly nutné, aby loď mohla být řízena kormidlem, loď se silně kymácela, ale nehrozilo jí nebezpečí, že se překotí. Tak to trvalo tři hodiny, až do půlnoci.
Nebezpečí pak ještě vzrostlo.
V té době se totiž vítr změnil v orkán. Vlny se vysoko zvedaly v záři blesků a za burácení hromu.
„Světlo vpředu!" zvolal náhle plavčík hlídkující pod předním stěžněm.
„Otočit kormidlo!" zvolal kapitán Kestrik, chtěje se vzdálit od břehu. Také on spatřil světlo a poznal, že je to světlo majáku na ostrově Gozzo. Byl nejvyšší čas obrátit loď. Vítr ji hnal s neobyčejnou prudkostí přímo na břeh. Ve chvíli, kdy se objevilo světlo, byla od něho vzdálena již jen dva kilometry.
Do strojovny byl dán rozkaz, aby stroje byly spuštěny na plnou páru, ale stroj pracoval jen pomalu a pak se zastavil úplně.
Doktor, Petr Bathory a mužstvo již vyběhli na palubu. Tušili, že se stala nějaká nehoda. Byl porouchán stroj; šroub se ještě několikrát otočil a pakse zastavil s rachotem podobným rachotu hromu.
V té chvíli nebylo možno stroj spravit, Musili by jej rozebrat, ale to by si vyžádalo práci několika hodin.
Zatím loď, hnána větrem, musila nejdéle ve dvaceti minutách narazit na břeh.
Kapitán Kestrik dal rozvinout plachty, aby se loď mohla aspoň nějak řídit. Rozkazy byly ihned provedeny a Pescade svou obratností stejně jako Matifou svou silou nemálo přispěli námořníkům.
Ale nebezpečí tím neminulo. Parník při svém úzkém tvaru, malé šířce a nedostatečném plachtoví nemůže plout bez šroubu libovolným směrem. A plout po větru znamenalo zkázu. Takové nebezpečí hrozilo tedy parníku „Ferato".

Prudký vítr jim nedovoloval napnout vhodné plachty, a tak byla loď hnána k pobřežním skalám. Zdálo se již, že jí nezbývá leč vybrat si vhodné místo, kde by najela na břeh.
Na neštěstí kapitán Kestrik nemohl v čiré tmě rozeznat útvar břehu. Věděl sice, že mezi ostrovem a Maltou je průliv, ale jak najít vchod do něho? Toliko zkušený a obeznalý lodivod by se byl mohl tohoto pokusu odvážit. Ale který lodivod by se teď odvážil proniknout v člunu až k lodi?
Poplašná píšťala parníku pronikavě zápasila s jekotem větru a z děla byly rychle za sebou vypáleny tři rány jako prosba o pomoc.
Náhle se na oné lodní straně, která byla blíže břehu, objevil v mlze temnější bod.
Jakási loď plula přímo k parníku. Bezpochyby to byla rybářská bárka, uchvácená bouří. Snad byla ukryta někde za skalinami, a když její velitel zaslechl volání o pomoc, rozhodl se přispět parníku, nedbaje nebezpečí života. parník mohl zachránit jen rybář, který dobře znal zdejší břehy.
Bárka se zvolna blížila. Na lodi již připravili řetěz; chtěli jí ho hodit, aby mohl přirazit. '260, obr.. Mohutná vlna popadla bárku a prudce ji mrštila na bok parníku. Uplynulo několik minut, které se zdály věčností. Parník byl již velmi blízko pobřežních skal.
V té chvíli hodili řetěz, ale mohutná vlna pozdvihla bárku a prudce jí mrštila na bok parníku.
Bárka se rozbila na kusy a rybář by byl jistě zahynul, kdyby ho byl Matifou nezachytil a nezvedl na palubu jako děcko.
Bez jediného slova -, na to nebyl ani čas -, octl se rybář skokem na můstku, chopil se kormidelního kola a změnil směr parníku ve chvíli, kdy již přídou téměř narazil na skalisko.
Vyznal se dobře v těchto místech a snadno zavedl loď do průlivu.
Parník proplul průlivem a za dvacet minut se již octl na východním pobřeží Malty, kde bylo moře klidnější. Plul kolem břehů ostrova ve vzdálenosti asi jednoho kilometru, a když o čtvrté hodině ranní začalo svítat, zamířil k přístavu La Valleta a tam přistal.
Tehdy vystoupil na můstek doktor Antekirt a řekl mladému muži;
„Zachránil jste nás, pane.“
„Vykonal jsem jen svou povinnost: ` „ Jste lodivod?“ ..
„Ne, jsem rybář.“
„Jak se jmenujete?“
„Ludvík Ferrato.“
Syn rovinjského rybáře zachránil tedy svou odvahou a obratností parník a všechny, kdo byli na něm.
Doktor byl v pokušení sevřít Ludvíka v náručí, ale ovládl se.
Byl by tím předčasně prozradil, že je vlastně hrabě Sandorf A ten měl být pro všechny mrtvý, i pro Ludvíka Ferrata.
Rovněž Petr, který z týchž důvodů se také nesměl projevit, byl by málem zapomněl na svůj slib, nebýt doktorova významného pohledu. Oba i s Ludvíkem sestoupili do salonu lodi.
„Jste, příteli,“ ptal se doktor Antekirt, „syn onoho rovinjského rybáře, který se jmenoval Ondřej Ferrato?“
„Ano pane,“ odpověděl Ludvík.
„Pak tuším máte sestru?“
„Ano, bydlíme v La Valettě. Znal jste snad, pane, mého otce?“ dodal váhavě rybář.
„Vašeho otce? Ne,“ odpověděl doktor Antekirt. „Ale váš otec Poskytl před patnácti lety v Rovinji útulek dvěma politickým uprchlíkům, kteří byli mými přáteli. Odhodlanost vašeho otce je nezachránila a stála ho svobodu i život. Byl dopraven do trestnice v Steinu a tam zemřel. „
„Nelitoval však svého činu,“ přerušil ho Ludvík.
Doktor se chopil rybářovy ruky.
„Mně, Ludvíku,“ řekl, „uložili moji přátelé, abych splatil vše, co dluhovali vašemu otci. Dlouhá léta jsem se marně snažil vypátrat, co se stalo s vámi a s vaší sestrou. Po vašem odjezdu z Rovinje nebylo po vás ani stopy. Štěstí, že právě vy jste nám dnes přišel na pomoc. Lodi, kterou jste zachránil, dal jsem na paměť Ondřeje Ferrata jméno „Ferrato“. ..
Dovolte tedy, abych vás objal, příteli.“
Petr se již nemohl přemoci. Byl přímo puzen k odvážnému synu šlechetného Ondřeje Ferrata.
„Obejměte i mne, i mne,“ volal s otevřenou náručí.
„Vás, pane?“
„Ano, .. syna Štěpána Bathoryho.“
Doktor Antekirt ani příliš nelitoval, že se Petr přiznal, kdo vlastně je. Byl přesvědčen, že Ludvík Ferrato zachová tajemství stejně svědomitě jako Pescade a Matifou.
Ludvík byl potom zpraven o všem. Dověděl se též o úkolu, který sleduje doktor Antekirt. Jen jediná věc mu zůstala tajemstvím, totiž že stojí tváří v tvář hraběti Sandorfovi.
Doktor Antekirt žádal, aby ho Ludvík hned dovedl k sestře.
Toužebně si ji přál spatřit a uvidět, jak žije. Její život byl jistě plný útrap, neboť Ondřej Ferrato zanechal své děti v nouzi. „Přejete-li si, pane doktore,“ řekl Ludvík, „můžeme vystoupit hned na břeh. Marie má jistě o mne obavy. Vždyť uplynulo už osmačtyřicet hodin, co jsem ji naposled viděl, a snad se domnívá, že mě za bouře potkalo neštěstí.“
„ Máte tedy svou sestru rád?“ ptal se doktor.
„Je mi sestrou i matkou zároveň odpověděl Ludvík Ferrato.“
Patří ostrov Malta, vzdálený od Sicilie sto kilometrů, k Africe nebo k Evropě? Touto otázkou se zeměpisci dávno zabývali, ale nám může být lhostejná. Ostrov Maltu daroval Karel V. rytířskému řádu johanitů, kteriim se od té doby také říká rytíři maltézští.
Ostrov Malta je dlouhý osmadvacet a široký sedmnáct kilometrů.

Hlavní město je La Valetta. Je tam ještě několik měst a vesnic. Nejstarší je Cina Vecchia, město opravdu velmi staré, které za vlády johanitů bylo sídlem arcibiskupa. Ve východní části je ostrov úrodný, v západní pustý. Proto je východní část Malty hustěji osídlena.
Nelze ani dostatečně ocenit, co příroda vykonala pro ostrov tím, že na jeho pobřeží vytvořila čtyři nebo pět přístavů, které náleží k nejlepším na světě. Všechny přístavy mají dost vody, takže v nich mohou přistávat i největší lodi.
Obyvatelstvo ostrova se skládá jednak z Angličanů, kteříjsou jeho pány, ale bydlí tam i mnoho Italů a v přístavech se setkáme s lidmi všech národů a ras.
Domorodé obyvatelstvo se živí jednak polním hospodářstvím, jednak lovem ryb. Jsou si všichni takřka k nerozeznání podobni, jak silnou prostřední postavou, tak i ohnivým zrakem a černými kadeřavými vlasy. Cizinec by skoro přisahal, že ženy pocházejí z jedné a téže rodiny. Vlasy mají všechny stejně tmavé, oči stejně jiskrné, ruce i nohy půvabně malé, postavu pružnou a štíhlou. Jejich bílá pleť nebývá nikdy opálená, protože si chrání obličej falsenou, jakýmsi to závojíčkem z černého hedvábí, který nosí po způsobu tuniském. Tento závojík nosí ženy všech tříd na ochranu tváří i jako ozdobu.
Malťané jsou rození obchodníci. Setkáváme se s nimi všude, kde lze něco prodávat nebo kupovat. Jsou pracovití, podnikaví a tvořiví, ale zároveň prchliví a mstiví. 9 V jednom domě v této čtvrti bydlili Ludvík a Maria '264, Mluví nářečím, jehož základem je arabština. Je to památka na mohamedány, kteří Malty dobyli po pádu byzantského císařství.
Malťané jsou výteční námořníci a odvážní rybáři, zvyklí četným a prudkým bouřím okolních moří.
Na tomto ostrově žil Ludvík Ferrato a živil se stejně jako jiní domorodci, jimž nezadal v odvaze. Žil tam již patnáct let a Malta se mu stala domovem.
Ludvík Ferrato a jeho sestra bydlili, jak jsme již řekli, v La Valettě, ale vlastně jsme měli říci pod La Valettou.
Bydlili totiž pod městem ve čtvrti, která se nazývá Manderaggio. Jen tam nalezli byt přiměřený jejich malému příjmu, a tam také uvedl Ludvík doktora a Petra.
Odmítli množství nabídek bárkařů, kteří jim nabízeli své služby, a všichni tři vystoupili na nábřeží. Kráčeli mezi vysokými domy kolem chrámu svatého Jana. Za ním vystoupili na nejvyšší místo města a potom sestupovali po schodišti do Manderaggia.
Manderaggio je čtvrť pod hradbami. Má tak úzké uličky, že do nich nikdy nevnikne slunce, byty jsou nízké a vlhké. Ulice se mnohdy podobají tmavým tunelům.
V jednom domě v této čtvrti bydlili Ludvík a Marie. Jejich byt měl jen dvě místnosti. Doktor Antekirt byl dojat chudobou bytu i jeho úzkostlivou čistotou. Všude bylo vidět péči hospodyně, která kdysi řídila domácnost rovinjského rybáře.
Když Antekirt a Petr vstoupili, Marie povstala a radostně vítala bratra.
„Ludvíku, konečně Pochopime, v jakých úzkostech asi prožila bouřlivou noc, dobře vědouc, že bratr je na moři.
Ludvík sestru objal a představil jí návštěvníky.
Doktor Antekirt několika slovy pověděl, jak Ludvík nasadil život, aby zachránil parník, který byl již na prahu zkázy.
Mezitím co mluvil, pozorovala ho Marie tak bedlivě, že se doktor již obával, že v něm poznává Matyáše Sandorfa. Ale lesk v dívčiných očích brzy uhasl. Jak by mohla poznat hraběte po patnácti letech, zvláště když tehdy pobyl v domě jejího otce jen několik hodin.
Dceři Ondřeje Ferrata bylo třiatřicet let. Ještě teď se mohla nazvat '266, krásnou, neboť tahy v obličeji měla čisté a zrak jiskrný. Jen několik šedivých vlasů, které se vloudily v její černé kadeře, prozrazovalo, že tíha života dolehla na ni více než řada let.
Vlasy jí nezačaly šedivět stářím. Spise zármutkem, strádáním a namáhavou prací, které byly stálými průvodkyněmi jejího života od otcovy smrti.
„ A od nynějška se já postarám o vaši budoucnost: ` Těmito slovy ukončil doktor Antekirt své vypravování. „Což moji přátelé nezůstali dlužníky Ondřeje Ferrata? Vy tedy, Marie, jistě svolíte, aby se Ludvík od nás již neodloučil.
„Můj bratr, pánové, vykonal jen to, co vykonat musil,“ odpověděla Marie, „a jsem ráda, že přišel na pomoc včas.
Ludvík je přece syn muže, který nikdy nezapomínal na povinnost.
„A také ani my,“ odvětil doktor Antekirt, „nezapomínáme na povinnost, která nám velí zapravit dluh vděčnosti dětem toho muže, který. ..
„ Nedokončil, neboť Marie znovu na něho pohlédla pátravým pohledem. Doktor se již obával, že řekl příliš mnoho.
Tu se ujal slova Petr Bathory:
„Marie, jistě nebudete mít nic proti tomu, aby se Ludvík stal mým bratrem?“
„ A jistě svolíte též, abych vás směl zvát svou dcerou,“ dodal doktor Antekirt, podávaje jí ruku.
Marie pak musila vyprávět o celém svém životě od odjezdu z Rovinje. Líčila, jak tam byli stále obklopeni špehy a jak se proto raději odhodlali vystěhovat na Maltu, kde se Ludvík chtěl zdokonalit v námořnictví, aby se mohl stát samostatným rybářem. Vyprávěla pak, jak po léta musili zápasit s bídou, poněvadž jejich skrovné úspory z dřívějších let byly záhy vyčerpány.
Ludvík se však brzy vyrovnal odvahou i obratností Malťanům a stal se stejně výtečným plavcem jako oni, ba byl by se snad mohl měřit i spověstným Nicolou Pesciem, maltézským rodákem, o němž se vypráví, že přeplaval z Neapole do Palerma. Ludvík vyjížděl na lov za každého počasí. Vyjel si předešlého dne, ač hrozila bouře. Tak se stalo, že se včas dostal k parníku „Ferrato“.
Na Maltě je hojnost ryb i měkkýšů. Ale jejich cena je malá, takže i bohatý lov je málo výnosný. Přes všechnu obratnost a horlivost vydělal Ludvík jen tolik, že to sotva stačilo na výdaje malé domácnosti, a Marie si musila přivydělávat šitím. Proto také se ubytovali v nejbídnější městské čtvrti.
Mezitím co Marie vyprávěla o svém životě, odešel Ludvík do vedlejší místnosti a po chvíli se vrátil s jakýmsi listem v

ruce. Bylo to psaní, které Ondřej Ferrato napsal dětem před smrtí.

„Marie; ` stálo v něm, „doporučuji Tvé péči Ludvíka.
Zanedlouho bude mít na světě jen Tebe. Drahé děti! Nelituji toho, co jsem učinil, jen to mě bolí, že jsem nezachránil ty, kteří se svěřili mé ochraně, ač jsem pro ně dal v sázku svou svobodu. Co jsem vykonal, učinil bych vždy zase.
Nezapomeňte na svého otce, který vám posílá svůj poslední pozdrav.
Ondřej Ferrato.“

Petr Bathory nemohl potlačit dojetí, když četl tyto řádky.
Doktor Antekirt odvrátil tvář, aby unikl Mariinu pohledu.
„Ludvíku, řekl náhle doktor, aby zavedl řeč jinam, „vaše bárka se dnes rozbila o mou loď.“
„Byla již stará, pane doktore,“ odpověděl Ludvík, „a pro každého jiného by to nebyla velká ztráta.“
„Snad, Ludvíku, ale dovolte mi, abych ji nahradil jinou lodí, totiž tou, kterou jste zachránil.“
„jakže?“
„Chcete být druhým důstojníkem na Ferratu? Potřebuji mladého muže, dobrého námořníka,“
„Přijmi, Ludvíku, přijmi,“ vybízel Petr..
„ Ale. .. má sestra?“
„Vaše sestra se stane členem velké rodiny, která bydlí na ostrově Antekirtě; ` odpověděl doktor. „Je mou povinností postarat se o vaši budoucnost a postarám se o ni tak, že nebudete musit litovat ničeho, co se událo v minulosti, leda smrti svého otce.“
Ludvík radostně přistoupil k doktorovi a vděčně mu stiskl ruku. Marie mu projevila vděčnost jen slzami.
„Zítra vás tedy očekávám na palubě,“ dodal ještě doktor Antekirt a rychle vyšel z bytu, poněvadž se již nemohl ubránit pohnutí. Petr ho následoval.
„Jak to blaží, synu můj, můžeme-li někoho odměnit; ` řekl mu.
„Ano, je to větší štěstí než trestat, mínil Petr.
„ Ale i trest je nutný.`“
Druhého dne očekával doktor Antekirt na palubě lodi Marii a Ludvíka Ferratovy. Kapitán Kestrik se zatím staral, aby byl opraven parní stroj. Práce pokračovala rychle. Přesto však, měla-li být důkladná, bylo na ni třeba pěti až šesti dnů.
Odklad nebyl příliš vhod doktoru Antekirtovi, který již netrpělivě toužil být u sicilských břehů. V jednu chvíli dokonce pomýšlel povolat k Maltě „Savarenu“, ale pak se toho záměru vzdal. Bylo lépe několik dní počkat než odplout na Sicilii na lodi méně rychlé a nedostatečně ozbrojené.
Z opatrnosti byl na Antekirtu zaslán telegram s rozkazem, aby ihned vyplula „Elektrika“ 1 a křižovala u sicilských břehů nedaleko mysu Poztio di Palo.
V deset hodin přivezl člun na loď Ludvíka Ferrata a jeho sestru. Doktor Antekirt přijal oba co nejpřátelštěji a Ludvík byl představen kapitánovi i mužstvu jako druhý důstojník.
Dosavadní druhý důstojník měl být přeložen na „Elektriku 1 `, jakmile připluje k Sicilii.
Když někdo pohlédl na Ludvíka Ferrata, hned poznal, že je to námořník tělem i duší. Svou odvahu dokázal teprve nedávno činem, kterému se mužstvo parníku obdivovalo. Všichni ho tedy nadšeně přijali. Petr, kterého si již cele získal, a kapitán Kestrik ho provedli po celé lodi, jejíž zařízení si přál podrobně poznat.
Mezitím doktor Antekirt hovořil o Ludvíkovi s Marií a neskrblil chválou.
„Ano podobá se úplně otci, řekla Marie.
Doktor jí nabídl, aby zůstala na lodi až do konce výpravy nebo se odebrala přímo na ostrov Antekirtu. Marie si vyžádala, aby směla bratra doprovázet na Sicilii.
Bylo ujednáno, že než bude loď opravena, uspořádá své záležitosti a prodá svůj nevelký majetek, a potom odejde na parník, kde již pro ni bude připravena zvláštní kajuta.
Doktor Antekirt se netajil před Marií se svými záměry, které si vytkl za životní úkol. Zčásti je již uskutečnil, děti Ondřeje Ferrata se již nemusily obávat o budoucnost. Zbývalo ještě najít Silase Toronthala, Sarkanyho a Carpenu a zmocnit se jich. Doktor věřil, že se mu to brzy podaří. Stopy prvních dvou chtěl nalézt na Sicilii a po Carpenovi pátrali jeho jednatelé.
Když se však doktor zmínil o Španělovi, Marie projevila přání, aby si s ním mohla promluvit mezi čtyřma očima.
„Co vám hodlám říci,“ řekla, „tajila jsem dosud z opatrnosti před bratrem. Nedokázal by asi ukrotit svůj hněv a znovu by nám nastaly zlé časy.“
„Ludvík si právě prohlíží loď; `odpověděl doktor Antekirt, „ale pojďme do salonu. Tam budete moci mluvit bez obavy, že vás někdo uslyší.“
Když se za nimi zavřely dveře salonu, oba usedli a Marie řekla:
„Carpena je totiž zde, pane doktore.
„Na Maltě?“
„Ano,již několik dnů.“
„ V La Valettě?“
„Přímo tam, kde bydlíme i my, v Manderaggiu.
Doktora to překvapilo i potěšilo.
„Nemýlíte se, Marie?“
„Ne, nemýlím. Tvář a postava toho muže se mi vryla až příliš do paměti. Kdybych ho sto let neviděla, poznala bych ho okamžitě. .. Je zde.“

„A Ludvík o tom neví?“
„Neví, a jistě pochopíte, proč jsem mu to neřekla. Byl by jistě Carpenu vyhledal, pohádal se s ním a snad.. „
„Dobře jste učinila, Marie. S tím člověkem si to vyřídím sám.
A nepoznal on vás také?“ „Nevím,“ odpověděla Marie, Potkala jsem ho asi třikrát, obrátil se a jaksi nedůvěřivě mě pozoroval, Nevím, zdali mě nesledoval nebo se na mne neptal.
Jestliže ano, pak ovšem ví, kdo jsem.“
„Neoslovil vás nikdy?“
„Nikdy.“
„A nevíte, proč přišel na Maltu a co zde celou dobu tropil.“
„Co vám hodlám říci,“ řekla, „tajila jsem dosud s opatrnosti před bratrem“ „Mohu říci jen tolik, že se pohybuje mezi nejhorší spodinou v Manderaggiu. Je stále jen po krčmách, kde se schází společnost nejhorších ničemů. Jak se zdá, má dost peněz. Domnívám se, že chce najmout několik těch ničemů, aby s nimi někde provedl špatný kousek.“
„Zde?“
„To nevím Pane doktore.“
„Dovím se to tedy já.“
V té chvíli vstoupil do salonu Petr s Ludvíkem. Musili rozmluvu ukončit.
„Nuže, Ludvíku,“ ptal se doktor Antekirt, „jste spokojen s tím, co jste viděl?“
„Ferrato` je nádherná loď,“ odpověděl Ludvík nadšeně.
„Těší mě, že se vám líbí. Vždyť bude svěřena vaší péči.
Zanedlouho budete snad na ní kapitánem: ` „To by bylo příliš, pane doktore.“ …
„ Tím byl hovor skončen. Ferratovi se rozloučili a chystali se k návratu do města. Bylo totiž ujednáno, že Ludvík nastoupí službu na lodi teprve tehdy, až na ni přesídlí i Marie, Nebylo radno zanechat Marii v Manderaggiu samotnou a doktor Antekirt si to ani nepřál, když se dověděl, že v městě je i Carpena.
Jakmile sourozenci odešli, zavolal doktor Pescada. Pescade přišel a doktor s ním promluvil v přítomnosti Petrově.
„Nastala chvíle kdy tě budu potřebovat,“ řekl.
„Nás oba?“
„Ne, zatím jen tebe.“
„Co mám vykonat?
„Dáš se dopravit na břeh, odebereš se do čtvrti Manderaggio a najmeš si tam nějaký byt. Čím bude bídnější, tím líp.“
„To udělám.“
„Potom budeš sledovatjednoho muže. Je důležité, abys ho nespustil s očí a abys mě uvědomil o všem, co činí a podniká. Nikdo však nesmí vědět, že my dva se známe. Proto se třebas i vhodně přestroj.
„Zařídím se podle okolností „
„Jak mi bylo řečeno,“ pokračoval doktor Antekirt, „najímá ten chlap ve zmíněné čtvrti nejhorší ničemy. Nevím pro koho a proč, a tvým úkolem bude, abys to vypátral.“
„Vypátrám to.“
„Až budeš vědět, oč běží, nevracej se na palubu; mohl bys být sledován. Jenom mi napiš, kdy se budeme moci sejít. A zase ne v La Valettě, nýbrž v sousedním městě Senglea. Přijdu jistě.“
„Stane se, jak poroučíte,“ odpověděl Pescade. „Ale jak ho poznám?“
„To nebude nesnadné. Jsi vtipný a na tvůj důvtip hlavně spoléhám.“
„Mohu však alespoň vědět, jak se ten člověk jmenuje?“
„jmenuje se Carpena.“
Když uslyšel toto jméno Petr Bathory, zvolal: „Jakže? Ten Španěl je tady?“
„Ano; ` odpověděl doktor Antekirt, „a bydlí v téže čtvrti jako děti Ondřeje Ferrata, kterého zradil za bídnou odměnu“
Doktor vyprávěl vše, co mu řekla Marie. Pescade pochopil, jak je důležité prohlédnout Španělovu hru. Jistě se připravuje k nějakému zločinu.
Za hodinu opustil Pescade loď: Aby zmátl slidiče, kdyby byl náhodou sledován, toulal se po několik hodin městem, než zamířil k Manderaggiu.
Kdo chtěl kolem sebe shromáždit bandu ničemů, kteří byli ochotni stejně k vraždě jako k loupeži, nebyl by nikde našel tak vhodné lidi jako v této čtvrti. Zde totiž žili lidé přišlí z celého světa, námořníci uprchlí z obchodních lodí, zběhové z lodí válečných a zvláště Malťané z nejnižší spodiny, banditi, v jejichž žilách koluje krev pirátů, kteříkdysipodnikali daleké lupičské výpravy.
Carpena, kterému bylo uloženo, aby nalezl dvanáct mužů odhodlaných ke všemu, měl bohatý výběr. Od svého příchodu žil takřka jen v krčmách v oné bídné čtvrti a tam se setkal s ničemy všech druhů. Pescade ho snadno poznal, ale těžší bylo vyzvědět, kdo sem Carpenu vyslal.
Bylo jisté jen to, že neutrácí vlastní peníze. Oněch pět tisíc zlatých, které dostal jako odměnu za zradu, jistě již dávno rozházel. Když musil utéci z Italie, toulal se po celém světě. A když peníze utratil, klesl na nejnižší stupeň.
Vstoupil do služeb několika zlosynů, pro které měl najímat muže, kteří by lupičské tlupě nahradili ztráty způsobené katovým provazem.
Proto přibyl Carpena na Maltu a zdržoval se hlavně v krčmách čtvrti Manderaggio. Ten ničema se však střežil prozradit, do kterého kraje hodlá najaté lidi vést. Věděl, že jim nesmí důvěřovat.
Jim to bylo jedno. Těšili se na bohatou lupičskou kořist, na značný podíl a byli by za svým novým zaměstnavatelem šli kraj světa. Zbývá ještě dodat, že Carpena byl nemálo překvapen, když se v Manderaggiu potkal na ulici s Marií Ferratovou. Ač ji neviděl již patnáct let, poznal ji právě tak, jako ona jeho. Nijak ho to nepotěšilo. Obával se, že by

mohla pátrat, co ho sem přivedlo.
Pescade musil postupovat velice opatrně a obratně, chtěl-li vypátrat vše, na čem záleželo doktoru Antekirtovi a co Španěl pečlivě tajil.
Carpena však záhy upadl do léčky. Nemohl si nevšimnout Pescada, který výborně hrál úlohu smělého lupiče, zdánlivě lnul ke Španělovi, vtíral se do jeho přátelství a vyvyšoval se nad ostatní, chlubě se řadou zločinů, za něž za každý by na Maltě byl trest šibenice. Všiml si ho a vynasnažil se získat ho pro svou četu. Krátce, Pescade před Carpenou hrál skutečného banditu a Carpena, ač byl znalcem v tomto oboru, přece jen se dal oklamat a napálit.
Tak dospěl Pescade k cíli. Dne 26. srpna dostal doktor Antekirt zprávu, kterou byl zván na schůzku v odlehlém koutě města Senglea. V posledních dnech oprava lodního stroje rychle pokračovala, takže všechny práce měly být skončeny do tří dnů a loď měla vyplout na moře.
Doktor Antekirt se hned odebral na určené místo. Měl se s Pescadem setkat pod podloúbím na konci zmíněného města. Když tam přišel, bylo asi osm hodin. Na tržišti zůstalo ještě nějakých padesát lidí. Doktor Antekirt se mezi nimi procházel a náhle ucítil dotek na levém rameni. Ohlédl se a spatřil odporného, ošuměle oděného chlapíka s děravým kloboukem na hlavě.
Ten muž mu podával šátek se slovy:
„Ukradl jsem vám ho, pane. Po druhé si dejte lepší pozor na své.
Byl to Pescade, kterého doktor v přestrojení nepoznal.
„Ubohý hlupáku!“ odsekl doktor.
„Hlupák snad, ale ubohý nejsem, pane doktore“ Teprve teď poznal doktor Pescada a musil se usmát. Ale hned se ptal:
„V kterém kraji?“ -. „Ve východní části, někde mezi Syrakusami a Katanií“
„Snaží se najmout v Manderaggiu asi tucet ničemů „
Pro koho?“
„Pro jakéhosi Zirona.“
Tedy Carpena pracuje pro Zirona, druha Sarkanyho. Jaké vztahy mohli asi oba ti zločinci mít ke Carpenovi?
Doktor Antekirt si to vysvětloval asi takto a nemýlil se:
Sarkany se pravděpodobně dověděl o Carpenově zradě, kterou překazil terstským spiklencům útěk. Snažil se sejít se Španělem, a když se Španěl později octl bez prostředků, najal ho prostřednictvím Zirona do svých služeb. Carpena tedy nevědomky přivedl doktora Antekirta na stopu Sarkanyho.
„A víš, k čemu Carpena ty muže najímá.“ ptal se doktor dále Pescada.
„ K posílení lu pičské čety na Sicilii“
„ Na Sicilii?“
„Ano, to asi bude dějištějejich činnosti.“
„ Ale v kterém kraji?“
„Ve východní části někde mezi Syrakusami a Katanii.
Nebylo pochyby, že byla nalezena pravá stopa.
„ A jak ses o tom všem dověděl?“
„Přímo od Carpeny, který mě pokládá za přítele.“
„ Můžeš se tedy vrátit na loď a tam se převléknout do slušnějšího oděvu: ` „S tím nesouhlasím, poněvadž tenhle se mi hodí líp.
„A proč?“
„Poněvadž mám čest být jednim z lupičů, který byl najat pro bandu zmíněného Zirona.“
„Jen se měj na pozoru, příteli;' varoval ho doktor Antekirt.
„Je to životu nebezpečná hra.“
„Jen ve vašem zájmu, pane doktore, a jsem vám tím povinen,“ odpověděl Pescade.
„Vím, že jsi hodný.“
„Ale také zlomyslný a ti ničemové na to doplatí, ač se nechci předem chlubit. .“
Doktor Antekirt pochopil, že Pescadovo počínání může jeho záměru velice prospět. Když si obratně získal důvěru Carpenovu, takže mu prozradil i své tajemství, bylo radno nechat mu plnou vůli v dalším jednání. Po pěti minutách se Pescade s doktorem Antekirtem rozloučili.
Nepřáli si, aby je někdo spatřil. Pescade se ubíral k nábřeží, tam si najal člun a dal se dopravit zpět do Manderaggia.
Doktor se vrátil na palubu parníku. Oznámil Petrovi Bathorymu, co se dověděl od Pescada. Pokládal za nutné oznámit Matifouovi, do jak nebezpečného podniku se pustil Pescade v zájmu dobré věci.
Obr pouze vzdychl, ale přitom zaťal pěsti a řekl si:
„Až se vrátí, nesmí mu chybět ani jediný vlásek, nebo…
Těchto několik nevyřčených slov bylo Lepším obrazem obrova cítění a smýšlení než nějaké dlouhé řeči, kdyby jich byl Matifou vůbec schopen. „„ „

Kapitola šestá
NA SICILII.

Kdyby některý člověk dostal za úkol, aby vytvořil zemskou kouli, učinil by to asi tak, jako se vyrábí koule pro kulečník, vyrobil by totiž kouli úplně hladkou, bez jediné vyvýšeniny nebo prolákliny. Ale země tak na štěstí nevypadá. Nechybějí na ní mysy, útesy, hory a velehory.
A ostrov Sicilie je dobrým vzorkem v malém.

Ač již zmizel les, v němž Aeneas nalezl Achaemenida, zůstaly tam přece jeskyně Galateina a Polyfémova, ostrovy Kyklopů, poněkud severněji skály ScyLly a Charybdy a mnohé mořské útesy, na příklad ty, které se nazývají Faragliony.
Faragliony leží několik set metrů od břehu. Nedaleko odtud vede silnice do Katanie a vedle ní se táhnou koleje dráhy ze Syrakus do Messiny. Tyto ostrovy se ve starověku nazývaly ostrovy Kyklopů. Jeskyně Polyfémova není od nich příliš vzdálena a je ukryta ve změti skal a roklí.
Uprostřed těchto skal večer dne 28. srpna mluvili spolu dva lidé. jejich zjev zrovna nenasvědčoval, že se snad zabývají historickými vykopávkami. Mluvili naopak o věcech, které by byly velmi zajímaly sicilské četníky.
Jeden z nich, který již dlouho čekal na příchod druhého, byl Zirone. Druhý, který přišel po silnici z Katanie, byl Carpena.
„Konečně jsi přišel!“ vítal ho nevrle Zirone. „Čekal jsem tě již dávno a už jsem si myslil, že se Malta propadla do moře a z tebe že se stala výborná paštika pro ryby.“
Jak je vidět, druh Sarkanyho zůstal stále stejným mluvkou, ač zestárnul o patnáct let, S kloboukem pošinutým na stranu a v hnědém plášti celým zjevem vypadal na to, čím skutečně byl, totiž na lupiče.
„Nemohl jsem přijít dříve;“ omlouval se Carpena. „Teprve dneska ráno jsem připlul do Katanie parníkem.“
„Sám, nebo se svými lidmi?“
„ S lidmi.“
„Kolik jich je?“
„Tucet,“
„Jenom?“
„Ano, ale sou to řízní hoši.
„Z Manderaggia?“
„Z různých krajů světa; nejvíce však z Malty.“
„Jsou to tedy dobré síly, ale je jich málo, protože poslední měsíce je naše řemeslo velmi nebezpečné řekl Zirone. Člověk by skoro řekl; že četníci se na Sicilii přímo rojí, tak je jich všude plno. Ale co na tom! Je-li tvé zboží opravdu dobré. ..“
„Já alespoň myslím, Zirone, že je; ` odpověděl Carpena. „Sám to nejlíp posoudíš podle jejich práce. Kromě jiných přivádím s sebou znamenitého chlapíka, který byl kdysi provazolezcem, je velmi obratný a vtipný a tak malé postavy, že se může přestrojit i za dívku. Myslím, že nám bude velmi prospěšný.“
„A co dělal na Maltě?“
„Kradl hodinky a spokojil se někdy i s kapesním šátkem, když se k hodinkám nemohl dostat „
„Jak se jmenuje?“
„Pescador.“
„Je-li tak dobrý, jak říkáš, pak ho tedy můžeme potřebovat.
„Ale kdes nechal své lidi?“
„Ve skrýši v Santa Grona nad Nicolosim. `
„Převezmeš opět úkol dozorce naší skrýše.“
„Zítra.. „
„Ne, ještě dnes večer,“ odpověděl Zirone, „jakmile dostanu nové rozkazy. Čekám tady, až kolem pojede vlak. Z okna posledního vozu mi maji hodit nějakou zprávu.
„Zprávu :.. od něho?“
„Ano, od něho. Jako ženich neměl štěstí, svatba byla odložena, a proto mě nutí k nejhorlivější práci, aby měl být z čeho živ. Ale co člověk neudělá pro tak dobrého společníka!“
V té chvíli se ozval od Messiny vzdálený hluk, který se jasně lišil od hukotu vln. Byl to vlak, na který Zirone čekal. Carpena i on vystoupili po skalách a za chvíli se octli u trati.
Dvojí hvízdnutí vlaku před vjezdem do krátkého tunelu jim prozradilo, že se vlak blíží. Brzy spatřili i záři jeho svítilen. Zirone pozorně sledoval vlak, který se hnal před ním ve vzdálenosti tří kroků. Než přejel poslední vůz, otevřelo se v něm okno a jakási žena vystrčila hlavu..
Jakmile spatřila Siciliána, vyhodila z okna pomeranč, který se kutálel k Zironovi a zastavil se nedaleko něho.
Ona žena byla Namira,.vyzvědačka Sarkanyho.
Za chvíli vlak zmizel v dálce a Zirone se shýbl pro pomeranč, nebo spíše pro dvě spojené polovice jeho slupky. Pak se vrátil s Carpenou tou cestou, kterou přišli, a ukryLi se za vysokou skálou. Zirone rozžal svítilnu, oddělil slupky od sebe a nalezl uvnitř lístek, na kterém byla tato zpráva:
„Doufám, že v pěti nebo v šesti dnech přibudu do Nicolosi.
Dejte si hlavně pozor na jakéhosi doktora Antekirta.
Sarkany se totiž v Dubrovníku dověděl, že tajemný doktor, jehož osobnost vzbudila v městě takový rozruch, navštívil několikrát domek paní Bathoryové. Dobrodruha, který každému nedůvěřoval, to ovšem nemálo znepokojilo. Proto také poslal Zironovi prostřednictvím Namiry výstrahu. Volil tu cestu, protože ani poště nedůvěřoval.

Zirone zastrčil lístek do kapsy a zhasil svítilnu. Pak se obrátil ke Carpenovi a ptal se ho;:
„Slyšel jsi někdy o doktoru Antekirtovi?“
„Ne,“ odpověděl Španěl, „ale náš malý Pescader ho jistě dobře zná. Ten chytrý hoch ví o všem.“
„To uvidíme,“ odpověděl Zirone. „Nebojíš se cestovat v noci?“
„V noci se bojím méně než ve dne, odvětil Španěl.
„Ano, máš pravdu. .. Ve dne člověk potkává všude četníky a ti jsou příliš zvědaví. Za tři hodiny musíme být v Santa

Groně“
Přešli železniční trať a dali se stezkou, která se táhne podél svahu Etny.
Již před několika lety se na Sicilii, zvláště v jejím hlavnim městě Palermu, utvořila společnost zločinců, která byla postrachem celého ostrova. Celá ta spoLečnost se ustavila po vzoru zednářských lóží a měla několik tisíc členů. Zvala se „Mafiia“ a jejím úkolem byly krádeže a podvody všech druhů.
Plno obchodníků a živnostníků jí ročně platilo dobrovolný poplatek, aby jim nekazila živnosti a obchody.
V té době -. bylo to ještě před terstským spiknutím -. byli Sarkany a Zirone vynikajícimi členy oné společnosti. Ale čím více vzrůstala činnost tajné společnosti, tím větší bezpečnostní opatření dělala proti ní státní správa. Tak se stalo, že se její příjmy menšily a valná část jejích členů se osamostatnila. Zatím se v Italii po sjednocení celé země pod jedním panovníkem změnil státní útvar. Sicilie se stala součástí italského státu a musila se podrobit jeho zákonům, Tento nový pořádek proměnil mnoho Siciliánů v buřiče, kteří se nechtěli podrobit zákonům. Mezi nimi bylo mnoho zločinců, kteří se neštítili ničeho. Houfy takových lidí plnily celé kraje.
Zirone byl náčelníkem jedné takové tlupy. Když Sarkany utratil svůj jidášský podíl ze statků hraběte Matyáše Sandorfa, vrátili se oba na Sicilii a tam čekali na příležitost, aby se nějakým větším podnikem domohli zase jmění. Vhodnou příležitost spatřoval Sarkany ve sňatku s dcerou Silase Toronthala, ale je nám již známo, že tentokrát pohořel.

Sicilie je země neobyčejně příznivá lupičství, a to svým krajinným útvarem. Jak jsme již řekli, je tam plno skalních pahorků a hor, skrýší a jeskyní a mořský břeh je rozerván nesčetnými zálivy a zátokami, které poskytují, když je třeba, tisícerou příležitost k útěku po moři. Zkrátka, ten nevelký ostrov je obrazem celé naší země; je na něm vše, s čím se setkáváme na zeměkouli. Jsou tam hory, sopky, údolí, roviny, řeky, potoky, jezera, vesnice, města, zálivy, mysy, útesy, skaliska a přístavy. A v tomto kraji, na prostoře šestadvaceti tisíc čtverečních kilometrů, sídlily v době našeho vyprávění asi dva miliony obyvatel.. Který kraj mohl být vhodnější pro lupičské rejdy? V pozdější době začalo lupičských band ubývat, neboť i sicilští banditi se posléze přežili. Ale přesto ještě dlouho se musil mít na pozoru každý cestovatel, který se tímto krajem neopatrně toulal. V době našeho vyprávění podnikli sicilští četníci několik zdárných výprav proti lupičům ve východní části země. Několik band úplně potřeli a jiné rozprášili. Stejný osud stihl i tlupu Zironovu, která měla přes třicet mužů. Tak vznikl plán, aby se tlupa posílila cizí, nejraději maltézskou krví. Zirone dobře věděl, že v krčmách Manderaggia, které sám dobře znal, lze nalézt celé stovky nezaměstnaných banditů. Proto poslal Carpenu na Maltu. Přivedl-li odtamtud toliko tucet lidí, byli jistě pečlivě vybráni. Nedivme se, že Španěl byl tak oddán Zironovi. Lupičský život se mu zalíbil, ale byl zbabělec, a když se ozval rachot pušek, hleděl být v bezpečném ústraní. Proto jen vymýšlel plány k lupičským výpravám a řídil domácnost lupičů v jejich skrýši, v jeskyní Santa Grotta, která je ukryta takřka na úpatí Etny. Sarkany a Zirone znali celou Carpenovu minulost i jeho zradu na Ondřeji Ferratovi, ale Španěl nevěděl nic o terstských událostech. Domníval se, že navázal styky s lupiči, kteří již po mnoho let provádějí své řemeslo v sicilských horách. Zironovi a Carpenovi se po cestě k jeskyni, vzdálené asi šestnáct kilometrů, nepřihodilo žádné nemilé dobrodružství, to jest, nesetkali se s četníkem.
Kráčeli neschůdnou cestou mezi háji oliv a citroníků a prodírali se lesy korkových dubů a indických fíků. Několikrát překročili koryta vyschlých bystřin, která se z dálky podobají štěrkovaným a uválcovaným silnicím. Pak prošli vesnicemi San Giovanni a Tramestieri, které leží ve značné výšce nad mořskou hladinou. Asi v jedenáct hodin se dostali k Nicolosi. Toto městečko leží uprostřed velké kotliny, kterou na severu a na západě ohraničují sopečné kužele: Monpiliery, Monte Rossi a Sena Pizzuta. V městečku neměli Zirone a Carpena co dělat. Jejich skrýše byla vzdálena ještě hodinu cesty, v jedné z nejodlehlejších roklí mohutné Etny. Došli k ní ještě před půlnocí. V jeskyni bylo dosud živo. Banditi večeřeli a neustále se hádali a povykovali. Byli to většinou muži nově najatí Carpenou. Nejstarší z nich, Benito, byl jejich náčelníkem. Ostatní banditi se zdržovali většinou daleko na západ odtud a hlídkovali na protějším svahu Etny. V Santa Grottě byli teď jen čtyři lupiči z dřívějška a dvanáct Malťanů, které najal Španěl. Pescador, či správně Pescade, zúčastnil se živě povyku i hádek. Přitom však bedlivě poslouchal a nic mu neuniklo. Povšiml si i slov, kterými Benito tišil hluk lupičů před příchodem Carpenovým a Zironovým. „Mlčte už, u všech čertů, jinak vás uslyší až v Cassone. Tam poslal policejní strážce četu četníků.“ Byla to výhrůžka žertovná, protože Cassone leží daleko odtamtud, ale na nováčky působila. Protože se v kraji nevyznali, domnívali se skutečně, že jejich hluk by mohli uslyšet četníci. Ztišili se, ale tím více si hleděli vína, které jim Benito naléval.
Když Zirone vstoupil do skrýše, byli již všichni značně opilí.
„Zdá se mi, že jste řádní hoši,“ vítal je Zirone, „Carpena dobře volil, a jak vidím, váš hostitel se také činil.“ „Ti dobří hoši umírali žízní,“ omlouval se Benito. „ „A tys je chtěl zachránit před smrtí, která je nejhorší ze všech, já vím, usmál se Zirone. „Ale je dobře, ať se teď vyspí, seznámím se s nimi zítra. „Proč čekat do zítřka, když se to může stát hned!“ zvolal jeden z nově najatých mužů. „Poněvadž jste tak opilí, že mi nebudete rozumět,“ odpověděl mu Zirone. „Opilí?.. Snad po těch několika vašich lahvičkách vína? To my jsme zvyklí na jiné.“ „Kdoje to?“ ptal se Zirone. „To je Pescador,“ odpovídal Carpena. „A kdo je tenhle?“ ptal se teď Pescade, ukazuje na Siciliána. „Zirone; ` představoval ho Španěl. Zirone si pozorně prohlížel muže, kterého Carpena tak vychválil a který se mu tak nenuceně představil. Asi se mu líbil, protože pokynul vlídně hlavou a oslovil ho: Pil jsi tolik jako ostatní?“ „ještě o něco víc.“ „A neztratil jsi rozum?“ „V takové trošce se můj rozum neutopí.“ „Poslyš tedy, malý; ` pokračoval Zirone, „Carpena mi řekl, že bys mi mohl podat zprávu, která by mě zajímala.“ „Zadarmo?“ „Tak chytej!“
Zirone hodil Pescadorovi minci. Jakmile ji Pescador chytil, rázem zmizela. „Podivuhodná obratnost,“ řekl Zirone. „Velmi podivuhodná,“ sebevědomě dodal Pescador. Ale oč běží?“ „Znáš dobře Maltu?“ „Maltu, Italii, Dalmacii, Istrii a ještě tak hodně okolo;“ odpověděl Pescade. „Cestoval jsi hodně?“ „Velmi mnoho a vždycky za své.“ „Přál bych ti, abys tak vždycky cestoval. Když platí cestu vláda, to se to špatně cestuje.“
„To bych řek',“ souhlasil Pescade. „Vidím, že jsi správný chlap; ` odpověděl Zirone. Ten nový kumpán, s kterým se

dalo pohovořit, hned mu padl do oka. „A co dál?“ ptal se Pescador po této odbočce.“ „Ano, chtěl jsem se tě vlastně zeptat, zda jsi na svých cestách někdy neslyšel o nějakém doktoro Antekirtovi?“ Přes všechnu chytrost nebyl Pescade na takovou otázku připraven. Ale uněl se tak ovládnout, že na sobě nedal znát překvapení. '284 285, Odpověděl bez váhání:
„O doktoru Antekirtovi. … Ale ovšem. .. O tom se přece mluví po celém pobřeží Středozemního moře.“
„ Viděl jsi ho už někdy?“
„ Nikdy.“
„A víš tedy aspoň, kdo to vlastně je?“
„Je to chudák, který prý má jen mizerných sto milionů. Když cestuje, do každé kapsy si zastrčí aspoň jeden milion a takových kapes prý má šest. Je to ubožák, který se stal z rozmaru lékařem a na své lodi rozváží léky pro všech dvacet tisíc nemocí, kterými je sužováno lidské plémě.“
V Pescadovi se ozval zase šašek. Svým rozmarem okouzlil Zirona stejně jako Carpenu. Carpena řekl:
„Výborná síla, co?“
Pescade umlkl, aby si zapálil cigaretu; její kouř se mu dral, jak se zdálo, nosem, očima, ba i ušima.
„Řekl jsi, že doktor Antekirt je velice bohatý?“ ptal se po chvíli opět Zirone.
„Tak bohatý, že by mohl koupit celou Sicilii.“
Při těchto slovech napadlo Pescada, že právě teď je vhodná chvíle, aby Zirona přivedl tam, kde ho chtěl mít, měLli se jeho plán zdařit. viděl jsem alespoň jednu jeho loď. Říká se, že na výlety po moři má takových lodí spoustu. „
„ Jednu jeho loď?“
„Ano, jmenuje se „Ferrato`“ Je to nádherná loď. Kdybych tak mohl křižovat na takové jachtě mořem v doprovodu několika princezen!
„A kde jsi viděl tu loď?“
„Na Maltě, odpověděl Pescade.
„A kdy?“
„Předevčírem. Bylo to v La Valettě. Kotvila tam, když jsme šli s náčelníkem Carpenou k přístavu. Říkalo se, že odpluje za čtyřiadvacet hodin po nás.“ „Kam?“
„Na Sicilii, a to do Katanie.
„ Do Katanie?“ podivil se Zirone.
Shoda mezi odjezdem doktora Antekirta z Malty a výstrahou, kterou obdržel od Sarkanyho, vzbudila v Zironovi podezření.
Pescade chápal, že Zirone o čemsi přemýšlí. O čem? Nemohl to uhodnout, a proto se odhodlal obratně to ze Zirona vylákat.
Když se Zirone po chvíli o pět optal, co chce doktor Antekirt na Sicilii, odpověděl Pescade:
„Co tu chce? To je přece docela jasné. Chce si prohlédnout město a vystoupit na Etnu. Patří k těm boháčům, kteří se toulají světem a všechno chtějí vidět: ` „Pescadore, řekl Zirone, v kterém vznikla nedůvěra, „zdá se mi, že toho víš o tom doktorovi víc.“
„Nic víc, než co jsem řekl. Ale stačí mi to a vím, co dělat, kdybych ho tady potkal,“ odpověděl klidně Pescade.
„Co říkáš?“
„Jen tolik, že doktor Antekirt by mi musil zaplatit slušné výkupné, kdyby náhodou zavítal sem do našich skalisk: `
„Myslíš?“
„Kdyby ho to stálo miliónek nebo dva, vyvázl by ještě hodně lacino.“
„ Opravdu?“
„Ano, a ještě bych si řekl, že jsme já, vy i naši kamarádi hlupáci, že jsme po něm chtěli tak málo.“
„Výborně; ` smál se Zirone. „Za tu poklonu ti děkuji, ale teď už jdi spat.“
„Už se na to těším, odpověděl Pescade, protože vím, o čem se mi bude zdát.“
„O čem to bude?“
„O milionech doktora Antekirta. Budou to opravdu zlaté sny.“
Pescador odhodil cigaretu a odebral se za společníky, kteří spali vzadu v jeskyni. I Carpena odešel na lože, které bylo poněkud stranou a pohodlněji zařízeno.
Pescade však nespal. Místo spánku přemýšlel o všem, co slyšel, uvažoval a porovnával.
Prospěl svým jednáním ve chvíli, kdy Zirone začal mluvit o doktoru Antekirtovi, svěřenému úkolu? Jednal obezřele a chytře? To budeme moci posoudit z dalších příhod.
Doktor Antekirt jel přece na Sicilii proto, že tam, jak doufal, zastihne Sarkanyho i Silase Toronthala. Oba odjeli z Dubrovníka společně a bylo tedy možné, že jsou dosud pospolu. Kdyby však Sarkanyho nezastihl, chtěl se alespoň zmocnit jeho druha Zirona a hrozbami a sliby ho přimět k tomu, aby prozradil, kde se Sarkany a Silas Toronthal zdržují. To byl jeho záměr.
V mladých letech cestoval doktor Antekirt hodně po Sicilii, zvláště v okolí Etny. Znal různé cesty, po nichž turisté vystupují na sopku. Nejčastěji chodí po cestě, která vede pod domem zvaným Dům Angličanů.
Ten dům stojí na svahu hlavního kužele sopky.
Věděljiž, že Zironova tlupa, pro kterou Sarkany najímal na Maltě nové mužstvo, potuluje se na svazích Etny.
Nepochyboval pak, že jeho příjezd vzbudí v Katanii rozruch jako všude jinde. Proto doktor Antekirt veřejně rozhlašoval, že hodlá vystoupit na Etnu, a soudil, že se o tom doví i Zirone, zvláště když se o to přičiní Pescade.
A jak víme hned z počátku, tento záměr se nad očekávání dařil. Zirone se sám počal Pescadora dotazovat na doktora Antekirta.

Doktor Antekirt si smyslil na Zirona tuto léčku:
Den předtím, než se vydá doktor Antekirt na Etnu, mělo se odebrat dvanáct ozbrojených námořníků z „Ferrata“ do Domu Angličanů.
Zrána pak chtěl doktor vyjít z Katanie jen v průvodu Ludvíka, Petra a najatého průvodčího a vydat se na Etnu obvyklou cestou tak, aby se k osmé hodině večerní dostali do Domu Angličanů a mohli tam zůstat přes noc.
Tak to totiž dělají všichni turisté, kteří chtějí spatřit východ slunce. nepochyboval, že Zirone na pobídku Pescadovu pokusí se zmocnit se doktora Antekirta, poněvadž se bude domnívat, že v Domě Angličanů najde pouze jeho a tři průvodce. Podnikne-li však útok, ozbrojení námořníci ho náležitě přivítají a on se jim neubrání.
Takový byl doktorův plán a Pescade jej znal. Proto podněcoval v Zironovi touhu zmocnit se doktora. Zirone pokládal doktora Antekirta za bohatou kořist, jaká se jen zřídka naskytne. Proto si nechtěl dát tu příležitost ujít.
Podle pokynu Sarkanyho měl se mít před doktorem na pozoru. A jak lépe ho zneškodnit než tím, že se ho zmocní, i kdyby neměl naději na výkupné?
Zirone se tedy odhodlal doktora unést a teprve potom si vyžádat od Sarkanyho další rozkazy.
Poněvadž nemohl rychle spojit celou svou tlupu, rozhodl se napadnout doktora Antekirta se svými novými lidmi. To bylo Pescadovi jen vhod. Věřil pevně, že námořníci z „Ferrata“ ty ničemy snadno přemohou.
Ale Zirone neponechával nic náhodě.
Poněvadž podle Pescadovy výpovědi měl parník připlout do Katanie již příštího dne, opustil hned ráno skrýši a odebral se do města. Nebyl tam znám, a proto se nevydával v žádné nebezpečí.
Parník zatím kotvil již několik hodin před Katanií.
Nezakotvil u nábřeží, kde stálo plno lidí, nybrž před vjezdem do hlavního přístavu, kde hráz černých balvanů, vržených do moře při výbuchu roku s669, tvoří jakýsi menší přístav.
Již časně ráno Matifou a jedenáct mužů posádky z „Ferrata“ vystoupilo na břeh. Proti původnímu plánu šel s nimi i Ludvík.
Nevystupovali k Etně hromadně, nýbrž po jednom.
Zirone o tom nevěděl, protože se dostal do Katanie až za několik hodin potom. A stejně by nebyl viděl, co se děje na palubě „Ferrata“, který kotvil daleko od přístavu.
V šest hodin večer dopravil člun z parníku na břeh pouze dvě osoby. Byli to doktor Antekirt a Petr Bathory. Oba se ubírali pěšky veřejnými sady do města, aby se ubytovali v hotelu.
Zirone kráčel za oběma a nepochyboval o tom, že jeden z nich je pověstný doktor Antekirt. V množství lidí, kteří v parku poslouchali hudbu, podařilo se mu snadno přiblížit se až k nim.
Ale doktor Antekirt s Petrem Bathorym zpozorovali podezřelého muže, který je sledoval. Byl-li to Zirone, naskytla se jim vhodná příležitost vlákat ho tím bezpečněji do nalíčené pasti.
Proto doktor řekl hlasitě Petrovi:
„Ujednáno tedy. Zítra vyrazíme z Katanie a přenocujeme v Domě Angličanů“. Slidič zaslechl všechno, co chtěl vědět, a zmizel.

Kapitola sedmá
DŮM ANGLIČANÚ'

Před odchodem z lodi nařídil doktor kapitánu Kestrikovi, aby „Elektriku 2“, která měla každou chvíli připlout, odeslal k Polyfémovým skaliskům. Kdyby se doktorův záměr podařil a Sarkany nebo aspoň Zirone a Carpena byli zajati, měla je rychloloď ihned dopravit na Antekirtu.
Příštího dne v jednu hodinu odpoledne vydali se doktor Antekirt a Petr Bathory na cestu.
Oba byli oděni jako turisté, kteří vědí, že budou musit snášet změny teploty. Ta totiž z třiceti stupňů nad nulou u moře klesá v horských výškách až na sedm nebo osm stupňů pod nulou. Průvodčí, kterého jim opatřil majitel hotelu, přijel pro ně s koňmi. Místo nich měli v Nicolosi dostat vytrvalé soumary s jistým a bezpečným krokem.
Turisté projeli městem Katanií. Doktor nepozoroval, že by byli sledováni. Zanedlouho již vystupovali po nejvyšších svazích mohutné sopečné skupiny, které Siciliané říkají Mongibello. Cesta byla příkrá a klikatá, jak se vyhýbala ztuhlým proudům lávy, tvrdým čedičovým skalám a korytům potoků, které se na jaře mění v divoké proudy.
V těchto romantických místech roste hojně stromů jako olivy, pomerančovníky i rohovníky, ba i vinná réva, jejíž pruty se vinou po kmenech stromů. Je to prvé ze tří pásem, kterými musí turista projít, chce-li se dostat na vrchol Etny.
Po dvou hodinách při krátkém odpočinku, jehož bylo třeba více zvířatům než jezdcům, spatřil doktor Antekirt a Petr hluboko dole celé město Katanii, krásného to soupeře Palerma. Viděli rovnoběžné ulice končící na nábřeží, zvonice a věže sta kostelů, četné kláštery, domy v půvabném slohu šestnáctého století a smaragdový pás zeleně který celé město ovíjel.
Dále vpředu viděli přístav, jemuž se sama Etna postarala o ochrannou hráz, když jej při hrozném výbuchu roku 1669 částečně zasypala. Výbuch zničil tenkrát čtrnáct vesnic a městeček, vyžádal si osmnáct tisíc lidských životů a vychrlil do kraje přes miliardu krychlových metrů lávy.
V této době vyvíjela Etna jen pramalou činnost. Má ostatně právo na odpočinek. Z období našeho letopočtu známe přes třicet výbuchů. Že dosud Sicilii nezničily, to třeba přičítat jen pevným základům ostrova. Pozoruhodné je, že sopka nemá stálý jícen; mění jej podle libosti.
Na místě, kde se kdysi vylil proud lávy, hora se rozštěpila.
Tím vznikla řada menších sopek a sopečných jícnů, z nichž uvádíme Monterossi, dvojitý to pahrbek, který se vytvořil roku

1669, dále jícny Frumento, Stornello a Quisinco, nemluvíc ani o jícnech z let 1809, 1811, 1819, 1878, 1852, 1865 a 18-9, jejichž nálevkovité otvory jsou podobny buňkám ve včelím plástu.
Když projeli turisté městečkem Belvedere, dal se průvodce kratší cestou, aby se dostali na silnici vedoucí 'do Nicolosi. Byli stále ještě v prvém pásmu Etny, sahajícím téměř k městu, kde se dosud daří rostlinstvu. Někdy ve čtyři hodiny se objevilo Nicolosi. Po celé cestě, dlouhé patnáct kilometrů, nepotkalo je žádné dobrodružství. K Domu Angličanů zbývalo ještě dvacet kilometrů.
„Jak dlouho se zde ráčíte zastavit?“ ptal se průvodčí.
„Jen chvilku, abychom se do devíti hodin dostali k cíli,“ odpověděl doktor Antekirt.
„Tedy čtyřicet minut? „
„ Budiž.“
To jim úplně stačilo, aby se posilnili v jednom ze dvou hostinců, které dělaly kuchařskému umění Siciliánů větší čest než hostince v leckterém větším městě.
Před pátou hodinou sedli doktor Antekirt, Petr a průvodčí na mezky a ti pak s nimi zvolna stoupali do druhého pásma, kde rostou jen lesní stromy. O skutečném lese však nelze mluvit, neboť stromů je tu poskrovnu. Je to hlavně tím, že se zde krásné lesy bezohledně kácejí. Brzo po nich nebude ani památky.
Stromy rostou podél proudů lávy, níže buky a duby, výše pak smrky a břízy. I na popelu vyrůstají křoviska nad kobercem zeleného trávníku.
V osm hodin večer byli turisté ve výši tří tisíc metrů, kde je již hranice věčného sněhu. Na svazích Etny je sněhu tolik, že by stačil nejen pro Sicilii, ale pro celou Italii.
Cestovatelé se octli v třetím pásmu, v pásmu černé lávy a popela, které se táhne dále až k vrcholu hory. Opět postupovali klikatě, obcházeli útesy, tyčící se často až do výše tří set metrů.
Přímo proti nim se zdvíhal vlastní mohutný kužel sopky, posetý ostrůvky zeleně. Země se třásla výletníkům pod nohama, jak se chvění, působené vnitřní sopečnou činností Etny, přenášelo na povrch. Sirné páry, které vítr sráží od kráteru sopky, kupí se často až na úpatí kužele a roj jisker a drobounkých strusek padá na bělostný koberec sněhu, v němž se sykotem uhasíná.
Citelně se ochladilo -, bylo několik stupňů mrazu -, a v tom řídkém vzduchu se již projevovaly obtíže při dýchání.
Cestovatelé se zahalili těsněji v pláště. Ostrý vítr hnal a vířil sněhové vločky.
Hluk se stále rozléhal a časem zesiloval v rachot, jako by sopka byla ohromným kotlem, v němž pára pod silným tlakem s drnčením nazdvihuje pojistné záklopky.
Ale výbuch nehrozil.
Bylo devět hodin večer. Na nebi se rozzářily tisíce hvězd, které v řídkém vzduchu vypadaly ještě třpytnější a zářivější. Na východě se z moře pomalu vynořoval měsíc. Na jiné hoře, v jejímž nitru by to nevřelo sopečnou činností, byl by takový večer obrazem velebného klidu.
„ Budeme již brzy u cíle?“ ptal se doktor Antekirt.
„Dům Angličanů je již tamhle,“ odpověděl průvodčí. Ukázal na stěnu domu, která se objevila vlevo ve vzdálenosti padesáti kroků.
Dúm je chráněn před sněhem a větrem. Stojí jen čtyři sta osmadvacet metrů od kraje hlavního jícnu a postavili ho roku 1811 angličtí důstojníci na plošině ` utvořené ztuhlou lávou.
Opodál viděli cestovatelé jakési zříceniny z římské doby, kterým se lidově říká Věž mudrců. Podle pověsti se odtamtud vrhl Empedokles do jícnu sopky.
Doktor Antekirt, Petr Bathory a jejich průvodčí zamířili přímo k Domu Angličanů. Zaklepali na dveře a ty se hned otevřely.
Za chvíli byli mezi svými lidmi.
Dům Angličanů měl jen tři pokoje se stoly, židlemi a kuchyňským nářadím. Takové zařízení vyhovuje turistům, kteří jsou spokojeni, když si mohou po dlouhé cestě odpočinout a připravit si jídlo.
Až do příchodu doktorova nedovolil Ludvík Ferrato rozdělat oheň, ač byla citelná zima. Obával se, že by kouř prozradil lupičům jejich přítomnost. Teď- již nebylo třeba opatrnosti.
Vždyť Zirone věděl, že doktor Antekirt míní zůstat na noc v Domě Angličanů. Z dřevníku přinesli náruč dříví a naložili na ohniště. Za chvíli osvětlil praskající oheň místnost a zadýchal ji teplem.
Doktor Antekirt odvedl Ludvíka stranou a ptal se ho, zda snad od jeho příchodu k něčemu nedošlo.
„Nestalo se nic,“ odpověděl Ludvík, ale obávám se, že náš příchod nezůstal tak utajen, jak jsme si přáli.“
„A proč?“
„Už od Nicolosi, neklamu-li se, sledoval nás nějaký člověk.
Zmizel, když jsme došli na úpatí.“
„To by bylo opravdu mrzuté. Doví-li se Zirone, kolik nás zdeje, přejde ho chuť na útok. Od soumraku jste v okolí nepozorovali nikoho?“
„Ne, pane doktore,“ odvětil Ludvík. „Z opatrnosti jsem prohledal zříceniny Věže mudrců, ale ani tam nebyl nikdo.“
„Počkejme tedy, ale jeden z našich mužů ať je stále na stráži u dveří. Záleží na tom, abychom nebyli překvapeni. Noc je jasná a je daleko vidět.“
Rozkaz byl proveden, doktor usedl na lavici u ohniště a jeho družina ulehla kolem něho na slamníky, aby si odpočinula před prací, která ji snad očekávala.
Matifou přistoupil k doktorovi a zahleděl se na něho.
Neodvažoval se promluvit. Bylo jasné, co ho znepokojuje.
„Chtěl bys vědět, co je s Pescadem a“ řekl doktor Antekirt.

„Jen trpělivost, hochu, však on se brzy vrátí, i když teď hraje hru, která by ho mohla Stát žiVOt. ..“
Uplynula hodina a klid v okolí domu nebyl ničím porušen. Na bílé planině před domem se neobjevoval žádný stín.
Doktor Antekirt i Petr se bránili vzrůstající netrpělivosti.
Dověděl-li se Zirone o přítomnosti ozbrojené čety, soudili, že se neodváží útoku. Tím by byl jejich plán zmařen. Musili se přece zmocnit alespoň pomocníka Sarkanyho, aby z něho vynutili doznání, kde se Sarkany zdržuje. V deset hodin však zarachotila nedaleko domu rána z pušky. Všichni vyběhli z domu, ale nespatřili nic podezřelého. „A přece není pochyby, že to byla rána z pušky,“ řekl Petr Bathory. „Snad to někde vystřelil lovec orlů nebo divokých kanců.“
„Vraťme se do domu, nikdo nás zde nesmí spatřit.“
Vrátili se. Za čtvrt hodiny muž, který stál na stráži, vběhl dovnitř a zvolal: „Rychle! Zpozoroval jsem.. „ „Lupiče?“ ptal se Bathory. „Ne, jen jediného muže.“ Doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík a Matifou vyšli před dům a pečlivě se drželi ve stínu. Jakýsi člověk, skákající jako kamzík, pospíchal přes proud utvrdlé lávy; ještě několik skoků a už klesl do náručí, které se mu rozevřelo vstříc, do náručí Matifouova. Byl to Pescade. „Rychle… rychle… do domu!“ volal.
Všichni vběhli do domu a zavřeli za sebou dveře.
„A Zirone?“ ptal se doktor Antekirt. „Co se stalo? Proč jsi ho opustil?“
„Abych vás uvědomil.. „ „Nechce nás napadnout?“
„Za dvacet minut zde bude.“ „Tím líp.“
„Ne, tím hůř… Nevím jak se mohl dovědět o tom, že sem před vámi přišlo tucet mužů.“
„Dověděl se to asi od toho muže, který nás stoPoval, řekl Ludvík Ferrato. „Ať tak nebo onak, ví o tom a pochopil, že mu chystáte léčku,“ řekl Pescade. „Ať tedy přijde,“ zvolal Petr Bathory. „Přijde jistě, pane Petře. Ale ke čtrnácti mužům, které chtěl původně vzít s sebou, připojil se zbytek jeho tlupy, který se dnes vrátil.“ „Kolik má tedy lidí?“ ptal se doktor Antekirt.
„Asi padesát“ odpověděl Pescade.
Postavení doktora a jeho družiny -, celkem šestnácti mužů proti padesáti -, bylo povážlivé. Rychle se musili připravit k obraně.
Ale doktor Antekirt se chtěl nejprve od Pescada dovědět, co se událo během dne. Dověděl se toto:
Ráno se vrátil Zirone z Katanie, kam se odebral předešlého večera. Když se vrátil do skrýše lupičů, oznámil mu jeden z jeho slidičů, že do Domu Angličanů došlo po různých stezkách asi tucet lidí.
Zirone pochopil, oč jde. Nebyl to již on, kdo se chtěl zmocnit doktora Antekirta, nýbrž doktor Antekirt se chtěl zmocnit jeho. Právem ho tedy Sarkany varoval, aby se měl před doktorem Antekirtem na pozoru.
Pescade přesto naléhal na Zirona, aby,přepadl Dům Angličanů, a dušoval se, že Malťané snadno přemohou hrstku doktorových mužů. Zirone stále váhal. Pescadovo naléhání mu bylo podezřelé a dal ho tedy střežit, což Pescadovi neušlo. Zirone by se byl asi plánu vzdal. Ale ve tři hodiny odpoledne se vrátil zbytek jeho tlupy. S padesáti muži se již ničeho neobával a k večeru celá tlupa opustila skrýši a mířila k Domu Angličanů.
Pescade pochopil, že doktor a jeho družina budou ztraceni, jestliže je včas nebude varovat, aby mohli uprchnout nebo připravit se na hrozící nebezpečí. Čekal jen, až se octnou blízko Domu Angličanů, jehož polohu neznal. Po deváté večer uzřel na svahu Etny světlo, které mohlo vycházet jen s onoho domu.
Skokem vyrazil z řady lupičů a spíše letěl, než běžel k domu.
Rána, kterou za ním vypálil Zirone a kterou družina doktorova slyšela, mu neublížila. Při své hbitosti byl záhy mimo dosah pušek a brzy se octl v náručí Matifouově, předstihnuv lupiče o dvacet minut.
Když to dopověděl, doktor Antekirt mu poděkoval stiskem ruky.
A pak se radili o tom, co mají podniknout. Opustit dům a ustupovat za noci po svahu sopky, kde Zirone a jeho společníci znali všechny úkryty a stezky, znamenalo vydat se v jistou zkázu. Bylo stokrát líp vyčkat v domě, zatarasit se v něm a bránit se až do svítání.
Budou-li pak musit ustupovat, půjdou alespoň za světla a nebude jim hrozit nebezpečí, že se někdo z nich zřítí do propasti.
Bylo tedy rozhodnuto, že se budou bránit, a hned konali přípravy k obraně.
Zavřeli obě okna a okenice zevnitř vyztužili. Za střílny jim měly sloužit otvory mezi střechou a průčelní zdí. Každý muž měl pušku a dvacet nábojů. Doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato měli pomáhat střelbou z revolverů. Matifou měl jen svou sílu a Pescade jen svou hbitost; ale přesto byli nebezpečnější než všichni ostatní.
Uplynulo čtyřicet minut, aniž banditi zaútočili.
Vzdal se Zirone svých záměrů, když poznal, že doktor Antekirt bude varován Pescadem? Asi sotva. Měl na své straně velkou přesilu a kromě toho znal dobře kraj a to mu zajišťovalo vítězství.
Asi v jedenáct hodin muž stojící na stráži vstoupil rychle do domu.
Lupiči se blížili. Rozdělili se tak, aby mohli dům obklíčit se tří stran.
Čtvrtá stěna domu hraničila s propastí a obklíčení nemohli tudy uniknout.
Doktor Antekirt pochopil úmysl banditů. Každý zaujal místo u jednoho otvoru ve střeše, ale doktor nařídil, aby každý střílel jen při jisté ráně.
Zirone a jeho četa se blížili zvolna a opatrně až k okraji roviny, na níž dům stál, a skrývali se za skály. Na okraji byly totiž nakupeny velké čedičové a trachytové balvany. Odtamtud hodlali lupiči vzít dům útokem, vypáčit dveře a zmocnit se doktora Antekirta i jeho druhů.
Náhle zarachotila rána. Obláček dýmu se vznesl nad střechu domu.
Jeden lupič klesl smrtelně zraněn. Ostatní lupiči hned uskočili zpět a skryli se za skalami. Zirone je však zastavil, a využívaje nerovnosti krajiny, dovedl je zpátky k planině.
Dvanáct výstřelů zapraskalo a zneškodnilo ještě další dva lupiče. Tu však již dal Zirone povel k útoku.

Celá jeho tlupa se hnala k domu. Nedbali, že jich několik klesalo pod výstřely. Vystřelili několikrát proti dveřím a zasáhli oba námořníky stojící u dveří. Nebyli raněni těžce, ale musili od dveří ustoupit.
Došlo k rozhořčenému zápasu. Sekerami a noži se útočníkům podařilo rozštípat hlavní dveře a prolomit jedno prkno.
Obležení byli donuceni k výpadu. Pušky rachotily na obou stranách.
Ludvíkovi byl prostřelen klobouk a nebýt Matifoua, byl by jeden lupič málem probodl Petra. Obr včas zakročil, vyrval lupiči dýku a jedinou ranou ho skolil.
Matifou působil vůbec hrůzu mezi lupiči, jak všechno kolem sebe porážel. Snad dvacetkrát na něho vystřelili, ale ani jediná kule ho nezasáhla.
Obr nedbal nebezpečí. Pomyšlení, že když zvítězí lupiči, Pescade neujde smrti, stupňovalo jeho zuřivost. Výpad byl tak prudký, že lupiči byli nuceni opět ustoupit.
Doktor Antekirt a jeho družina se uchýlili do domu a uvažovali o situaci.
„Kolik máme ještě nábojů?“ ptal se doktor Ludvíka Ferrata.
„Každý jich máme asi deset až dvanáct.“
„ A kolik je hodin?“
„ Téměř půlnoc.“
Teprve za čtyři hodiny mělo svítat. Musili tedy šetřit náboji, aby mohli ráno krýt ústup střelbou.
Ale ubrání doktorovi lidé dům, když lupiči podniknou nový útok? Za čtvrt hodiny ho skutečně podnikli. Předtím v přestávce odnesli raněné do úkrytu, chráněného balvanem.
Lupiči byli rozezleni ztrátami v svých řadách a zaútočili prudce. Dosud proti nim nebyla z obklíčeného domu vypálena ani jediná rána.
Zirone správně usoudil, že doktorově družině se již nedostává nábojů.
Vedl znova svou četu k útoku. Naděje, že se zmocní stonásobného milionáře, propůjčovala jemu i jeho druhům slepou odvahu.
Útok byl tentokrát neobyčejně prudký, takže lupiči se rázem octli ve dveřích i v oknech. Byli by dobyli domu, kdyby hromadný výstřel zblízka nebyl jich pět nebo šest srazil k zemi.
Znova musili ustoupit. Tentokrát však byli dva námořníci z doktorovy družiny raněni těžce, takže se nemohli zúčastnit dalšího boje. Každému z obránců domu zbývalo již jen pět nebo šest nábojů.
Obránci byli v zoufalém postavení. S ústupem již skoro nemohli počítat, ani kdyby byli vydrželi až do bílého dne.
Všichni viděli, že jsou ztraceni, neobjeví-li se pomoc. Ale odkud měla pomoc přijít?

Obležení nemohli doufat, že se Zirone a jeho družina vzdají svého záměru. Bylo jich ještě skoro čtyřicet a byli dobře ozbrojeni. Kromě toho věděli, že obránci nebudou moci dlouho střílet. Chystali se k novému útoku.
Náhle veliké balvany, valící se po svahu na planinu, rozdrtily tři lupiče, kteří neměli čas vyhnout se jim. To Matifou uvedl v pohyb čedičové skály.
Ale tento obranný prostředek nemohl vystačit nadlouho. Brzy se musilo nedostávat i balvanů. Doktorova četa musila podlehnout.
Pescada napadlo něco, o čem se nechtěl doktorovi zmínit, protože by to byl jistě nedovolil. A promluvil o svém nápadu s Matifouem.
Ve skrýši lupičů se doslechl, že v Cassone je četnický oddíl.
A do Cassone byla toliko hodina cesty.
Nebylo by možné požádat je o pomoc? Znamenalo by to ovšem, že se Pescade musí prodrat řadami lupičů a pak zamířit po úbočí hory na západ.
„Mám-li prorazit kruhem lupičů, prorazím jím stůj co stůj,“ řekl Pescade, „vždyť jsem nebyl nadarmo clownem.“
Vysvětlil pak Matifouovi, jak se chce dostat za kruh lupičů, aby mohl přivolat pomoc.
„ Ale vydáváš se v nebezpečí,“ namítl Matifou.
„Snad, ale já chci.“
Odporovat Pescadovi, to se Matifou nikdy neodvážil. Oba se tedy odplížili vpravo od domu, kde leželo množství sněhu.
Za deset minut, zatím co zápas mezi lupiči a obléhanými pokračoval, objevil se Matifou s velkou sněhovou koulí, kterou válel před sebou. Pak zároveň s balvany, které všichni námořníci vrhali na útočníky, pustil Matifou svou kouli.
Kutálela se po svahu, prorazila řadami banditů a zastavila se padesát kroků za nimi v nehluboké rozsedlině.
Nárazem se rozpadla a z jejího vnitřku hbitě vyklouzl mužík.
Byl to Pescade, který se dal Matifouem uzavřít do sněhové koule, vydávaje se v nebezpečí, že se zřítí do propasti.
Nezpozorován lupiči, pospíchal podél úbočí Etny ke Cassone.
Bylo právě půl jedné.
V té chvíli si doktor Antekirt povšiml Pescadovy nepřítomnosti a volal:
„Pescade, kde vězíš?“
„Ten je pryč,“ odpověděl Matifou.
„Pryč?“
„Ano, odešel pro pomoc.“
„ A jak se mohl dostat řadami lupičů?“
„V sněhové kouli.“
A Matifou vyprávěl doktorovi, čeho se Pescade odvážil.
„Je to hodný, šlechetný hoch,“ řekl doktor. „Jen odvahu, přátelé, banditi nás nedostanou.“

A dále svištěly balvany proti lupičům. Ale jejich zásoba se chýlila ke konci.
Ve tři hodiny ráno doktor Antekirt se svou družinou musil ustoupit z Domu Angličanů, kterého se zmocnil Zirone.
Dvacet lupičů již padlo, a přece byli stále v přesile. Malá družina doktorova se nemohla odvážit prorazit jejich řady a byla nucena ustupovat ke kráteru, kde zela ohnivá propast.
Odnášejíce raněné s sebou, stoupali výš a výše. Z tří set metrů, o které kužel převyšuje úpatí, měli již dvě stě padesát za sebou, ale musili stoupat dále. Bylijiž obklopeni sirnými parami, které k nim srážel vítr.
Začalo se rozednívat a na druhé straně Messinského průplavu bylo již vidět vrcholky hor.
Postavení doktorovy družiny bylo beznadějné. Musili ustupovat stále a zlézat příkré stěny, při čemž vystříleli poslední náboje.
Teď se mohli bránit již jen tím, že Matifou svaloval na lupiče balvany, které se cestou vyskytly.
Doktor Antekirt již pokládal vše za ztracené, když náhle na úpatí kužele zarachotily pušky.
V řadách lupičů nastal zmatek. Všichni se dali na útěk. Od Cassone totiž přicházeli četníci s Pescadem v čele. Odvážný mladík nemusil za nimi ani tak daleko. Četníci zaslechli střelbu z pušek a byli již na cestě, když se s nimi Pescade setkal. Vedl je pak přímo k Domu Angličanů.
Teď se úloha obrátila. Doktorova četa pronásledovala prchající lupiče.
Matifou jako lavina se vrhl na nejbližší, dva srazil a dostihl Zirona.
„Výborně, Matifou, výborně," zvolal Pescade, přibíhaje k němu. „Jen ho drž a nepouštěj!"
Zirone zaslechl jeho slova, obrátil se a vystřelil na něho z revolveru.
A tu se stala hrozná věc. Matifou uchopil Zirona za hrdlo a zpola zardoušeného ho vlekl za sebou.
Doktor Antekirt marně volal na obra, že chce mít Zirona živého. Nadarmo k němu spěchali Petr a Ludvík. Matifou myslil jen na to, že Zirone smrtelně zranil nebo dokonce zabil Pescada. Neviděl nic, neslyšel nic, jen vlekl Zirona dále za hrdlo.
Ještě jeden skok a octli se u sopečného jícnu.
Pozvedl Zirona a hodil ho do ohnivé propasti.
Pescade, který byl dosti vážně zraněn, opíral se o kolena doktora Antekirta, který prohlížel jeho ránu. Když se Matifou vrátil, kanuly mu z očí velké slzy.
„Jen žádný strach!" těšil ho Pescade. „Je to malé škrábnutí."
Matifou vzal přítele do náručí a nesl ho jako děcko. Doktor Antekirt s Petrem Bathorym a družinou sestupovali po svahu sopky, zatím co četníci pronásledovali lupiče. Za šest hodin doktor a všichni jeho průvodci „ byli již zase na palubě „Ferrata".
Pescade byl uložen na lůžko v pohodlné kajutě. Doktor Antekirt mu byl lékařem a Matifou věrným strážcem. Měl tedy o péči postaráno.
Ostatně rána nebyla smrtelná; kulka projela pod levým ramenem.
Vyhojení bylo jen otázkou času. Matifou se od jeho lůžka takřka ani nehnul.
Doktoru Antekirtovi se jeho záměr nezdařil. Málem by byl sám padl do rukou Zironovi. Teď se nemohl od nikoho dovědět, kde se usadili Toronthal a Sarkany. Zavinil to Matifou, a doktor mu to neměl za zlé.
Zdržel se delší dobu v sicilských vodách, ale po Sarkanym nebylo ani stopy. Chtěl-li se setkat se Zironem na Sicilii, změnil asi svůj záměr, když se dověděl o smrti svého společníka.
Parník Ferrato vyplul tedy 8. září a zamířil k Antekirtě.
Po návratu radil se doktor Antekirt s Petrem Bathorym a s Ludvíkem, co dále podniknout. Rozhodli se, že se zmocní Carpeny, který také mohl vědět, kde jsou Sarkany a Toronthal.
Španělu, který zůstal ve skrýši lupičů, nepřálo štěstí, ač se mu podařilo uprchnout.
Po deseti dnech, jak oznámili jednatelé doktoru Antekirtovi, byl Carpena zatčen v Syrakusách, a to ne jako Zironův spoluvinník, nýbrž pro vraždu, které se dopustil před patnácti lety ve Španělsku a kvůli níž odešel z vlasti.

DÍL ČTVRTÝ.

Kapitola první
CEUTA.

Za tři neděle po vylíčených událostech, které se odehrály na Sicilii, plul parník „Ferrato" mezi jižním výběžkem Evropy a předhořím alminským, které náleží Španělsku.
Jsou od sebe vzdáleny pouhých sedm kilometrů. Lze-li věřit staré báji, Herkules, dávný předchůdce Lessepsův, otevřel zde průchod vlnám Atlantického oceánu do Středozemního moře, proraziv kyjem šíji, která do té doby pojila Evropu s Afrikou.
Pescade by to byl jistě neopominul vyprávět Matifouovi, ale Matifou nebyl na palubě „Ferrata", jako tam nebyl ani Pescade.
Jeden byl dosud nemocen a druhý musil o něho pečovat. Proto zůstali oba na Antekirtě. Bylo ujednáno, že budou povoláni telegraficky, bude-li jich třeba; některá elektrická rychloloď je dopraví z Antekirty do Maroka.
Na palubě parníku, který řídil kapitán Kestrik, byl jen doktor Antekirt a Petr Bathory. Ludvik Ferrato tam byl kapitánovým zástupcem.
Výprava na Sicilii po stopách Sarkanyho a Silase Toronthala skončila bezvýsledně, poněvadž zahynul Zirone. Bylo nutno nalézt jinou stopu. Carpena jim měl povědět, co ví o Silasu Toronthalovi a jeho spoluvinníku. Poněvadž byl odsouzen na dožití do káznice a dopraven do Ceuty, musil ho tam doktor Antekirt vyhledat.
Ceuta je malé opevněné město, jakýsi malý španělský Gibraltar, ležící na východním svahu hory Hacho. A před

přístavem tohoto města plula 21. září ráno loď „Ferrato“ ve vzdálenosti asi pěti kilometrů od pobřeží, které se jasně rýsovalo v čistém vzduchu.
Na celém pobřeží Středozemního moře nebylo v oné době živějšího místa. Zde se pojí vody Atlantického oceánu s vlnami Středozemního moře, tudy plují tisíce lodí, přijíždějících ze severní Evropy a z obou polovin Ameriky, a mocně povzbuzují život na celém pobřeží Středozemního moře. Tímto průlivem se berou i největší parníky, neboť geniální Francouz pro ně otevřel bránu i z moře Středozemního do oceánu Indického a Tichého.
Není snad nic malebnějšího nad tento úzký průliv, ohraničený horami a hýřící rozmanitostí. Na severu je viděti obrysy Andaluských hor a na jihu, nad malebně rozervaným pobřežím, tyčí se hroty Bullonských hor.
Vlevo i vpravo jsou malebná města, z nichž nejdůležitější jsou Tarifa, Algeciras, Tanger a Ceuta. Tato města jsou zbudována v pozadí zálivu na svazích pohoří a jejich domy se táhnou po nízkém pobřeží.
Mezi pobřežím africkým a evropským se rozkládá vodní hladina, jejíž barva se stále mění. Brzy je rozvlněná a šedá a hned zase klidná a modrá.
Nikdo nemůže zůstat chladný před tolika krásami, které Evropa i Afrika nashromáždily v tomto průlivu.
Ferrato se rychle blížil k africkému pobřeží. Zrakům cestujících zmizel již záliv, v jehož pozadí leží město Tanger, a začínaly se objevovat ceutské skály. Území ceutské je nápadně pusté a vybíhá v poloostrov, jen úzkým pruhem země spojený s pevninou.
Nahoře, téměř na vrcholku hory Hacho, objevila se malá tvrz, stojící na místě starobylé tvrze římské. Četa vojínů tam střežila průliv a zvláště území marocké, které v té době začínalo hned za městským obvodem.
V deset hodin ráno zakotvil „Ferrato“ v přístavu, ale ve značné vzdálenosti od nábřeží, o které se neustále tříští vlny. Ceuta totiž má jen otevřenou rejdu, nechráněnou před příbojem. Na štěstí mohou lodi za bouřlivého moře kotvit na západ od Ceuty za skálou, kde jsou chráněny i před východními větry.
Když s paluby odešla zdravotní komise a skončila celní prohlídka, dal se doktor Antekirt v doprovodu Petra Bathoryho dopravit na břeh. Asi v jednu hodinu vystoupil z člunu na malém náměstí pod městskými hradbami. Doktor Antekirt sem přijel, jen aby se zmocnil Carpeny. Ale jak?
O tom chtěl rozhodnout teprve tehdy, až se tam porozhlédne.
Podle okolností se buď zmocní Carpeny násilím, nebo mu dopomůže k útěku a pak ho zajme.
Začínaly se objevovat ceutské skály. Tentokrát se doktor Antekirt nesnažil zahalovat svou osobnost v neproniknutelné tajemství. Úředníci, kteří přišli na palubu, rozšířili hned zprávu o jeho příjezdu. A kdo by neznal v afrických zemích slavného lékaře, který žil v ústraní na svém ostrově v Syrtském zálivu? Marokáni ho slavně přivítali,
Přístup na loď nebyl zakázán, a tak neustále mnoho lodic projíždělo mezi ní a nábřežím.
Tento ruch podporoval doktorův plán a stejně mu měla posloužit i jeho proslulost. Proto se nijak nesnažil uniknout všeobecné pozornosti.
V otevřeném voze, který si najal v předním hotelu, vyjel si doktor s Petrem na prohlídku města. Ulice Ceuty lemují domy smutného vzhledu ; nevynikají ani tvarem, ani ničím jiným. Tu a tam se rozšiřují v malé náměstí, porostlé zakrnělými a zaprášenými stromy. I výstavnější vládní budovy se podobají kasárnám.
Ceuta se zkrátka nemůže pochlubit ničím zajímavým a zvláštním, kromě maurské čtvrti, odkud nevymizela úplně malebnost.
Ve tři hodiny doktor Antekirt nařídil, aby ho zavezli na návštěvu ke guvernérovi. Od vynikajícího cizince to byla samozřejmá zdvořilost.
Ceutský guvernér nebyl civilní osobou, neboť Ceuta je pod vojenskou správou. Má celkem asi deset tisíc obyvatel, většinou vojínů a důstojníků.
Přímo v městě bydlí asi právě tolik lidí jako na úzkém pruhu země, který tvoří ceutské území.
Guvernérem v Ceutě byl plukovník Guyarre. Byly mu přiděleny tři prapory pěchoty, dvě baterie dělostřelectva, setnina zákopníků, setnina Maurů a pluk trestanců. Trestanců zde bylo asi na dva tisíce.

Ke guvernérovijeli po silnici, která vede podél městských hradeb a probíhá městem až k jeho východnímu konci.
Úzký pruh země po obou stranách silnice, ohraničený na jedné straně pohořím a na druhé straně bažinami, napájenými mořským přílivem, obdělávají pracovití obyvatelé, kteří statečně zápasí se špatnou půdou. Rostou zde plodiny všech druhů a nechybějí ani ovocné stromy.
Pracovních sil je tu dost.
Odsouzence, které sem vyvážejí, mohou totiž zaměstnávat nejen státní podniky, ale i soukromé osoby. Pracují ve státních dílnách, na opevňovacích pracích a na silnicích, některých používají i k policejním službám, když se delší dobu chovají tak, že z nich lze učinit zřízence a úředníky.
Ti potom jednou střeží druhé a jednou jsou sami střeženi.
Soukromníci si mohou najmout trestance odsouzené nejdéle na dvacet let, a to za podmínek, které stanoví guvernér.
Cestou spatřil doktor Antekirt plno trestanců. Buď se procházeli po ulicích, nebo vykonávali různé práce.
Nejdříve bylo třeba zvědět, kam je přidělen Carpena, a zdali je u soukromníka, což by doktorovu práci usnadnilo.

„ Podle všeho,“ řekl doktor Antekirt Petrovi, „Carpenovi ještě nebyly přiznány výhody, které se poskytují za dobré chování starším trestancům.
Byl teprve nedávno odsouzen.“
„A je-li ve vězení?“ namítl Petr Bathory.
„V tom případě bude náš úkol velmi nesnadný, ale musíme se ho zmocnit děj se co děj.“
Vůz zatím ujížděl dále po silnici. Asi dvě stě kroků od opevnění pracoval větší oddíl trestanců pod dohlídkou dozorců

na štěrkování silnice.
Trestanců bylo asi padesát: Někteří z nich tloukli kamení, jiní je rozváželi po silnici a další je válely těžkými železnými válci.
Doktorův vůz musil odbočit poněkud stranou, aby se vyhnul místu, kde byla silnice upravována.
Náhle uchopil doktor Antekirt Petra za paži.
„On!“ zašeptal.
Asi dvacet kroků od ostatních stál tu jakýsi muž, opřený o motyku.
Byl to Carpena.
I po patnácti letech ho doktor Antekirt poznal právě tak rychle, jako ho před časem poznala Marie Ferratová. Carpena byl příliš líný a neobratný a hodil se jen k roztloukání kamení.
Doktor Antekirt poznal Carpenu, ale Španěl v něm nemohl poznat hraběte Sandorfa. Vždyť ho spatřil jen letmo ve chvíli, kdy do domku Ferratova přivedl četníky.
Ale i on již slyšel o doktorově příjezdu do Ceuty. A Carpena věděl dobře, že je to ten proslulý muž, o němž Zirone mluvil u skalisek Polyfémových a kterému neduvěřoval ani Sarkany. Byl to ten milionář, na něhož Zironova banda podnikla nezdařený útok u Domu Angličanů.
Co se dálo v duši Carpenově, když se octl tak nenadále tváří v tvář doktorovi? Jaký dojem se zrodil v jeho mozku? Těžko říci. Ale Španěl náhle cítil, že se doktor zmocňuje celé jeho bytosti, že se všecek rozplývá před vůlí doktorovou a že jeho vůli zapuzuje doktor vůlí vlastní.
Chtěl tomu vlivu vzdorovat, ale marně.
Doktor dal zastavit vůz a zahleděl se na Španěla utkvělým pohledem. Záře jeho zraku způsobila v Carpenově mozku zmatek.
Španěl pomalu ztrácel vědomí. Víčka se mu zavřela a Carpena klesl volně k zemi na kraj, silnice, aniž to jeho druhové zpozorovali.
Byl uspán v hypnotický spánek, z něhož ho nikdo nemohl probudit.
Doktor Antekirt kázal, aby povoz jel dále k obydlí guvernérovu. Celý ten výjev mezi doktorem a Carpenou trval jen půl minuty a všiml si ho jen Petr Bathory.
„Teď je docela můj,“ vysvětloval doktor Petrovi, „a mohu ho donutit. ..“
„Aby vám řekl, co ví o Toronthalovi a Sarkanym?“ přerušil hó Petr Bathory.
„Ne, ale aby dělal, co budu chtít. Hned při prvním pohledu, který jsem na toho bídáka vrhl, cítil jsem, že ho mohu svou vůlí úplně ovládnout.“ „Ale Carpena přece není nemocen?“
„Domníváš se tedy, že hypnoticky lze působit jen na lidi nervově choré? Ne, Petře, právě ti nejspíše odolávají hypnotickému vlivu. Ten, kdo má být hypnotisován, musí mít vlastní vůli. Carpena bude spát tak dlouho, až ho já probudím.“
„Budiž,“ pravil Petr, „ale co je nám to platné, když ho nemůžeme donutit, aby nám řekl, co chceme vědět?“
„To je sice pravda,“ odpověděl doktor Antekirt, „nemohu ho přimět, aby vyprávěl o tom, co mu není známo. Ale mohu ho donutit, aby dělal to, co chci já. Budu-li chtít zítra, pozítří, za týden a třeba za půl roku, odejde z této trestanecké osady, a to i tehdy, bude-li v úplně bdělém stavu.“
„Že odejde z osady: A úplně volně?“ ptal se Petr Bathory, překvapený doktorovými slovy. „Ale to by mu musili nejprve dovolit jeho strážci.“
„I když je někdo hypnotisován, nedokáže rozdrtit okovy, vypáčit žalářní dveře nebo přelézt vysokou zeď.“
„Ne, Petře,“ odpověděl doktor Antekirt, „nemohu mu poručit něco, co bych sám nedokázal. Ale právě proto chci navštívit ceutského guvernéra.“
Doktor Antekirt nepřeháněl. Nahrazení něčí vůle vůlí jiného je skutečnost, která již v oné době byla dobře známa. Na svých cestách ve východních krajích doktor Antekirt viděl a studoval velmi zajímavé případy a doplnil tak své lékařské zkušenosti.
Sám byl obdařen pevnou vůlí a hypnotismu používal při léčení již v Malé Asii. Nyní se hodlal tímto způsobem zmocnit Španěla, který, jak se ukázalo, velmi podléhal hypnotickým vlivům.
Doktor tedy Carpenu úplně ovládal a mohl ho kdykoli přimět k tomu, aby jednal tak, jak si bude přát. K tomu však bylo třeba, aby vězeň měl volnost pohybu, až nastane pro doktora vhodný okamžik. To pak znamenalo obdržet svolení od guvernéra.
Doktor Antekirt doufal, že si svolení snadno opatří a tak dopomůže Carpenovi k útěku.
Za deset minut přijel kočár ke vchodu do velké budovy, vystavěné téměř na konci města, a zastavil před ní.
Plukovník Guyarre byl již uvědoměn o příjezdu doktora Antekirta do Ceuty. Věděl dobře, že proslulý a bohatý doktor je všude přijímán s poctami, jaké jsou vyhrazeny obyčejně jen panovníkům, a proto i on přijal doktora a jeho průvodce velmi okázale. Nabídl jim, že je bude všude provázet osobně.
„Rád vaši nabídku přijímám, pane guvernére,“ odpověděl doktor Antekirt španělsky. (Petr Bathory ovládal tu řeč stejně dokonale jako on.) „Nevím však, budeme-li mít dost kdy, abychom vaší laskavosti cele využili.“
„Naše osada není tak velká, pane doktore,“ odpověděl guvernér. „Za půl dne ji můžeme celou prohlédnout. Nehodláte se zde zdržet?“
„Snad jenom ještě čtyři až pět hodin,“ odpověděl doktor Antekirt. „Ještě večer musím odplout do Gibraltaru, kde mne zítra ráno očekávají.“
„Odplout ještě dnes večer.“ zvolal guvernér. „Dovolte mi, abych proti tomu vznesl námitky. Věřte, pane doktore, naše osada stojí za zhlédnutí.
Jistě jste viděl na svých cestách leccos, ale snad jste dosud neměl příležitost prohlédnout si takovou trestnici, která

budí pozornost učenců a badatelů.“
Guvernéra ovšem k těmto slovům pudila samolibost, ale v jádru nepřeháněl. Tamější trestní řád byl jedním z nejlepších na světě vůbec, pokud šlo o hmotný stav trestanců a možnost jejich nápravy.
Guvernér si přál, aby tak slavný muž jako doktor Antekirt odložil svůj odjezd a dokonale si prohlédl celou trestnici a její zařízení.
„Svůj odjezd, pane guvernére, odložit nemohu, ale dnes patřím cele vám,“ odpověděl doktor Antekirt.
„Jsou již čtyři hodiny a zbývá nám tedy málo času,“ namítl plukovník.
„Pravda,“ souhlasil doktor,“a lituji toho velice, neboť jako vy si přejete, abych si prohlédl vaši říši, tak bych si zase já přál, abyste mě navštívil na mé lodi „
„Nemůžete tedy odložit odjezd do Gibraltaru aspoň o den?“
„Učinil bych tak velice rád, pane guvernére, ale smluvená schůzka mě nutí, abych odplul ještě dnes večer.“
„Lituji velice,“ odpověděl guvernér,“a nikdy nebudu moci oželet, že jsem vás zde nemohl pozdržet déle. Ale pozor! Vaše loď je v dosahu mých děl a záleží jen na mně, abych vás zbavil naděje, že mi uprchnete.“
„A co by tomu říkalo mezinárodní právo?“ smál se doktor.“Či byste si snad přál, pane guvernére, aby vám antekirtské království vyhlásilo válku?“
„Vím, že by to byl zápas nebezpečný,“ stejně rozmarně odpověděl guvernér.“Ale čeho bych se neodvážil jen proto, abych vás zde zdržel alespoň čtyřiadvacet hodin! „
Petr Bathory, který se rozmluvy neúčastnil, ptal se v duchu, zda doktor nezapomíná na cíl, jehož chtěl dosíci. Překvapovalo ho, že doktor chce opustit Ceutu ještě tento večer. Jak mohl v tak krátké době umožnit Carpenovi útěk? Vždyť za několik hodin odvedou trestance do kobek a zavřou je na noc. Jak by tedy mohl ten Španěl uprchnout?
Ale mladík ; pochopil, že doktor sleduje svůj cíl, když slyšel jeho další slova:
„Opravdu, pane guvernére, velice mě mrzí, že nemohu vyhovět vašemu přání, alespoň dnes. Ale snad to bude možné jindy.“
„Kdy asi, pane doktore?“
„Musím být zítra ráno v Gibraltaru ale myslím, že se tam zdržím jen dva nebo tři dni. Dnes je čtvrtek, a místo abych sledoval severní pobřeží Středozemního moře, vrátím se přes Ceutu. V neděli budu tedy zpátky.“
„Ano, to bude nejlepší,“ odpověděl guvernér, „a budu vám velmi vděčen. Lichotilo by mi, kdybyste si prohlédl naši osadu.
Konec konců každý je trochu pyšný na svou práci. Ujednáno tedy, pane doktore, v neděli se opět uvidíme.“
„Ano, ale s jednou podmínkou,“ řekl doktor Antekirt.
„Tu přijímám již předem, ať je jakákoliv.“
„Podmínkou tedy je, že posnídáte se svým pobočníkem na palubě Ferrata`.“
„Slibuji vám to, pane doktore. Ale také s jednou podmínkou.“
„Které se také podrobuji předem,“ odpověděl doktor Antekirt.
„Mým přáním tedy je, abyste vy a pan Bathory poobědvali se mnou.“
„Ujednáno,“ souhlasil doktor Antekirt. „Mezi snídaní a obědem pak..“
„Použiji svého práva a ukáži vám všechny divy a památnosti svého království,“ dodal guvernér s úsměvem, tiskna doktorovi ruku.
Petr Bathory rovněž stiskl hostiteli ruku. Před odchodem vyčetl z doktorových očí, že se mu jeho plán daří.
Guvernér si přál doprovodit hosty do města. Všichni tedy nasedli do kočáru. Kočár projížděl jedinou cestou, která spojuje trestnici s městem.
Připomeneme-li si známou národní hrdost Španělů, nebudeme se divit, že guvernér při této příležitosti upozornil doktora na všechny krásy malé osady a mluvil o plánech do budoucnosti.
Tvrdil, že poloha Ceuty není o nic horší než poloha Gibraltaru na druhé straně a že z Ceuty by mohla být vybudována stejně nedobytná pevnost.
Přitom protestoval proti nestoudnému výroku jakéhosi Angličana, že Ceuta se musí stát majetkem Anglie, neboť Španělé prý z ní nedovedou nic zbudovat, ani ji uhájit. Guvernér byl rozhořčen na Angličany. Prohlásil o nich, že by se hned chtěli pevně usadit všude, kam jednou vstoupí.
„Ať se raději starají, aby si udrželi Gibraltar,“ zvolal plukovník, „a nechají na pokoji Ceutu. Španělsko by jim jednou mohlo snadno srazit onu skálu na jejich lebky.“
Doktor Antekirt neodporoval Španělovým výrokům, pronášeným se španělskou vášnivostí. Ale právě v té chvíli byl proud guvernérovy řeči přerušen. Kočár se náhle zastavil.
Kočí totiž musil zastavit před davem asi padesáti trestanců, kteří se kupili na silnici.
Guvernér pokynul jednomu strážci a ten hned přistoupil k povozu a po vojensku zdravil velitele. Ostatní trestanci a strážci seřadili se po obou stranách cesty.
„ Co se stalo?“ ptal se guvernér.
„excelence,“ odpověděl strážník, „jednoho trestance jsme nalezli na silnici v bezvědomí. Zdá se, že jenom spí, ale nemůžeme ho probudit.“
„Jak dlouho již trvá jeho bezvědomí?“ ptal se plukovník Guyarre.
„ Hodinu.“
„ A to stále spí?“
„Stále, excelence, a je úplně bez citu, jako by byl mrtvý.
„Třásli jsme jím, štípali ho, vystřelili mu u uší, ale neslyší a necítí.“
„ Proč jste neposlali pro lékaře?“ ptal se guvernér vyčítavě.

„Poslal jsem pro něho, excelence, ale nebyl doma. Čekáme, až ho najdou, ale zatím si nevíme rady.“
„Doneste ho do nemocnice,“ nařizoval plukovník.
Strážce se už chystal vykonat rozkaz, a tu se ozval doktor Antekirt:
„Dovolte, pane guvernére, abych si jako lékař prohlédl toho vašeho spáče.
„Ach ano, vždyť jste lékař,“ odpověděl guvernér žertovně.
„Tomu zločinci se dostane pomoci proslulého lékaře, a ani platit za to nemusí.
Všichni tři sestoupili s povozu a doktor Antekirt se naklonil k trestanci, ležícímu dosud na okraji cesty. Jen podle pohybu prsou a tepů bylo znát, že je živ.
Doktor dal znamení, aby ostatní poněkud ustoupili.
Sklonil se nad tělem spícího a něco mu zašeptal, hledě mu přitom utkvěle do očí.
Pak povstal a řekl:
„ Nic mu vlastně není. Upadl jen v magnetický spánek.“
„Opravdu?“ řekl guvernér. „Podivná věc! Ale dokážete ho probudit?“
„ Nic snazšího než to,“ odpověděl doktor Antekirt.
Dotkl se Carpenova čela, pozdvihl mu oční víčka a řekl:
„Probuď se! Přeji si to.“
Carpena sebou pohnul, otevřel oči, ale byl stále ještě zpola omámen.
Doktor mu přejel šikmým směrem prsty po tváři a Španěl se začal probírat z omámení.
Konečně- povstal a ustoupil do řad svých druhů, nemaje tušení, co se s ním dělo.
„Tak si myslím,“ ozval se guvernér, „zda ten chlapík není prostě opilý?“
„Nikoli,“ odpověděl doktor Antekirt. „Je to stav velmi blízký náměsíčnosti.“
„ Ale jakou má příčinu?“
„Na to nemohu odpovědět, pane guvernére. Snad má vrozenou náchylnost k takovým stavům. Ale teď se u něho záchvat nebude tak brzy opakovat.
Zanedlouho se kočár zastavil na nábřeží a plukovník Guyarre se velmi srdečně rozloučil s doktorem Antekirtem a s Petrem.
„Tam kotví ‚Ferrato`,“ řekl doktor Antekirt, ukazuje na parník, mírně se kolébající na vlnách. „A tam zakotví i v neděli. Nezapomeňte, pane guvernére, že jste slíbil, že s námi v neděli posnídáte.“
„Nezapomenu, pane doktore, ale doufám, že ani vy nezapomenete na přislíbený oběd.“
„Splním svůj slib,“ odpověděl doktor.
Oba si stiskli ruce, ale guvernér opustil nábřeží teprve tehdy, když doktorův člun přirazil k parníku.
Když vstoupil doktor opět na palubu, odpověděl Petrovi na otázku, zda se vše podařilo podle přání:
„Ano, v neděli večer bude Carpena s dovolením pana guvernéra zde na palubě.“
V osm hodin odplula jachta na sever a hora Hacho, která vévodí této části afrického pobřeží, zmizela záhy ve večerních mlhách a v temnotě.

Kapitola druhá
DOKTORŮV POKUS.

Cestovatel, který by přistal v Gibraltaru a nevěděl, kam loď pluje, nepoznal by, v které části zeměkoule se octl. Nejprve se totiž objeví nábřeží, prolomené několika malými přístavy, v nichž kotví lodě, a pak spatří hradební věž. Dále pak nepravidelný prostor, ohraničený kasárenskými budovami, opírajícími se o úbočí hory, a teprve nakonec dlouhou, úzkou a klikatou ulici, zvanou Main Street, což značí „Hlavní ulice`.
` V této ulici, jejíž dlažba je vlhká za každého počasí, mezi nosiči, cidiči bot a prodavači všeho možného, mezi povozy a vozíky s ovocem a s polními plodinami míhají se v pestré směsi Marokáni, Španělé, Italové, Francouzi a Němci, krátce zástupci všech národů.
Ulice Main Street probíhá celým městem od mořské brány až k bráně alamedské. Po stranách jsou rozkošné letohrádky, ale i stanoviště děl všech druhů. Ulice je dlouhá čtyři tisíce tři sta metrů, tedy právě tolik jako gibraltarské území. Toto území tvoří vlastně jediná skála, která se podobá bezhlavému velbloudu, skrčenému do písku, jehož ohon splývá do Středozemního moře.
Mohutná skála se tyčí do výše čtyř set pětadvaceti metrů nad pevninou, kterou ohrožuje stovkami děl. Španělé jim říkají „stařeniny zuby“.
Na této skále žije jediný druh opic, který se vůbec v Evropě vyskytuje, totiž magot bezocasý.
S vrcholu a s úbočí hory lze ovládat celý průliv, střežit marocké pobřeží i kus Středozemního moře a malou část Atlantického oceánu.
Anglické dalekohledy tu objímají obzor v průměru dvou set kilometrů a v tomto obvodu nic neujde jejich pozornosti.
Kdyby byl parník „Ferrato“ přibyl do Gibraltaru o dva dny dříve a doktor Antekirt s Petrem Bathorym vystoupili na nábřeží, prošli mořskou branou, ulicí Main Street a došli až do krásných sadů, které se táhnou do polovični výšky hory, byly by snad vylíčené události nabyly rychlejšího spádu.
Dne 19. září odpoledne seděly totiž na lavičce ve stínu košatých stromů v sadech dvě osoby, zády obrácené k dělům střežícím průliv. Byli to Sarkany a Namira. Byli zabráni do hovoru, ale přitom pečlivě dbali, aby je nikdo nezaslechl.
Čtenář jistě ještě nezapomněl, že se Sarkany chtěl setkat se Zironem na Sicilii v době, kdy Zironova lupičská četa podnikla útok na Dům Angličanů. Sarkany byl zpraven o Zironově smrti a rázem změnil svůj úmysl, takže doktor Antekirt marně očekával příchod zrádce na Sicilii.

Také Namira, která obdržela od svého velitele příslušné rozkazy, opustila hned Sicilii a vrátila se do Tetuanu, kde tehdy bydlila. Z Tetuanu se vypravila do Gibraltaru na schůzku se Sarkanym. Ten přibyl do Gibraltaru 18. září a již příštího dne chtěl odcestovat.
Namira byla Sarkanymu oddána tělem i duší. Vychovala ho kdysi, jako by byla jeho matkou. Nikdy ho neopustila, ani když se později začal spolčovat s nekalými živly a nakonec pracovat se sektou Senussiů, kteří, jak jsme se již zmínili, vzali si za úkol zničit Antekirtu.
Namira byla tedy poutána k Sarkanymu láskou takřka mateřskou a byla mu více oddána než Zirone, jeho druh v blahobytu i v bídě. Na jeho pokyn by se byla bez váhání dopustila zločinu a na jeho rozkaz by šla vstříc i smrti.
Sarkany mohl tedy Namiře bezvýhradně důvěřovat. Povolal ji do Gibraltaru, aby s ní promluvil o Carpenovi, který teď pro něho znamenal jediné nebezpečí.
Rozmluva ve veřejných sadech byla první a poslední, kterou zde spolu měli. Hovořili jazykem arabským. Sarkany zahájil rOzhovor rychlou otázkou, po níž následovala stejně rychlá odpověď.
„Sava?“ ptal se Sarkany.
„Je bezpečně ukryta v Tetuanu,“ odpověděla Namira. „V tomto směru se nemusíš ničeho obávat.“
„ Ale za tvé nepřítomnosti?“ namítl Sarkany.
„Za mé nepřítomnosti je dům, v kterém je ukryta, svěřen dohledu staré židovky, která jej neopustí ani na okamžik. Do domu nemůže nikdo vniknout… Sava ostatně neví, že je v Tetuanu, mne nezná a soudím, že ani neví, že je v tvé moci.“
„Hovořila jsi s ní někdy o svatbě se mnou?“ ptal se Sarkany.
„Ano,“ odpověděla Namira, „dbám, aby nezapomněla, že se má stát tvou ženou a že se jí také stane.` „Je to, Namiro, nutné, už proto, že z Toronthalova jmění mnoho nezbývá… Ten Silas nemá ve hře vůbec štěstí „
„Nevadí; staneš se bohatším než dříve.“
„Vím to, Namiro, ale mají-li se mé záměry zdařit, musí se svatba uspíšit, Je nutné, aby svolila k sňatku dobrovolně, jinak bude stále bránit.. .“
„Donutím ji, aby se podrobila,“ přerušila ho Namira. „Ano, přinutím ji, na to se můžeš spolehnout: ` Je nesnadné představit si její divokou tvář, když pronášela tato slova.
„Dobře, Namiro,“ odpověděl spokojeně Sarkany. „Jen ji pečlivě střež, já přijedu brzy za tebou.“
„Nechceš tedy, abychom odešly z Tetuanu?“ ptala se Namira.
„Ne, dokud nebudete muset. V Tetuanu nikdo Savu nezná. Kdyby však bylo nutno, abyste se odebraly jinam, dám ti včas zprávu.“
„A řekni mi teď,“ zeptala se Marokánka, „proč jsi mě vlastně zavolal do Gibraltaru?“
„Poněvadž jsem si chtěl s tebou promluvit o věci, o níž není radno si dopisovat,“ odpověděl dobrodruh.
„Mluv tedy, Sarkany, provedu vše bez váhání.“
„Poslyš tedy. Naše situace je taková: Paní Bathoryová zmizel a její syn Petr je mrtev. Této rodiny se již nemusíme bát, paní Toronthalová je také mrtva a Sava je v mé moci. Ani s této strany mi tedy nehrozí nebezpečí. Dvě další osoby, které znají tajemství mé minulosti, nemohou mi také být nebezpečné, protože Silase Toronthala mám úplně v moci a Zirone zahynul na Sicilii. Z těch již ni.kdo nepromluví, protože mluvit ncmůže.`
„Čeho se tedy obáváš?“ ptala se Namira.
„Obávám se jen dvou osob, z nichž jedna zná část mé minulosti, a druhá, jak se zdá, stará se o mé záležitosti více, než je mi milo. .
„Tou první osobou je Carpena?“ přerušila ho Marokánka otázkou a v jejím hlase se ozývala jistota, že hádá správně.
„Ano,“ odpověděl Sarkany, „a tou druhou osobou je doktor Antekirt, jehož styky s rodinou Bathoryů mi byly podezřelé již v Dubrovníku.
Ostatně Benito, který byl kuchařem Zironovy čety, mi vyprávěl, že ten muž, který prýje mnohonásobným milionářem, nastrojil na Etně Zironovi léčku za pomoci jakéhosi Pescadora, který asi byl v doktorových službách:
Ale proč by to vše ten tajemný doktor dělal, neměl-li v úmyslu zmocnit se Zirona a násilím ho přimět k prozrazení všech tajemství, vížících se k mé osobě?“
„ Soudíš asi zcela správně,“ souhlasila s ním Namira.
„Rozhodně se musíme mít před doktorem Antekirtem na pozoru.
„Proto je nutné, abychom věděli o všem, co dělá a kde v této chvíli je.“
„ To nebude tak snadné,“ odpověděla Marokánka. „Slyšela jsem v Dubrovníku, že jednoho dne je na jednom konci Středozemního moře a druhého dne na druhém.“
„Ano, zdá se opravdu, že ten člověk má dar všudypřítomnosti,“ zvolal Sarkany. „Ale ať si nemyslí, že se budu klidně dívat na to, jak se plete do mých záležitostí a záměrů. Bude-li nutno, vyhledám ho třeba až na jeho ostrově.“
„Uskuteční-li se tvoje svatba se Savou,“ přerušila Namira hněvivá slova Sarkanyho, „nehrozí ti nebezpečí od něho a od žádného jiného.“
„Zajisté, Namiro, ale do té doby. ..“
„Do té doby budeme na stráži. Výhoda bude vždy na naší straně. My budeme vědět, kde je, kdežto on to o nás vědět nebude. Ale teď mluvme o Carpenovi. Čím ti vlastně může být ten člověk nebezpečný?“
„Carpena zná mé styky se Zironem, ví o mnoha našich podnicích, k nimž jsem dal podnět, a může vyzradit. ..“
„Souhlasím, ale jak víš, Carpena je teď na doživotí v ceutské trestnici.“
„To je právě to, co mě znepokojuje. .. Carpena může všechno prozradit, aby dosáhl zmírnění trestu. .. Víme-li my, že byl dopraven do Ceuty, vědí o tom asi také jiní. A kdyby nikdo jiný nevěděl, jaké byly jeho styky se Zironem, ví o tom jistě ten Pescador, který ho tak obratně na Maltě oklamal. Doktor Antekirt pak za pomoci toho svého služebníka může se snadno dostat ke Carpenovi i na Ceutu a tam z něho vylákat jeho tajemství. Ano, může se též pokusit, aby mu

dopomohl k útěku.
Je to tak možné a pravděpodobné, že se opravdu divím, proč to doktor Antekirt ještě neučiniL“
Důvtipný Sarkany uhodl přesně, jaký záměr má doktor s Carpenou, a pochopil též, odkud mu hrozí nebezpečí.
Namira uznala, že za těchto okolností by se jim Carpena mohl stát velice nebezpečným.
„Proč,“ povzdychl si Sarkany, „nezmizel raději on místo Zirona v sopečném jícnu, nebo proč také on nezahynul!“
„ Co se nestalo na Sicilii, může se snadno stát v Ceutě,“ prohodila Marokánka chladně.
A to byl vlastně jejich záměr.
Namira vysvětlila Sarkanymu, že může snadno docházet z Tetuanu do Ceuty, protože to nemá daleko. Ceutští trestanci pracují na cestách nebo chodí volně po ulicích a bude tedy snadné-tak usoudil Sarkany-, aby se Namira s Carpenou setkala pod záminkou, že mu chce pomoci k útěku, a podstrčila mu nějaký kus pokrmu na přilepšenou. Bude-li snad v pokrmu náhodou jed, kdopak bude pátrat po příčině Carpenovy smrti?
V trestnici jistě nebudou klást velkou váhu na to, že mají o jednoho vězně méně. Pak se již Sarkany nebude musit obávat Carpeny a ani doktora Antekirta, který zřejmě pátrá po jeho tajemství.
Výsledkem rozmluvy mezi Sarkanym a Namirou tedy bylo, že zatím co doktor Antekirt připravoval Carpenův útěk, dobrodruh se jej snažil znemožnit tím, že ho rychle odešle tam, odkud není návratu -, na onen svět.
Když se domluvili, vrátili se Sarkany a Namira do města a tam se rozloučili.
Ještě večer opustil Sarkany Gibraltar a odebral se k Silasu Toronthalovi. Namira vstoupila druhého dne na loď, která obstarává pravidelnou dopravu mezi Gibraltarem a Algecirasem.

Právě když loď vyplouvala z přístavu, setkala se v Gibraltarském zálivu s parníkem, který do přístavu vplouval.
Byl to „Ferrato.
..
Namira viděla ten parník na Sicilii a hned jej poznala.
„Doktor Antekirt je zde!“ zvolala překvapeně sama k sobě.
„Sarkany měl pravdu, že nám hrozí nebezpečí, a to nebezpečí je velice blízké:
Za několik hodin poté vystoupila Namira z lodi v Ceutě.
Umínila si, že se sejde se Španělem, než bude pokračovat v cestě do Tetuanu. Její záměr byl prostý a mohl se snadno podařit.
Naskytla se však překážka, které se Namira nenadála. Carpena po příhodě za doktorova pobytu vydával se za nemocného. Ve skutečnosti nemocný nebyl, ale přece jen ho dopravili do vězeňské nemocnice.
Namiře nezbývalo leč toulat se kolem nemocnice, ale nepodařilo se jí setkat se s Carpenou. Těšila se, že také ani doktor Antekirt a jeho pomocníci nespatří Carpenu dřív než ona. Usoudila, že z průtahů nevzejde nebezpečí. Pokud bude Španěl v nemocnici, pokládala jeho útěk za nemožný.
Ale v tom se Namira mýlila. Doktorovi bylo právě příznivé, že Carpena je v nemocnici. Jeho plán se tím mohl jen usnadnit.
Ferrato“ zatím zakotvil v pozadí Gibraltarského zálivu, v němž východní a jihovýchodní větry často rozvlňují moře.
Doktor Antekirt a Petr Bathory vystoupili na břeh a odebrali se na poštu, kde je čekalo několik psaní.
V jednom z nich oznamoval doktorovi sicilský jednatel, že od jeho odjezdu se Sarkany nikde na Sicilii neobjevil.
V jiném psaní psal Pescade Petrovi, že se mu vede již dobře a že po ráně není ani stopy. Doktor Antekirt -, psal Pescade -, může použít kdykoli jeho služeb, stejně jako služeb Matifoua, který doktorovi i Petrovi posílá uctivý pozdrav.
Třetí psaní bylo od Marie a patřilo Ludvíkovi. Byl to list více než sesterský, neboť byl psán s péčí i láskou mateřskou.
Toho dne naložili na parník z plovoucích skladišť v přístavu uhlí. Rovněž doplnili zásoby vody.
Doktor Antekirt a Petr Bathory poobědvali v hotelu a k večeru se vrátili na palubu. Zanedlouho potom rána z děla oznámila uzavření přístavu. Vládne v něm kázeň a pořádek jako v přístavu válečném.

„ Ferrato“ však nemínil toho dne vyplout. Poněvadž průplavGibraltarský mohl přeplout za dvě hodiny, odjel teprve příštího dne před osmou hodinou ranní.
Podjel pod anglickými děly a zamířil plnou parou k Ceutě. V půl desáté byl již pod horou Hacho, ale nemohl zakotvit na tom místě, kde stál před třemi dny, protože vál severovýchodní vítr.
Kapitán dal tedy rozkaz, aby loď plula na druhou stranu města do malého zálivu, chráněného před větrem. Nedaleko břehu spustil „Ferrato“ kotvy. A za čtvrt hodiny doktor Antekirt vstoupil na přístavní hráz.
Namira zpozorovala příjezd parníku a pozorně sledovala doktora. Doktor Antekirt nepoznal Marokánku, jejíž tvář spatřil jen v přítmí kotorského bazaru. Namira však viděla doktora několikrát v Gruži a v Dubrovníku a dobře ho poznala.
Umínila si, že mu bude stále v patách, pokud bude v Ceutě.
Když doktor vystoupil na břeh, setkal se tam s guvernérem a s jeho pobočníkem, kteří už očekávali příjezd parníku.
„Dobrý den pane doktore.“ zvolal guvernér. „Buďte srdečně vítán. Dostál jste v slovu a teď mi patříte na celý den. ..“
„Nebudu vám náležet dříve, pane guvernére, dokud vy nebudete mým hostem,“ odpověděl doktor. „Nezapomeňte, že na palubě ‚Ferrata` vás očekává snídaně.“
„Očekává-li, bylo by nezdvořilé, abychom ji nechali dlouho čekat,“ vesele odpověděl guvernér.
Člun dopravil doktora a jeho hosty na parník. Všichni zasedli s chutí k vybrané snídani.
Mezi jídlem se hovořilo nejvíce o správě osady, o obyčejích jejích obyvatel a o poměru domorodého živlu ke španělskému.
Doktor Antekirt jako mimochodem se zmínil o trestanci, kterého před několika dny probudil z magnetického spánku.
„ Pravděpodobně se už na nic nepamatuje?“ otázal se plukovníka Guyarra.

„Neví o ničem, co se s ním dělo," odpověděl guvernér, „ale už nepracuje na silnůci."
„A kde je?" zeptal se doktor Antekirt a v jeho hlase se zachvěla stopa neklidu, kterého si však všiml toliko Petr Bathory.
„Je v nemocnici. Zdá se, že ten případ poněkud otřásl jeho zdravím:
„ A kdo je to vlastně?"
„Jmenuje se Carpena a je to sprostý vrah, který si nezaslouží, aby se o něho zajímal doktor Antekirt. Kdyby zemřel, nebyla by to ztráta ani pro osadu, ani pro lidstvo."
„Pak mluvili o jiných věcech. Aby snad nevzbudil pozornost, doktor se již neptal po Carpenovi, který stejně za několik dní bude propuštěn z nemocnice.
Po snídani vyšli všichni na palubu, kde byla podávána káva.
Chvíli poseděli v kouři doutníků a cigaret, až doktor Antekirt řekl guvernérovi, že je ochoten odebrat se s ním do Ceuty a podívat se na zařízení osady. Jeho návrh byl přijat s nadšením. Do oběda zbývalo dost času, aby guvernér mohl svému hostu ukázat celé město i jeho okolí.
Doktor Antekirt a Petr Bathory byli svědomitě prováděni po celé osadě a neodpustili jim ani nejmenší maličkost v kasárnách i v trestnici. Byla neděle a trestanci nebyli zaměstnáni obvyklými pracemi.
Doktor je mohl posuzovat za okolností takřka svátečních. V jednom nemocničním sále spatřil také Carpenu, ale jen letmo. Španěl si také návštěvníků ani nevšiml.
Doktor Antekirt hodlal ještě v noci odplout na Antekirtu, ale na celý večer se ještě zadal guvernérovi. Proto se všichni v šest hodin odebrali k němu, kde je očekával výborný oběd. Ten je ve Španělsku jako všude na Západě nikoli v poledne, nýbrž až večer. Oběd měl být oplátkou za snídani na palubě parníku.
Netřeba ani podotýkat, že při prohlídce města doktor ani netušil, že ho sleduje Namira.
Při obědě zavládla výtečná nálada. Doktor mluvil o svých cestách po Východě a obratně převedl řeč na ceutské záležitosti.
Blahopřál guvernérovi, že tak výtečně spravuje svou osadu.
„Ale," dodal, „střežení trestanců vám jistě někdy působí potíže."
„A proč tak soudíte, milý pane doktore?" ptal se plukovník Guyarre"
„Poněvadž každý trestanec se snaží utéci. Je přece přirozené, že vězeň přemýšlí, jak by se dostal na svobodu, kdežto strážcové příliš nepřemýšlejí, jak by mu zabránili v útěku. Výhoda je tedy na straně vězňově a nijak bych se nedivil, kdyby někdy při večerní prohlídce některý chyběl."
„A vidíte, to se stát nemůže," zvolal guvernér. „Kam by ostatně takový trestanec mohl uprchnout? Po moři je útěk nemožný a útěk k Arabům je nebezpečný. Trestanci to vědí, a proto raději zůstávají v osadě.
„O tom jsem, pane guvernére, přesvědčen," řekl doktor Antekirt. „Jen se obávám, že v budoucnosti bude nesnadnější střežit vězně."
„A proč, pane doktore?" ptal se jeden z účastníků hostiny, kterého tato rozmluva zvláště zajímala. Byl to totiž ředitel věznice.
„Inu, proto, pane řediteli," odpověděl doktor Antekirt, „že je už lépe probádán hypnotismus. Stále častěji se stává, že vůli jedné osoby nahradí vúle osoby druhé. Přitom vlastně mizí bytost hypnotisovaného člověka a je jaksi nahrazována bytostí docela cizí, která jedná jinak, než by ten člověk jednal v normálním stavu.
„A co na tom?" prohodil plukovník Guyarre.
„Tak je nutno střežit nejen vězně, ale také jejich strážce," odpověděl doktor Antekirt. „Na svých cestách, dámy a pánové, byl jsem svědkem tak neobyčejných zjevů, že pokládám všechno za možné.
Nezapomínejte na to, že některý trestanec může prchnout i proti své vůli a některý strážce ho zase proti své vůli může nechat utéci."
„Chtěl byste nám snad podat bližší vysvětlení?" ptal se ředitel trestnice.
„Proč ne, pane řediteli. Uvedu příklad, který bude nejlepším vysvětlením. Připusťme na příklad, že některý dozorce je velmi citlivý k hypnotickým vlivům a že některý vězeň by byl schopen těmito vlivy na něho působit. .. Nuže, jakmile bude vězeň ovládat dozorce, donutí ho ke všemu, co chce, a snadno ho přiměje, aby mu kdykoli otevřel dveře."
„Budiž, ale předem by ho musil uspat," namítl ředitel.
„To se mýlíte, pane řediteli. Něco takového lze s člověkem provést, i když bdí, jenže on o tom neví.
„Opravdu?"
„Je to skutečnost, o které jsem se přesvědčil. Hypnotisující může na hypnotisovaného přenést úplně svou vůli. Takový vězeň by na příklad mohl dozorci nařídit, že mu v určitý den a v určitou hodinu přinese klíče od vězení, a dozorce je přinese.
Nařídíli mu, aby otevřel brány vězení, dozorce tak učiní. A nebude-li vězeň chtít, nebude odcházejícího vězně vidět."
„I když bude dozorce bdít?"
„Ano, i když bude bdít." Tato odpověď vzbudila ve společnosti velký podiv a mnozí se netajili tím, že doktorovu tvrzení nevěří.
„A přece je to pravda," ozval se Petr Bathory, „sám jsem byl svědkem podobných výjevů."
„Lze tedy zrušit vůli a bytost cizí osoby pouhým pohledem?" ptal se plukovník Guyarre.
„Ano, u některých osob," odpověděl doktor. „Lze zmást jejich smysly tak, že budou cukr pokládat za sůl, mléko za ocet a vodu za minerálku. V říši klamných představ není nic nemožné."
„Doktore Antekirte, řekl guvernér Guyarre, „musím říci -, a mluvím jistě z duše svým hostům -, že takovou věc je nutno vidět, má-li jí člověk uvěřit."
„Ano, a snad ani potom není pochybnost úplně vyloučena," ozval se jeden host.

„Škoda; ` dodal plukovník Guyarre, „že tu pobudete tak krátko a nemůžete nás o pravdě svého tvrzení přesvědčit.“
„A co když ano?“ odpověděl doktor Antekirt s úsměvem.
„Teď?“
„Hned přejete-li si.“
„Jak?.. Mluvte, prosím.“
„Jistě jste, pane guvernére, nezapomněl, že jednoho trestance nalezli před třemi dny, jak spí na silnici. Řekl jsem vám, že spí magnetickým spánkem.“
„Ano, vím o tom,“ odpověděl ředitel trestnice, „ten člověk je teď v nemocnici.“
„A snad se též pamatujete,“ pokračoval doktor Antekirt, „že jsem ho probudil já, když se to nikomu jinému nepodařilo.“
„Pamatuji se,“ přikývl plukovník Guyarre.
„Nuže, a to stačí, aby mezi mnou a oním trestancem … jak se vlastně jmenuje?“
„Carpena“ `
„Nuže, aby mezi mnou a Carpenou vzniklo neviditelné pouto, které ho úplně podřídí mé vůli.“
„Bude-li vám totiž stát tváří v tvář,“ dodal guvernér.
„Naopak, i když budeme od sebe odloučeni,“ klidně vysvětloval doktor Antekirt.
„I když budete na příklad vy zde a Carpena daleko odtud, třebas ve vězeňské nemocnici?“ nedůvěřivě se ptal guvernér.
„Ano, i v tom případě, odvětil doktor. „Dáte li rozkaz; aby mu byla dopřána úplná volnost, aby před ním otevřeli dveře nemocnice a východ z trestnice, víte, co učiní?“
„Uprchne,“ odpověděl guvernér se smíchem.
Jeho smích byl tak nakažlivý, že se jím dala strhnout celá společnost.
„Ne, pánové,“ odpověděl doktor Antekirt vážně. „Carpena neuprchne, leda bych já chtěl. Učiní to, co mu nařídím.“
„A co na příklad?“
„ Mohu mu na příklad nařídit, aby za vámi přišel, pane guvernére.“
„Aby přišel sem?“
„Ano, přímo sem. A budu-li chtít, požádá, aby ho zavedli k vám; ` odpověděl doktor.
„Ke mně?“
„Ano, k vám, nebudete-li to ovšem pokládat za nevhodné. Mohu v něm vzbudit myšlenku, že nejste guvernér, nýbrž jiná osoba, takže vás bude třeba pokládat za krále Alfonse III.“
„Za Jeho Veličenstvo?“ divil se plukovník.
„Ano, pane guvernére, a jakmile bude předpuštěn, bude vás žádat. ..“
„O milost?“
„Třeba o milost. A nemáte-li námitek, požádá vás ještě, abyste ho vyznamenal řádem královny Isabelly.“
Při těchto slovech celá společnost opět vybuchla v smích.
Teprve za chvíli se ptal ředitel:
„A to bude ten člověk jednat v bdělém stavu?“.
„Bude stejně bdělý jako my,“ odpověděl doktor Antekirt.
„Ne, to není možné, tomu nevěřím,“ nedůvěřivě zvolal plukovník Guyarre.
„Přejete-li si, můžete se přesvědčit. Rozkažte jen, aby byla Carpenovi ponechána úplná volnost. Pro jistotu pak můžete nařídit, aby Carpenu sledovalo několik dozorců… Nařídíte-li to, přesvědčíte se, že udělá všechno, co jsem řekl.“
H“Budiž, souhlasím, přisvědčil guvernér. „Určete sám dobu.“ „Je již skoro osm hodin,“ řekl doktor Antekirt, dívaje se na hodinky. „Řekněme v devět je-li vám to vhod.“ „Úplně souhlasím, ale co potom, až bude pokus ukončen? ` ptal se guvernér. „Až bude všechno odbyto, vrátí se Carpena klidně do nemocnice a nadobro zapomene na to, co se s ním dělo. Opakuji -, a to je jediné vysvětlení tohoto zjevu -, že Carpena bude jednat v hypnotickém stavu pod nátlakem mé vůle, takže to vlastně vykonám za něho já.“ Guvernér, který se nijak netajil nedůvěrou, napsal písemný rozkaz vrchnímu dozorci, aby od půl deváté ponechal Carpenovi úplnou volnost a jen z dálky ho sledoval. Rozkaz doručil guvernérův sluha. Když bylo po hostině, hosté povstali a guvernér je zavedl do jiné místnosti. Bavili se jen o magnetických a hypnotických vlivech. Celá společnost se rozdělila na dva tábory, věřících a nevěřících.

Doktor Antekirt jim pak při černé kávě vyprávěl o pokusech, jichž byl svědkem nebo i původcem. Náhle v půl deváté se doktor Antekirt na chvíli odmlčel a pak řekl: „Carpena právě opouští vězeňskou nemocnici. „ A za minutu dodal: „Teď prošel bránou trestnice.“
Tón doktorových slov na všechny silně zapůsobil. Jen guvernér vrtěl stále nedůvěřivě hlavou. Celá společnost se pak živě rozhovořila o doktorovu pokusu. Všichni mluvili najednou. A tu je pět minut před devátou doktor přerušil slovy: „Carpena právě vstoupil na práh tohoto domu.“ Za chvíli již pak vstoupil sloužící a oznamoval guvernérovi, že jakýsi trestanec si s ním přeje naléhavě mluvit. „Ať vstoupí!“ odpověděl guvernér, jehož nedůvěra se začala viklat. Odbíjelo právě devět hodin, když se Carpena objevil ve dveřích salonu. Ač měl oči otevřené, zdálo se, že nikoho z hostí nevidí. Zamířil přímo ke guvernérovi a poklekl před ním.
Zamířil přímo ke guvernérovi a poklekl před ním
„Veličenstvo, prosím vás o milost,“ řekl pevným hlasem.
Guvernér byl tak překvapen, že nebyl mocen slova.
„Udělte mu milost, řekl doktor Antekirt s úsměvem. „ můžete to klidně udělat, stejně na všechno zapomene.“
„Uděluji ti milost,“ pronesl guvernér vznešeně, jako by byl vskutku španělským králem.
„A k této milosti, Veličenstvo, připojte, prosím, dobrotivě i řád královny Isabelly.“
„Udílím ti jej.“

Carpena vztáhl ruku, aby přijal domnělý řád, a učinil posunek, jako by sijej připínal na kabát. Pak povstal a pozpátku vyšel ze salonu. „Půjdu za ním, rád bych viděl, jak se vrátí do nemocnice," zvolal guvernér, v němž sváděla krutý zápas víra s nevírou. Guvernér se bránil uvěřit tomu, co viděl.
„Nuže, pojďte," odpověděl mu klidně doktor Antekirt.
K doktorovi a guvernérovi se přidružil Petr Bathory aještě několik jiných hostí. Šli za Carpenou, který kráčel k městu. Namira, která Carpenu sledovala, jakmile vyšel z trestnice, ukryla se rychle ve stínu domu, aby ji nikdo nezpozoroval. Ale hned zase spěchala za společností. „ Noc byla temná. Španěl kráčel pevně vpřed, nerozmýšleje se ani na okamžik. Guvernér a ostatní ho sledovali ve vzdálenosti asi třiceti kroků. Šli s nimi i dozorci, kteří měli rozkaz, aby Carpenu nespouštěli s očí.
Blízko města se silnice vinula kolem zálivu, který zde, na druhé straně ceutské skály, tvoří malý přístav. Na nehybné a černé vodní hladině se odrážela záře dvou nebo tří světel. Světlo vycházelo z parníku „Ferrato", jehož tvar se neurčitě rýsoval ve tmě.
Když přišel Carpena přímo naproti lodi, odbočil náhle se silnice a rychle se dal směrem k skalnímu výstupku, který se tyčí do výše asi sedmi metrů nad mořem.
Dozorci se už chystali zrychlit krok, aby Carpenu dohonili, ale guvernér jim pokynul, aby trestanci nechali volnost. Věděl, že tím směrem je útěk nemožný.
Carpena se zastavil na okraji výstupku, jakoby připoután neviditelnou mocí. A tak tomu vskutku bylo. I kdyby byl chtěl, nebyl by se vzmohl k nejmenšímu pohybu. Doktorova vůle ho připoutala ke skalisku.
Guvernér se na to chvíli díval a potom řekl doktoru Antekirtovi:
„Nuže, milý doktore, nezbývá mi než uvěřit."
„Jste tedy konečně přesvědčen, pane guvernére?"
„Ano, jsem přesvědčen, že se dějí věci, pro něž nemám vysvětlení. Teď však, pane doktore, přimějte toho člověka, aby se hned vrátil do trestnice. To vám nařizuje Alfons III."
Sotva guvernér domluvil, Carpena se náhle bez výkřiku vrhl do moře.
Byla to náhoda? Učinil tak dobrovolně? Vymkl se z nějakého neznámého důvodu doktorově vůli? Na to nemohl dát nikdo odpověď.
Všichni spěchali ke skalnímu výstupku. Dozorci běželi na břeh malé zátoky.
Ale po Carpenovi nebylo ani stopy.
Z „Ferrata" vyslali dva čluny, ále všechno hledání bylo marné. Usoudili, že se vězeň utopil a že jeho mrtvolu strhl proud do moře.
„Pane guvernére, řekl doktor Antekirt, „lituji velice že můj pokus měl tak smutný konec. Nemohl jsem to předvídat."
„A jak vysvětlíte to, co se stalo?" ptal se plukovník doktora.
„Jen tím, že působení mé vůle bylo na chvíli přerušeno. Unikl z moci mé vůle jen na okamžik, ale ten okamžik stačil, aby se zřítil do moře. Snad podlehl závrati. Je to smutná událost, zvláště když šlo o muže tak citlivého pro hypnotické pokusy."
„Ztratili jsme jen jednoho zločince, nic víc," odpověděl guvernér s filosofickým klidem.
A to byla jediná pohřební řeč, věnovaná Carpenově památce.
V té chvíli se doktor Antekirt a Petr Bathory rozloučili s guvernérem, protože se chtěli vrátit jedním z člunů na „Ferrata".
Poděkovali srdečně hostiteli za vzácné přijetí a doktor se ještě jednou omlouval. Guvernér mu přátelsky stiskl ruku a vynutil na něm slib, že někdy opět navštíví Ceutu.
Potom se plukovník vrátil se svou společností domů.
Zneužil doktor Antekirt poněkud guvernérovy důvěry? Budiž.
Ale nezapomeňte, jakému cíli zasvětil Matyáš Sandorf svůj život. Nechť si jeho soudce připomene slova, která hrabě kdysi pronesl: „Tisíc cest, jeden cíl."
A v Ceutě doktor Antekirt zvolil jednu z těchto tisíce cest. a chvíli dopravil člun doktora Antekirta a Petra Bathoryho na palubu jachty. Ludvík Ferrato je již očekával.
„Carpena?" ptal se doktor Antekirt, sotva vstoupil na palubu.
„Přesně podle vašeho rozkazu," odpověděl Ludvík Ferrato, „náš malý člun čekal pod skalním výstupkem. Když se Carpena vrhl do moře, vytáhli jsme ho a dopravili na parník. Je zavřen v jedné kajutě na přídi."
„Nemluvil nic?" ptal se Petr Bathory.
„Ani slova. Vypadá jako náměsíčník."
„Dobře," řekl spokojeně doktor Antekirt. „Chtěl jsem, aby Carpena spadl se skály, a on spadl. .. Chtěl jsem, aby usnul, a on spí. .. Probudí se, až budu chtít. .. Teď dej vytáhnout kotvy, Ludvíku, a zamiř k Antekirtě."
Kotvy byly vytaženy a stroj uveden v pohyb. A za několik minut byl již „Ferrato" na širém moři.

Kapitola třetí
SEDMNÁCTKRÁT.

„Sedmnáctkrát?" „Sedmnáctkrát." „Ano. .. Červená sedmnáctkrát za sebou nevyhrá. „ „Je to možné?" „.
„Zdá se to nemožné, ale je to pravda." „A hráči na ni stále sázeli?" „Tak jest… Banka shrábla zisk devět set tisíc franků." „Sedmnáctkrát… sedmnáctkrát.."
„V ruletě nebo v trente et quarante?"
„V trente et quarante."
„Něco takového se nestalo už celých patnáct let."

„Správně patnáct let tři měsíce a čtrnáct dní," chladně opravoval jeden stálý hráč. „Ano, pane, bylo to r6. června r867, kdy se tak stalo naposled. .. Já bych o tom mohl vyprávět!" Takové výkřiky se ozývaly v herně v Monte Carlu večer 3. října, tedy osm dní po útěku -, správněji řečeno únosu -, Carpeny z ceutské trestnice.
Mezi hráči v davu mužů a žen všech národností, každého věku a všech tříd projevovalo se velké pohnutí. Všichni by byli nejraději viděli, aby červená barva stále vedla, jako v dostizích někdy dlouho vede některý kůň.
Pro stěhovavý lid hráčů, které do knížetství monackého vysílá denně Starý i Nový svět, měla tato věc stejnou důležitost jako pro jiného závažná událost politická. Je samozřejmé, že tvrdošíjnost „červené" vyžádala si mezi hráči četné oběti, neboť zisk banky byl obrovský. „Celý milion," šeptalo se mezi hráči, což nasvědčovalo, že asi každý z nich na tuto výhru banky přispěl ze své kapsy.
Zvláště dva cizinci utrpěli obrovské ztráty. Oba právě kráčeli předsíní ke schodišti. Jeden z nich se tvářil chladně, ba příkře. Druhý byl velmi rozčilený, vlasy měl rozcuchány a jeho pohled prozrazoval zoufalství, ne-li přímo šílenství. Oba cizinci se uchýlili do stínu terasy.
„Ta prokletá hra nás stála víc než čtyři sta tisíc franků," stěžoval si starší z nich.
„Můžete říci čtyři sta třináct tisíc," opravoval ho mladší tónem pokladníka, který právě klidně sečetl dlouhou řadu čísel.
„A teď nám již zbývá jen dvě stě tisíc franků," řekl první hráč.
„Jenomjedno sto sedmaosmdesát tisíc," opravoval druhý stejně lhostejně.
„Ano, a to ze dvou milionů, které jsem měl, když jste mě donutil, abych šel s vámi."
„Správně z jednoho milionu sedmi set a pětasedmdesáti tisíc franců."
„A to vše jsem ztratil ve dvou měsících," posteskl si první.
„V jednom měsíci a šestnácti dnech," opravil ho opět druhý.
Sarkany!" zvolal starší, kterého společníkova lhostejnost rozčilovala stejně jako obrovská ztráta.
„A co na tom, Silasi?"
To Silas Toronthal a Sarkany tu hovořili ve stínu terasy.
Po odjezdu z Dubrovníka pozbyli v krátké době téměř všechno své jmění. Když utratil Sarkany celou odměnu za svou zradu, přišel do Dubrovníka, aby opět navázal styky s Toronthalem. A jak je nám již známo, oba pak odešli z Dubrovníka a Sarkany naučil Toronthala hrát. Bankéř však neměl štěstí a jeho jmění se v krátké době rozplynulo.
Sarkanymu nedalo mnoho práce, aby z bývalého bankéře učinil vášnivého hráče a pravidelného hosta pověstných heren a hráčských klubů. Toronthal byl totiž odvážný spekulant, který často riskoval celé jmění ve spekulacích, kde rozhodovala toliko náhoda. Proto jevil i velkou náklonnost ke hře.
A jak mohl bankéř odolat? Vždyť byl úplně v moci svého bývalého tripolského jednatele a marně se vzpíral jeho nadvládě. Ač se často mezi sebou hádali a Toronthal by se byl chtěl Sarkanyho zbavit, Sarkany ho k sobě připoutával stále pevněji.
Bývalý bankéř klesal hlouběji a hlouběji a neměl již sil se vzchopit. Sarkany se vůbec nebál, že by unikl z jeho moci, ač se o to bankéř často pokoušel.
Strohé odpovědi dobrodruha a jeho železná logika vždycky přiměly Toronthala, aby sklonil šíji pod jho. Když oba odešli z Dubrovníka za okolností, které má čtenář jistě v dobré paměti, bylo jejich první starostí dopravit Savu na bezpečné místo a svěřit ji dohledu Namiřinu.
Ukryli ji v Tetuanu na hranicích Maroka. Bylo nesnadné, ba nemožné ji vypátrat.
Namira zamýšlela zlomit dívčinu vůli a vynutit na ní souhlas k sňatku s tripolským dobrodruhem. Sava pojala k Sarkanymu ještě větší odpor. Vzpomínka na Petra jí dodávala síly, a tak odolávala statečně nátlaku.
Zatím Sarkany neustával pobízet svého druha, aby se pouštěl do hazardních her. Ve Francii, v Itálii a v Monaku, na burse, při dostizích a v hernách poslouchal Silas Toronthal rady Sarkanyho a jeho jmění se záhy ztenčilo na několik set tisíc franků. Toronthal prohrával své vlastní jmění, kdežto Sarkany utrácel jen jmění bankéřovo. Tak se oba řítili rychle do zkázy. Osud, na který se hráči při nezdaru ve hře vymlouvají, nebyl jim příznivý, ať dělali co chtěli. Když se rozprchla větší část milionů, pocházejících ze statků hraběte Matyáše Sandorfa, byl Silas Toronthal nucen prodat i svůj nádherný dům v Dubrovníku.
Oba dobrodruzi pak již nenavštěvovali světoznámé herny, nýbrž uchylovali se do hráčských doupat, kde je podvodná hra zvykem.
Tam se jejich jmění scvrklo ještě více. Rozhodli se tedy učinit poslední pokus v Monte Carlu.
Byli tam již tři neděle a téměř neopouštěli hráčské síně.
Zkoušeli nejspolehlivější hry, sledovali pohyby kuličky na ruletě, sázeli stále na stejnou barvu, poslouchali rady starých hráčů, z kterých se stali takřka profesoři hry, činili nejpošetilejší pokusy, snažili se vypočítat pravděpodobnost výhry. Vše marné, byly to jen hříčky nerozumného dítěte.
A tak to s nimi šlo stále až do onoho osudného večera, který se stal v dějinách herny proslulým. Tehdy zjistili, že jim nezbývá ani dvě stě tisíc franků a že na ně číhá bída a nouze.
Utrpěli veliké peněžní ztráty, ale aspoň nepozbyli rozumu jako onen muž, který se právě vyřítil prostovlasý z herny do sadu a stále volal:
Ještě se točí. ..! Pořád se točí!"
Onoho nešťastníka totiž pronásledovala myšlenka, že vsadil na číslo, které jistě vyjde, ale že ruleta, puzena neznámou silou, nemůže se zastavit, stále se točí a bude se točit až do konce světa.
Ubožák zešílel.
Už jste se uklidnil, Silasi?" ptal se Sarkany svého společníka. „Ten chlapík tam vám budiž výstrahou, dodal, ukazuje na šílence, „že nemáte nikdy pozbývat mysli. Štěstí nám nepřálo, pravda, ale bude nám zase přát, vrátí se k nám, ani je nebudeme musit hledat. .. Nesnažme se nutit štěstí. Je to nebezpečné a ostatně i zbytečné. Člověk nedokáže změnit

nepříjemný osud, jako nikdo nemůže odehnat štěstí, chce-li se na člověka usmívat. .. Počkejme tedy, až se na nás usměje, a potom ho využijeme plnou měrou.“

Silas Toronthal neposlouchal tyto rady, stejně pošetilé jako každé jiné rozumování hráčů, kdykoli jde o hazardní hry. Byl úplně sklíčen a žila v něm jen jediná myšlenka: uniknout vlivu Sarkanyho, prchnout někam daleko, kde by ho nedostihla jeho minulost.
Ale jeho nesamostatný duch nedovedl vytrvat při dobrém předsevzetí. A kromě toho Sarkany bděl a nechtěl se odloučit od Toronthala dříve, dokud se neuskuteční jeho sňatek se Savou. Potom -, tak Sarkany počítal -, Toronthala prostě zapudí a zapomene, že někdo toho jména někdy vůbec žil. Ale až do svatby bylo nutné, aby u Sarkanyho zůstal bankéř, či lépe řečeno zbytek jeho peněz.
„Silasi,“ ujal se opět slova Sarkany, „dnes nás osud tak pronásledoval, že je vyloučeno, aby se zítra všechno neobrátilo v náš prospěch. Zítra se na nás bude jistě smát štěstí.“
„Ztratím-li však ještě to málo, co mi zbývá?“ namítl Silas Toronthal, který se marně bránil našeptávání svého druha.
„Pak nám zbývá ještě Sava,“ odpověděl Sarkany živě. „To je nejvyšší karta v naší hře a tu nepřebije nikdo.“
„Ano, zítra. .. zítra. ..“ bezmyšlenkovitě opakoval bankéř.
Byl v náladě, kdy člověk pozbývá úplně rozvahy, ba snad i rozumu.
Oba se vrátili do hotelu, který stál uprostřed mezi Monte Carlem a Condaminem, přístavem to Monte Carla.
Nad Condaminem se tyčí mohutný vrch, který se podobá psí hlavě.
Na této hlavě je tvrz, o níž se vypráví, že je nedobytná. Zde také končí nevelké monacké knížetství a začíná území francouzské.
Z Condamine do Monte Carla jezdí vozy po krásném nábřeží. Nad nábřežím jsou vystavěny vily a hotely.
V jednom hotelu bydlili Silas Toronthal a Sarkany. Z oken pokoje měli krásný rozhled přes Condamine, ale v rozhledu jim značně bránila „Psí hora“.
Sarkany a Toronthal odešli hned do svých pokojů, aby každý po svém uvažovali o budoucnosti.
Když Sarkany vstoupil do svého pokoje, nalezl tam psaní z Tetuanu a hned je otevřel.
Namira mu několika řádky oznamovala důležité věci a ty ho nadmíru zajímaly. Podávala mu zprávu o smrti Carpenově, který za podivuhodných okolností utonul v ceutském přístavu. Dále mu sdělovala, že v téže době se v Ceutě objevil i doktor Antekirt, který po Carpenově smrti okamžitě zmizel.
Když Sarkany přečetl psaní, přemýšlel o jeho obsahu.
„Carpena je tedy mrtev.“ mluvil sám k sobě. „Jeho smrt mi přichází jen vhod. Jeho tajemství utonulo s nim. .. S této strany se tedy nemusím ničeho bát.“ Pak přeskočil v myšlenkách na doktora Antekirta.
„Co je to vlastně za člověka. .. Co vlastně chtěl v Ceutě.
.. a Nezáleželo by mi na něm, ale zdá se, že se příliš stará o moje záležitosti. V Dubrovníku se stýkal s rodinou Bathoryovou, na Sicilii nalíčil past na Zirona, a sotva se objeví v Ceutě, stojí to Carpenu život. .. Ceuta je blízko Tetuanu, ale Namira nepíše, že by se tam ten tajemný doktor byl objevil. Savin úkryt jistě nezná. .. To by byla pro mne nejhroznější rána. .. Uvidíme ostatně, zda se nelze zbavit nebezpečí s této strany jednou provždy. .. Senussiové se záhy zmocní celého Libyjského pobřeží a pak snadno přepluji úzký průliv a dobudou Antekirty. .. Bude-li nutné vybídnoutje k tomu, udělám to. ..“
Z této rozmluvy bylo zřejmé, že Sarkany se začal strachovat budoucnosti. Před cílem, od něhož nebyl již příliš vzdálen a pro který pracoval krok za krokem, jediná rána by ho snadno srazila k zemi a už by nepovstal.
„Ano,“ řekl si „jsme přitlačeni ke zdi. .. Zítra dáme v sázku vše. Buď praskne banka, nebo naše jmění. .. Bude-li však Silas Toronthal zničen, nebudu mít také já nic. .. Ale na tom nezáleží, já si již nějak pomohu. Se Silasem je tomu jinak. Ten se může stát nebezpečným, může mluvit a prozradit tajemství, na němž spočívá celá moje budoucnost. .. Až dosud jsem vládl já jím, ale pak by se mohl stát on pánem mým.“
Sarkany přemítal, co by měl dále dělat. Byl tak zamyšlen, že neviděl, co se děje u vjezdu do monackého přístavu, jen několik set metrů pod nim.
Nedaleko pobřeží plula podivná loď bez stěžňů, která vyčnívala nad hladinu jen asi metr. Právě vjížděla do přístavu. Po jejím boku se objevil malý člun, do kterého nasedli tři muži. Stačilo několik rozmachů vesel, aby se dostali k pobřeží.
Dva muži vystoupili a třetí se s člunem vracel k lodi.
Za chvíli loď, která ani nerozsvítila světla, zmizela v temnotě.
Oba muži, kteří vystoupili z člunu, kráčeli k nábřeží a pak zamířili k terase zahrady Monte Carla.
Sarkany nic neviděl. Myšlenkami byl daleko, v Tetuanu. .
Stále ještě hovořil sám k sobě:
Silas a mým pánem. ..! Silas by mi měl zabránit v dosažení cíle..
Nikdy. ..! Nevrátí-li nám hra zítra to, co nám vzala, dovedu si s nim již poradit..
Snad ho vezmu s sebou do Tetuanu a tam. .. Kdo se bude starat, zmizí-li nějaký Silas Toronthal?“
Jak známo, Sarkany se nelekal zločinu.
Když takto došel Sarkany v myšlenkách k pevnému cíli, zavřel okno, ulehl a usnul spánkem spravedlivého.
U Silase Toronthala bylo tomu jinak. Bankéř strávil hroznou noc. Vždyť mu zbylo z celého jmění jen pár desítek tisíců a ani nad těmi nebyl pánem. Byla to sázka pro příští hru, jak to chtěl jeho společník. Ochablý Toronthalův mozek se nevzmohl na odpor. V té chvíli nedokázal ani řádně uvážit své postavení jako Sarkany. Nepřišel na to, že se jejich role změnily a že tripolského dobrodruha má teď on v rukou stejně, jako jeho dříve tak dlouho míval Sarkany.
Viděl jen přítomnost a nemyslil ani na zítřek, který ho měl buď znova obohatit, nebo svrhnout do úplné bídy.
Taková byla noc obou společníků. DopřáLvli jednomu klidný spánek, pro druhého měla jen útrapy bezesných hodin.

Druhý den v deset hodin přišel Sarkany k Silasu Toronthalovi.
Bankéř seděl u stolu a popisoval papír před sebou řadami čísel.
„Nuže, Silasi," řekl Sarkany rozmarným tónem člověka, který nechce svízelům tohoto světa přičítat více důležitosti, než jí mají, „dal jste v svých snech přednost červené nebo černé?"
„ Nespal jsem ani minutu. .. ani vteřinu," odpověděl Silas Toronthal.
„Tím hůře, Silasi, tím hůře. Dnes budete potřebovat chladnou krev a několik hodin spánku by vám jen prospělo. Podívejte se na mne. Nepozbyl jsem klidu a jsem připraven k novému zápasu se Štěstěnou."
Silas Toronthal neodpověděl. Snad ani nechápal, co mu Sarkany říkal. Upíral stále zraky na papír, vyplňovaný zbytečnými výpočty.
„Co jste to dělal?" ptal se Sarkany. „Vy jste počítal?.. Zdá se mi, že jste opravdu nemocen. .. Náhodu nelze vypočítat a jen ta dnes rozhodne pro nás nebo proti nám."
„Budiž teda pravil Silas Toronthal a roztrhal papír „Tak je to správné, Silasi," povzbuzoval ho Sarkany a dodal ironicky: „Dnes máme poslední možnost vyhrát při hře nad náhodou. Je sice mnoho uudú, ale jsou to jen hlouposti. Člověk se musí spoléhat jen na štěstí. Včera přálo bance, a je možné, že dnes bude přát nám. .. Bude-li tomu tak, vyhrajeme zase to, co jsme ztratili.` `
„Všechno?"
„Ano, všechno. Jen nepozbývat odvahy! Je třeba chladné krve a dobré mysli."
„A co když budeme večer na mizině?" odpověděl bankéř, hledě Sarkanymu upřeně do očí.
„Pak tedy odjedeme z Monaka," řekl dobrodruh klidně.
„Ale kam půjdeme, kam. zvolal rozčileně Silas Toronthal.
„Proklet budiž den, kdy jsem vás poznal a kdy jsem po prvé použil vašich služeb, Sarkany. .. Bez vás bych nebyl nikdy tam, kde jsem dnes."
„Pozdě bycha honit odpověděl dobrodruh nestoudně, „a není slušné proklínat lidi, kterých jsme použili k svému prospěchu."
„ Mějte se na pozoru!" zvolal Silas Toronthal.
„Ano. .. budu se mít na pozoru," řekl si Sarkany.
Toronthalova hrozba Sarkanyho jen utvrdila v záměru, že bankéře zneškodní, bude-li třeba.
Sarkany se opět ujal slova:
„Milý Toronthale, nevytýkejme si nic a nehádejme se! K čemu to? Zbytečně bychom se rozčílili a dnes nikdo z nás nesmí být rozrušen. Mějte důvěru ve štěstí a nezoufejte, když nezoufám já. .. Jestliže se osud obrátí proti nám, nezapomínejte, že mne očekávají další miliony a že vy jste na nich podílníkem."
„Ano. .. ano. .. hra nás musí opět pozvednout," odpověděl Silas Toronthal, v němž se znova probudil hráč. „Včera měla štěstí banka, a dnes večer. ..
„Dnes večer budeme bohati my, velice bohati," odvětil Sarkany, „a slibuji vám, Toronthale, že ve hře již neztratíme to, co získáme. Ať se stane cokoliv, odjedeme zítra z Monte Carla. ..` `
„ Kam?"
„Do Tetuanu. Tam běží o větší sázku, a tu vyhrajeme, musíme vyhrát!"

Kapitola čtvrtá,
POSLEDNÍ SÁZKA.

Herny v Monte Carlu -, zvané obyčejně kasino -, otvíraly se v jedenáct hodin dopoledne. Hráčů bylo málo, ale u několika stolků se již hrála ruleta.
Ruletové stolky byly pečlivě vyváženy; musily být přesně vodorovné. Každé nerovnosti, která by působila na pohyb točící se kuličky, by si hráči všimli a hned jí využili v neprospěch banky.
Na každém ruletovém stolku leželo šedesát tisíc franků ve zlatě, stříbře a bankovkách; na obou stolech, kde se hrála hra uente et quarante, po sto padesáti tisících.
To jsou obvyklé sázky banky a málokdy je musí banka doplňovat. Hráč má nepatrnou pravděpodobnost, že vyhraje. Možno tedy říci, že všechny takové hry jsou nejen nemravné, ale se stanoviska hráčů vůbec nesmyslné.
U každého stolu zaujal místo „krupier". Kolem dokola stáli nebo seděli hráči a diváci. Místnostmi herny procházeli dozorci, kteří pozorovali stejně bedlivě hráče i krupiery.
Mezi davy hráčů pak se proplétali sloužící, připraveni k službám jak obecenstvu, tak i správě herny. Správa herny totiž v té době zaměstnávala sto padesát úředníků a zřízenců.
V půl jedné přivezl vlak z Nizzy obvyklé hloučky hráčů. Dnes byly dokonce trochu větší, protože včerejší průběh hry byl mocným lákadlem. Rytíři Štěstěny se dostavili houfně, aby se oddali vášni hry.
Za hodinu byly již místnosti herny plny. Nejvíce se hovořilo o neobvyklém průběhu včerejší hry.
Není nic smutnějšího nad ty obrovské síně, tak bohatě zdobené a přepychově zařízené. Z krásných lustrů se rozlévá záplava světla a nad každým stolkem jsou ještě umístěny lampy se zelenými stínítky.
Je zde stále plno lidí, ale směsici hlasů není tolik slyšet jako cinkot zlatých a stříbrných peněz, šustění bankovek a jednotvárné vyvolávání zřízencú, kteří řídí hru a oznamují její průběh. je to strašně smutné.
Dva hráči, kteří se proslavili tím, že včera ztratili nejvíc, dnes ještě se neobjevili. Někteří hráči se již pokusili připoutat k sobě štěstí, ale zisk a ztráta se celkově vyrovnávaly a nic nenasvědčovalo, že by zase došlo k výjimečným událostem jako včera.
Teprve ve tři hodiny vstoupili do herny Sarkany a Silas Toronthal. Než vešli do vlastní herny, procházeli se v předsíni,

kde byli předmětem pozornosti obecenstva. Lidé je zastavovali a vyptávali se, zda podniknou nový zápas s osudem, který je včera tolik stál.
Někteří „profesoři“ hry by jim byli rádi při té příležitosti prodali své neomylné návody ke hře, jenže oni neměli o ně zájem. Bankéř, nanejvýš rozčilený, ani neviděl, co se kolem něho děje. Oba myslili jen na poslední pokus, který hodlali podniknout.
Mezi těmi, kdož oba pozorovali se zvědavostí, s jakou se hledívá na odsouzence, byl nápadný cizinec, který se od nich nevzdaloval ani na okamžik.
Byl to mladý, asi dvaadvacetiletý hoch s jemnými rysy obličeje, s chytrým výrazem v tváři a se špičatým nosem, o jakých se říká, že nejen cítí, ale i vidí. Oči měl zakryty brejlemi, které, jak se zdálo, nenosil z nutnosti.
Mladík měl ruce stále v kapsách svrchníku a nohou jako by stále hledal pevnější oporu. Byl oděn vybraně, ale nikoliv výstředně. Choval se nenuceně, ale zdálo se, že v přiléhavém oděvu mu není příliš volně.
Na tom není nic divného. Ten mladík byl Pescade. Jeho věrný přítel Matifou čekal na něho nedaleko v sadech.
Přišli sem do tohoto ráje nebo pekla na popud doktora Antekirta.
Předešlého dne dopravila je do Monte Carla „Elektrika 2“. A přibyli sem z tohoto důvodu:
Za dva dny po svém únosu byl Carpena přes všechny protesty vsazen do žaláře na ostrově Antekirtě. Tam poznal, že vlastně zaměňil jeden žalář za druhý. Nebyl již trestancem ceutským, ale nevěda o tom, byl v moci doktora Antekirta.
Nevěděl, kde je, a nemohl předvídat, zda tato změna znamená zlepšení jeho osudu. Tyto otázky si kladl nikoliv bez obav. Byl však hotov učinit vše, aby svůj osud zlepšil. Proto odpověděl na první otázku doktora Antekirta zcela upřímně.
Doktor Antekirt se ptal, zda zná Silase Toronthala a Sarkanyho. Carpena odpověděl, že Toronthala nikoliv, Sarkanyho ano, ale že ho vídal jen zřídka.
„ Měl Sarkany styky se Zironem a s jeho lupiči na Sicilii?“ ptal se doktor dále.
„Ano, Sarkany měl přijet za Zironem na Sicilii. Byl by tam jistě přijel, kdyby nebyl Zirone zahynul při výpravě proti Domu Angličanů.“
„ Kde je teď Sarkany-“
„V Monte Carlu, jestli už neodjel. Zdržuje se tam již dlouho spolu se Silasem Toronthalem.“
Carpena více nevěděl, ale doktorovi Antekirtovi to stačilo.
Netřeba podotýkat, že Španěl nevěděl, proč se ho doktor Antekirt zmocnil, a netušil, že doktor ví o zradě, kterou spáchal na Ondřeji Ferratovi. Nebylo mu známo, že Ludvík je syn rovinjského rybáře.
Na Antekirtě byl Carpena střežen přísněji než v ceutské káznici a nesměl se s nikým stýkat. Netrpělivě vyčkával, co s ním bude.
Jeden ze zrádců, kteří byli příčinou krvavého konce terstského spiknutí, byl tedy v rukou doktora Antekirta.
Zbývalo ještě zmocnit se dalších dvou, a Carpena prozradil, kde je lze bezpochyby najít.
Poněvadž však Silas Toronthal znal doktora Antekirta, Sarkany pak znal nejen jeho, ale i Petra, bylo nutno, aby nejednali sami, dokud nebudou mít pevnou naději na úspěch. Nalezli stopy obou bídníků a nesměli je spustit s očí, dokud doba neuzraje k činu.
Proto poslal Antekirt Pescada a Matifoua do Monte Carla.
Pescade měl sledovat zrádce na každém kroku, a kdyby bylo třeba, Matifou mu měl přispět svou silou.
Až nastane vhodná doba, doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík měli přijet na „Ferratu“ za nimi.
Oba přátelé připluli večer k monackým břehům a hned se pustili do svého úkolu. Snadno zjistili, v kterém hotelu se ubytovali Toronthal a Sarkany, a Pescade druhého dne od rána číhal nedaleko hotelu, až spatřil v jednu hodinu vycházet Sarkanyho a Toronthala. Všiml si, že bankéř je velice sklíčený a nemluvný, kdežto Sarkany stále živě hovořil.
Již ráno se Pescade dověděl, co se stalo předešlého dne v herně a jaké oběti si vyžádala hra. Slyšel též jména Sarkany a Toronthal, kteří prý prohráli nejvíce ze všech.
Soudil tedy, že spolu hovoří o prohře, která je postihla předešlého dne. Dověděl se, že v poslední době prohráli ohromné částky. Domyslil se, že jejich jmění je již skoro úplně vyčerpáno a že se blíží okamžik, kdy doktor Antekirt bude moci úspěšně zakročit. Všechno, co se dověděl, shrnul Pescade v telegramu, který bez podpisu zaslal na Antekirtu přes Maltu.
Když vstoupili Sarkany a Silas Toronthal do předsíně kasina, Pescade šel za nimi a sledoval je i do herních síní.
Byly právě tři hodiny odpoledne. Hra se začínala rozvíjet.
Silas Toronthal a jeho společník prošli nejdříve všemi síněmi herny. Zastavovali se u různých stolků a pozorovali hru, ale neúčastnili se jí.
Pescade se procházel sem a tam jako zvědavý divák, ale nespouštěl je s očí.
Aby nebyl nápadný, vsadil si několikrát deset franků, ale ovšem prohrál. Prohra ho nijak nedojala. Byl pamětliv rady, kterou mu dal jeden z přítomných učených hráčů:
„Chce-li se, pane, někdo pokusit o štěstí, musí být přesvědčen, že malé sázky ztratí a velké vyhraje. V tom je pravé umění hry.“
Ve čtyři hodiny Sarkany a Silas Toronthal usoudili, že nastala vhodná chvíle, aby zkusili štěstí u jednoho stolku, kde se hrála ruleta. Bylo tam ještě několik neobsazených míst.
Usedli proti sobě. Zaměstnanec herny, který řídil hru, byl záhy obklopen hráči i diváky, kteří hořeli zvědavostí, zda se dnes oběma proslulým hráčům podaří vynahradit si to, co včera ztratili.
Pescade samozřejmě zaujal místo v první řadě diváků. Jeho zajímal průběh hry nejvíce.
První hodinu se prohry a výhry obou hráčů vyrovnávaly. Aby byly sázky lépe rozděleny, Toronthal a Sarkany nehráli spolu.

Sázeli každý zvlášť, a to dosti velké sázky, zkoušejíce různé kombinace, které jsou při této hře možné.
Až dosud jim osud nebyl ani příznivý, ani nepříznivý.
Ale mezi pátou a šestou hodinou jim začalo přát štěstí. Sázky nejvyšší
.. sešli po schodech a zamířili k svému hotelu. Pescade šel za nimi dovolené částky, totiž šest tisíc franků, a několikrát po sobě shrábli výhru mnohokrát vyšší, než byla sázka.
Silasu Toronthalovi se třásly ruce, když kladl své peníze na sukno nebo přijímal z rukou krupiera vyhrané zlaťáky a bankovky.
Sarkany, který se dovedl za všech okolností ovládat, neprozradil ani brvou, jak je mu při té hře. Toliko pohledem dodával odvahu bankéři, kterému, jak se zdálo, štěstí vytrvale přálo.
Pescade byl poněkud zmaten stálým koloběhem zlata a bankovek, ale neustával oba bedlivě pozorovat. Když viděl, jak jim jmění roste pod rukama, uvažoval v duchu, zda si je dovedou zachovat, totiž zda dovedou ve vhodnou chvíli přestat hrát.
Potom ho napadlo, že Sarkany a Silas by mohli lehce odejít z Monte Carla a uchýlit se do jiného kouta Evropy, budou-li skutečně tak moudří a zanechají hry včas. Zmocnit se jich bude pak těžké.
„Celkem vzato," řekl si Pescade, „bude lépe, když prohrají.
Nemýlím-li se, Sarkany je z těch, kteří nepřestanou, dokud se domnívají, že je jim osud nakloněn."
Zatím oba společníky štěstí neopouštělo. Třikrát již musila banka doplňovat vklad u stolku o dvacet tisíc franků.
Byla to opět velká událost pro diváky, kteří většinou stáli na straně hráčů. V jejich štěstí viděli spravedlivou pomstu za to, oč je všechny banka obrala.
V půl sedmé, když přestali hrát, Silas Toronthal a Sarkany vyhráli celkem asi sto tisíc franků. Povstali a odcházeli od stolu.
Silas Toronthal kráčel nejistě jako opilý. Snad byl omámen rozčilením. Sarkany zůstal klidný a bděl nad ním, aby mu neuprchl s lehce získaným jměním a nevymkl se jeho moci.
Oba mlčky prošli předsíní herny, sešli po schodech a zamířili k svému hotelu.
Pescade šel za nimi.
Cestou uviděl Matifoua, jak si pohodlně sedí na lavičce v parku. Přistoupil k němu.
„ Už je čas?" ptal se Matifou.
„ K čemu?"
„Abych… abych.."
„Abys zakročil. ?.. Ne, můj drahý. .. dosud ne. Zůstaň za kulisami. .. Obědval jsi již?"
„Ano, Pescade."
„Šťastný člověče. .. Já mám úplně prázdný žaludek. .. Od rána jsem nejedl, alejakjen budu mít čas, hned se nasytím. Nehýbej se odtud, dokud pro tebe nepřijdu."
„Ano, Pescade," přisvědčoval Matifou, vždy povolný a ochotný.

Pescade pak spěchal po nábřeží, po kterém Silas Toronthal a Sarkany kráčeli k svému hotelu.
Když se přesvědčil, že oba si dali donést jídlo do pokojů, poručil si také večeři. Však již byl čas; žaludek se ozýval a hlásil se o své. Za půl hodiny se Pescade dosyta navečeřel.
Pak si s chutí zapálil dobrý doutník a vyšel z hotelu. Ale číhal nedaleko.
„Rozhodně jsem se minul s povoláním," řekl si. „Byl by ze mne výborný detektiv."
Zajímalo ho jen jedno, totiž zda se oba společníci vrátí ještě večer do herny.
Silas Toronthal a Sarkany se objevili ve dveřích hotelu v osm hodin večer. Pescade slyšel, že spolu hovoří velmi živě, ba rozčileně. Bylo zřejmé, že bankéř se brání proti návrhům svého společníka, protože Sarkany ukončil rozepři velitelsky:
„Musí to být Silasi, já to chci."
Oba pak kráčeli k herně. Pescade je sledoval, ale bohužel nezachytil z jejich rozmluvy ani slovíčko.
Sarkany říkal v té době Toronthalovi, jehož odpor zvolna ochaboval, asi toto:
„Bylo by šílenství upustit od hry teď, kdy nám přeje štěstí.
.. Zdá se mi, že jste pozbyl rozumu. .. Dokud nám štěstí nepřálo, hrál jste vytrvale, a bráníte se hrát teď, když nám přeje.
.. Snad je to jediná příležitost, která se nikdy nevrátí, abychom se stali pány osudu, abychom vyhráli statisíce. Což si je necháme ujít. ?.. Silasi, nevíte, že osud. .."
„ Třeba se teď obrátí proti nám," přerušil ho Silas Toronthal.
„Ne, jistě ne," odpověděl Sarkany. „Nemohu to dokázat, ale cítím to. Cítím, že dnes večer nás na stolcích herny očekává celý milion. .. Ano, celý, a já si jej nenechám ujít.."
„Hrejte tedy sám, Sarkany."
„Já sám. ..- Ne. .. Chci hrát s vámi. .. Když už má hrát jen jeden z nás, dávám přednost vám, protože vám zřejmě štěstí přeje.
Hrejte tedy a vyhrávejte. .. Já chci!"
Sarkany si zřejmě přál, aby se Silas Toronthal nespokojil s dosavadní výhrou, která v něm nepřestávala živit pokušení, aby se vymkl z moci svého společníka. Přál si, aby se bankéř buď stal milionářem, nebo aby pozbyl všeho a byl přiveden na mizinu.
Kdyby tak vyhráli milion nebo i více, mohli by si žít jako dříve. Kdyby se však Toronthal octl v bídě, musil by bezpodmínečně poslouchat Sarkanyho. V obou případech by se pak tripolský dobrodruh nemusil ničeho obávat.
Silas Toronthal se sice ještě bránil, ale již cítil, jak se v něm probouzí hráčská vášeň. ve své rozervanosti toužil jít do

herny a zároveň se hry bál.
Byl šílený jako všichni takoví hráči a pletl si přítomnost s minulostí.
Místo aby si řekl, že měl štěstí, říkal si, že má štěstí, a to byl omyl.
Takové myšlenky vznikají obyčejně v mozku všech hráčů, kteří počítají s náhodou. Všichni zapomínají na výrok jednoho velkého francouzského matematika, který řekl:
„Štěstí má své vrtochy a rozmary, ale nikdy nepřivykne jedné osobě „
Sarkany a Silas Toronthal došli před hernu, stále sledováni Pescadem.
Tam se na chvíli zastavili.
„Tak neváhejte, Toronthale," řekl Sarkany svému společníkovi, „neváhejte, když jste se již rozhodl hrát „
„Ano, jsem odhodlán dát všechno v sázku," odpověděl bývalý terstský bankéř. Jakmile se octl na prvních schodech, zachvátila ho neodolatelná hráčská vášeň.
„Nebudu vám radit, co máte hrát," řekl Sarkany. „Volte sám.
Vy nejlépe vytušíte, kde vás čeká štěstí. Snad opět v ruletě..
„Ne, v trente et uarante odpověděl Silas Toronthal.
„Budiž, dělejte, jak vám libo, Toronthale, a nedbejte cizích rad. ..
„V ruletě jsme vyhráli skoro celé jmění a ostatek vyhrajeme v trente et quarante."
Oba vstoupili do síní herny a chvíli se procházeli.
Za deset minut viděl Pescade, který jim byl stále v patách, jak usedají ke stolku, kde se hrála hra trente et quarante.
Při této hře nejsou sázky omezeny. Za několik her může dojít k velké výhře nebo prohře. Proto mají tuto hru v oblibě vášniví hráči. Rychlost, s jakou je tu možno nabýt i pozbýt jmění, mohly by monacké herně závidět i bursy velkoměst.
Při hře zapomněl Silas Toronthal na dřívější váhání. Hrál jako člověk, kterého vášeň nutí hrát stůj co stůj.
Sarkany, který měl zájem, aby hrál, ať již bude výsledek jakýkoliv, na něho dohlížel.
Po celou hodinu se Toronthalovy zisky a ztráty opět vyrovnávaly. A tu se zazdálo, že se štěstí opět přiklonilo k bankéři.
Toronthal i Sarkany se domnívali, že Štěstěna je již neopustí. Pozbývali rozvahy a sázeli vysoké částky.
A v té chvíli se štěstí přiklonilo k bance.
Vedoucí banky nikdy nepodléhají vášni; která zbavuje hráče klidu: Vždyť nehrají o své peníze. A již tím mají převahu nad hráči.
Bankéřovy ztráty byly ohromné. Pomalu se mu rozplývalo všechno, co vyhrál odpoledne. Když to bankéř viděl, pevně sevřel okraj stolu a vytřeštil zrak na bankovky a zlaťáky, které přecházely od něho ke krupierovi. Rukou mu to škubalo, jako by tonul a chtěl se něčeho zachytit.
Ale nebyl tu nikdo, kdo by ho zadržel na okraji propasti, kdo by mu podal pomocnou ruku; Sarkany neučinil jediný pokus, aby ho odvedl dříve, než bude jeho záhuba dokonána, než se utopí v té tůni ztrát.
V deset hodin večer Silas Toronthal vsadil všechno, co mu zbývalo. Vyhrál a znovu vsadil. To byla poslední sázka, neboť prohrál. Neměl již co vsadit.
Když vstal s divoce rozcuchanými vlasy, zatoužil, aby se síně herny zřítily a pohřbily všechno ve svých troskách.
Nezbylo mu již nic z oněch milionů, které vydělal v bankovním závodě, oživeném miliony hraběte Sandorfa.
Silas Toronthal odešel z herny spolu se Sarkanym, který ho doprovázel jako žalářník. Prošel kvapně předsíní, sběhl se schodů a pak oba spěchali k vesnici Turbii.
Pescade kvapil za nimi, ale nezapomněl přivolat i Matifoua.
Vzbudil ho. Obr dřímal na lavičce.
„Rychle!" zvolal na něho Pescade. „Za mnou, a pozor!"
Oba se hnali po stopě, kterou nesměli ztratit.
Silas Toronthal a Sarkany stoupali vedle sebe po stezkách, které se v četných zákrutech táhnou po horských úbočích.
Pescade a Matifou je nespouštěli s očí, ale neslyšeli, co spolu hovoří.
„Vraťte se do hotelu, Silasi," stále velitelsky opakoval Sarkany. „Vraťte se a uklidněte se!"
„Ne, jsme zničeni. .. Rozlučme se. .. Nechci vás již vidět.
.. Nechci. .. -"
„Rozejít se?.. Proč?.. Musíte se mnou, Silasi…! Zítra opustíme Monte Carlo. Mám ještě dost peněz, abychom se dostali do Tetuanu. Tam dokončíme své dílo."
„Ne…! Ne…! Nechte mě, Sarkany, nechte mě!" odpověděl vášnivě Silas Toronthal a prudce odstrčil společníka, který ho chtěl uchopit za ruku. Pak utíkal vpřed tak rychle, že Sarkany mu stěží stačil.
Silas Toronthal ani netušil, v jakém je nebezpečí. Stačil jediný chybný krok, aby se zřítil do některé z bystřin, po jejichž okraji se vinuly stezky. Toužil uprchnout s místa své zkázy a z dosahu Sarkanyho, jehož rady ho uvrhly v náruč bídy.
Chtěl stůj co stůj uprchnout, ať už kamkoliv.
Sarkany poznal, že mu bankéř uniká.
Kdyby nebyl Toronthal znal tajemství, které ho mohlo zničit nebo alespoň zmařit jeho poslední pokus o obohacení, málo by se byl staral o člověka, kterého dohnal na kraj propasti. Ale než se Silas Toronthal octne na dně, mohl ještě promluvit, a tomu bylo nutno zabránit.
K myšlence na zločin byl pouhý krok a Sarkany před ním nezaváhal.
Kdo mu mohl zabránit, aby již teď nespáchal to, co chtěl provést v okolí Tetuanu?
V této chvíli kráčelo ještě po cestě mezi Monte Carlem a Turbií několik opožděných chodců. Stačil jediný Toronthalův výkřik, aby některého přivolal, ale zákeřník chtěl provést svůj zločin tak, aby nemohl být podezírán.
Proto vyčkával. Výše nad Turbií na cestě, která se táhne po úbočích přímořských Alp, mohl Sarkany provést svůj

záměr docela jistě a bezpečně. Kdo tam přispěje na pomoc jeho oběti? A kdo nalezne Toronthalovu mrtvolu na dně propastí, které zejí podél cesty?
Ale Sarkany se chtěl ještě jednou pokusit Silase Toronthala ovládnout a donutit ho, aby se vrátil do Monte Carla.
„Vraťte se, Silasi, vraťte, řekl mu, když ho dostihl a uchopil za rameno.
„Zítra začneme znova. .. Mám ještě peníze.“
„ Ne. ..! Nechte mě. ..!“ zvolal Silas Tóronthal a hlas se mu chvěl nezkrotnou zuřivostí.
Kdyby byl měl dost sil k zápasu se Sarkanym nebo byl ozbrojen, snad by nebyl váhal pomstit se svému bývalému spojenci, za všechno zlo, které mu způsobil.
Hněv mu dodal síly. Znovu odstrčil Sarkanyho a spěchal k poslednimu záhybu cesty. Překročil několik stupňů, vtesaných do skály mezi terasami malých zahrad.
Záhy se octl na silnici, vedoucí úzkým průsmykem.
„Jdi tedy, Silasi,“ zvolal Sarkany, „jdi, ale já nepůjdu.“
Sarkany zabočil vpravo, přelezl nízkou zeď a proběhl rychle zahrádkou, aby Silase Toronthala předběhl. Pescade a Matifou neslyšeli z jejich rozhovoru ani slova, ale viděli, jak Silas Toronthal prudce odstrčil svého společníka a jak Sarkany zmizel ve stínu..
„K čertu!“ zvolal Pescade. :„Snad nám unikne ten hlavní. ..
Když se budeme dlouho rozmýšlet, zmizí i druhý. .. Ostatně i Silas Toronthal je dobrá kořist, když není lepší. .. Nemáme čas vybírat si.
.. Vpřed, příteli, vpřed!“
Oba se rozběhli a za chvíli se opět přiblížili k Silasu Toronthalovi.
Ten vystupoval rychle po cestě vedoucí k osadě Turbii. Když minul malý pahrbek, kvapil podél uzavřených domů a konečně se dostal na cestu vedoucí do Cornichi.
Pescade a Matifou byli asi padesát kroků za ním.
Na to, aby se zmocnili i druhého zrádce, Sarkanyho, nebylo ovšem ani pomyšlení.
Pescade usoudil, že Sarkany zabočil buď vpravo, nebo svého druha opustil a vrátil se do Monte Carla.
Cesta do Cornichi je zbytek staré římské silnice. Běží asi v poloviční výšce hor podél osamělých roklí a hlubokých propastí, spadajících až k železničnímu náspu, který se táhne podél mořského pobřeží směrem k Nizze.
Za jasné noci a v záři vycházejícího měsíce bylo s té cesty vidět několik mořských zálivů. Tu a tam se míhala světla majáků a za nimi se třepotala světla lodí, plujících po klidném moři.
Minula již půlnoc.
Silas Toronthal sešel se silnice a dal se po úzké cestě k osadě Eze, podobné orlímu hnízdu uprostřed skal a piniových hájů.
Cesta byla úplně pustá. Bankéř po ní kvapil bez rozmyslu, aniž se ohlížel. Náhle zahnul vlevo na úzkou stezku, která vedla po vrcholcích pobřežních skalisek, proražených tunelem.
Pescade i Matifou spěchali za bankéřem.
Sto kroků dále Silas Toronthal stanul.
Vystoupil totiž na skálu takřka visící nad propastí, pod níž se kdesi v hloubce rozbíjel mořský příboj o skalní stěny.
Co chtěl Toronthal dělat?
Pomýšlel snad na sebevraždu a chtěl ukončit svůj bídný život skokem do propasti?
„Tisíc hromů.“ zvolal Pescade. „Musíme ho dostat živého. ..
Chop se ho, hochu, a nepouštěj ho!“
Neuběhli však ani dvacet kroků, a tu spatřili, jak se vpravo od stezky objevil člověk, který se prodíral křovisky a chtěl se zřejmě nepozorovaně dostat na skálu, na níž stál Silas Toronthal. Byl to Sarkany.
„Proklatě!“ zvolal Pescade. „Chce jistě svého společníka poslat na onen svět. .. Chop se jednoho, Matifou, o druhého se postarám já.“
Sarkany se však zastavil :. .
Spatřil totiž oba muže. Polohlasně zaklel a zmizel v křovinách dříve, než se Pescade za ním mohl rozběhnout.
Matifou popadl Silase Toronthala právě v okamžiku, kdy se bankéř chtěl vrhnout do moře. Strhl ho zpět na cestu.
„Nechte mě!“ volal bankéř. „Nechte mě!“
„Měl bych vás nechat, abyste učiníl poslední chybný krok, pane Toronthale,“ odpověděl Pescade. „Ale neudělám to. Váš život je nám příliš drahý.“
Vtipný mladík nebyl sice na tu nepředvídanou událost připraven, ale uměl si poradit. Unikl-li Sarkany, byl zajat alespoň Silas Toronthal a teď běželo již jen o to, jak ho dopravit na ostrov Antekirtu.
„Postaráš se, aby byl tento pán dopraven na naše útraty na určené místo?“ ptal se Pescade svého druha.
„ Rád to učiním.“
Silas Toronthal si téměř neuvědomoval, co se s ním děje, a tak se ani nebránil.
Pescade se pustil po příkré stezce podél propasti k moři. Za ním šel Matifou, chvílemi táhna a chvílemi nesa bankéře.
Sestup byl nesnadný i nebezpečný. Jen díky Pescadově obratnosti a síle jeho druha se všichni tři nezřítili do propasti.
Konečně se přece dostali na poslední skaliska u mořské hladiny.
V těch místech tvořily břeh malé zálivy a zátoky, které tu příroda vtesala v měkký pískovec. Pískovec měl červenavý, krvavý nádech.
Začínalo již svítat. Tu nalezl Pescade u jedné zátoky nevelkou jeskyni, vyhloubenou stálými nárazy mořských vln. V této jeskyni mohl být ukryt Silas Toronthal a Matifou zůstal u něho na stráži.
„Zde zůstaneš, hochu, a počkáš až se zase objevím,“ řekl Pescade svému obrovskému příteli.

„Zůstanu zde, ochotně přisvědčil Matifou.
„Třeba i dvanáct hodin, nebudu-li moci přijít dříve?“`
„Třeba i dvanáct hodin.“
„ I bez jídla?“
„Nebudu-li snídat, snad poobědvám, a když ani to ne, povečeřím za dva.“
Matifou ještě přikývl a pak usedl na skálu, aby měl vězně stále na očích.
Pescade se s ním rozloučil a kráčel po skalnatém břehu k Monte Carlu.
K návratu však nepotřeboval tolik času, jak se domníval. Za dvě hodiny se octl přímo proti „Elektrice“, zakotvené v jedné skryté zátoce, kde byla chráněna před příbojem. Za hodinu odrazila loď k zálivu, v jehož pozadí Matifou hlídal Toronthala.
Za chvíli byli strážce i střežený na palubě lodi.
„Elektrika“ se opatrně propletla mezi skalisky, aby ji nezpozorovali celníci nebo rybáři, a pak největší rychlostí zamířila k Antekirtě.

Kapitola pátá, BORIKŮV LIST.

Teď se poněkud rozhlédneme po Antekirtě.
Silas Toronthal a Carpena byli již v moci doktorově a ten jen čekal na příležitost, aby se mohl pustit za Sarkanym. Jednatelé na jeho rozkaz horlivě pátrali po paní bathoryové, ale marně.
Od té chvíle, kdy mu zmizela matka, opatrovaná jen starým Borikem, nemohl se Petr Bathory zbavit chmurných myšlenek. A jakou útěchu mohl dát doktor Antekirt dvojnásob raněnému?
Když s ním Petr mluvil o matce, bylo znát, že myslí i na Savu Toronthalovou, ač její jméno nikdy nevyslovil.
V malém hlavním městě ostrova Antekirty bydlila Marie Ferratová v jednom z nejrozkošnějších domků artenackých, postavených nedaleko radnice. Tam jí doktor Antekirt zabezpečil bezstarostný život. Ludvík bydlil u ní, neplul-li právě po moři jako velitel lodi. Byl-li však Ludvík doma, nevynechal doktor jediný den, aby ho nenavštívil nebo ho nepozval k sobě. Doktorova láska k rybářovým dětem vzrůstala, čím více je poznával.
„Jak bychom byli šťastni, kdyby mohl být šťasten i Petr,“ říkávala často Marie.
„Nebude šťasten, Marie, dokud nenalezne matku,“ odpovídal Ludvík. „Ale nepozbývám naděje. S prostředky, jakými vládne doktor Antekirt, podaří se nám jednou vypátrat, kam odvedl Borik paní Bathoryovou z Dubrovníka.“
„Já v to také věřím, Ludvíku. Ale bude Petr šťasten, i když mu bude vrácena matka?
„Ne, Marie, protože Sava Toronthalová se nemůže stát jeho ženou.“
„Ludvíku, na světě není nic nemožného, odpověděla mu Marie.
Když Petr Bathory řekl Ludvíkovi, že ho pokládá za bratra, neznal dosud Marii Ferratovou a nevěděl, jak oddanou a něžnou sestru v ní najde.
Když poznal její povahu, neváhal se jí svěřit se vším, co ho trápilo. Bylo pro něho útěchou hovořit s ní o všem, co mu bylo drahé. Její slova vlévala klid a naději v jeho rozbouřenou duši. Co nemohl říci doktorovi, o tom mluvíval s Marií. Poznal, že její srdce je přístupno hlubokému citu, že mu rozumí a že nikdy nepozbývá naděje. Když nejvíce trpěl a potřeboval úlevy, spěchal k Marii, která v něm dovedla oživit naději do budoucnosti.
Ale teď se octl na Antekirtě člověk, který musil vědět, kde žije Sava a zda je dosud v moci Sarkanyho. Ten člověk, který si říkal její otec, byl Silas Toronthal.
Petr však nechtěl s bankéřem o jeho dceři mluvit z úcty k památce svého otce.
Ostatně Silas Toronthal byl stále v takovém rozrušení, že by nebyl prozradil nic, i kdyby to bylo v jeho zájmu. Nevěděl dosud, že upadl v moc doktora Antekirta, a vůbec netušil, že Petr pobývá živ a zdráv na ostrově Antekirtě. Že je nějaká Antekirta, o tom také nevěděl.
Sarkanymu se podařilo beze stopy uniknout, ale i tak mělo zajetí Silase Toronthala velký význam. Doktor Antekirt neskrblil díky Pescadovi. Vždyť ten hoch, řídě se toliko svým důvtipem, vykonal vše, co bylo v jeho silách. Byl-li doktor Antekirt spokojen s prací obou přátel, byli by oni pošetilí, kdyby nebyli spokojeni sami se sebou.
Po návratu na ostrov Antekirtu ubytovali se Pescade a Matifou opět ve svém domku a tam čekali, až bude třeba jejich služeb.
Těšili se, že budou moci svému chlebodárci ještě častěji prospět.
Několikrát navštívili Marii Ferratovou a jiné artenacké známé. Všude je radostně vítali a brzy si získali lásku všech.

Byla rostomilá podívaná na Matifoua, který tonul v rozpacích, když někdy svou tělesností vyplňoval téměř celou světnici.
„Já jsem tak drobný, že se to zase vyrovná,“ těšíval ho Pescade, když si mu obr stěžoval.
Pescade byl miláčkem celé osady a bavil ji nevyčerpatelnými vtipy. Byl vždy ochoten posloužit všem svou obratností. V duchu si říkal, že veselejší by bylo, kdyby všechno skončilo k všeobecné radosti.
Matifou a Pescade byli ochotni proměnit se na Antekirtě třebas zase v komedianty, jen když pobaví obyvatele.
Zatím co čekali na rušnější dny, Pescade s Matifouem zvelebovali zahradu u svého domku, v které vše jen bujelo. Také práce na malém zálivu začínaly již nabývat určitějších tvarů. Matifou tam nasadil svou sílu a odstraňoval balvany lehce, jako by to byly kaménky.
Mezitím jednatelé doktora Antekirta pátrali stále marně po paní Bathoryové. Jednatelé, kteří pátrali po Sarkanym, nebyli o nic šťastnější. Žádný z nich se nemohl dovědět, kam se dobrodruh odebral po odchodu z Monte Carla.

Věděl snad Silas Toronthal, kde se zdržuje jeho bývalý druh?
Sotva, soudíme-li podle okolností, za jakých se oba bývalí druzi od sebe odloučili.
Ostatně nebylo jisté, zda bankéř prozradí nynější sídlo Sarkanyho, i kdyby je znal.
Doktor Antekirt čekal přesto netrpělivě, až Silas Toronthal bude moci odpovídat na otázky, které měl pro něho připraveny. Carpena i bankéř Toronthal byli uvězněni v přísné odloučenosti v malé tvrzi na severozápadním okraji Artenaku. Oba se znali toliko podle jména, protože bankéř se nikdy nemíchal do sicilských záležitostí Sarkanyho.

Doktor Antekirt přísně nařídil, že se zajatci nesmějí dovědět, že jsou oba uvězněni v témže městě. Přikázal jim dvě od sebe vzdálené cely, z kterých vycházeli jen občas na procházku, a to nikdy současně. Doktor se spoléhal na věrnost strážců a byl si jist, že vězňové nenaváží mezi sebou spojení.
Na dotazy, kde jsou vězněni, nesměli strážci Silasu Toronthalovi á Carpenovi odpovídat.
Netušili tedy, že upadli v moc tajemného doktora Antekirta, kterého bankéř Toronthal znal, poněvadž se s ním setkal v Dubrovníku.

Hlavním cílem doktorovým bylo však stále najít Sarkanyho a dát ho unést stejně jako jeho společníka a Carpenu. Když bylo 16. října zjištěno, že Silas Toronthal je již schopen odpovídat na otázky, odhodlal se doktor Antekirt podrobit ho výslechu.
Dříve však byla uspořádána porada, které se zúčastnili doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík Ferrato a Pescade.
Doktor Antekirt oznámil přítomným svůj záměr.

„Prozradíme-li však Toronthalovi, namítl Ludvík Ferrato, že bychom rádi zjistili pobyt Sarkanyho, snadno uhodne, že se chceme zmocnit i jeho bývalého společníka.“
„Na tom nezáleží, uhodne-li to, odvětil doktor Antekirt protože nám již neunikne.“
„A přece jen by to nebylo radno, pane doktore,“ řekl Ludvík Ferrato. „Silas Tóronthal se bude domnívat, že je v jeho zájmu, aby neřekl nic, co by Sarkanymu mohlo uškodit.“
„ A proč?“
„ Protože by tím škodil i sobě.“
„ Mohu pronést nějakou poznámku?“ ptal se Pescade, který ze skromnosti stál poněkud stranou.
„Ovšem, milý příteli,“ odpověděl doktor Antekirt.
„Pánové,“ ujal se Pescade slova, „z oněch zvláštních okolností, za kterých se oba tito výtečníci rozloučili, soudím, že žádný nemá zájem na tom, aby šetřil druhého. Pan Toronthal jistě nenávidí Sarkanyho z celé duše, poněvaďž ho Sarkany přivedl na mizinu. Ví-li tedy pan Toronthal, kde se Sarkany zdržuje, jistě to řekne. Lze tak soudit plným právem. Neřekne-li to, bude to důkazem, že o pobytu Sarkanyho skutečně neví.“
Toto odůvodnění znělo zcela logicky. Ví-li bankéř Toronthal o Sarkanym, jistě nebude mlčet, protože nebylo skutečně v jeho zájmu, aby Sarkanyho chránil. „
„Dovíme se ještě dnes, na čem jsme,“ odvětil doktor Antekirt.
„Musím se přesvědčit, zda Silas Toronthal o Sarkanym ví a chce-li jeho pobyt prozradit. Prozatím se ještě nesmí dovědět, že je v mé moci, ani že Petr Bathory žije. Žádám tedy Ludvíka, aby bankéře vyslechl.“
., Učiníme podle vašeho přání,“ odpověděl ochotně Ferrato.
Ludvík se hned odebral do vězení a byl uveden do Toronthalovy cely.
Bankéř seděl za stolem. Právě vstal s lůžka.
Už se poněkud uklidnil. Nemyslil na své ožebračení ani na Sarkanyho. Znepokojovala ho toliko nejistota, kde je, proč byl unesen a která mocná osoba měla zájem na tom, aby se ho zmocnila. Myslil zkrátka jen na to, co mu hrozí v nejbližší budoucnosti.
Když Ludvík Ferrato vstoupil, bankéř povstal, ale na jeho pokyn usedl.
Pak došlo ke krátkému výslechu, který měl tento průběh:
„Jste Silas Toronthal, který kdysi býval bankéřem v Terstu a v poslední době bydlil v Dubrovníku?“ „Domnívám se, že na tuto otázku nemusím odpovídat. Ti, kdo mě věznì, jistě mě dobře znají.“
„ „Máte pravdu, znají.“ „A kdo je to?“ „To se dovíte později. „Kdo jste vy?“ „Člověk, kterému bylo uloženo, aby vás vyslechl.“ „Kdo vám to uložil?“ ptal se Silas Toronthal. „Ti; kterým jste povinen skládat účty,“ odpověděl důrazně Ludvík Ferrato.
„Ptám se ještě jednou, kdo jsou ti lidé?“
„Není mou povinností, abych vám to řekl,“ odpověděl mladý muž.
„Pak zase já nebudu odpovídat na vaše otázky,“ řekl bankéř.
„V Monte Carlu jste byl,“ pokračoval Ludvík Ferrato, „ve společnosti člověka, kterého znáte již dlouhou dobu a který vás neopustil od té chvíle, co jste odešel z Dubrovníka. Je rodem z Tripolisu a jmenuje se Sarkany. Zmizel právě ve chvíli, když jste se dostal do naší moci. A já se vás mám otázat, zda víte, kde ten člověk teď je a chcete li to říci.“
Silas Toronthal váhal s odpovědí. Pátrají-li jeho věznitelé po tom, kde se zdržuje Sarkany, jistě se chtějí zmocnit i jeho, jako se zmocnili bankéře. Ale proč? Týká se to Toronthalovy a Sarkanyho minulosti nebo snad dokonce jejich terstské zrady? Co je zjištěno o jejich činech, které vedly k prozrazení spiknutí? A kdo může mít zájem na tom, aby se mstil za Matyáše Sandorfa a za oba jeho přátele Štěpána Bathoryho a Ladislava Zathmara, kteří jsou již patnáct let mrtvi?
Tak asi uvažoval bankéř, který již poznal, že není v moci žádného soudu, nýbrž soukromníků, kteří hodlají potrestat jeho i jeho spoluvinníka. To jen zvyšovalo jeho rozčilení.
Bankéř sice nepochyboval, že Sarkany odjel do Tetuanu a bydlí v domě Namiřině, kde zamýšlí uskutečnit svůj záměr,

ale byl odhodlán mlčet. Chtěl promluvit teprve tehdy, až by mu tak kázal jeho vlastní prospěch. Do té doby pokládal za vhodné zachovávat naprostou mlčelivost.
„ Nuže?..“ ptal se Ludvík Ferrato, když bankéři ponechal dost času na rozmyšlenou.
„Pane,“ odpověděl Silas Toronthal, „mohl bych vám odpovědět, že vím, kde Sarkany teď je, a že vám to nechci říci. Mám-li však mluvit pravdu, prohlašuji, že je mi jeho pobyt neznám.“
„Je to vaše jediná odpověď?“ „Jediná a pravdivá.“
Ludvík Ferrato odešel, aby oznámil doktoru Antekirtovi, co se dověděl od Toronthala. Poněvadž v odpovědích bankéřových nebylo nic závažného, byl výslech vlastně bezúspěšný. Měl-li být zjištěn pobyt Sarkanyho, nezbývalo než nešetřit práce a nákladů při dalším pátrání.
Doktor Antekirt se rozhodl vyčkat, až mu nějaký šťastný objev dovolí pokračovat v přerušeném pátrání, a zatím se věnoval opevňování ostrova Antekirty.
Z Libye v poslední době došly varovné zprávy. Jednatelé mu radili, aby pečlivě bděl nad vším, co se děje na pobřeží. Podle jejich zpráv mocné bratrstvo Senussiů soustřeďovalo značné síly na tripolských hranicích.
Zřejmě šlo o přípravu k výpadu, který se měl nepochybně dít směrem k syrtským břehům.
Mezi náčelníkem bratrstva a místními předáky v severní Africe byly vyměňovány hojné zprávy prostřednictvím rychlých poslů.
Bratrstvo objednávalo a dostávalo zásilky zbraní z ciziny.
Hlavní soustřeďování sil Senussiů se dálo na pobřeží v těsném sousedství ostrova Antekirty.
Nebezpečí se mohlo stát každé chvíle skutkem, a tak nezbývalo doktoru Antekirtovi než pomýšlet na obranná opatření.
V posledních třech týdnech říjnových horlivě ho v jeho díle podporovali Petr Bathory a Ludvík Ferrato a obětavě pomáhali všichni členové osady. Pescade byl několikrát tajně vyslán na pobřeží, aby se sešel s doktorovýmijednateli. Vrátil se se zprávou, že hrozí opravdu bezprostřední nebezpečí.
Námořní lupiči z řad Senussiů, posílení četnými přívrženci z různých krajů, chystali se k vojenské výpravě, jejímž cílem byl ostrov Antekirta.
Ale nebylo možno zjistit, kdy má k výpravě dojít. Předáci Senussiů zůstávali zatím v Líbyi. Dokud se sami neujmou velení, nemohlo se nic stát..

Všechny „Elektriky“ dostaly přesto od doktora rozkaz, aby křižovaly v Syrtském zálivu a pozorovaly pobřeží po celé jeho délce.
Jak je nám již známo, obranná opevnění ostrova Antekirty nebyla dosud dokončena. Alespoň do zbrojnic byly tedy ve velkém počtu dopravovány zbraně a náboje.
Antekirta, vzdálená od pobřeží asi čtyřicet kilometrů, byla by ostrovem v těchto končinách úplně osamělým, kdyby se ve vzdálenosti čtyř kilometrů od ní na jihovýchod nevynořoval z moře ostrůvek Keukrof, měřící pouhých sto čtverečních metrů.
Tento ostrůvek určil původně doktor Antekirt za vězení pro zločince, kdyby se nějaký na Antekirtě vyskytl, a dal na něm postavit několik baráků.
Jinak nebyl ostrůvek opevněn a svou polohou skýtal vážné nebezpečí pro Antekirtu, kdyby se nějaké nepřátelské loďstvo odhodlalo ji napadnout. Nepřítel mohl na ostrůvku vylodit vojsko a proměnit jej v základnu pro další operace. Kdyby tam nepřítel nahromadil náboje a potraviny a umístil děla, byl by ostrůvek pro útočníka důležitou oporou. Když již nebyl čas důkladně jej opevnit, bude pro Antekirtu výhodnější, když tam vůbec nebude.
A tak ostrůvek Keukrof stále znepokojoval doktora. Po dobré úvaze se rozhodl, že ostrůvek zničí, ale že ho zároveň použije k potření několika set nepřátel, kdyby na něj vstoupili.
Hned se do toho dal. Celý ostrůvek se záhy změnil v obrovský podkop, naplněný výbušninami, které mohly být zapáleny elektricky z Antekirty. Stačilo stisknout knoflík, aby po ostrůvku nezbyla ani stopa.
K naplnění podkopu nepoužil doktor Antekirt střelného prachu, střelné bavlny nebo dynamitu. Znal totiž nedávno objevenou výbušnou látku, „jejíž trhavý účinek proti dynamitu je o tolik účinnější, o kolik je účinnější dynamit proti střelnému prachu.
Tato látka je bezpečnější než nitroglycerin a dá se snadněji přenášet. Vyžaduje pouze dvou tekutin, které se smísí teprve v okamžiku, kdy jich má být použito. Mrazu odolává lépe než dynamit; tuhne teprve při dvaceti stupních chladu, kdežto dynamit již při pěti stupních.
Kromě toho potřebuje silného nárazu, aby vybuchla. Je to tedy látka stejně bezpečná jako hrozná. Obě tekutiny, z nichž se ta výbušnina skládá, jsou úplně neškodné, pokud se nesmísí. Jejich smíšením v určitém poměru lze vytvořit výbušnou směs právě tak snadno, jako se směšuje voda s vínem. Nebezpečí je tu vyloučeno.
Výbušnina se jmenuje pankrasit, což značí všedrtič, a vpravdě drtí všechno. Ta byla tedy vložena do ostrůvku.
Podkopy byly vzájemně spojeny elektrickým drátem a všechny dohromady pak s ostrovem Antekirtou, takže všechny podkopy mohly být uvedeny v činnost rázem.
Poněvadž se však mohlo stát, že drát z Antekirty na Keukrof by byl přetržen, byly do země na různých místech zasazeny zvláštní dotykové přístroje, rovněž spojené se všemi podkopy.
Stačilo, aby někdo nohou zavadil o plíšek dotyku a již tím by byl vzbuzen elektrický proud a podkopy by vybuchly.
Ostrůvek Keukrof byl tedy připraven ke zkáze, kdyby na něj vstoupili nepřátelé.
Práce značně pokročily v prvních dnech listopadových. Tehdy musil doktor na čas odejít z ostrova.
Dne 3. listopadu zakotvil v přístavu antekirtském parník, který dovážel uhlí z Cardiffu. Cestou jej donutilo bouřlivé počasí, aby přistal v Gibraltaru. Tam obdržel kapitán na poště psaní pro doktora Antekirta.
Doktor Antekirt se chopil psaní, jehož obálka se hemžila razítky na důkaz, že bylo mnohokrát dosíláno za adresátem.

Adresa byla psána chvějící se rukou, která jako by neměla dost síly napsat pevně několik řádek, a zněla takto:

DOKTOR ANTEKIRT v rukou božích.

Doktor roztrhl obálku, vyňal složený zažloutlý list a četl:
„Ctěný pane doktore!
Nechť Bůh dopraví toto psaní do Vašich rukou. .. Jsem již velice stár. .. Mohu každé chvíle zemřít. .. Ona pak bude úplně opuštěna. Pro velké utrpení, které bylo jejím údělem, mějte soucit s paní Bathoryovou. .. Přispějte jí na pomoc. .. Přijďte.

Váš oddaný sluha Borik.“

V rohu papíru bylo napsáno Kartago a pod tím slovo Tunis.
Doktor Antekirt byl sám v síni radnice, když četl ten dopis.
Vykřikl samým žalem i radostí. Radostí proto, že konečně nalezl pani Bathoryovou, a žalem či spíše strachem proto, že psani bylo podle všeho podáno na poštu již nejméně před měsícem.
Povolal k sobě Ludvíka.
„Ludvíku,“ řekl mu, „oznam kapitánu Kestrikovi, aby do dvou hodin připravil Ferrata k odplutí.“
„ Stane se,“ odpověděl Ludvík. „Hodláte odplout, pane doktore?
„Ano.“
„Jde o dlouhou plavbu?“
„Jen o tři až čtyři dny.“
„A odjedete sám?“
„Ne. Vyhledej Petra a řekni mu, aby se připravil. Pojede se mnou.“
„Petr tu není, ale vrátí se asi za hodinu z Keukrofu, kde dohlíží na práce.“
„Také si přeji, Ludvíku, abyjela s námi tvá sestra. Ať se tedy připraví.“
„Oznámím jí to.“
Ludvík hned odešel, aby splnil doktorovy rozkazy.
Za hodinu se dostavil na radnici Petr Bathory.
„Čti,“ řekl doktor Antekirt a podal mu Borikovo psaní, „„

ZJEVENÍ.
Parník „Ferrato“ odplul z přístavu krátce před polednem pod velením Kestrikovým a Ludvíkovým. Cestovali na něm jen doktor Antekirt, Petr Bathory a Marie. Ta měla zůstat u paní Bathoryové, kdyby ji snad nebylo možno hned dopravit z Kartaga na Antekirtu.
Jak asi bylo Petru Bathorymu? Dověděl se konečně o matce a měl ji spatřit. .. Ale proč ji Borik odvedl tak náhle z Dubrovníka až na tuniské pobřeží? V jaké bídě asi žije?
Petr se se svými starostmi svěřil Marii a ona mu odpověděla slovy plnými naděje do budoucnosti.
Doktor nařídil, aby „Ferrato“ plul největší rychlostí, to jest téměř třicet kilometrů za hodinu.
Z Antekirty na tuniské pobřeží je pouhých tisíc kilometrů.
Mohl tedy „Ferrato, nebude li zdržen bouří, nebo jinou nehodou doplout k cíli asi za pětatřicet hodin. Moře bylo klidné, vál mírný severozápadní vítr a nezdálo se, že jeho síla vzroste. Kapitán Kestrik zamířil poněkud jižněji, aby se mohl rychleji uchýlit pod ochranu břehů, kdyby snad vítr zesílil.
Ostrov Pantellarií, ležící uprostřed mezi Maltou a tuniským pobřežím, nebylo vidět, protože pluli poblíž pevniny. Podél pobřeží tripolského mířili k zálivu Hammaveckému.
Tam se přiblížili až k pobřeží a podél něho pluli až ke Golettě.
Po celý ten den (bylo třetího listopadu) a následující noc se moře stále vzdouvalo. I zcela slabý vítr rozbouří Syrtský záliv, v němž se srážejí nejrůznější proudy Středozemního moře.
Druhého dne však zpozorovali zem a pod ochranou vyvýšeného pobřeží mohla loď plout pohodlněji a rychleji.
„Ferrato“ plul ve vzdálenosti čtyř kilometrů od břehu, který bylo s paluby jasně vidět. Za Hammaveckým zálivem plul ještě blíže kolem malé zátoky, chráněné na severní straně řadou skal.
V pozadí se rozkládal písčitý břeh, který dále stoupá a je porostlý zakrslým stromovím. Stromy rostou z půdy, která je tu bohatší kamením než prstí. Půda se pomalu zvedá k vnitřnimu pohoří. Země je skoro neobydlená a jen tu a tam jako bílá skvrna v zeleni svítí hrobka nějakého marabuta, mohamedánského to světce.
V popředí bylo vidět zříceniny tvrze a dále pak tvrz zachovalejší. Ta stála na pahorku, kterým na severu zátoka končí.
Moře nebylo tak pusté jako země. Pod ochranou skalisk kotvilo v nevelké vzdálenosti od břehu několik lodí.
Moře je v těchto místech prúzračné, takže je vidět až na dno, které se skládá z černých skal, jen tu a tam pokrytých vrstvou písku.
Lom světelných paprsků ve vodě propůjčuje těmto skalám fantastické tvary.
Nedaleko pobřeží u kopce, porostlého tamaryšky a lentišky, stálo plno stanů ze žlutavé látky. Podobaly se velkému arabskému plášti, prostřenému na zemi. Kolem záhybů tohoto pláště se pásli černí skopci a kozy, kteří zdaleka vypadali jako hejno velkých havranů.
Asi tucet velbloudů, z nichž někteří leželi v písku a jiní nehybně stáli, jako by byli zkameněli, kupilo se u úzké řady skalisk, která tu tvořila jakési přírodní nábřeží.

Když plul „Ferrato“ kolem zátoky, doktor Antekirt pozoroval, jak z lodí vykládají pušky, náboje, ba i několik polních děl. Tato zátoka, odlehlá a nikým nestřežená, hodila se výborně k takovému podloudnému obchodu.
Ludvík upozornil doktora Antekirta, že z lodí jsou vykládány zbraně.
„Ano, Ludvíku,“ odpověděl doktor, „také jsem si toho již všiml. A nikdo mi nenamluví, že jsou ty zbraně určeny pro tuniské Araby, kteří jsou v stálém boji s francouzským vojskem. Jsou to zbraně objednané sektou Senussiů, kteří se teď soustřeďují v Cyrenaice. Potřebují je k loupežným výpadům na souši i na moři. Zdá se mi, že u těch stanů je více domorodců ze vnitra Afriky než tuniských Berberů.“
„Ale jak je možné,“ ptal se Ludvík Ferrato, „že úřady nebrání vykládání zbraní a nábojů?“
„V Tunisu vůbec nevědí, co se děje na tomto pobřeží,“ odpověděl doktor. „Ať již je tomu však jakkoli, mně je ten ruch podezřelý a domnívám se, že by ty lodi neváhaly na nás zaútočit, kdyby nás nechránila rychlost ‚Ferrata`.“
Za púl hodiny parník zmizel z dohledu zátoky.
„Ferrato“ pak obeplul výběžek a plul největší rychlostí tuniským zá-livem. Vlevo byly svahy pohoří Rossa a vpravo se v plné sluneční záři rozkládalo svaté arabské město Sidi-Bu-Sait, které snad kdysi bývalo předměstím starobylého Kartaga. V pozadí tonul v moři slunečních paprsků Tunis. Ve vzdálenosti asi dvou nebo tří námořních mil od přístavu kotvilo francouzské válečné loďstvo a poněkud dále se na vlnách kolébaly obchodní lodi, jejichž vlajky tvořily pestrou směsici.
Byla asi jedna hodina odpoledne, když Ferrato zakotvil v nevelké vzdálenosti od golettského přístavu. Po zdravotní prohlídce bylo cestovatelům dovoleno vystoupit na břeh.
Doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík Ferrato a jeho sestra vstoupili do člunu, který hned odrazil od lodi. Když člun obeplul ochrannou přístavní zeď, veplul do úzkého průplavu a tam se proplétal mezi spoustou lodí, seřaděných po obou stranách nábřeží. Pak teprve připlul k nepravidelné, stromy porostlé plošině, na níž stály letohrádky, obchodní závody i kavárny. Před vchodem do hlavní golettské ulice se míhaly v malebném reji postavy Arabů, Židů, francouzských vojínů a domorodců.
Borikovo psaní bylo odesláno z Kartaga. Jen jméno a několik zřícenin zbylo z nádherného města Hannibalova. Cestovatelé nemusili jet úzkokolejnou italskou železnicí, vedoucí z Goletty. Mohli se dát po pobřeží, jehož ztvrdlý písek tvoří schůdnou cestu, anebo mohli jít podél pahorku, na němž je kaple svatého Ludvíka a kaple anglických misionářů. Na břehu stálo několik vozů, připravených pro cestující. Hned do jednoho sedli a rozkázali kočímu, aby jel klusem do Kartaga.
Vůz projel hlavní golettskou třídou, jel dále mezi letohrádky, v kterých bydlí Francouzi v době veder, a minul palác Keredinův a Mustafův, které se tyčí na pobřeží před bývalým přístavem Kartaga. Před dvěma tisíci lety se rozkládalo Kartago na celém tomto pobřeží.
Kaple svatého Ludvíka stojí na malém pahorku, vysokém asi sto dvacet metrů, kde roku 1270 zemřel Ludvík, král francouzský, který byl později prohlášen za svatého. Kaple stojí uprostřed nevelké ohrady, v níž lze spatřit mnoho starobylých památek, úlomků soch, nádob, sloupů a hlavic. ` Za ní je klášter misionářů, jehož převorem v té době byl slavný archeolog Delatre.
Na úpatí pahorku stálo několik arabských paláců, průčelím obrácených k moři. Až k němu dosahují jejich schodiště, takže čluny mohou přistávat přímo u vchodu do paláce. Dále pak se táhne velkolepé pobřeží zálivu, jehož všechna místa jsou historicky památná.
Řady paláců a letohrádků sahaly až k bývalému válečnému i obchodnímu přístavu. Kromě nich tu byly domky chuďasů, kteří jsou živi z půdy, jež téměř nic nerodí.
Většina těchto ubožáků nemá jiné zaměstnání, než že hledá v zemi drahocenné zbytky z kartaginské doby, peníze, medaile, zlomky bronzu, cihel a nádob. Klášter to od nich kupuje pro své museum spíše z útrpnosti než z potřeby.
Doktor Antekirt a jeho společníci šli od jednoho nuzného domku k druhému a hledali obydlí paní Bathoryové. Ani věřit se jim nechtělo, že by klesla do takové bídy.
Náhle stanuli před polorozbořeným obydlím, jehož vchod se podobal díře ve zdi, porostlé popínavými rostlinami. Před vchodem seděla stařena a na hlavě měla černý čepec.
Petr ji poznal a vykřikl. .. Byla to jeho matka. ..
Rozběhl se k ní, vrhl se před ní na kolena a sevřel ji v náručí. Ona však neopětovala jeho bouřlivé přivítání. Zdálo se, že ho ani nepoznává.
„Matko, maminko. volal Petr. Doktor Antekirt, Ludvík a Marie se seskupili kolem nich.
Z otvoru polorozbořeného domku vyšel stařík.
Byl to Borik.
Poznal doktora Antekirta a vykročil.
Ale tu spatřil Petra, za jehož rakví kdysi kráčel, když ji odnášeli na dubrovnický hřbitov.
To bylo pro něho příliš; nemohl to pochopit. Klesl na zem, a než upadl v bezvědomí, ještě zvolal:
Ona je šílená!“
„ Petr nalezl tedy svou matku, ale nalezl jen tělo bez duše.
Ani pohled na syna, o kterém se domnívala, že je mrtev, nedokázal jí připomenout minulost.
Paní Bathoryová, z jejíchž zraků nevymizel dosud všechen lesk, povstala a bez jediného slova vstoupila do domku. Na doktorův pokyn tam za ní vešla Marie. Petr zůstal stát nehnutě přede dveřmi.
Zatím Borik péčí doktora Antekirta nabyl opět vědomí. Zvolal:
„Vy, Petře?.. Vy?.. A živ!“
„Ano,“ odpověděl Petr, ;„jsem živ, ač snad by bylo lépe, kdybych byl mrtev.“

Několika slovy pověděl doktor Antekirt věrnému Borikovi, co se událo po Petrově pohřbu. Stařičký sluha pak s nemalou bolestí vyprávěl o dvou měsících bídy, které prožili s paní Bathoryovou.
„Řekněte mi," přerušil ho doktor Antekirt, „to Petrova smrt zbavila paní Bathoryovou rozumu?"
„Ne, pane doktore," odpověděl Borik a pokračoval: „Po smrti svého syna se paní Bathoryová odebrala do vesnice Vinticello, kde měla několik příbuzných. Nábytek z dubrovnického domku měl být prodán, poněvadž se do něho nechtěla již vrátit.
Za šest neděl se se mnou vrátila do Dubrovníka, aby tam uspořádala své záležitosti. Když jsme přišli do bývalého bytu, nalezla ve schránce na dveřích psaní.
Když list přečtla, vykřikla, vyběhla na ulici a běžela do třídy Stradone.
Tam stanula před vchodem do domu Toronthalova a žádala aby ji pustili dovnitř."
„Do domu Toronthalova?" opakoval s úžasem Petr Bathory.
„Ano," odpověděl Borik. „Ale když jsem vaši matku dostihl nepoznala mě. .."
„Pročpak šla do domu Toronthalova? Proč?" opakoval Petr a hleděl upřeně na stařičkého sluhu.
„Chtěla mluvit s panem Toronthalem," odpověděl Borik, „ale pan Toronthal i s dcerou už před dvěma dny odjel z Dubrovníka a neřekl kam."
„A to psaní?"
„Nemám je, pane Petře," odvětil stařec, „snad je paní Bathoryová ztratila nebo zničila. Nikdy jsem se nedověděl, co v něm bylo."
Nebylo pochyby, že to bylo důležité psaní. Ani doktor Antekirt, který beze slova poslouchal Borrikovo vyprávění, nedovedl si jednání paní Bathoryové vysvětlit. Co ji hnalo k Toronthalovi? Vždyť ji jen odpuzoval. A proč na ni zpráva o odjezdu Toronthalově zapůsobila tak, že zešílela?
Starý sluha potom ještě vypravoval, jak se mu podařilo zatajit nemoc paní Bathoryové a jak sám uspořádal prodej věcí. Tiché šílenství jeho paní mu dovolovalo jednat tak, že nevzbudil pozornost. Nepřál si v tu chvíli nic jiného než odejít z Dubrovníka a odebrat se kamkoliv, co nejdále od toho nešťastného místa.
Za několik dní se mu podařilo zamluvit kajutu na malém parníku, který obstarával dopravu po Středozemním moři. Tak se dostali do Goletty a Borik se rozhodl, že tam zůstanou.
V tomto chatrném a opuštěném domku pečoval starý muž o pomatenou. Jak se zdálo, nešťastná paní pozbyla s rozumem i řeči. A jejich majetek byl již nepatrný a brzy musila přijít chvíle, kdy nebudou mít vůbec nic.
Tu si Borik vzpomněl na doktora Antekirta a na jeho zájem o rodinu Štěpána Bathoryho.
Borik nevěděl, kde doktor Antekirt bydlí. Přesto mu napsal list a zoufale ho prosil o pomoc. List, ku podivu, došel do pravých rukou.
Bylo jasné, co je třeba vykonat. Odvedli paní Bathoryovou k vozu a usa-dili ji mezi Borika a Marii, kteří ji už neměli opustit. Vůz se pak rozjel ke Golettě a doktor Antekirt s Ludvíkem šli za ním pěšky po pobřeží. Za hodinu se sešli na parníku, připraveném k odjezdu. Kotva byla vytažena a parník odplul.
Druhého dne ráno již zakotvil v přístavu antekirtském.
Paní Bathoryovou dopravili na břeh a odvedli do Artenaku. Na radnici pro ni připravili zvláštní pokoj. Marie se odstěhovala k Petrově matce a ošetřovala ji.
Petr Bathory měl znovu proč truchlit. Jeho matka zešilela za okolností, které mu měly zůstat navždy tajemstvím. Snad by se dal vyvolat příznivý obrat u nemocné, kdyby poznali příčinu jejího šílenství. Ale ta byla neznámá a nebylo naděje, že by ji někdo odhalil.
„Musí se léčit!" řekl ji doktor Antekirt a plně se věnoval nešťastné paní. jeho námaha byla marná. Paní Bathoryová zůstávala nadále v temnotě ducha. Vzpomínka na minulost se jí v duši nevybavila.
Hypnotismu nebylo možno použít, ač Petr o to doktora Antekirta několikrát naléhavě žádal.
„Ne," odpověděl doktor, „hypnotismus zde nemá smyslu, protože právě šílenci odolávají nejvíce jeho vlivu. Je to tak, Petře, že hypnoticky lze nakládala za živého. .. nebo kdyby byla přivedena před tvůj hrob a viděla tě vstávat z mrtvých.. „
Doktor Antekirt se odmlčel a sledoval dále tuto myšlenku.
Věděl, že jenom duševní otřes by u ní mohl přivodit uzdravení.
„Pokusím se o to," řekl si.
A pak pověděl Petrovi, že jak doufá, paní Bathoryová se přece jen vyléčí.
A od toho dne přemýšleli, za jakých okolností by bylo možno onen pokus provést. Šlo o to, aby v paní Bathoryové vzbudili vzpomínky v situaci tak působivé a uchvacující, že by v její duši mohl nastat příznivý obrat.
Doktor Antekirt si vzal na pomoc Borika a Pescada. Požádal je, aby postavili podobný náhrobek, jaký se na dubrovnickém hřbitově klenul nad hrobkou rodiny Bathoryů.
Na štěstí na ostrovním hřbitově nedaleko Artenaku tyčila se pod zelenými stromy kaple, podobná náhrobku na hřbitově dubrovnickém. Bylo třeba jen tu a tam něco doplnit, aby byla podoba ještě nápadnější.
Pak vložili do zdi desku z černého mramoru, na níž bylo vyryto jméno Štěpán Bathory a rok jeho smrti 1867.
Dne 13. listopadu bylo všechno hotovo a mohlo se přikročit k pokusu, kterým měl být paní Bathoryové postupně vrácen rozum.
V sedm hodin večer vzala Marie vdovu za ruku a pomalu ji vedla městem ke hřbitovu.
Dovedla ji až k náhrobku. Ale paní Bathoryová nic nevnímala, ač si při světle lampy mohla přečíst jméno svého muže, vyryté na mramorové desce. Když Marie a Borik, který je provázel, poklekli před hrobkou, mihl se vjejím zraku záblesk, ale hned uhasl.
Za hodinu se paní Bathoryová vracela do města a s ní všichni, kteří byli při tom pokusu.

Druhého dne a ve dnech následujících pokus opakovali. Petr se vzrůstajícím pohnutím sledoval další pokusy a téměř zoufal nad jejich nezdarem. Doktor Antekirt mu opakoval, žejen čas může být účinným pomocníkem. Zatím se nemohl odhodlat k vyvrcholení svých pokusů, dokud by paní Bathoryová nebyla dostatečně duševně připravena, aby snesla prudký a mocný dojem.
Při každé návštěvě hřbitova projevovala se v duši paní Bathoryové změna, která jim neušla. Jednou navečer, když Borik s Marií poklekli před kaplí, Petrova matka se za nimi poněkud opozdila. Když se pak přiblížila, položila ruku na mříž a hleděla chvíli upřeně na desku, osvětlenou světlem svítilny. Náhle odstoupila od náhrobku.
Marie k ní rychle přiskočila a zaslechla, že zašeptala jakési jméno.-, Po prvé po dlouhé době se rty paní Bathoryové otevřely.
Ale jak užasli, když jim Marie pověděla, jaké slovo pronesla.
Nebylo to jméno syna nemocné, nebylo to jméno Petrovo. Bylo to jméno Savino. ..
Nikdo nepochopí, jak bylo v té chvíli Petru Bathorymu. Nikdo nevylíčí, co se po tomto nečekaném obratu dálo v duši doktora Antekirta.
Doktor nepromluvil ani slova a nedal na sobě nic znát.
Pokus opakovali.
Tentokrát pani Bathoryová, jako by ji vedla neviditelná ruka, sama poklekla na stupeň před hrobkou. Sklonila hlavu, z prsou se jí vydral vzdech a z oka jí skanula slza. Ale ani jediné jméno nesplynulo s jejích rtů. Jistě již zase zapomněla na Savu.
Když však paní Bathoryovou odvedli domů, propadla neobvyklému rozčilení. Dosavadní klid ustoupil rozechvění. V jejím mozku začala pracovat jakási síla, která slibovala příznivý obrat. ..
Celou noc byla paní Bathoryová neklidná. Nemocná ze spánku opět pronesla několik slov, ale Marie jim nerozuměla.
Bylo jisté, že se nemocné něco zdá. Byl to jen důkaz, že se jí vrací rozum a že se může vyléčit.
Doktor Antekirt se příštího dne odhodlal učinit pokus za účinnějších okolností.
Paní Bathoryová byla v nejvyšším rozčilení po celý den 18. listopadu.
Marie se tomu velmi divila a Petr, který dlouhou dobu pobýval u matčina lože, pociťoval v duši jakousi šťastnou předtuchu.
Po jasném dni, jaké bývají obvyklé v zeměpisné poloze ostrova Antekirty, nastala noc, temná noc. Paní Bathoryová s Marií a Borikem vyšla o půl deváté z radnice.
Doktor Antekirt je následoval zpovzdálí s Ludvíkem -Ferratem a Pescadem. Všichni čekali s napětím, jak dopadne nový pokus.
Několik pochodní, rozžatých pod stromy, vrhalo kolem sebe matné světlo. V dálce na artenackém kostele vyzváněli jako na pohřeb. Petr Bathory nebyl v tomto průvodu, který se zvolna šinul ke hřbitovu. Odebral se na hřbitov již dříve a měl se objevit teprve v rozhodnou chvíli.
Asi v devět hodin došly paní Bathoryová a Marie na hřbitov.
Nemocná se vymkla z Mariiny ruky a spěchala ke kapli. Její průvodkyně jí nebránila.
Za hrobového ticha, přerušovaného toliko smutnými údery zvonu, stanula paní Bathoryová nehybně před kaplí.
Pak poklekla a sklonila hlavu. Bylo slyšet, že pláče. .. V té chvíli se zvolna otevřela mříže kaple.
V záři pochodní se objevil Petr, oděný jen bílým rubášem, jako by byl právě vstal z hrobu..
„Synu můj. ..! Synu můj!“ zvolala paní Bathoryová, rozepjala náruč a klesla v bezvědomí k zemi.
V její mysli ožily vzpomínky, probudila se v ní matka.
Poznala své dítě.
Doktor ji probudil z mrákot. Když nabyla vědomí, její oči se setkaly se zrakem synovým. Zvolala:
Ty jsi živ. ..- Petře můj. ..! Živ..!“
„Ano, jsem živ a žiji pro tebe, matko. Jsem živ a budu tě stále milovat.“
„I ji.. „
„Ji…-“
„Ano i .. Savu. .
„ Savu Toronthalovou?“ zvolal doktor Antekirt.
„ Ne. .. Savu Sandorfovou.“
Po těchto slovech vytáhla paní Bathoryová z kapsy zmačkaný list. Bylo to psaní, které jí napsala před smrtí paní Toronthalová. Vdova podala psaní doktorovi.
Z psaní jasně vysvítalo, kdo je Sava. ..
Sava byla ono dítě, které bylo uneseno z artenackého zámku.
Sava byla dcera Matyáše Sandorfa.

DÍL PÁTÝ.

Kapitola první
MATIFOUŮV STISK RUKY.

Jak již víme, chtěl Matyáš Sandorf přede všemi členy své osady, kromě Petra, zůstat doktorem Antekirtem. Až do té chvíle, kdy dokoná své dílo, chtěl zachovat tajemství své osobnosti.
Když paní Bathoryová náhle pronesla jméno jeho dcery, vší silou se ovládl a neprozradil své pohnutí. Srdce se mu však na okamžik zastavilo a málem by byl klesl na prahu kaple jako bleskem zasažen.

Jeho dcera žila.
A milovala Petra, který ji také miloval.
A on, Matyáš Sandorf; učinil vše možné, aby zpřetrhal pásky, které poutaly oba milující k sobě! Tajemství, které mu vracelo Savu, nebývalo by bylo nikdy odhaleno, kdyby paní Bathoryová nebyla nabylajako zázrakem opět rozumu.
Co se vlastně stalo před patnácti lety v artenackém zámku.
Teď bylo všechno objasněno. Jediná dědička polovice statků hraběte Matyáše Sandorfa, jejíž smrt nebyla nezvratně zjištěna, byla unesena a odevzdána do rukou Silase Toronthala. Stalo se tak v době, kdy se bankéř ubytoval v Dubrovníku, a paní Toronthalová musila vydávat Savu za svou dceru.
Ten plán si vymyslil Sarkany a provedla ho jeho družka Namira.
Sarkany věděl, že Savě připadne velké jmění, jakmile dosáhne věku osmnácti let. Stane-li se jeho ženou, lehce dokáže, aby byla uznána za dědičku Matyáše Sandorfa. To mělo být korunou jeho hnusného díla. Měl se stát pánem druhé poloviny artenackých statků. A nebyl ten hnusný plán dosud dokonán- Asi nikoliv, protože Sarkany by si byl pospíšil využít výhod ze sňatku.
Jak doktor Antekirt nyní litoval svého jednání! Vždyť vlastně on to vše částečně zavinil tím, že Petrovi odepřel pomoc a ponechal Sarkanymu volnou ruku, a konečně i tím, že paní Bathoryové nevrátil syna, kterého vyrval smrti.
Ke kolika neštěstím by nebylo došlo, kdyby byl Petr žil u matky ve chvíli, kdy paní Bathoryové došel list od manželky bankéřovy!
Kdyby byl Petr věděl, že Sava je dcera hraběte Matyáše Sandorfa, byl by ji jistě ochránil před Sarkanym i Silasem Toronthalem.
Teď šlo o to zjistit, kde Sava žije. Jistě je v moci Sarkanyho, ale na kterém místě? A jak mu ji vyrvat?
Za několik týdnů měla dcera Matyáše Sandorfa dovršit osmnáctý rok. Do té doby podle soudního rozsudku neměla pozbýt nároků na dědictví po svém otci. Tato podmínka jistě pobádala Sarkanyho, aby ji všemi způsoby donutil k sňatku.
Bylo třeba stůj co stůj najít Savu a vrátit ji otci. Jméno dcery sdružené se jménem její matky Reny bylo dáno jachtě „Savarená `, tak jako jiné doktorově lodi bylo dáno jméno rovinjského rybáře.
Paní Bathoryová byla událostmi na hřbitově velmi vysilena, ale jinak byla úplně vyléčena. Seděla ve svém pokoji, když vstoupili doktor Antekirt a její syn Petr.
Marie pochopila, že je záhodno ponechat všechny tři o samotě, a vyšla z pokoje.
Doktor Antekirt přikročil ke vdově a řekl:
„Paní Bathoryová, přijal jsem vašeho syna za vlastního: Je-li dosud mým synem jen z přátelství, učiním vše, aby se jím stal skutečně, aby si totiž vzal mou dceru. .. Savu. ..“
„ Vaši dceru?“ s úžasem zvolala paní Bathoryová a povstala.
„Jsem Matyáš Sandorf.“
Paní Bathoryová rozepjala ruce a klesla synovi beze slova do náručí.
Petr jí několika slovy pověděl všechno, co dosud nevěděla.
Řekl jí též, že dva zrádci, Silas Toronthal a Španěl Carpena, jsou již v doktorově moci. Na svobodě je zatím jen třetí, Sarkany, který chce donutit Savu Sandorfovou, aby se stala jeho ženou.
Paní Bathoryová se brzy zotavila. Všichni tři vespolek pak uvažovali o Savě. Domnívali se, že Sarkany se nelekne žádného prostředku, aby Savu donutil k sňatku, který mu měl dopomoci ke jmění hrabat Sandorfú. Uvážili vše důkladně a přiznali si, že záměry Sarkanyho jsou sice prohlédnuty, ale nikoliv zmařeny.
Nejdřív musili nalízt Savu, i kdyby měli prohledat kdejaký kout světa.
Umluvili se, že si prozatím ponechají pro sebe tajemství, že doktor Antekirt je vlastně hrabě Sandorf Kdyby se to tajemství prozradilo, vyšlo by najevo, že Sava je jeho dcera, a to by neprospělo chystanému pátrání.
„Ale kde je Sava. ?.. Kde ji hledat?“ ptala se paní Bathoryová.
„ Dovíme se to,“ odpověděl Petr, u něhož zoufalství vystřídalo pevné odhodlání.
„Ano, dovíme se to,“ potvrzoval doktor Antekirt. „Neví-li Silas Toronthal, kam se uchýlil Sarkany, jistě alespoň ví, kde ten bídník ukryl mou dceru: `
„A ví li to, musí to prozradit řekl Petr Bathory .
„Ano, musí promluvit,“ dodal doktor Antekirt. „A to hned, okamžitě!“
Doktor Antekirt, pani Bathoryová a Petr už nesnesli déle nejistotu.
Doktor zavolal z radnice Ludvíka a nařídil mu, aby se spolu s Matifouem odebral do tvrze a přivedl Silase Toronthala.
Za čtvrt hodiny kráčel bankéř artenackými ulicemi. Matifou ho držel pevně za ruku.
Bankéř se tázal Ludvíka, kam ho vedou, ale nedostal odpověď.
Při každém kroku trnul hrúzou, tím větší, že dosud nevěděl, kdo ho věžní. Pln obav vstoupil do radnice.
Před ním kráčel Ludvík Ferrato a Matifou mu stále svíral ruku. Silas Toronthal spatřil nejdříve Pescada, ne však paní Bathoryovou a jejího syna, kteří ustoupili stranou.
A pak se octl tváří v tvář doktoru Antekirtovi, s kterým se marně snažil navázat v Dubrovníku styky.
„Vy. ?.. Vy zde!“ zvolal překvapeně.
Hned se však vzpamatoval a řekl s vynuceným klidem:
„Tak tedy pan doktor Antekirt se mne zmocnil na francouzském území proti všemu právu a teď mě bezdůvodně věžní. ..“
„Snad proti právu, ale nikoliv proti spravedlnosti,“ odpověděl mu doktor Antekirt.
„A co jsem vám učinil zlého?“ ptal se bankéř, jemuž přítomnost doktorova dodávala zřejmě jakési důvěry. „Ano, co jsem vám učinil?“

„To se ještě dovíte, až přijde čas," odpověděl doktor Antekirt. „Teď byste se měl nejdřív otázat, Silasi Toronthale, co jste učinil této nešťastné ženě?.."
„Paní Bathoryová!" zvolal bankéř a zděšeně ustoupil před vdovou, která vykročila ze svého úkrytu.
„A jejímu synovi," pokračoval doktor.
„ Petr. .. Petr Bathory!"
Silas Toronthal by byl jistě klesl, kdyby ho Matifou nebyl pevně podpíral. Petr Bathory, kterého měl za mrtvého a jehož pohřeb viděl na vlastní oči, stál teď před ním jako strašidlo, které vystoupilo z hrobu.
Nebylo divu, že Silas 'Toronthal byl zděšen. Počal si uvědomovat, že neunikne trestu za svou vinu. Chápal, že je ztracen.
„Kde je Sava?" zeptal se náhle doktor Antekirt chvějícím se hlasem.
„ Má dcera?"
„Nikoliv vaše dcera. .. Sava není vaše dcera. .. Sava je dcera Matyáše Sandorfa, kterého jste vy a Sarkany vydali na smrt, když jste ze ziskuchtivosti udali jeho i oba jeho společníky, Štěpána Bathoryho a Ladislava Zathmara."
Po této obžalobě byl bankéř Toronthal úplně zdrcen. Doktor tedy nejen věděl, že Sava není jeho dcera a že je dcerou Matyáše Sandorfa, ale věděl též všechno o terstské zradě.
Proti Silasu Toronthalovi vyvstala celá jeho hnusná minulost.
„Kde je Sava?" opakoval otázku doktor Antekirt a jen stěží přemáhal rozčilení a hněv. „Kde je Sava, kterou váš spoluvinník Sarkany dal unést před patnácti lety z artenackého zámku. .. -, Kde skrývá ten bídník onu dívku? Vy znáte jistě,to místo a musíte je označit. ..! Táži se vás naposled, kde je Sava?"
Doktorova slova byla rozhodná a hrozivá, ale Silas Toronthal neodpovídal. Pochopil, že to je prostředek k záchraně. Tušil, že ušetří jeho života tak dlouho, dokud neprozradí své poslední tajemství, úkryt mladé dívky.
Matifou stiskl pevně jeho ruku a drtil ji ve své dlani
„Poslyšte," ujal se znova slova doktor Antekirt, nabyv zase klidu. „Poslyšte mě, Silasi Toronthale! Snad se domníváte, že jste povinen chránit svého spoluvinníka, a myslíte, že byste ho uvedl v záhubu, kdybyste promluvil. Vězte tedy, že Sarkany vás zamýšlel úkladně zavraždit, aby si zajistil vaše mlčení, tak jako provedl pokus úkladné vraždy na Petru Bathorym v Dubrovníku. .. Ano..! V okamžiku, kdy se moji lidé zmocnili vaší osoby, chtěl se na vás vrhnout. .. Chcete ještě teď mlčet?"
Silas Toronthal byl stále přesvědčen, že jen mlčením se může zachránit, a neodpovídal.
„Kde je Sava. .. a Kde je Sava?" zvolal opět doktor Antekirt, nechávaje se tentokrát zcela unést hněvem.
„Nevím. .. nevím nic," odpověděl Silas Toronthal s pevným odhodláním, že tajemství neprozradí.
Náhle však vzkřikl bolestí a marně se snažil vymknout Matifouovi.
„ Milost. ..! Milost!" volal.
Matifou totiž, snad bezděky, stiskl pevně jeho ruku a drtil ji v své dlani.
„ Přestaňte!" opakoval úpěnlivě Silas Toronthal.
„ Chcete mluvit?"
„Ano. .. ano. .. Sava," přerývaně vyrážel ze sebe bankéř, „je ukryta v Tetuanu, v domě Namiry, Sarkanyho vyzvědačky."
Matifou pustil ruku Silase Toronthala a ruka klesla jako bez vlády.
„Odveďte vězně," nařídil doktor Antekirt. „Víme, co sme chtěli vědět."
Ludvík Ferrato vyvedl Silase Toronthala z radnice a dovedl ho zpátky do vězení.
Sava v Tetuanu!
Když doktor Antekirt a Petr Bathory před dvěma měsíci dleli v Ceutě, aby se zmocnili Carpeny, byli vzdáleni jen několik kilometrů od místa, kde Marokánka věznila mladou dívku.
„Petře, ještě v noci odjedeme do Tetuanu," rozhodl prostě doktor Antekirt.

Kapitola druhá,
POZDĚ.

V té době nevedla ještě dráha z Tunisu do Maroka. Chtěl-li se tedy dostat doktor Antekirt do Tetuanu co nejdříve, musil odplout na některé své rychlé lodi.
Ještě před půl nocí „Elektrika 2"zvedla kotvy a zamířila přes Syrtský záliv.
Na palubě byli doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík Ferrato, Pescade a Matifou.
Sarkany Petra znal, ale ostatní nikoliv.
Až přibudou do Tetuanu, podle okolností uváží, zda mají použít lsti nebo násilí.
Nejdříve však bylo nutné dostat se do Tetuanu.
Cesta z Tunisu do Maroka měří asi dva tisíce pět set kilometrů. „Elektrika 2" mohla největší rychlostí dorazit k cíli za padesát hodin. Dlouhá ocelová loď, o niž se vítr nemohl opírat, letěla vlnami jako šíp a nezastavilo ji ani nejprudší vlnobití.
Ještě před svítáním obeplula „Elektrika 2" mys Bon a ve dnech
20. až 21. listopadu, aniž došlo k nějaké zvláštní příhodě, rozvinulo se před zraky cestovatelů rozkošné panorama afrických břehů.
Takový výkon ještě lodní stroj nedokázal. Kdo viděl „Elektriku 2" plout podél pobřeží, jistě se domníval, že patří na nějakou báječnou loď:
V osm hodin večer vystoupili doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík Ferrato, Pescade a Matifou na břeh při ústí malé

řeky, kde jejich loď zakotvila.
Nějakých sto kroků dále nalezli karavanseraj, kde se jim nabídl průvodčí, že je dopraví do města. Žádanou odměnu mu bez smlouvání přislíbili a hlouček se hned vydal na cestu.
V této části marockého území nehrozilo Evropanům žádné příkoří od domorodců nebo příslušníků potulných kmenů. Kraj je ostatně málo obydlen a půda jen místy obdělána.
Cesta se vinula rovinou s řídkým křovím. Byla vyznačena spíše kopyty soumarů než zřízena lidskou rukou. Po jedné straně se vinula řeka s četnými zátokami, z nichž se ozývalo skřehotání žab. Několik rybářských lodic kotvilo uprostřed proudu a jiné byly vytaženy na břeh. Na druhé straně cesty byl řetěz kamenitých kopců, který pomalu stoupal ke vzdálenějšímu pohoří.
Byla nádherná noc. Kraj se koupal v měsíčním světle, které se odráželo od zrcadla řeky a propůjčovalo všem obrysům měkčí tvary.
V dáli se bělalo město Tetuan jako zářivá skvrna uprostřed mlh.
Arab vedl malý hlouček dobře. Dvakrát nebo třikrát se musili zastavit před osamělými strážními domky, z jejichž oken se dralo žlutavé světlo. Dva tři Marokáni vyšli vždy z domku se svítilnami a hovořili s průvodcem. Po několika slovech putovala společnost dále.
Doktor a jeho druhové nemluvili. Ponořeni v myšlenky, seděli na mezcích, které nechali kráčet podle jejich libosti. Soumaři znali dobře cestu a opatrně se vyhýbali překážkám.
Jen nejsilnější mezek zůstával stále pozadu. Nebylo divu.
Nesl na hřbetě Matifoua.
Pescada napadlo, že by snad bylo vhodnější, aby Matifou nesl mezka než mezek takového obra.
V půl desáté se Arab zastavil před velkou zdí, nad níž se tyčily věže se střílnami.
Ve zdi byla nízká, arabeskami bohatě zdobená brána. Ze střílen nad ní zely příchozím vstříc jícny děl, podobající se krokodilům, spícím klidně ve svitu měsíce.
Brána byla již zavřena.
Musili vyjednávat s penězi v ruce. Konečně se brána otevřela a společnost vstoupila do úzkých a klikatých, na mnohém místě překlenutých ulic. Některé uličky byly uzavřeny dalšími branami, jejichž otevření bylo třeba opět vymáhat kouzelnou mocí peněz.
Za čtvrt hodiny se dostali doktor Antekirt a jeho společníci konečně před jakousi noclehárnu, jedinou v městě. Zřídil ji jakýsi Žid. Jeho jednooká dcera obsluhovala hosty.
Hostinec, jehož malé pokojíky měly vesměs výhled do dvora, byl nepohodlný. Bylo to tím, že až do Tetuanu se odvažovalo jen málo cestujících. V městě se v té době zdržoval jen jediný zástupce evropských států, španělský konsul, a ten žil zcela odloučeně mezi několika tisíci domorodého obyvatelstva.
Doktor si toužebně přál dovědět se, kde je Namiřin dům, a hned se tam vypravil, ale na nic se nevyptával. Věděl, že musí jednat co nejopatrněji. Únosu Savy budou třeba bránit velké, ba přímo nepřekročitelné překážky. Když to doktor s Petrem důkladně uvážili, rozhodli se vykoupit dívčinu svobodu penězi.

Především nesměl doktora Antekirta nebo Petra poznat Sarkany, který je třeba zrovna v Tetuanu. V jeho rukou se Sava mohla proměnit v důležité rukojmí, kterého se jistě nebude chtít vzdát. Policie by se jich sotva zastala. Jak mohli v této dosud otrokářské zemi dokázat, že Sava není majetkem Namiřiným?
Domy v arabských městech jsou vždy téměř nepřístupně uzavřeny. Vstup do nich si nelze snadno vymoci. Neprospěl by valně ani zákrok mohamedánského soudce, kadiho, kdyby ovšem kadi byl k takovému zákroku ochoten.
Doktor Antekirt se tedy rozhodl, že bude střežit Namiřin dům, jakmile jej vypátrá, ale tak, aby nevzbudil nejmenší podezření.
Ráno se měl Pescade odebrat na výzvědy s Ludvíkem Ferratem, kttrý se na Maltě naučil dobře arabsky. Měli zjistit, kde bydlí Namira, jejíž jméno bylo v městě nepochybně dobře známo.
Teprve potom mělo být rozhodnuto o vlastním podniku.
„Elektrika 2“ byla zatím ukryta v jedné z úzkých zátok a měla být stále připravena k vyplutí.
Noc, která se pro doktora Antekirta a Petra Bathoryho nekonečně táhla, strávili všichni v chatrném hostinci.
Druhého dne Ludvík Ferrato a Pescade odešli do bazaru, v němž bylo již živo. Pescade znal Namiru. Spatřil ji asi dvacetkrát v Dubrovníku, když tam vyzvídala pro Sarkanyho. Mohlo se stát, že se s ní setká. Poněvadž ona neznala jeho, nemohlo se nic stát. Pak postačí, aby ji Pescade sledoval až k jejímu domu.
Hlavní tetuanské tržiště tvořila skupina nízkých a špinavých budov, krámků a baráků. Různobarevná plátna, napjatá na provazech, chránila je před slunečními paprsky. Všude po stranách byly stoly, na kterých byly vyloženy na prodej látky, turecké střevíce, sáčky na peníze, pláště, hliněné zboží, klenoty, náramky, prsteny i svítilny, krátce vše, co lze koupit v evropských městech v jednotlivých závodech.
V bazaru bylo již plno. Kupující chtěli využít chladného jitra. Maurské ženy se zastřenými tvářemi, Židovky bez závojů, Arabové, Berbeři i Maurové procházeli se bazarem. Bylo tam i několik Evropanů. Ferratova a Pescadova přítomnost nebyla tedy nápadná.
Celou hodinu chodili bazarem, ale Namiru v té pestré společnosti nespatřili. Stejně tak nebylo nikde vidět Sarkanyho.
Ludvík Ferrato se vyptával několika polonahých hochů, kteří se potulovali bazarem. První mu nemohl dát žádoucí odpověď, až teprve dvanáctiletý berberský hošík cizince ujistil, že zná Marokáncin dům. Hned se nabídl, že tam Evropany dovede, když mu Ludvík vtiskl do ruky několik drobných mincí.
Všichni tři kráčeli potom spletí klikatých ulic, které se paprskovitě rozbíhají směrem k hradbám. Za deset minut došli do pusté čtvrti, v níž bylo jen málo domů. Žádný dům neměl okna do ulice.

V té době doktor Antekirt a Petr Bathory čekali netrpělivě na jejich návrat. Již dvacetkrát měli chuť sami vyjít a pátrat po Savě.
Sarkany a Marokánka však znali dobře Petra i doktora. Kdyby je spatřili v tetuanských ulicích, mohlo by je to postrašit a pohnout k tomu, aby unikli z jejich dosahu. Proto doktor i Petr zůstali raději v hostinci, ač je mučila netrpělivost i nejistota.
Bylo již devět hodin, když se Ludvík a Pescade vrátili do hostince.
Výraz jejich tváří jasně prozrazoval, že přinášejí špatné zprávy.
A byla to zpráva skutečně neveselá. Sarkany a Namira spolu s mladou dívkou, kterou nikdo v Tetuanu neznal, odešli z města před pěti nedělemi a svěřili dům péči jakési, stařeny.
Doktor Antekirt a Petr Bathory byli zdrceni. Tuto ránu neočekávali.
„Je jasné, proč odjeli," soudil Ludvík Ferrato. „Sarkany se jistě bál, že Silas Toronthal prozradí Savin úkryt ze msty nebo z jiné pohnutky."
Pokud šlo jen o to, zmocnit se zrádce, doktor Antekirt nepochyboval, že úkol vykoná. Ale když teď šlo o jeho vlastní dceru, neměl již tolik důvěry.
Oba se shodli, že se musejí hned odebrat do Namiřina domu.
Snad tam naleznou něco víc než památku na Savu. Snad se nějak dovědí, kde teď Sava je. Stařena jim snad za dobrou odměnu podá zprávy, které jim umožní další pátrání.
Ludvík Ferrato hned zavedl doktora Antekirta a Petra Bathoryho do Namiřina domu.
Doktor, který mluvil arabsky jako rodilý Arab, vydával se za přítele Sarkanyho. Řekl, že náhodou přicestoval do Tetuanu a že by byl šťasten, kdyby při té příležitosti mohl promluvit s přítelem.
Stařena byla z počátku nepřístupná, ale hrst zlaťáků ji povzbudila k ochotě a vlídnosti. Pak již odpovídala na otázky doktora Antekirta, který předstíral, že se vřele zajímá o jejího pána.
Stařena vysvětlovala, že ta mladá dívka se má stát ženou Sarkanyho. Bylo tak již rozhodnuto dříve a k svatbě by bylo došlo již v Tetuanu, kdyby nebylo onoho náhlého odjezdu.
Vyprávěla, že dívka od svého příchodu asi před třemi měsíci neopustila dům ani na krok. Sarkany sice říkal, že dívka je arabského původu, ale stařena se domnívá, že je to Evropanka.
Viděla ji ostatně jen jednou, když náhodou Namira nebyla doma.
Více stařena nevěděla a na otázku, kam Sarkany odvedl Savu a Namiru, nemohla dát odpověď. Věděla jen tolik, že odcestovali před pěti nedělemi s karavanou, která se ubírala k východu. Od toho dne svěřili dům její ochraně, dokud se Sarkanymu nepodaří jej prodat. To nasvědčovalo tomu, že Sarkany se již neníní do Tetuanu vrátit.
Doktor Antekirt klidně vyslechl odpovědi a klidně je překládal Petrovi. Celkem bylo jisté jen tolik, že Sarkany neodplul žádným parníkem a že také nejel železnicí, jejímž konečným cílem byl Oran.
Připojili se ke karavaně, která táhla na východ, ale kam. ..
Byla jejich cílem některá oasa v poušti, nebo směřoval Sarkany ještě dále do území polodivokých kmenů, kde by mu Sava byla vydána na milost i nemilost? Vypátrat to nebylo snadné. V severní Africe je stejně těžké najít stopu celé karavany jako jediného poutníka.
Doktor Antekirt dotíral dále na stařenu. Řekl, že dostal důležité zprávy, které by Sarkanyho zajímaly, protože se týkají právě tohoto domu.
Ale víc už ze stařeny nevytáhl. Bylo zřejmé, že stařena opravdu neví, kam Sarkany odcestoval.
Doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato si tedy alespoň vyžádali, aby si mohli prohlédnout dům, jehož všechny pokoje měly okna do čtvercového nádvoří.
Tak se celá společnost dostala i do pokojíku, v němž dříve bydlila Sava. Podobal se žalářní kobce. Kolik těžkých hodin prožila tam asi dívka v zoufalství, když jí odnikud nekynula pomoc!
Doktor Antekirt a Petr Bathory se beze slova rozhlíželi po pokojíku, ale zrakem hledali i nejmenší známku, jež by je mohla uvést na další stopu.
Náhle doktor Antekirt přistoupil k měděnému stojanu v koutě, který nesl svícen. Pod stojanem bylo pohozeno několik kusů opáleného, ale nikoliv úplně zničeného papíru. Psala snad Sava někomu? Byla snad překvapena náhlým odjezdem tak, že se odhodlala spálit psaní před odjezdem z Tetuanu? Nebo snad -, a to bylo nejpravděpodobnější -, psaní u Savy nalezl a zničil Sarkany nebo Namira?
Petr sledoval doktora Antekirta, když se sklonil k stojanu.
Na zbytcích papíru, které se pouhým fouknutím mohly proměnit v popel, bylo ještě několik černých tahů, zbytků to písmen.
Zřetelná byla neúplná slova: Pa. .. Bath. ..
Chtěla snad Sava psát paní Bathoryové, nevědouc o tom, že zmizela z Dubrovníka?
Za jménem paní Bathoryové bylo možno rozluštit ještě několik písmen, z kterých bylo zřejmo, že kdysi znamenala křestní jméno jejího syna. Petr dychtivě prohlížel zbytky papíru, nalezne-li ještě něco více. .. Ale marně. Jeho zakalený zrak nic nevnímal.
Další slovo, které ještě bylo na zbytcích papíru a které mohlo vést k další stopě, nalezl doktor Antekirt.
„.Tripolis!" zvolal.
Tedy do Tripolisu, do své rodné země, kde se pokládal za úplně bezpečného, uchýlil se Sarkany. Do této země tedy mířila karavana, která odešla z Tetuanu před pěti nedělemi.
„Do Tripolisu, zvolal doktor Antekirt a hned se rozhodl.
Ještě ten den „Elektrika 2" vyplula na moře.
Dostihl-li již Sarkany svého cíle, doktor Antekirt a jeho přátelé mohli právem doufat, že tam přibudou hned za několik

dní po něm. „„ „„

Kapitola třetí,
SLAVNOST V TRIPOLISU.

Planina, která se rozkládá za hradbami města Tripolisu, poskytovala dne 23. listopadu zvláštní pohled. Nikdo by nebyl uhodl, je-li toprostor úrodný nebo pustý. Po celé ploše byly totiž vztyčeny pestrobarevné stany, s jejichž vrcholů vlály prapory nebo praporce křiklavých barev. Chudší stany skýtaly pohled méně lákavý. Jejich zchátralá a spravovaná látka nejen nevábila oko, ale také málo chránila obyvatele před suchým jižním větrem, zvaným gibly.
Tu a tam stály na planině houfy koní s bohatými arabskými ozdobami a jinde bylo vidět oslíky, velké jako hafani, a hafany o nic větší než ti oslíci. Dále tu byli četní mezci, osedlaní arabským sedlem, které se tvarem podobá hrbolům velbloudího hřbetu.
Mezi davem se projížděli jezdci s koleny zdviženými téměř až k bradě, na zádech pušku a šavli u pasu. Nohy měli ve třmenech, podobných tureckým trepkám. Jezdci vjížděli mezi ženy a děti a nedbali na to, zda někoho povalí nebo zraní.
Bylo vidět i hojně domorodců skoro stejně oděných v šat zvaný „huly“. Muži i ženy byli v něm skorem k nerozeznání, vyjma toho, že muži měli záhyby volného pláště na prsou sepjaté měděnou sponou, kdežto ženy si jeho hořejším cípem pokrývaly hlavu tak, že jim bylo vidět jen levé oko.
Tento šat se mění podle třídy a zámožnosti. Chudí mají pouze tento plášť a pod ním nahé tělo, kdežto zámožnější mívají vespod kabátec a široké spodky, arabští boháči pak košile na okrajích vyšívané zlatem a svrchní šat, na němž lesk hedvábí závodí s leskem ozdob.
Planinu nepřeplňovali pouze Tripoliťané. Přímo před městem se tísnili kupci z Gadameše a ze Sokny, provázení svými otroky.
Byli tu i četní Židé a Židovky, tyto s odhalenými obličeji a tlusté, jak se sluší v této zemi.
Nechyběli ani černoši. Přišli ze svých chat, vystavěných z rákosí a listí. Ti neměli na sobě mnoho látky, zato hojně skvostů, hrubě pracovaných měděných náramků, náhrdelníků ze zvířecích zubů a stříbrných prstenů v uších i v nose.
Bylo vidět i domorodce z pobřeží Velké Syrty, jimž datlovník, na jejich území hojný, poskytuje chleba i vína.
Mezi touto směsicí Maurů, Berberů, Turků, Arabů i Evropanů se vážně procházeli pašové, šejkové a kadiové, krátce hodnostáři města, kteří si vyšli mezi davy prostého lidu. Ten se pokorně a ochotně rozestupoval před tasenými šavlemi vojínů nebo holemi strážců, když se se vznešenou lhostejností blížil guvernér této turecké provincie, která tehdy náležela pod svrchovanost cařihradského sultána.
V tripolském území bylo více než milion pět set tisíc obyvatel, z toho šest tisíc vojínů.
Město Tripolis samo mělo pouhých dvacet až pětadvacet tisíc obyvatel. V tento den se však jejich počet nejméně zdvojnásobil návalem zvědavců, kteří sem přispěchali ze všech koutů tripolského území.
Návštěvníci si nehledali útulek přímo v městě. Hradbami obehnaný prostor města nebyl by všechny ty lidi pojal. Nebylo pro ně místa ani ve čtvrti sousedící s přístavem, kde byly budovy konsulátů, ani ve čtvrti východní, kam se uchýlilo židovské obyvatelstvo.
Planina před městem byla však dost rozsáhlá, aby pojala všechny diváky, kteří přišli na „čapí slavnost“, již odedávna konanou ve východních zemích afrických. Planina, kus to Sahary se žlutým pískem, po kterém se často při východních větrech rozlijí mořské vlny, obklopuje město se tří stran a je široká asi kilometr.
Od této planiny se na jihu živě odráží Menchijská oasa s běloskvoucími domky, zahradami, lesy oranžovníků, citroníků a datlovníků, s antilopami, gazelami a plameňáky. V oase bydlí nejméně tři tisíce lidí.
Za oasou byla poušť, která se nikde v Africe tak neblíží ke Středozemnímu moři jako zde. Byla to poušť s nesmírnou hladinou písku, který vítr rozvlňuje stejně snadno jako povrch moře, byl to libyjský písečný oceán, jemuž nechybějí ani mlhy, tvořené drobnohlednými zrnečky písku.
Území tripolské, velké asi jako Francie, rozkládá se mezi Tunisem, Egyptem a Saharou. Jeho pobřeží měří asi tři sta kilometrů.
Tedy do této země, jedné z nejméně známých v Africe, uchýlil se Sarkany, když odešel z Tetuanu. Jako rodák z Tripolisu, kde prováděl své prvé pokusy žít na útraty druhých, vrátil se vlastně domů.
Kromě toho byl, jak již bylo řečeno, spřátelen s mnoha náčelníky sekty Senussiů a mohl se tedy spoléhat na jejich ochranu. Sloužil jim i za svého pobytu v cizině a obstarával pro ně nákup zbraní. Proto když přibyl do Tripolisu, mohl se ubytovat v domě Sidi Hazama, náčelníka Senussiů okresu tripolského.
Po únosu Silase Toronthala, který si dosud nedovedl vysvětlit, opustil Sarkariy Monte Carlo. Několik tisíc franků, které si zadržel z posledních výher a které z opatrnosti nevsadil, stačilo mu na cestovní výlohy. Zbyla mu ještě slušná částka.
Obával se, že Silas Toronthal se mu bude ze zoufalství mstít a odhalí jeho minulost nebo prozradí Savin úkryt. Bankéř totiž dobře věděl, že Sava byla dopravena do Tetuanu, kde ji střeží Namira. A Tetuan byl příliš blízko Ceuty.

Proto Sarkany tak brzo opustil Maroko a odvedl si s sebou i Savu.
Dobrodruh jednal opravdu velmi rozvážně a opatrně. Silas Toronthal skutečně prozradil, kde je Sava ukryta.
V Tripolisu měl Sarkany dost prostředků k jednání i k obraně.
Jak doktor Antekirt dobře pochopil, nemohl Sarkany cestovat parníkem nebo železnicí, protože by se tím vydával v nebezpečí. Proto raději cestoval s karavanou Senussiů, která se ubírala na slavnost do Tripolisu.
Karavana se brala podél severní hranice africké pouště a bez příhod dorazila k cíli. -, V Tripolisu byla Sava vydána svému únosci na milost a nemilost. Ale její pevné rozhodnutí se nezměnilo a její odpor nebyl tím zlomen. Hrozby

Namiřiny a hněv Sarkanyho na ni nijak nepůsobily.
Při odchodu z Tetuanu bylo v karavaně asi padesát osob rozdělených ve skupiny a vojensky organisovaných. Jejich počet však stále rostl, neboť se přidávali noví a noví poutníci, takže karavana čítala již tři sta osob, když se dostala k tuniskému pobřeží. Odtamtud byla již cesta snadná a dne 20. listopadu dorazila karavana po šestinedělní cestě k cíli.
V době tedy, kdy v Tripolisu byla pořádána „čapí slavnost“, byli Sarkany a Namira teprve tři dny hosty Sidi Hazama; jeho obydlí bylo nyní Savě Sandorfové vězením.
Toto obydlí, ovládané štíhlým minaretem, bylo obehnáno zdmi se střílnami, s terasami a cimbuřími. Vedla do něho jen úzká branka, takže se podobalo malé pevnosti.
Byla to skutečně tvrz, ležící mimo obvod města na konci písčité pláně a na kraji Menchijské oasy. Zahrady domu sahaly již na území oasy. Vnitřek domu byl vystavěn po arabském způsobu, ale měl trojí nádvoří. Kolem těchto nádvoří byly galerie a sloupy. Z galerií se vcházelo do komnat, mnohdy nádherně zařízených a opatřených skvostným nábytkem.
Dům chránily vysoké zdi. Uvnitř se skrývalo dost četné služebnictvo, které mohlo dům úspěšně hájit jak proti nájezdníkům, tak i proti tripolským úřadům, které se mnohdy dostaly do rozporu se Senussii.
Celkem bylo v této době v obydlí Sidi Hazama asi padesát stoupenců sekty Senussiů, dobře vyzbrojených pro útok i na obranu. Branka domu byla pevně uzavřena. Prolomit ji nebylo snadné, a i kdyby to se podařilo, bylo téměř nemožné dostat se dál..
Sarkany tedy nalezl u Sidi Hazama spolehlivý a bezpečný úkryt. Zde chtěl dokonat své hanebné dílo.
Sňatek se Savou mu měl zajistit nárok na značné jmění, a bude-li třeba, mohl spoléhat na podporu sekty Senussiů, která měla zájem na tom; aby jeho plán byl korunován úspěchem.
Zmíněná „čapí slavnost“ mělá -, tripolské úřady o tom nijak nepochybovaly -, přispět také k zdaru věci Senussiů. Při slavnosti měli členové sekty obdržet pokyny, jak se soustředit v území a vytvořit stát námořních lupičů, který by byl podřízen autoritě zvoleného kalifa.
Okolnosti byly tomuto plánu příznivé, neboť právě v Tripolisu a v okolí bydlilo nejvíce přívrženců této sekty.
Mezi davy domorodců se při „čapí slavnosti“ procházeli tři cizinci, v nichž však nikdo pod krojem Arabů nepoznal Evropany. Nejstarší z nich nosil tento kroj tak přirozeně, že se to dalo vysvětlit jen vžitým zvykem.
Byl to doktor Antekirt a jeho průvodci byli Petr Bathory a Ludvík Ferrato.
Pescade a Matifou zůstali v městě a konali jakési přípravy.
Neměli se objevit dříve, dokud nepřikročí k vykonání úkolu, který jim byl svěřen.
„ Elektrika 2“ teprve před čtyřiadvaceti hodinami zakotvila v úkrytu skalisk, která v tripolském přístavu tvoří přirozenou přístavní hráz.
Trať z Tetuanu urazila právě tak rychle, jako když tam jela.
Cestou zakotvila jen na tři hodiny, a to proto, aby si cestující mohli opatřit arabský kroj. Pak loď okamžitě odplula, takže ji v Numidském zálivu nikdo ani nezpozoroval.
Když doktor Antekirt a jeho společníci vystoupili v Tripolisu na břeh -, nestalo se tak přímo v přístavu, nýbrž opodál na skalnatém pobřeží -, nebylo to pět Evropanů, nýbrž pět Orientálců, jejichž kroj nemohl vzbudit pozornost žádného domorodce.
Petr Bathory a Ludvík Ferrato, kteří tomu šatu nepřivykli, byli by snad bystrému pozorovateli nápadní, ale Pescade a Matifou, kteří se při svých představeních často přestrojovali, nebyli nezvyklým šatem nijak přivedeni do rozpaků.

„ Elektrika 2“ se mohla snadno ukrýt v nenavštěvované zátoce, kde byla přichystána k odplutí každé chvíle.
Když doktor Antekirt a jeho společníci vystoupili na břeh, dali se směrem k městu a brzy se octli v jeho úzkých ulicích.
První hostinec, na který narazili -, výběr byl stejně nepatrný -, zcela jim vyhovoval na těch několik dní nebo snad jen hodin, které v něm měli zůstat. Počínali si jako nezámožní lidé. Vydávali se za tuniské kupce, kteří na obchodní cestě po Tripolisu přišli se podívat na „čapí slavnost“.
Poněvadž doktor Antekirt mluvil arabsky úplně dokonale, nemohl se ani řečí prozradit.
Majitel hostince přijal cestující velmi vlídně, zřejmě potěšen, že se u něho ubytovali. Byl to vysoký, statný muž, velmi hovorný. Při rozhovoru s ním se doktor Antekirt záhy dověděl o věcech, které ho zajímaly.
Nejdříve se dověděl, že před několika dny přibyla karavana z Maroka a v té karavaně že byl i Sarkany, známý v celém Tripolisu, a že se ubytoval v domě Sidi Hazama.
Doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato se za několik hodin vmísili mezi dav na planině. Procházeli se sem a tam a pozorovali Hazamův dům na okraji oasy. Tam tedy byla vězněna Sava Sandorfová.
Od té doby, co doktor Antekirt zavítal do Dubrovníka, otec a dcera si nikdy nebyli tak blízko. V této chvíli je však dělily neproniknutelné zdi.
Petr Bathory by byl jistě ochoten jednat se Sarkanym o vydání Savině a Matyáš Sandorf by se byl jistě zřekl celého jmění, kdyby tím Savu osvobodil. Ale nezapomínali, že jejich povinností je vykonat zároveň i pomstu na zrádci Štěpána Bathoryho a Ludvíka Zathmara.
Překážky, které jim bránily osvobodit Savu a unést Sarkanyho, byly téměř nepřekonatelné. Násilí by nic nezmohlo; zbývala jen lest. A ke lsti jim mohla poskytnout nejlepší příležitost zítřejší slavnost.
Na tom se zakládal jejich plán, který projednali předešlého večera doktor Antekirt s Petrem a Ludvíkem. Vlastním původcem plánu byl Pescade. Tento hodný muž dobře věděl, že dává život v sázku, ale nedbal toho. Při jeho ódvaze a obratnosti bylo pravděpodobné, že se plán podaří.
Proto doktor Antekirt, Petr a Ludvík schválili jeho nápad a příštího dne ve tři hodiny se odebrali na planinu, odkud mohli pozorovat dům Sidi Hazama, zatím co Pescade a Matifou připravovali se k činu, který je mohl stát krk.
V tu hodinu bylo na planině poměrně klidno proti ruchu, jaký nastává večer za svitu nesčetných pochodní.

Mezi davem bylo těžko rozeznat členy Senussiů, kteří pouhými pokyny a posunky si sdělovali rozkazy svých náčelníků. -, Ale je záhodno seznámit čtenáře s pověstí, která dala vznik „čapí slavnosti“. Ta je dosud velkým lákadlem pro mohamedánské obyvatelstvo.
V Africe žil prý kdysi kmen Džinů, kteří pod jménem Bulhebrové sídlili na rozsáhlém území na okraji pouště. Byl to početný a mocný kmen špatné pověsti. Byl bojovný a úskočný, nespravedlivý a panovačný. Žádný africký panovník jej nedokázal zkrotit.
A stalo se jednou, že Džiny se pokusil polepšit prorok Sulejman. Poslal k nim jednoho ze svých učedníků, aby jim kázal o 'lásce k dobru a opovrhování zlem. Byla to zbytečná práce a marná snaha.
Divoké hordy posla zajaly a usmrtily ho.
Džinové byli tak odvážní proto, že věděli, že nikdo se neodváží pustit se s nimi v boj. Domnívali se také, že nikdo nebude moci oznámit Sulejmanovi, jak naložili s jeho poslem, ale mýlili se. V zemi žil velký počet čápů. Jak je známo, jsou čápové dobromyslní, důvtipní a šlechetní, neboť jak vypráví legenda, nikdy nebydlí v kraji, jehož jméno je vyraženo na penízi, poněvadž peníze jsou původem všeho zla a pro člověka nejmocnějším lákadlem, které vede do propasti zlých vášní..
A tito čápové, vidouce ukrutnou nespravedlivost Džinů, slétli se na poradu a vyslali posla k proroku Sulejmanovi se zprávou, aby vykonal spravedlivou pomstu nad vrahy svého mučedníka.
Když prorok obdržel tuto smutnou zprávu, vyslal jednoho ptáka, který mu sloužil jako posel, do afrických končin, aby svolal všechny čápy.
Rozkaz byl vykonán a nesčetné množství čápů se shromáždilo před prorokem Sulejmanem. Legenda vypráví, že tvořili tak obrovský mrak, že zastínili celou zemi.
Každý pták pak vzal do zobáku kámen a letěl k území Džinů. A s výše kamenovali zlý lid, jehož duše jsou na věky věků uzavřeny v nitru země pod libyjskou pouští.
Památka této bájné události se slaví jakožto „čapí slavnost“.
Několik set čápů uzavřou do velkých sítí, roztažených na planině. Čápové stojí na jedné noze a očekávají chvíli, kdy budou zproštěni pout. Zatím klapou stále zobáky, až se vzduch rozléhá podivným hřmotem.
Na dané znamení pak vzlétnou do volného prostoru, vznesou se do výše a spouštějí dolů lehké hroudy za jásavého pokřiku a střelby z pušek.
Pescade byl uvědoměn o programu slavnosti a právě ten ho přivedl na nápad, že by ho mohl využít k uskutečnění doktorova záměru. Byla to vhodná chvíle, kdy snad bude lze vniknout do domu Hazamova.
Jakmile zapadlo slunce, rána z děla dala znamení, na které davy na planině tak netrpělivě čekaly.
Doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato byli zprvu ohlušeni divým pokřikem, který se ozýval se všech stran, a oslepeni září tisíců mihotavých plamenů pochodní.
Když se ozvala rána, mnoho lidí ještě večeřelo. Zde pekli skopce nebo připravovali kuře s rýží pro Turky, tam v oleji se vařilo maso pro zámožnější Araby a jinde prostá ječná kaše pro chudáky, v jejichž kapsách je více mincí měděných než zlatých.
Ale všude byl nadbytek nápoje „lagby“, připravovaného z datlí a nejvýš opojného.
Za několik minut po ráně z děla všichni přítomní, muži, ženy i děti, Turci, Arabové i černoši, začali řádit jako pominutí. Jejich křik a vřava přehlušovaly zvuk nástrojů domorodých hudebníků.
Tu a tam se projížděli tryskem jezdci a vystřelovali do výšky z dlouhých pušek, jinde vybuchovaly ohňostroje a vrhaly do vzduchu svazky plamenů a paprsků. Všude křik, jásot a nevyličitelná vřava.
Tu při zvuku bubínku černoch, oděný v pitvornou masku, pobízel k tanci asi třicet černých druhů, skákajících uprostřed kroužku černošek, které jim tleskoten dlaní dávaly takt.
Jinde opět si derviši v nejvyšším náboženském zanícení rozdírali kůži a ovíjeli se hady, kteří je kousali do rtů i tváří.
Největší davy lidu se však neobyčejně chvatně valily k domu Hazamovu, jako by je tam lákalo nějaké nevídané divadlo.
Byli tam dva muži, jeden obrovský a druhý malý, dva akrobati, jejichž výkony, svědčící o síle a obratnosti, budily nejhlučnější pochvalu u zástupů, které se kolem nich shlukly do čtverhranu.
Byli to Pescade a Matifou.
Pro své představení si zvolili prostor vzdálený jen několik kroků od Hazamova domu. Oba se vrátili k svému řemeslu. Arabský kroj si ozdobili třásněmi a tretkami a sklízeli pravé výbuchy nadšené pochvaly a potlesku.
„Nezrezavěly ti údy?“ ptal se Pescade Matifoua z opatrnosti.
„Ale kde, hochu,“ odpovídal Matifou s jistotou.
„A nezhrozíš se ani nejsmělejšího kousku, abys nadchl ty hlupáky?“ ptal se dále mužík.
„Já…abátse..!“
„I když budeš musit kousat oblázky a požírat hady?“
„ Vařené?“ ptal se Matifou.
„ Ne. .. syrové.“
„ Syrové?“
„A živé,“ dodal Pescade poťouchle.
Matifou se zatvářil tak, že bylo jasné, že pomyšlení na toto jídlo v něm neprobudilo nijak zvláštní chuť, ale byl odhodlán požírat i hady, kdyby to bylo opravdu nutné.
Doktor Antekirt, Ludvík Ferrato a Petr Bathory se vmísili mezi diváky a nespouštěli s obou druhů oči.
Matifouovy údy neochably. Nepozbyl ničeho ze své podivuhodné síly.
V malé chvíli válelo se na zemi pět nebo šest silných a svalnatých Arabů, kteří se odvážili zápasu s ním.

Pak přišly na řadu kejklířské kousky, které naplňovaly Araby údivem, zvláště když rozžaté pochodně létaly z rukou Pescadových do Matifouových, opisujíce rozmanité křivky..
Obecenstvo se však nedalo jen tak snadno uspokojit. Mezi diváky byl totiž značný počet polodivokých Tuaregů, jejichž síla a obratnost se rovná obratnosti zvířat jejich domoviny. Matifou však byl ve svém výkonu nedostižitelný a nemusil se obávat žádného soka.
Předvedl poslední kousek, který uvedl v nadšení všechny diváky, počítajíc v to i Tuaregy. Ten kousek se často ukazuje v evropských divadlech, ale zdejším divákům nebyl znám.
Matifou totiž uchopil tyč, dlouhou asi osm až devět metrů, a držel ji pěstmi na prsou ve svislé poloze. Pescade se pak s opičí čilostí vyšplhal na hořejší konec tyče a prováděl tam nejsmělejší cviky. Konec tyče se prohýbal tak; že se obecenstvo až zajíkalo úděsem.
Matifou však stál bez pohnutí jako skála a jen výkyvy paží udržoval rovnováhu tyče i břemene. Nikdo nepozoroval, že zcela pomalu, pomaloučku ustupuje ke zdi Hazamova domu.
Když se octl těsně u zdi, prudkým pohybem, který měl dokázat skutečnou obrovitost jeho síly, vztyčil do výše tyč i s Pescadem, který na druhém konci tyče zaujal postavení vítězného umělce, posílaje obecenstvu vzdušné polibky.
Davy Arabů a černochů hlučely, tleskaly a dupaly. Žádný Tuareg by to nikdy nedokázal. V té chvíli zahučela druhá rána z děla v tripolské tvrzi. Na toto znamení stovky čápů, vypuštěných ze sítě, vzlétly do výše a pravé krupobití kaménků počalo padat mezi diváky. To byl vrchol slavnosti. Diváci se rozjásali tak, že to vypadalo, jako by všechny blázince Starého světa byly dopravily své chovance na pláň před Tripolisem.
Po celou tu dobu dům Sidi Hazama zůstal uzavřen a ani jediný ze Senussiů se neobjevil v brance nebo na terase.
Ale jaký zázrak se to stal!
V okamžiku, kdy pochodně uhasínaly a čápi se rozptylovali ve výšinách, Pescade zmizel, jako by vzlétl do oblak s věrnými ptáky proroka Sulejmana.
Co se s ním vlastně stalo?
Jak se zdálo, Matifoua tato otázka nijak neznepokojovala.
Vymrštil tyč do výše, opět ji zachytil a počal s ní rychle točit a mávat jako kapelník taktovkou. Pescadovo zmizení se všem jevilo jako obyčejný kejklířský kousek.
Ale diváci byli tímto vyvrcholením nadšeni a projevili své uspokojení mohutným výkřikem pochvaly, který zalehl daleko do oasy: Nikdo z nich nepochyboval, že obratný akrobat zmizel ve vzduchu, že odlétl s čápy. „„ „

Kapitola čtvrtá,
DŮM SIDI HAZAMA.

Bylo téměř devět hodin večer.
Střelba, hluk, hudba, výkřiky -, vše rázem utichlo. Davy lidu se začaly rozcházet. Někteří se vraceli do Tripolisu, jiní se na noc odebrali do oasy nebo do sousedních vesnic. Za hodinu byla pláň před Tripolisem prázdná a tichá.
Stany byly strženy, černoši a Arabové byli již na cestě k domovu do různých končin tripolských, kdežto Senussiové putovali k Bengázi, aby tam soustředili své síly. Jen doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato neodcházeli. Když zmizel Pescade, postavili se na stráž přímo pod zdi Sidi Hazamova domu.
Ve chvíli, kdy Matifou zdvihl tyč nejvýše, Pescade se mohutným skokem vymrštil a dopadl na okraj jedné terasy přímo pod minaretem, který čněl nad domem.
Ve tmě ho nikdo neviděl ani z druhého dvora, kde se shromáždilo hodně Senussiů. Někteří spali a jiní bděli.
Pescade si nemohl stanovit podrobný plán, protože to záleželo na tolika nahodilých okolnostech. Nevěděl, jak je dům rozdělen, kde je dívka vězněna, zda je sama či střežena a zda může utéci.
Spoléhal jen na náhodu.
Při tom odvážném skoku si řekl:
„Především se musím dostat k Savě Sandorfové, ať už násilím nebo lstí. Nebude-li moci jít se mnou ihned, bude aspoň dobré, když se doví, že Petr Bathory je živ a čeká dole u zdi spolu s doktorem Antekirtem, aby jí přispěl na pomoc. Bude-li nutno útěk odložit, alespoň odolá hrozbám. Je ovšem možno, že mě někdo zahlédne, než se k ní dostanu. Ale budu mít vždycky dost času, abych si vymyslil něco jiného.“

Pescade přelezl zábradlí. Nejprve rozvinul tenký, zauzlený provazec, který skrýval pod šaty. Jeden konec provazu přivázal k zábradlí tak, že druhý konec dosahoval až k zemi. Učinil tak z opatrnosti pro každý případ a byla to opatrnost jistě nutná.
Potom si Pescade lehl celou délkou těla na okraj zdi. V této poloze vyčkával bez jediného pohybu. Jestliže ho zahlédli, přijdou lidé Sidi Hazama brzy na terasu a pak bude moci použít k záchraně jen provazu, který měl posloužit k Savině útěku.
V domě Sidi Hazama vládlo úplné ticho.
Ani Sidi Hazam, ani Sarkany, ani jejich lidé se nezúčastnili „čapí slavnosti“, a tak se branka domu od východu slunce neotvírala.
Po několikaminutovém čekání doplazil se Pescade až k minaretu. Schodiště, které vedlo na věž minaretu, ústilo dole na nádvoří.
Dveřmi z minaretu na terasu se zároveň vcházelo po schodišti do vnitřního dvora. Ale dveře byly uzavřeny závorou a otevřít se daly jen tak, že by se do nich navrtal otvor.
Pescade by se byl o to hned postaral. Měl v kapse nůž s nebozízkem i s jinými nástroji od doktora Antekirta, a ten by

mu teď byl výtečně posloužil.
Ale to by trvalo dlouho a neobešlo by se to bez hluku.
Ostatně ani toho nebylo třeba.
Devadesát centimetrů nad terasou bylo ve zdi minaretu okénko ve tvaru střílny. Okénko bylo úzké, ale Pescade byl drobný a mrštný jako kočka, která se protáhne všude, kudy prostrčí hlavu.
Pokusil se prolézt okénkem a brzy se mu to podařilo. Zaplatil to jen několika odřeninami na ramenou.
„Matifou by něco takového nedokázal," řekl si s uspokojením.
Řídě se hmatem, sestoupil ke dveřím a nadzvedl závoru, aby měl volnou cestu, kdyby se tamtudy vracel.
Pak slezl po točitém schodišti uvnitř minaretu, spíše šplhaje nežli se opíraje o dřevěné schody, které mohly snadno zapraskat. Když se dostal dolů, octl se před druhými dveřmi a snadno je otevřel.
Dveře vedly na galerii, která obklopovala první dvůr. Ústilo do ní mnoho pokojů. Na schodech a v minaretu byla úplná tma, v nádvoří bylo jasněji.
Ale nikde nebylo vidět jediného světélka a všude vládlo nerušené ticho.
Uprostřed dvora byla okrouhlá nádrž s vodotryskem a kolem ní rostly keře. Jejich hustá zeleň tvořila kolem nádrže malý lesík. Pescade šel po špičkách po galerii a před každými dveřmi se zastavil. Zdálo se, že pokoje nejsou obydleny.
Ale za jedněmi dveřmi zaslechl Pescade zřetelně lidské hlasy.
Couvl. Rozeznával hlas. Ano, byl to hlas Sarkanyho, který několikrát zaslechl v Dubrovníku. Přistoupil ke dveřím, položil na ně ucho, ale nerozuměl ničemu.
V té chvíli se ozval silnější zvuk a Pescade měl zrovna čas, aby seskočil s galerie a skryl se v křoví u nádrže.
Ze dveří vyšel Sarkany. Doprovázel ho jakýsi Arab vysoké postavy.
Na neštěstí jim Pescade nerozuměl, protože neznal arabsky.
Utkvěla mu jen dvě slova; a to jméno Sidi Hazam a jméno ostrova Antekirty; oba je několikrát opakovali.
„To je divné," řekl si v duchu Pescade, „že mluví o Antekirtě. .. Zamýšlí snad Sidi Hazam, Sarkany a ostatní tripolští lupiči výpravu proti našemu ostrovu?.. A já nerozumím ani zbla z toho, co si ti dva výtečníci povídají!"
Pescade se snažil zachytit ještě další slovo, když se Sidi Hazam a Sarkany blížili k nádrži. Noc byla temná a nemohli ho zpozorovat.
„Kdyby tak byl Sarkany na dvoře sám," pokračoval Pescade v samomluvě, „mohl bych se na něho vrhnout a zneškodnit ho. ..
Ale to by nezachránilo Savu Sandorfovou, a pro tu jsem vlastně zde! Tak jen trpělivost, hochu! Na Sarkanyho dojde později." ,

Rozhovor Sidi Hazama a Sarkanyho trval asi dvacet minut.
Několikrát padlo i jméno Savino, a to ve spojení s arabským slovem, o němž Pescade věděl, že značí zasnoubení.
Sidí Hazam znal tedy záměry Sarkanyho a byl ochoten pomáhat mu k jejich uskutečnění.
Oba mužové vyšli pak dveřmi v rohu dvora, které spojovaly tuto část domu s jiným křídlem.
Jakmile oba zmizeli, Pescade se připlížil zpět na galerii a zastavil se u dveří, z nichž prve oba mužové vyšli. Otevřel je a octl se v úzké chodbě. Kráčel opatrně vpřed, hmataje po zdi.
Na druhém konci byla jiná, galerie, z které se vcházelo do druhého dvora.
Vnikalo tam dost jasné světlo a nebylo radno odvažovat se dále, protože tam doléhal hukot hlasů.
Pescade chvíli váhal. Hledal komnatu, v níž byla uvězněna Sava, ale mohl ji nalézt jen čirou náhodou.
Na druhém konci dvora zazářilo náhle jasné světlo. Jakási žena s ozdobnou arabskou svítilnou v ruce vyšla z komnaty v protějším rohu a kráčela po galerii.
Pescade okamžitě tu ženu poznal -, byla to Namira.
Marokánka šla bezpochyby do dívčiny komnaty. Pescade přemýšlel, jak ' ji stopovat a zejména jak to zařídit" aby prošla kolem něho a nezpozorovala ho.
Nejbližší chvíle měla rozhodnout o osvobození Savy Sandorfové.
Namira se blížila.
Její svítilna, visící téměř u země, ozařovala jasně mosaikové dláždění, zato hořejšek se ztápěl ve tmě. Marokánka měla přejít přímo kolem něho.
Pescade nevěděl, co počít, a tu mu paprsek svítilny prozradil, že hořejšek galerie je ozdoben prolamovanými arabeskami.
Mžikem se vyšplhl po prostředním sloupu, zachytil se jedné ozdoby a vyšvihl se na ni.
Namira prošla pod ozdobou, aniž jej zpozorovala. Po několika krocích se octla na protější straně galerie. Tam otevřela jedny dveře.
Oslňující světlo se rozlilo dvorem a okamžitě zmizelo, jakmile se dveře za ní zavřely. Pescade přemýšlel.
„Namira," řekl si, „tedy vstoupila do onoho pokoje. Podle toho jasného světla je zřejmé, že tam Sava Sandorfová není. Spíše šla od ní a Savin pokoj je tedy někde v onom koutě. Musím se o tom přesvědčit."
Chvíli ještě čekal.
Světlo ve dvoře sláblo a hukot hlasů se změnil v pouhé mumlání. Nastala chvíle, kdy se Hazamovo služebnictvo ukládalo k odpočinku.

Okolnosti Pescadovi přály a bylo třeba jednat, poněvadž v této části domu asi brzy zavládne úplné ticho, jak Pescade soudil.
Pescade se dal opatrně na postup. Po galerii obešel dvůr, až se dostal do protějšího rohu ke dvéřím, z kterých vyšla

Namira.
Pescade otevřel dveře; nebyly zavřeny. Ve světle kahance, visícího někde v síni, rychle ji přehlédl.
Několik pokrývek a draperií, splývajících se stěn, koberce na podlaze, polštáře, nízký stůl se zbytky večeře a pestrý divan, to vše spatřil Pescade takřka jediným pohledem.
Vstoupil a zavřel za sebou dveře.
Na pohovce ležela ženská postava, zahalená v pokrývku, do které se Arabové obyčejně zavinují od hlavy až k patě.
Byla to Sava Sandorfová.
Pescade ji okamžitě poznal; několikrát jí kdysi spatřil v dubrovnických ulicích. Ale jak se změnila! Byla bledá jako tehdy, kdy se povoz odvážející ji k svatbě setkal s pohřebním průvodem Petrovým. Smutný výraz očí bledost tváří byly jasným důkazem, jak mnoho v poslední době trpěla.
Pescade nesměl ztrácet ani okamžik.
Dveře nebyly zvenčí zavřeny, což bylo znamením, že Namira se snad za chvíli vrátí. Snad je s ní Marokánka v pokoji ve dne v noci.
Avšak jak se může dívčin útěk podařit bez pomoci zvenčí, i když dívka odejde z tohoto pokoje? Vždyť dům Sidi ‚Hazama byl celý jediným vězením.
Pescade se sklonil nad dívkou.
S úžasem pozoroval, jak nápadně je podobná doktoru Antekirtovi. Dříve si toho ani nevšiml. Dívka otevřela oči.
Spatřila cizince, který se nad ní schyloval s prstem významně přiloženým na rty a s prosbou ve zraku. Z počátku se lekla.
Postavička neznámého jí připadala jaksi pitvorná.
Posadila se na divaně, ale rázem se uklidnila a nevzkřikla.
„Tiše, řekl Pescade. „Mne se nemusíte bát. Přicházím vás zachránit. Nedaleko vás očekávají přátelé, kteří se odváží všeho, aby vás vyrvali z rukou Sarkanyho. .. Petr Bathory žije. ..“
„Petr. .. žije hlesla Sava stěží se ovládajíc.
„ Čtěte!“
Pescade podal dívce lístek, na kterém byla jen tato slova:
„Savo, důvěřujte tomu, který dává život v sázku, aby pronikl až k Vám a Vás zachránil. Žiji, jsem zde. .. Petr Bathory.“
Petr tedy žije! Je nedaleko! Jaký div se to stal! Ale hlavně, že Petr je zde!
„Prchněme!“ zašeptala Sava, jejíž hlavou bleskla myšlenka na útěk.
„Ano, prchněme, odpověděl Pescade, „ale dříve se musíme postarat o to, aby se útěk podařil. Bývá Namira přes noc s vámi v pokoji?“
„Ne,“ odpověděla Sava.
„A zavírá vás, když odchází?“
„ Ano.“` „Za chvíli se tedy vrátí.“
„Ano. .. Prchněme!“
„Hned; odpověděl Pescade.
Nejprve musili dojít k chodbě na druhou galerii, odtamtud ke schůdkům minaretu a tak se dostat na terasu obrácenou na pustou pláň, na které se nedávno pořádala slavnost. Jakmile se dostanou na tuto terasu, snadno utekou po provaze, který Pescade připravil.
„Pojďte,“ vyzval Pescade dívku a uchopil ji za ruku.
Přistoupil ke dveřím komnaty a chtěl už otevřít, ale tu zaslechl na galerii kroky.
V té chvíli velitelský hlas pronesl za dveřmi několik slov.
Pescade poznal podle hlasu Sarkanyho a zarazil se na prahu pokoje.
„To je on,“ zašeptala dívka zděšeně. „Najde-li vás zde, jste ztracen.“ „Nenajde mě,“ odpověděl Pescade sebejistě.
Obratný mužík se vrhl na zem a jediným rychlým pohybem, kterému uvykl při svých akrobatických výkonech, zavinul se do jednoho koberce a odkutálel se do nejtemnějšího kouta komnaty.
Sotva tak učinil, otevřely se dveře a vstoupili Sarkany s Namirou. Dveře za sebou zavřeli.
Sava opět usedla na divan. Proč k ní Sarkany přichází? Chce znovu naléhat, aby přemohl její odpor?
Sava byla teď silná. Věděla, že Petr Bathory žije a že na ni čeká nedaleko odtud.
Pod kobercem, který ho skrýval, Pescade nic neviděl, ale slyšel všechno.

„Savo,“ řekl Sarkany „zítra ráno odtud odejdeme a odebereme se do jiného města. Nechci však odtud odejít, dokud nesvolíte k sňatku se mnou a dokud se neoslaví naše svatba. Všechno je přichystáno a v okamžiku. ..“
„Ani teď, ani jindy!“ odpověděla dívka stejně chladně jako rozhodně.
„Savo,“ mluvil opět Sarkany, jako by přeslechl tu odpověď, „v zájmu nás obou je nutné, aby vaše svolení bylo dobrovolné, rozumějte, v zájmu nás obou.“
„Já a vy nebudeme mít nikdy společné zájmy,“ odpověděla Sava Sandorfová.
„Mějte se na pozoru. .. Připomínám vám ostatně, že svolení jste dala již v Dubrovníku.. „
„ Tehdejší důvody již neplatí,“ přerušila ho dívka.
„Poslyšte mě, Savo,“ .pokračoval Sarkany, který líčeným klidem špatně zakrýval hněv, „je to naposled, co vás prosím o svolení.“
„Odepřu vám je vždy, dokud budu mít k tomu sílu.“
„Však my vás té síly zbavíme!“ zvolal Sarkany vášnivě.
„Nedohánějte mě k nejhoršímu. Tu sílu, které používáte proti mně, dovede již Namira zlomit, bude-li toho třeba.

Nevzpírejte se, Savo. ..! Je zde imam, aby posvětil náš sňatek podle zvyků této země, která je mou domovinou. .. Pojďte se mnou!“
„ Bídáku!“ zvolala dívka.
„Musíte jít se mnou, musíte,“ vášnivě opakoval Sarkany, neboť již nedokázal přemáhat svůj hněv.
„ Nikdy!“
„ Pak vás donutím!“
Sarkany uchopil dívku za rameno a s Namiřinou pomocí ji táhl za sebou, aby ji dovlekl do hlavní síně, kde je již očekával imám a Sidi Hazam.
„Pomoc!“ volala zděšeně Sava. „Pomoz mi, Petře!“
„ Snad Petr Bathory?“ posměšně se ptal Sarkany. „Volá na pomoc mrtvého?“
„Ne. .. on žije. .. Pomoz mi Petře můj.. zachraň mě Tato odpověď účinkovala na Sarkanyho tak, jako by se před ním náhle objevil Petrův přízrak.
Ale rychle se vzpamatoval. Že žije Petr Bathory? Ten Petr, kterého vlastní rukou probodl a jehož pohřeb viděl na vlastní oči?
To mohl říci jen šílenec. A což není možné, že Sava zešílela, zachvácena zoufalstvím?
Pescade slyšel všechno. Tím, že Sava Sarkanymu prozradila, že Petr Bathory žije, dala v sázku svůj život -, i život jeho.
Pescade byl připraven vrhnout se s nožem v ruce na Sarkanyho.
Klamal by se, kdo by myslil, že Pescade nebyl schopen vrazit nůž do bídníkova srdce.
Ale nedošlo k tomu.
Sarkany náhle pustil Savu a pokynul Namiře, aby šla s ním.
Dveře komnaty se zavřely a klíč zarachotil v zámku.
Pescade shodil koberec a stanul před Savou.
„Pojďte,“ vyZval ji.
Zámek u dveří byl totiž přidělán na straně obrácené do komnaty. Pro Pescada bylo hračkou rozebrat jej ve chvíli nožem.
Jakmile otevřel dveře, plížil se Pescade s dívkou po galerii podél dvora.
Byla skoro půlnoc.
Několik paprsků světla z kteréhosi okna ozařovalo dosud matně dvůr. Pescade se vyhnul světlu a zamířil do protějšího rohu, odkud se měli krátkou chodbou dostat do prvního dvora.
Došli k chodbě a opatrně jí prošli.
Zbývalo již jen několik kroků, aby se dostali na schůdky v minaretu. Pescade se náhle zastavil a zádržel Savu za ruku.
V prvním dvoře kolem nádrže se procházeli tři muži. Jeden z nichbyl to Sidi Hazam -, něco rozkazoval dvěma druhým. Ti pak šli ke schůdkům do minaretu, kdežto Sidi Hazam vstoupil do jedné z pobočných komnat.
Pescade pochopil, že Sidi Hazam nařídil, aby byly střeženy východy z domu. V okamžiku, kdy se se Savou objeví na terase, ta již bude obsazena a střežena Hazamovým služebnictvem.
„Musíme se odvážit všeho, děj se co děj!“ řekl Pescade.
„Ano -, všeho,“ odpověděla Sava Sandorfová odhodlaně.
Prošli galerií ke schodům a opatrně po nich stoupali.
Pescade vystoupil na poslední stupeň a zastavil se.
Na terase bylo ticho, nebylo slyšet kroky strážců.
Pescade otevřel pomalu dveře a se Savou se opatrně plížil podél zábradlí.
A tu se ozval s výše výkřik stráže, umístěné ve věži minaretu. V té chvíli jiný strážce skočil po Pescadovi a na terase se objevila Namira. Bylo slyšet, jak po dvorech pobíhá Hazamovo služebnictvo.
Měla se Sava nechat chytit?
Ne! Nesmí se dostat znova do moci Sarkanyho!
Stokrát raději by volila smrt!
Odvážná dívka proto bez váhání kvapila k okraji terasy a vrhla se dolů.
Pescade již nemohl jejímu činu zabránit. Prudkým vzmachem porazil člověka, který se na něho sápal, chopil se provazu a svezl se po něm k zemi.
„Savo. .. Savo. ..!“ zvolal, když ucítil pod nohama pevnou půdu.
„Je zde,“ odpověděl mu známý hlas. „Byl jsem tu, aby se jí nic nestalo.“
Hněvivý výkřik, následovaný temnou ranou, přerušil Matifouova slova.
Namira v divokém hněvu nechtěla pustit kořist, která jí unikala, a vrhla se rovněž s terasy. Ji však Matifou nezachytil, a tak si roztříštila údy.
Stejný osud by byl stihl i Savu, kdyby ji nebyly zachytily mocné paže obrovy:
Doktor Antekirt, Petr Bathory a Ludvík Ferrato dohonili Matifoua. a Pescada, kteří prchali směrem k pobřeží. Matifou nesl Savu v náručí jako pírko.
Za chvíli vyrazil z domu Sarkany v čele dvaceti ozbrojenců a pustil se za prchajícími.
Ale když jeho četa dorazila k zátoce, kde byla skryta „Elektrika 2“, Sava, doktor Antekirt i jeho společníci byli již na palubě a několikeré otočení šroubu stačilo, aby se octli mimo dosah moci Sidi Hazama.
Sava, která při seskoku s terasy omdlela, nabyla zase vědomí a dověděla se, že je dcerou Matyáše Sandorfa.
Spočinula pak v náručí svého otce. „„ „

Kapitola pátá,
NA ANTEKIRTĚ.

Za patnáct hodin poté „Elektrika 2“ zakotvila v Antekirtském přístavu.
Není těžké představit si, jak tam přivítali doktora Antekirta a jeho společníky.
Savě sice již nehrozilo nebezpečí, ale vysvětlili ji, že je zatím nutno zachovat v tajnosti, jaký svazek ji poutá k doktoru Antekirtovi a kdo doktor Antekirt vlastně je.
Matyáš Sandorf chtěl zůstat neznám až do té chvíle, kdy dokoná své dílo. Ale stačilo, že Petr, který byl všude znám jako doktorův adoptovaný syn, byl zasnouben se Savou Sandorfovou, aby se radost antekirtského obyvatelstva projevovala různými blahopřáními jak snoubencům, tak i doktorovi.
Netřeba také říkat, jak se zaradovala paní Bathoryová, když ji Sava po tolika útrapách padla do náruče.
Dívka se rychle zotavovala a stačilo několik dní štěstí, aby se zotavila úplně.
Všichni věděli, že Pescade dal v sázku život, aby Savu zachránil, a že hlavně on přispěl ke zdaru výpravy. Ale poněvadž ten dobrý hoch pokládal to za věc zcela přirozenou, nebylo možno projevit mu vděčnost jinak než slovy. Stačilo mu, že Petr Bathory ho vřele objal a doktor Antekirt ho obdařil pohledem plným uznání, obdivu a vděčnosti.
Pescade o jiném již nechtěl slyšet a podle svého zvyku přičítal hlavní zásluhu o Savino zachránění Matifouovi.
„Jemu poděkujte,“ opakoval stále. „Kdyby neměl Matifou tolik síly, aby mě zvedl i s tyčí, nikdy bych se nebyl dostal do Hazamova domu. A kdyby nebyl čekal u hradby v pravý okamžik, kdy Sava skočila dolů, byla by se zabila.“
„Jen mi nelichoť, Pescade, přeháníš jako..“
„Jen mlč příteli, nedal mu domluvit Pescade. „Skromnost tu není na místě. Já nejsem dost silný, abych snesl všechny ty pochvaly a lichocení, kdežto ty. .. Nu, nechme toho a pojďme si trochu zarýt do zahrádky.“
Matifou poslechl a časem zvykl i tomu, že ho zahrnovali díky a lichotkami, které byly malému Pescadovi tak nepříjemné..
Bylo ujednáno, že se Petrova svatba se Savou má slavit brzy, totiž 19- prosince. Jakmile se Petr Bathory stane chotěm Savy Sandorfové, měl se domáhat uznání nároku na dědictví po Matyáši Sandorfovi.
Dopis paní Toronthalové byl dostatečným důkazem dívčina původu a kromě toho bylo možno vynutit písemné prohlášeni na bankéři.
Pokud šlo o Španěla Carpenu a bankéře Silase Toronthala, mělo být o jejich osudu rozhodnuto teprve tehdy, až se k nim v Antekirtském vězení přidruží i Sarkany. Pak teprve mělo být dokonáno dílo spravedlivé odplaty.
Ale v téže době, kdy doktor Antekirt přemýšlel o trestu pro zrádce, musil se bedlivě starat o bezpečnost své osady. Jeho jednatelé z pobřeží severní Afriky mu oznamovali, že hnutí Senussiů nabývá vážných rozměrů a že dochází k velkému soustřeďování jejich sil v okolí Bengází.
Zvláštní poslové udržovali stálé spojení mezi podnáčelníky Senussiů a jejich vrchním velitelem. Poněvadž pak Senussiové byli důstojnými nástupci starých tuniských lupičů, kteří měli smrtelnou zášť ke všemu evropskému, musil být doktor Antekirt neustále na stráži před hrozícím nebezpečím. Senussiům bylo lze přičítat všechny vraždy v severní Africe za posledních dvacet let.
A byla jich řada nemalá. Roku 1863 zahynul v Kanemu Beurhann, roku 1865 u řeky Džuby Van dec Decken a jeho společníci, roku 1865 v Nadi Abedžu slečna Tinnéová a její družina, roku 1874 Dournaur, Duperrey a Joubert nedaleko inaharských studní, 1876 Paulmier, Bouchan a Menoret nedaleko In Kalahu, IBBI pak duchovní Richard, Morat a Pouplard z missie gadamešské, plukovník Flatters, setníci Masson a DiG nour, doktor Guiard a inženýři Beringer a Roche. Ti všichni padli za oběť krvélačnosti Senussiů.
Doktor Antekirt mluvíval o nebezpečí velmi často s Petrem Bathorym; Ludvíkem Ferratem, kapitánem svého loďstva, i s jinými obyvateli ostrova.
Mohla Antekirta odolat nepřátelskému, útoku -, Jistě, i když opevnění nebyla dosud dokončena -, ale jen tehdy, když útočníci nebudou příliš početní.
Na druhé straně šlo o to, zda Senussiové skutečně mají zájem na tom, aby se ostrova zmocnili. Jistě ano, protože z Antekirty mohli ovládat záliv Siderský, který omývá břehy Tripolisu a Cyrenaiky.
Víme již, že jižně od ostrova Antekirty byl ostrůvek Kéukrof.
Víme také, že doktor Antekirt, když mu nestačil čas k opevnění ostrůvku, vytvořil z něho obrovský podkop. V jeho skalnatém nitru bylo ukryto množství výbušných látek. Stačila jediná jiskra, která mohla být vyslána po drátě z Antekirty, aby ostrůvek vyletěl do povětří se vším, co bylo na jeho povrchu.
V obranných přípravách se pokračovalo ve všech směrech.
Pobřežní dělostřelectvo bylo dokonale vybaveno a zbývalo jen podle potřeby svolat ty muže, kteří byli vycvičeni v jeho obsluhování. Tvrz na středním pahorku ostrova byla dohotovena a mohla dalekonosnými děly šířit zkázu na všechny strany. Četné miny pak měly uzavřít vjezd do malého přístavu.
„Ferrato“ a všecky tři „Elektriky“ byly připraveny a vyzbrojeny, aby se bránily útoku nebo samy podnikly útok na nepřátelské loďstvo.

Slabina ostrova byla na jihozápadní straně. Na této části pobřeží, které nemohlo chránit ani pobřežní dělostřelectvo, ani dělostřelectvo z tvrze, mohlo nepřátelské loďstvo vysadit na břeh své mužstvo. Tam hrozilo nebezpečí a již nezbýval čas, aby tam vystavěli obranné tvrze.
Bylo jisté, že Senussiové skutečně podniknou útok na Antekirtu.- Byl to odvážný a nebezpečný podnik, který by si vyžádal velké přípravy a značného nákladu.
Ludvík Ferrato o hrozícím nebezpečí pochyboval. Jednou, když s doktorem Antekirtem a Petrem prohlíželi ostrovní opevnění, vyslovil tuto pochybnost nahlas.
„Soudím jinak; ` odpověděl mu doktor Antekirt. „Antekirta je bohatý ostrov a ovládá pobřeží. Už proto se dříve nebo

později stane předmětem útoku, protože Senussiům bude záležet na tom, aby se ostrova zmocnili.“
„To je naprosto jisté,“ dodal Petr Bathory, „a proto se musíme všestranně připravit „
„A já se dokonce obávám, že chystaný útok provedou co nejdříve,“ pokračoval doktor Antekirt. „Sarkany je jedním z nejhorlivějších stoupenců Senussiů a v Evropě jim sloužil jako nakupovač zbraní. Pamatujete se jistě, že Pescade zaslechl rozmluvu Sidi Hazama se Sarkanym, při které několikrát padlo jméno Antekirta. Sarkany ví, že ostrov náleží doktoru Antekirtovi, kterého se obává tak, že před ním varoval i Zirona. Bude se jistě snažit, aby se tohoto nebezpečí zbavil co nejdříve.“
„To má k vám takovou zášť pane doktore“ ptal se Ludvík Ferrato.
„ Zná vás?“
„Je možné, že mě viděl v Dubrovníku odpověděl doktor Antekirt.
„Rozhodně je mu však známo, že jsem se stýkal s rodinou Bathoryovou.
Kromě toho se dověděl v domě Sidi Hazama z úst Saviných, že Petr Bathory žije. Všechno to si jistě srovnal v hlavě a došel k správnému závěru, že Petr Bathory a Sava nalezli ochranu na Antekirtě.
Má tedy až dost příčin, aby proti nám popudil sektu Senussiů, kteří by nás jistě nešetřili, kdyby se ostrova zmocnili.“
Doktorovy důvody byly tak pádné, že jeho posluchači je musili uznat.
Nebylo pochyby, že Sarkany neví, že doktor Antekirt je vlastně hrabě Matyáš Sandorf ale jistě mu záleží na tom, aby mu vyrval dědičku sandorfovských statků. Není tedy divu, že všemožně pobízel náčelníka Senussiů, aby proti Antekirtě podnikl výpravu.
Zatim nastal den 8. prosince, aniž nějaké známky nasvědčovaly, že by k útoku mělo dojít v blízké době. Všechny ostatně ukolébala v blahou jistotu radost, že se všichni konečně shledali. Jen doktor Antekirt se nedal oklamat.
Kromě něho všichni myslili jen na chystanou svatbu Savy Sandorfové s Petrem a namlouvali si, že dny útrap a úzkostí náleží nenávratně minulosti.
Tento pocit úplné bezpečnosti sdíleli i Pescade a Matifou.
Oba přátele těšilo štěstí ostatních tak, že žili stále v jakémsi blaženém opojení a že všechno viděli v růžovém světle.
„ Člověk tomu skoro ani nemůže věřit,“ řekl jednou Pescade svému obrovskému příteli.
„ Čemu?“ zeptal se Matifou, pohlédnuv na svého druha.
„Že ses stal zámožným měšťákem. Rozhodně musím pomýšlet na to, abych tě oženil.“
„ Mne a oženit?“
„Ano, však už máš nejvyšší čas. ..
Zatím co Pescade o svatbě Matifouově jen žertóval, vážně se zabýval svatbou Petra Bathoryho a Savy Sandorfové.
Doktor Antekirt vyplnil Pescadovo přání, aby v den svatby byla uspořádána velká slavnost s veřejnými produkcemi, tanci, s velkou hostinou pod širým nebem, s pochodňovým průvodem a s ohňostroji. Na to mohli vzít jed, že Pescade uspořádá slavnost opravdu důstojnou. Vždyť to byl jeho živel.
A Pescade si umínil, že vystrojí slavnost tak nádhernou a velkolepou, že se o ní bude hovořit celý rok a dlouhá léta se na ni bude vzpomínat. - Ale všechny přípravy byly náhle přerušeny jinými událostmi.

Kapitola šestá
ÚTOK NA OSTROV

Ze 3. na 4. prosinec za tiché, ale úplně temné noci, ozval se v doktorově pracovně náhle poplašný signál.
Bylo deset hodin večer.
Na toto znamení doktor Antekirt a Petr Bathory hned odešli ze salonu, kde besedovali s paní Bathoryovou a se Savou Sandorfovou.
Zjistili, že znamení dala stráž na středním pahorku ostrova.
Telefonicky zjistili, že stráž spatřila, jak se k východní straně ostrova blíží loďstvo. Počet lodí ve tmě nemohla určit.
„Třeba ihned svolat válečnou radu, rozhodl doktor Antekirt.
Za deset minut se již na radnici sešli doktor Antekirt, Petr Bathory, Ludvík Ferrato, kapitáni Narsos a Kestrik, jakož i velitelé ostrovní milice.
Tam oznámil doktor Antekirt všem, co spatřila a hlásila stráž.
Z radnice nebylo loďstvo vidět. Kdyby však osvětlili jihovýchodní obzor, poznali by jak sílu blížícího se loďstva, tak i důvod, proč chce přistat u ostrova. Nebylo však nebezpečné prozradit polohu ostrova?
Doktor Antekirt tak nesoudil. Byl-li to ten nepřítel, na kterého čekali, ten jistě znal dobře polohu ostrova a tma mu nevadila, aby k němu nezamířil přímo.
Světlomety byly uvedeny v činnost. Jihovýchodní obzor byl osvětlen do značné dálky.
Stráž se nemýlila.
Nejméně dvě stě lodí se blížilo v široké řadě k ostrovu. Byly to šebeky, trabacola a mnoho menších lodí. Nebylo pochyby, že je to loďstvo Senussiů, které lupiči svolali z celého pobřeží.
Bylo bezvětří a nepřátelské lodi se blížily k ostrovu jen veslováním.
Poměrně nevelkou vzdálenost mezi pevninou a ostrovem mohly snadno přeplout bez větru. Klidné moře bylo výhodné pro jejich záměr, protože mohly pohodlně přirazit ke břehu ostrova a vysadit mužstvo na břeh.
V této chvíli byly lodi vzdáleny ještě asi sedm až deset kilometrů. Ne-mohly tedy přistat dříve než po východu slunce, ať již zamýšlely vynutit si vjezd do přístavu nebo přirazit k jihozápadnímu nechráněnému břehu.
Když světlomety pomohly zjistit sílu loďstva, byly vypjaty a obzor se zahalil v temnotu. Bylo nutno vyčkat dne.
Na doktorův rozkaz se shromáždili všichni mužové schopní zbraně a zaujali určená místa.

Obránci ostrova musili odrazit první úder, neboť ten byl rozhodný pro výsledek zápasu a osud ostrova Antekirty.
Obránci zdvojnásobili pozornost. Světlomety byly uvedeny ještě několikrát v činnost, aby bylo možno přesněji sledovat pohyby loďstva.
Nebylo pochyby, že útočníků je mnoho. Naproti tomu nebylo tak jisté, budou-li moci odolat účinné palbě antekirtského dělostřelectva. Útočníkovi snad dělostřelectvo vůbec chybělo.
Ale i tak to byl útočník velmi nebezpečný, protože mohl zároveň na několika místech ostrova vysadit velký počet bojovníků.
Konečně počalo svítat a první paprsky slunce rozptylovaly husté mlhy nad obzorem.
Zraky všech se obrátily na východ a na jih od ostrova Antekirty.
Nepřátelské loďstvo se rozvinulo do dlouhé řady, jejíž konce směřovaly k ostrovu. Napočítali přes dvě stě lodí, z nichž některé měly nosnost i třicet až čtyřicet tun. Na jejich palubách mohlo být patnáct set až dva tisíce mužů.
Už v pět hodin ráno bylo loďstvo v úrovni ostrůvku Keukrofu.
Přistanou útočníci na ostrůvku a obsadí jej dříve, než se odhodlají k útoku na Antekirtu? Tato otázka se chvěla na rtech všech.
Učiní-li tak nepřítel, bude v tom výhoda. Neodrazí-li obránci jejich útok hned z počátku, zdrtí útočníky výbuch podkopů.
Tak uplynulo půl hodiny v napjatém očekávání.
Již se zdálo, že z několika lodí, které se přiblížily až k ostrůvku, bude vysazeno mužstvo..
Ale nestalo se tak.
K břehu nepřirazila ani jediná loď. Nepřátelské loďstvo se rozvinulo více směrem jižním a ostrůvek zůstal po jeho pravém boku.
Bylo jisté, že Senussiové podniknou útok přímo na Antekirtu a že za hodinu bude celý ostrov obklíčen.
„Nezbývá než bránit se!“ řekl doktor Antekirt veliteli ostrovní obrany.
Bylo dáno znamení a všechno mužstvo spěchalo na vykázaná místa. Petr Bathory převzal velení u všech jižních opevnění a Ludvík Ferrato nad opevněním východním. Obránci ostrova -, bylo jich nejvýše pět set-, byli rozděleni tak, aby se mohli opřít nepříteli všude, kde by si chtěl vynutit vstup na ostrov.
Doktor Antekirt soudil, že bude nejlépe, objeví-li se všude tam, kde nebezpečí bude největší.
Paní Bathoryová, Sava Sandorfová a Marie Ferratová měly po celou dobu boje setrvat ve velké síni radnice.
Kdyby nepřítel vnikl do města, ostatní ženy se měly uchýlit do tvrzí, kde jim nehrozilo nebezpečí, i kdyby měl nepřítel nějaká děla. Nejdůležitější byla teď obrana přístavu.
Kdyby si nepřátelské loďstvo chtělo vynutit vstup do přístavu, jistě by je odrazila křížová palba z tvrzí po obou stranách přístavu, jakož i palba z „Ferrata“, nehledíc k torpedům „Elektrik“ a k minám položeným do moře u vchodu do přístavu. Kdyby byl útok veden tímto směrem, bylo by to pro obránce příznivé.
Ale náčelník nepřátelského loďstva zřejmě znal dobře obranu Antekirty a věděl, že útok lze provést jen na jihozápadní straně ostrova. Pochopil, že útok na přístav by pro něho znamenal naprostou záhubu. Chystal se vysadit mužstvo na jižním pobřeží ostrova.
Velitel Senussiů dal tedy loďstvu rozkaz, aby pominulo vjezd do přístavu právě tak jako ostrůvek Keukrof a plulo v plném počtu k nejslabšímu místu Antekirty.
Jakmile doktor Antekirt prohlédl nepřítelův plán, vydal hned potřebné rozkazy. Kapitán Kestrik a Narsos vstoupili každý do jedné torpedové lodice, v nichž již bylo mužstvo připraveno, a vypluli z přístavu.
Za čtvrt hodiny obě „Elektriky“ vrazily přímo do středu nepřátelského loďstva, prolomily jeho řadu, několik lodí vyhodily do povětří a jiné potopily.
Ale útočníků bylo tolik, že oběma lodím hrozilo nebezpečí, že je nepřátelské mužstvo obklíčí a přemůže. Vrátily se tedy chvatně pod ochranu přístavních děl.
Zatím zaujal „Ferrato“` vhodnou polohu a začal prudce pálit na nepřátelské loďstvo. Jeho střelba, podporovaná pobřežním dělostřelectvem, nemohla však zabránit tomu, aby se množství útočníků nepokusilo o vstup na břeh z lodí a lodic, které se dostaly až k břehu.
Mnoho jich zahynulo, dvacet nepřátelských lodic bylo zničeno, jiné byly neschopné plavby, ale přesto asi tisíci útočníků se podařilo vystoupit na skaliska jižního břehu. Klidné moře usnadňovalo nepříteli vylodění.
Tehdy se ukázalo, že Senussiové mají také dělostřelectvo.
Největší lodi -, šebeky -, měly několik polních děl na pojízdných lafetách.
Tato děla vylodili a umístili mimo dosah děl z města a těch, kterými byla vybavena tvrz na středním pahorku. Doktor, který si zvolil místo na pahorku blízko nepřítele, sledoval celý jeho postup. Bránit mu nemohl, protože neměl dost lodí.
Síla obránců tkvěla v hradbách. Oblehatelé při vší přesile stáli před nesnadným úkolem.
Rozdělili se na dva oddíly a lehká děla táhli za sebou.
Postupovali vpřed s bezstarostnou statečností a s fanatickou odvahou Arabů, kteří opovrhují smrtí, když jim kyne naděje na kořist a štve je smrtelná zášť k Evropanům. Vůbec se nekryli.
Když se přiblížili na dostřel, děla na ně vychrlila kartáče a granáty.
Přes sto jich kleslo, ale ostatní neustoupili ani o krok.
Rozestavili polní děla a vylamovali průlom do zdi v rohu nedokončeného jižního valu. velitel klidně řídil boj a nijak nedbal, že kolem něho klesají celé řady.
Sarkany stál vedle něho a nepřestával ho pobízet, aby poslal do průlomu několik set mužů útokem.
Doktor Antekirt a Petr Bathory ho poznali a on poznal je.
Útočníci postupovali k oné části zdi, v které již děla prorazila průchod.

Kdyby se jim podařilo proniknout průlomem a zaplavit město, obležení by nemohli odolat a byli by nuceni ustoupit.
Při známé krvelačnosti námořních lupičů mělo by jejich vítězství vzápětí za následek všeobecné vraždění a drancování.
Boj muže proti muži v městě by byl hrozný.
Pod velením doktora Antekirta, který nedbal deště kulí, jako by byl nezranitelný, Petr Bathory a jeho společníci konali pravé divy statečnosti.
Pescade a Matifou je podporovali s odvahou, které se rovnala jen jejich obratnost, s jakou se vyhýbali každé ráně. Obr, v jedné ruce nůž a v druhé sekeru, pobíjel všechno kolem sebe.
„Výborně, hochu. ..! Jen se nedej. ..! Jen je řež..!“ podněcoval ho stále Pescade, jehož revolver v té divoké vřavě rachotil jako nějaký malý kulomet.
Ale nepřítel neustupoval.
Několikrát byl zahnán z průlomu, ale vždycky se vrátil. Zdálo se již, že město je ztraceno, ale tu v zadních řadách nepřátel nastal podivný ruch, ne-li přímo zmatek.
„ Ferratu“ se totiž podařilo přirazit na této straně těsně k břehu a odtamtud zahájil do zad nepřítele prudkou palbu jak z lodních, tak i z revolverových děl a z kulometů. Kule kosily nepřátele jako obilí. Druhý bok „Ferrata“ drtil a ničil nepřátelské lodi, zakotvené u břehu.
Pro Senussie to byla hrozná a nečekaná rána.
Nejenže byli napadeni v týle. Zároveň jim dělové rány tříštily lodi na kusy a připravovaly je tak o prostředky k útěku.
Útočníci zakolísali v průlomu, kde je tvrdě odrážela městská obrana.
Již přes pět set nepřátel zahynulo, ale jejich bojovný duch nebyl dosud zlomen.
Velitel výpravy však pochopil, že se musí co nejrychleji dostat na moře, nemá-li svá vojska vydat v neodvratnou zkázu.
Sarkany marně hnal davy Arabů proti městu. Zazněl povel, aby se vojsko vrátilo k břehu. Senussiové provedli ústup se stejným klidem, s jakým by se byli dali do posledního zabít, kdyby jim byl dán rozkaz setrvat na bojišti.
Bylo však třeba dát lupičům na pamětnou, aby dlouho nezapomněli na svou porážku.
„Vpřed, přátelé..! Vpřed!“ volal doktor Antekirt na své statečné mužstvo. Pod velenim Petra Bathoryho a Ludvíka Ferrata vrhlo se asi sto obránců města na prchající, kteří se takto dostali do křížové palby a musili změnit ústup v úprk.
Po marném pokusu o odpor změnil se úprk v divoký zmatek. Bylo vidět, jak zbylí nepřátelé kvapně nastupují do sedmi nebo osmi lodí, které nejméně utrpěly palbou „Ferrata.
Petr a Ludvík měli v této vřavě jen jeden cíl -, zmocnit se Sarkanyho.
Chtěli ho chytit živého a jen zázrakem unikli ranám z revolveru, které utíkající zločinec proti nim vysílal.
Již se zdálo, že mu osud dopřeje, aby znovu unikl mstitelům.
Sarkany a náčelník Senussiů asi s deseti druhy vstoupili šťastně na jednu lodici, která již vytáhla kotvu a snažila se dostat na širé moře.
„Ferrato“ byl daleko a nemohli mu dát znamení k pronásledování lodi.
Sarkany opět prchal.
V té chvíli Matifou spatřil polní dělo, ležící bez podstavce v písku.
Mžikem se vrhl na nabité dělo, nadlidskou silou je vyzvedl na skalisko a opřel je, aby se neposouvalo s místa. Potom svým burácivým hlasem zvolal:
„Ke mně, Pescade, ke mně.“
Pescade okamžitě přiběhl, uviděl, co jeho přítel vykonal, a pochopil vše. Zamířil dělo, které se opíralo o živou lafetu, na prchající loď a vystřelil..
Dělová kule zasáhla záď lodi a roztrhla ji. .. Obr skorem ani nepocítil zpáteční odraz děla.
Velitel Senussiů i jeho společníci padli do vln a většinou zahynuli.
Sarkany ještě zápasil s příbojem, a tu se vrhl do moře Ludvík Ferrato.
Za chvíli poté přijaly pevné paže Matifouovy z jeho rukou Sarkanyho a sevřely se nad ním.
Vítězství bylo dokonalé.
Ze dvou tisíc nepřátel, kteří napadli ostrov, jen několik set uniklo zkáze a dostihlo domácích břehů.
Antekirta se mohla právem těšit, že nepřátelé na ni po dlouhou dobu nezaútočí.

Kapitola sedmá
SOUD.

Matyáš Sandorf splatil Marii Ferratové a jejímu bratru dluh vděčnosti.
Paní Bathoryová, její syn Petr a Sava byli konečně šťastni.
Když byli takto všichni odměněni, zbývalo ještě trestat.
V nejbližších dnech po porážce Senussiů zabývali se osadníci tím, že napravovali,na ostrově škody. Mimo několik škrábnutí byli Petr Bathory, Ludvík Ferrato, Pescade a Matifou, živi a zdrávi, ač se, jak již víme, v boji nekryli.
Však také bylo radosti, když se vrátili do radnice k Savě Sandorfové, k Marii Ferratové, k paní Bathoryové a k starému Borikovi.
Malá osada prokázala padlým poslední službu a pomalu se vracela do kolejí klidného života, z něhož neměla být již nikdy vyrušena. Porážka Senussiů se rovnala téměř zničení a Sarkany, který je k výpravě proti Antekirtě poštval, nebyl již mezi nimi, aby v nich rozněcoval pomstu a zášť:
Doktor Antekirt přesto trval na tom, aby se v nejbližší době dokončila obranná opatření na ostrově. Artenak měl být v budoucnosti jist proti přepadení a také ostrov neměl mít slabiny, kudy by na něj mohl vstoupit nepřítel. Zároveň bylo ujednáno, že budou na ostrov povoláni další osadníci, kterým úrodná půda poskytne záruku šťastného a klidného

života.
Teď již nic nepřekáželo sňatku Petra Bathoryho se Savou.
Sňatek byl stanoven na 19. prosince a měl tedy být toho dne skutečně slaven.
Pescade se ujal znova horlivě příprav k slavnosti, které byly tak náhle přerušeny útokem afrických lupičů. Nesmělo se však také odkládat rozhodnutí o osudu Sarkanyho, Silase Toronthala a Carpeny.
Byli uvězněni každý zvlášť a nevěděli dosud, že jsou všichni v moci doktora Antekirta. Dne 6. prosince, za dva dny po porážce Senussiů, dal je doktor uvést do velké zasedací síně v radnici, kde v ústraní na ně čekal s Petrem Bathorym a Ludvíkem Ferratem.
Zde, před artenackým soudem, který se skládal z nejvyšších úředníků osady, spatřili se zajatci po prvé.
Carpena byl neklidný, ale jeho tvář nepozbyla obvyklého potměšilého výrazu. Vrhal pohledy na všechny strany, jen soudcům se neodvažoval pohledět do očí.
Silas Toronthal klonil hlavu a střežil se, aby se bývalého druha ani nedotkl.
Sarkanyho ovládal jen jediný pocit: vztek, že upadl do rukou doktora Antekirta.
Teď se postavil před soudce Ludvík a ujal se slova. Obrácen ke Španělovi řekl:
„Carpeno, jsem Ludvík Ferrato, syn rovinjského rybáře, kterého tvé udavačství přivedlo do žaláře, v němž zemřel.“
Carpena se při tomto oslovení napřímil a jeho tvář zrudla.
Byla to tedy přece Marie, kterou poznal v uličkách Manderaggia, a teď tu před ním stál její bratr jako žalobce.
Pak předstoupil Petr Bathory a řekl, ukazuje na bankéře:
„Silasi Toronthale, jsem Petr Bathory, syn Štěpána Bathoryho, maďarského vlastence, kterého jste společně se Sarkanym ze zištnosti udali a tak vehnali v náruč smrti.“
Pak se obrátil k Sarkanymu a pokračoval:
„Jsem týž Petr Bathory, kterého jste přepadl u dubrovnických hradeb a bodl dýkou. Jsem snoubenec Savy, dcery Matyáše Sandorfa, kterou jste dal před patnácti lety unést z artenackého zámku.“
Silasu Toronthalovi bylo, jako by ho udeřili kyjem do hlavy, když poznal Petra Bathoryho, kterého pokládal za mrtvého.
Sarkany zkřížil paže a jen oční víčka se mu lehce zachvěla.
Jinak zachoval svou obvyklou drzost.
Ani Silas Toronthal, ani on neodpověděl jediným slovem. A co mohli odpovědět oběti, která povstala z hrobu; aby je obžalovala?
Ale jinak tomu bylo, když povstal doktor Antekirt a řekl vážně:
„A já jsem druh Ladislava Zathmara a Štěpána Bathoryho, které jste zradili a tak přivedli na smrt. Jsem otec Savy, kterou jste unesli, abyste se zmocnili i druhé polovice mého jmění. .. Jsem Matyáš Sandorf „
Dojem tohoto prohlášení byl tak mocný, že Silas Toronthal div neklesl a Sarkany se sklonil, jako by se chtěl přikrčit.
Pak byli obžalovaní vyslýcháni jeden po druhém.
Jejich vina byla taková, že ji nemohli zapírat. Byla to vina neodpustitelná.
Předseda soudu připomněl Sarkanymu ještě útok na ostrov. Dal k němu podnět z osobního zájmu. Vyžádal si četných obětí, jejichž krev volá o pomstu.
Obžalovaní pronesli ještě obhajobu a potom vynesl předseda tento rozsudek:
„Silasi Toronthale, Sarkany a Carpeno, způsobili a zavinili jste smrt -, Štěpána Bathoryho, Ladislava Zathmara a Ondřeje Ferrata.
Odsuzujete se právem k smrti „
„Jak je libo,“ odsekl Sarkany, který se už vzpamatoval.
„ Milost!“ zbaběle prosil Carpena.
Silas Toronthal neměl ani tolik sil, aby promluvil.
Odsouzenci byli odvedeni do žaláře, kde mělí zůstat až do dne vykonání rozsudku. Ale jak měl být rozsudek vykonán?
Měli být zastřeleni v některém koutě ostrova? To by znamenalo potřísnit Antekirtu krví zrádců.
Proto bylo rozhodnuto, že poprava bude vykonána na ostrůvku Keukrofu.
Navečer jedna „Elektrika“, na niž vstoupilo deset mužů pod velením Ludvíka Ferrata, vzala odsouzence na palubu a dovezla je na ostrůvek, kde měli zůstat až do chvíle trestu.
Sarkany, Silas Toronthal a Carpena věděli, co je čeká. Když byli vysazeni na břeh, Sarkany přikročil k Ludvíku Ferratovi a ptal se ho:
„ Bude to ještě dnes večer?“
Ludvík mu neodpověděl. Odsouzenci byli ponecháni na ostrůvku.
Byla již noc, když se „Elektrika“ vrátila na Antekirtu.
Ostrov byl teď zbaven zrádců. Z Keukrofu nemohli uprchnout.
„Tak si myslím, že do zítřka sežere jeden druhého,“ prohodil Pescade.
„ Fuj!“ odpověděl Matifou s výrazem krajního odporu.
„Petře a Ludvíku,“ ptal se hrabě Sandorf, „pokládáte za úplně spravedlivé, že zrádci byli odsouzeni k smrti?“
„Ano, určený trest si plně zaslouží,“ odpověděl Petr Bathory.
„Ano, nezaslouží soucitu a milosrdenství,“ krátce potvrdil Ludvík Ferrato, „neboť sami je neznali.“
„ Budiž tedy spravedlnosti učiněno zadost!“
Sotva hrabě Sandorf domluvil, ohromný výbuch zachvěl radnicí i celým ostrovem, jako kdyby bylo nastalo zemětřesení. Hrabě, Petr i Ludvík spěchali z radnice a také ostatní artenacké obyvatelstvo vybihalo z domů.
Obrovský sloup dýmu a plamene, promíšený kamením a balvany, vystupoval k obloze. Kamení padalo zpět do moře, jehož hladina se rozbouřila, a dým tkvěl v ovzduší jako obrovský mrak.

Po ostrůvku Keukrofu a po odsouzencích nezbylo ani stopy.
Co se vlastně stalo?
Čtenář se pamatuje, že na pustém ostrůvku byly zřízeny podkopy pro případ, že by na něj vstoupil nepřítel. Vzpomene si také, že podkop byl spojen jak vedením s Antekirtou, tak i s dotyky, které měly přivést nálož pankrasitu k výbuchu; jakmile o ně někdo zavadí nohou. Některý z odsouzenců šlápl na dotyk a to mělo za následek výbuch a zničení celého ostrůvku.

Kapitola osmá,
DOSLOV.

Za tři dny slavili v artenackém chrámu svatbu Petr Bathory a Sava Sandorfová.
Při této příležitosti se doktor Antekirt po prvé podepsal svým pravým jménem: Matyáš Sandorf Teď, když bylo spravedlnosti učiněno zadost, nemusil se hojiž odříkat.
Několik slov pak stačí, abychom uzavřeli celé vypravování.
Za tři neděle bylo Savě Bathoryové přiznáno vlastnictví polovice sandorfovských statků. Stačil list paní Toronthalové, jakož i písemné doznání jejiho muže, sepsané ve vězení, které odhalovalo okolnosti i důvod únosu, aby jejítotožnost byla nezvratně prokázána. Poněvadž však Savě nebylo dosud osmnáct let, byl jí prozatím přiznán jen výnos z navrácených statků, jejichž vlastní správy se mohla ujmout teprve po splnění věkové podmínky. Správy statků se mohl ostatně ujmout sám Sandorf, neboť v Rakousku byla zatím všem politickým odsouzencům udělena milost. Ale Matyáš Sandorf; ač se přiznal k svému pravému jménu, neměl chuť opustit své osadníky a chtěl v jejich středu dožít zbytek svého života.
Mladá osada vyrostla novými osadníky tak, že do roka se počet obyvatel zdvojnásobil.
Na ostrov přibyli učenci a vynálezci, povolaní hrabětem, aby se tam v klidu věnovali bádání a vynálezům, které bez pomoci a často i rady Matyáše Sandorfa by snad nikdy nebyly bývaly uskutečněny.
Tak se Antekirta brzy stala důležitým a známým místem v Syrtském moři. Když její opevnění dokončili, byla její bezpečnost dokonale zajištěna…
Co máme říci ještě o paní Bathoryové, o Marii a Ludvíku Ferratových, o Petrovi a Savě? Spíše to lze vytušit než povědět.
A co dodat o Pescadovi a Matifouovi? Jen tolik, že se stali nejváženějšími občany artenackými. Jen jedné věci jim bylo líto, že totiž nemohou dále nasazovat život za muže, který jim jejich život učinil tak příjemným a blaženým..
Matyáš Sandorf splnil svůj úkol a nebýt vzpomínky na druhy, Štěpána Bathoryho a Ladislava Zathmara, byl by tak šťastný, jak jen může být člověk, který kolem sebe rozsévá štěstí. Ať se nikdo nepokouší hledat ve Středozemním moři nebo vůbec v některém moři světa jiný ostrov, kde by život plynul tak klidně a šťastně jako na Antekirtě. Byla by to marná práce.
Matifou, opojený tolikerým štěstím, řekljednou Pescadovi:
„Zasloužíme si opravdu všechnu tu blaženost?“
A tu Pescade odpověděl:
„Ne, příteli. .. Ale co dělat. ?.. Musíme se poddat!“